

Sbírka rozhodnutí nejvyšších stolic soudních.

Svazek 144.

Sbírka rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních.

Ročník XXVII.
(červenec 1945 až prosinec 1946).

V Praze 1948.

Majitel a vydavatel: Právníké vydavatelství JUDr. V. Tomsa, Praha XII., Římská 37.
Odpovědný redaktor JUDr. V. Tomsa, Praha XII., čp. 2347.

23-C-160

Rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních.

Ročník dvacátý sedmý,
obsahující rozhodnutí od srpna do prosince 1945 a z roku 1946
(od čísla 1 do čísla 141 Sb.n. s. II.)

Na příkaz prezidia nejvyššího soudu pořádá redakční komise
nejvyššího soudu.

V Praze 1948.

Tiskem firmy Hejda & Zbroj v národní správě, Mladá Boleslav.

OBSAH:

Stránka

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	V.—VI.
Seznam rozhodnutí podle spisových značek	VII.—VIII.
Rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 1—141	1—211
Rozhodnutí disciplinární čís. 458—466	212—223
Věcný seznam abecední	225—252
Seznam ustanovení zákonných	253—255

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

Veškerá práva,
zejména právo překladu, jakéhokoliv zpracování nebo použití,
jsou vyhrazena.

STŘEDNÍ KNIHOVNA
P. AVIČIČE FAKULTY
STAN F. V. D.
C. inv. 12833

	Čís.		Čís.
1945.		Březen 9. Zm I 282/45	35
Ríjen 4. Zm II 21/45	1	» 9. Zm I 326/45	36
» 13. Zm I 839/44	2	» 9. Zm I 365/45	37
» 13. Zm I 73/45	3	» 14. Zm I 364/45	38
» 17. Zm I 667/44	4	» 22. Zm I 72/45	39
» 24. Zm I 79/45	5	» 22. Zm I 344/45	40
» 25. Zm I 289/45	6	» 28. Zm I 317/45	41
		» 28. Zm II 3/46	42
Listopad 8. Zm I 240/45	7	Duben 3. Zm I 367/45	43
» 15. Zm I 854/44	8	» 3. Zm II 37/46	44
» 30. Zm I 312/45	9	» 4. Zm I 135/45	45
Prosinec 13. Zm II 124/45	10	» 4. Zm I 349/45	46
» 20. Zm II 194/44	11	» 5. Zm I 767/44	47
1946.		» 10. Zm II 40/46	48
Leden 3. Zm II 35/45	12	» 11. Zm I 203/45	49
» 10. Zm II 119/45	13	» 24. Zm I 46/46	50
» 11. Zm II 367/44	14	Květen 2. Zm I 863/44	51
» 17. Zm II 374/44	15	» 4. Zm I 368/45	52
» 25. Zm II 140/45	16	» 4. Zm I 45/46	53
» 31. Zm II 104/45	17	» 8. Zm II 71/46	54
Únor 1. Zm I 345/45	18	» 10. Zm II 129/45	55
» 7. Zm I 323/45	19	» 16. Zm I 4/46	56
» 8. Zm I 94/45	20	» 22. Zm I 116/45	57
» 8. Zm II 130/45	21	» 22. Zm I 20/46	58
» 14. Zm II 139/45	22	» 22. Zm I 56/46	59
» 15. Zm I 155/45	23	» 22. Zm I 73/46	60
» 15. Zm II 14/46	24	» 31. Zm II 31/45	61
» 21. Zm I 19/46	25	» 31. Zm I 59/46	62
» 28. Zm I 293/45	26	Červen 5. Zm I 79/46	63
» 28. Zm I 2/46	27	» 5. Zm II 57/46	64
» 28. Zm II 17/46	28	» 12. Zm I 661/44	65
Březen 1. Zm I 335/45	29	» 12. Zm II 42/46	66
» 5. Zm II 144/45	30	» 13. Zm I 108/46	67
» 6. Zm I 337/45	31	» 19. Zm I 21/46	68
» 6. Zm I 338/45	32	» 19. Zm II 54/46	69
» 6. Zm I 340/45	33	Červenec 26. Zm I 141/46	70
» 6. Zm I 359/45	34	» 26. Zm I 161/46	71
		Srpen 14. Zm II 92/46	72
		» 14. Zm II 130/46	73

	Čís.
Srpen 14. Zm II 132/46	74
» 16. Zm I 169/46	75
» 16. Zm II 133/46	76
» 28. Zm I 87/46	77
» 30. Zm I 156/45	78
» 30. Zm I 82/46	79
Září 4. Zm I 103/46	80
» 11. Zm I 61/46	81
» 12. Zm I 269/45	82
» 12. Zm II 83/45	83
» 12. Zm I 13/46	84
» 17. Zm I 118/46	85
» 18. Zm I 121/46	86
» 19. Zm I 112/45	87
» 21. Zm I 78/46	88
» 24. Zm I 137/46	89
» 24. Zm II 13/46	90
» 25. Zm I 64/46	91
» 26. Zm I 52/45	92
» 26. Zm I 139/46	93
» 26. Zm II 28/46	94
» 27. Zm I 113/46	95
» 27. Zm I 116/46	96
» 27. Nd II 8/46	97
Říjen 10. Zm II 115/46	98
» 10. Zm II 141/46	99
» 12. Zm I 95/46	100
» 16. Zm II 128/46	101
» 16. Zm II 184/46	102
» 17. Zm I 98/46	103
» 17. Zm II 25/46	104
» 24. Zm I 129/46	105
» 24. Zm II 58/46	106
» 24. Zm II 73/46	107
» 26. Zm I 206/46	108
» 29. Zm I 44/46	109
» 29. Zm I 219/46	110
» 29. Zm I 224/46	111
» 31. Zm I 12/46	112
» 31. Zm II 99/46	113

Čís.

	Čís.
Listopad 9. Zm I 837/44	114
» 9. Zm II 370/44	115
» 12. Zm II 224/46	116
» 13. Zm I 191/46	117
» 14. Zm I 183/46	118
» 14. Zm I 268/46	119
» 14. Zm II 157/46	120
» 21. Zm I 69/45	121
» 21. Zm I 36/46	122
» 21. Zm I 132/46	123
» 27. Zm II 161/46	124
» 29. Zm I 305/46	125
Prosinec 5. Zm I 185/46	126
» 5. Zm II 114/46	127
» 6. Zm I 315/46	128
» 11. Zm I 256/46	129
» 12. Zm I 257/46	130
» 12. Zm II 176/46	131
» 13. Zm I 259/46	132
» 14. Zm I 269/46	133
» 17. Zm II 194/46	134
» 17. Zm II 202/46	135
» 18. Zm I 158/46	136
» 18. Zm II 203/46	137
» 19. Zm I 236/46	138
» 19. Zm II 61/46	139
» 20. Zm II 197/46	140
» 28. Zm I 294/46	141

Čís.

Dodatek.

Únor 2. Ds I 2/46	458 dis.
Březen 8. Ds II 16/44	459 dis.
Duben 16. Ds I 26/44	460 dis.
» 16. Ds I 28/45	461 dis.
Září 13. Ds I 8/46	462 dis.
» 23. Ds II 11/46	463 dis.
Říjen 4. Ds I 6/46	464 dis.
Listopad 25. Ds II 6/46	465 dis.
» 25. Ds II 9/46	466 dis.

Seznam rozhodnutí podle spisových značek.

Zm I	Čís.	Zm I	Čís.
Zm I 661/44	65	Zm I 20/46	58
» 667/44	4	» 21/46	68
» 767/44	47	» 36/46	122
» 837/44	114	» 44/46	109
» 839/44	2	» 45/46	53
» 854/44	8	» 46/46	50
» 863/44	51	» 56/46	59
» 52/45	92	» 59/46	62
» 69/45	121	» 61/46	81
» 72/45	39	» 64/46	91
» 73/45	3	» 73/46	60
» 79/45	5	» 78/46	88
» 94/45	20	» 79/46	63
» 112/45	87	» 82/46	79
» 116/45	57	» 87/46	77
» 135/45	45	» 95/46	100
» 155/45	23	» 98/46	103
» 156/45	78	» 103/46	80
» 203/45	49	» 108/46	67
» 240/45	7	» 113/46	95
» 269/45	82	» 116/46	96
» 282/45	35	» 118/46	85
» 289/45	6	» 121/46	86
» 293/45	26	» 129/46	105
» 312/45	9	» 132/46	123
» 317/45	41	» 137/46	89
» 323/45	19	» 139/46	93
» 326/45	36	» 141/46	70
» 335/45	29	» 158/46	136
» 337/45	31	» 161/46	71
» 338/45	32	» 169/46	75
» 340/45	33	» 183/46	118
» 344/45	40	» 185/46	126
» 345/45	18	» 191/46	117
» 349/45	46	» 206/46	108
» 359/45	34	» 219/46	110
» 364/45	38	» 224/46	111
» 365/45	37	» 236/46	138
» 367/45	43	» 256/46	129
» 368/45	52	» 257/46	130
» 2/46	27	» 259/46	132
» 4/46	56	» 268/46	119
» 12/46	112	» 269/46	133
» 13/46	84	» 294/46	141
» 19/46	25	» 305/46	125
		» 315/46	128

Čís.

Čís.

	Zm II	Čís.	Zm II	Čís.
	Zm II	114/46		127
	»	115/46		98
Zm II	194/44	11	»	128/46
»	367/44	14	»	130/46
»	374/44	15	»	132/46
»	370/44	115	»	133/46
»	21/45	1	»	141/46
»	31/45	61	»	157/46
»	35/45	12	»	161/46
»	83/45	83	»	176/46
»	104/45	17	»	184/46
»	119/45	13	»	194/46
»	124/45	10	»	197/46
»	129/45	55	»	202/46
»	130/45	21	»	203/46
»	139/45	22	»	224/46
»	140/45	16		
»	144/45	30		
»	3/46	42	Nd II	
»	13/46	90	Nd II	8/46
»	14/46	24		97
»	17/46	28		
»	25/46	104	Ds I	
»	28/46	94	Ds I	26/44
»	37/46	44	»	28/45
»	40/46	48	»	2/46
»	42/46	66	»	6/46
»	54/46	69	»	8/46
»	57/46	64		
»	58/46	106	Ds II	
»	61/46	139	Ds II	16/44
»	71/46	54	»	6/46
»	73/46	107	»	9/46
»	92/46	72	»	11/46
»	99/46	113		

Koupi od	ky. Kominerke
Darem od	
v	Prme za Kčs 140-
Inv čís:	36. 807
Sign:	

Čís. 1.

Přestupek podle § 504 tr. zák. se vyšetřuje a trestá jen na žádost oprávněného. Z této žádosti musí být zřejmé, že jí oprávněný chce uplatnit své právo soukromého žalobce (§ 46 tr. ř.).

Návrh (obžaloba) veřejného žalobce je tu bez významu, leda by šlo o případ § 46, odst. 4 tr. ř.

(Rozh. ze dne 4. října 1945, Zm II 21/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal z podnětu zmateční stížnosti podané obžalovaným do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupky podle § 20, č. 2 zák. č. 241/1922 Sb. a podle § 504 tr. z., právem:

Podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušuje se výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 504 tr. z. Zároveň se zrušuje i výrok o trestu a výroky s tím souvisící a obžalovaný se zprošťuje podle § 259, odst. 1, č. 1 tr. ř. obžaloby, že v N. v době od podzimu 1942 do počátku roku 1944 zmrhal nezletilou dceru domácího hospodáře Zdenku P-ovou a že se tím dopustil přestupku podle § 504 tr. z.

Zmateční stížnost, pokud směřuje proti výroku o vině pro přestupek podle § 504 tr. z., se odkazuje na toto rozhodnutí.

Spisy se vracejí soudu první stolice k provedení řízení podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945, pokud jde o přestupek podle § 20, odst. 1, č. 2 zák. č. 241/1922 Sb.

Nebude-li toto řízení zastaveno (čl. 6), budiž obžalovanému v hlavním přelíčení vyměřen za přestupek podle § 20, odst. 1, č. 2 zák. č. 241/1922 Sb. nový trest a spisy buďtež opět předloženy po uplynutí zákonných lhůt k ohlášení anebo provedení opravných prostředků proti tomuto novému výroku o trestu, pokud se týče po provedení opravného prostředku.

Důvody:

Trestný čin uvedený v § 504 tr. z. se vyšetřuje a trestá jen na žádost rodičů, příbuzných nebo poručenstva zmrhané osoby, a to podle § 46, odst. 1 tr. ř. na žádost některé z uvedených osob jako soukromého žalobce podanou u trestního soudu. K trestnímu řízení v této věci, jež bylo zahájeno na návrh státního zastupitelství, došlo sice na oznámení podané u státního zastupitelství otcem nezletilé Zdenky P-ové (prostřednictvím právního zástupce dne 22. února 1944). Leč toto oznámení obsahuje jen vylíčení skutkového děje, pak oznamovatelovo prohlášení, že se připojuje k trestnímu řízení jako soukromý účastník, bude-li ve stěžovatelově jednání spatřen trestný čin, není však v něm obsažen určitý návrh na potrestání, ani není z něho zřejmá vůle oznamovatele činu

stíhat stěžovatele trestně před soudem pro skutek vyličený v oznámení a vykonat v této příčině právo obžaloby na rozdíl od pouhého všeobecného oprávnění udát trestný čin ve smyslu § 86 tr. ř. Z uvedeného oznámení J. P-a není zřejmé, že chtěl uplatnit právo soukromého žalobce a nést odpovědnost s tím spojenou. Proto nelze toto oznámení pokládat za žádost za stíhání podle § 46, odst. 1 tr. ř. (srov. rozh. čís. 7188 Sb. n. s.). Návrhy učiněné v tomto řízení veřejným žalobcem, zejména podání obžalovacího spisu, jsou, pokud se týkaly přestupku podle § 504 tr. zák., bez významu, když nebylo tvrzeno a ani osvědčeno, že veřejný žalobce převzal podle § 46, odst. 4 tr. ř. zastoupení Josefa P-a jako soukromého žalobce.

Návrh na potrestání stěžovatele pro přestupek podle § 504 tr. zák. osobou k tomu oprávněnou byl učiněn teprve při hlavním přelíčení dne 5. září 1944 tím, že se právní zástupce Josefa P-a připojil k návrhu veřejného žalobce na potrestání stěžovatele i pro uvedený přestupek. Tento návrh byl však učiněn po uplynutí šestitýdenní lhůty uvedené v § 530 tr. zák., již nutno počítat od doby, kdy se Josef P. dověděl o činu, tedy nejpozději od konce měsíce ledna 1944 se zřením k rozsudkovému zjištění, že se otec Zdenky P-ové dověděl o zmrhání své dcery stěžovatelem v měsíci lednu 1944.

Pro odsouzení stěžovatele pro přestupek podle § 504 tr. zák. chyběla proto obžaloba potřebná podle zákona, takže je výrok o vině stran tohoto přestupku zmatečný podle § 281, čís. 9, písm. c) tr. ř. Byl proto zrušen, a to podle § 290, odst. 1 tr. ř., když řečený důvod zmatečnosti nebyl zmatečností uplatněn, a stěžovatel byl podle § 259, odst. 1, čís. 1 tr. ř. zproštěn obžaloby podané na něho jen státním zastupitelstvím, jež, jak uvedeno, nebylo k tomu oprávněno.

Pro zrušení výroku o vině podle § 504 tr. zák. a zproštění obžalovaného obžaloby pro tento přestupek bylo nutno zrušit i výrok o trestu a výroky s tím souvisící.

Další soudu první stolice uložený postup je odůvodněn obsahem rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 o amnestii.

Čís. 2.

K § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb.

Radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení »vyrábí«, kdo zhotovuje potřebné součástky a z nich rozhlasový přijímač, nebo sestaví rozhlasový přijímač z hotových součástek opatřených odjinud.

Zvláštního povolení k výrobě je třeba jen k činnosti opětované.

Než se o ní mluví tam, kde výrobní činností, z nichž vzešly jednotlivé výrobky, spolu nespovisí, takže činnost pozdější nelze považovat za pokračování činnosti předchozí a za projev téhož úmyslu »vyrábět«.

(Rozh. ze dne 13. října 1945, Zm I 839/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb., zrušil v odpor vzatý rozsudek a zprostil obžalovaného podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby, že vyráběl bez povolení radiotelefonní zařízení a že tím spáchal zločin podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb.

Důvody:

Zmatečnou stížnost uplatňuje zmatky podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř.

Bezpodstatná je námitka nedostatku důvodů nebo nejasnosti rozsudku, uplatněná podle § 281, čís. 5 tr. ř. výtkou, že v rozsudku nejsou uvedena určitá skutková zjištění jako základ výroku o stěžovatelově vině a že z rozsudku nelze poznat, v které stěžovatelově činnosti spatřuje soud první stolice jeho vinu. Z rozsudkových důvodů, posuzují-li se v celkové souvislosti, je zřejmé, že základem odsuzujícího výroku je zjištění, že si stěžovatel jako amatér sestavil v roce 1941 třílampový rozhlasový přijímač, že v červnu 1944 tento přijímač přestavěl na čtyřlampový, že si v červnu 1944 sestavil další, dvoulampový přijímač a že v době od října 1943 do května 1944 přestavěl rozhlasový přijímač Františka P-a a opravil rozhlasové přijímače Josefu R-ovi a Františku S-ovi. Za neoprávněné vyrábění radiotelefonních zařízení pokládá soud první stolice podle rozsudkových důvodů nepochybně nejen sestavení třílampového a dvoulampového přijímače, nýbrž také přestavení přijímače Františka P-a a opravy přijímačů Josefa R-a a Františka S-a.

Vycházejí ze správného názoru, že u amatéra, jímž stěžovatel byl, je třeba zvláštního povolení (podle § 1, odst. 1, § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb.) jen k výrobě radiotelefonních nebo radiotelegrafních zařízení, posoudil soud první stolice, jak zmatečnou stížnost právem uplatňuje, věc mylně po právní stránce, neboť vycházel z nesprávného pojmu výroby.

Slovo »výroba« znamená v obecné mluvě stránku čistě technickou, znamená vytvoření nového předmětu z nějaké hmoty fyzickou prací. Vyrábí tedy radiotelefonní nebo radiotelegrafní zařízení (jimiž se rozumějí nejen úplné rozhlasové přijímače, nýbrž i jednotlivé součástky k tomu potřebné, jak jsou uvedeny v oběžníku ministerstva obchodu ze dne 2. srpna 1927, čís. 35.081 a v dalších jeho doplňcích), kdo nově zhotoví buď celý rozhlasový přijímač, tedy i součástky k tomu potřebné, nebo kdo takový přijímač jen sestaví z hotových součástek opatřených odjinud. Za výrobu nelze proto při správném výkladu tohoto slova pokládat změny na hotových už výrobcích, ať byly provedeny k opravě nebo ke zdokonalení těchto výrobků.

Podle toho vyrobil tedy stěžovatel jen třílampový přijímač v roce 1941 a dvoulampový přijímač v roce 1944. Uvedenému správnému pojmu výroby nelze podřadit ani přestavení přijímače Františka P-a, ani opravy provedené na přijímačích Josefa R-a a Františka S-a, neboť v těchto případech nešlo o zhotovení nových předmětů.

Je proto, jak zmateční stížnost důvodně vytýká, právně mylný rozsudkový závěr, že stěžovatel vyráběl radiotelefonní zařízení, když provedl uvedené změny na přijímačích Františka P-a, Josefa R-a a Františka S-a.

Důvodně vytýká zmateční stížnost také, že soud prvé stolice vidí naplněnu skutkovou podstatu zločinu podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. i v tom, že si stěžovatel neopatřil zvláštní povolení k výrobě (sestavení) třílampového a dvoulampového přijímače.

Zmateční stížnost má sice mylně za to, že nebylo tohoto povolení třeba proto, že šlo o výrobu přijímačů pro vlastní stěžovatelovu potřebu a že dvoulampový přijímač si sestavil stěžovatel jako náhradu za třílampový dříve vyrobený přijímač, kterého nemohl používat, ježto jej přestavoval na čtyřlampový, a že k této činnosti stačila jeho koncese. Tato koncese zněla, jak je v rozsudku předpokládáno, a to v soulase se stěžovatelovou výpovědí a obsahem trestního oznámení, jichž se rozsudek v této příčině dovolává, na zřízení a provozování rozhlasového přijímače. Na účelu, k jakému byla uvedená radiotelefonní zařízení vyrobena, ani na podnětu, z něhož k tomu došlo, nezáleží, neboť zákon nečiní v této příčině rozdíl (§ 1, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb.). Je proto i bezpodstatná výtká neúplnosti rozsudku, uplatněná podle § 281, čís. 5 tr. ř., že soud prvé stolice neuvážil právě uvedenou část stěžovatelovy obrany.

Leč námitka nesprávného právního posouzení, pokud jde o dotčené dva přijímače vyrobené nově stěžovatelem, je oprávněná z jiného důvodu.

Jak už podotčeno, je zvláštního povolení podle § 1, odst. 1, § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb. třeba, jen jestliže někdo vyrábí radiotelegrafní a radiotelefonní zařízení, t. j. k opětované činnosti, kterou jsou zhotovována radiotelegrafní a radiotelefonní zařízení. O takové opětované výrobní činnosti lze však mluvit jen tehdy, souvisí-li spolu výrobní činnosti, z nichž vzešly jednotlivé výrobky, o něž právě jde, takže lze pozdější výrobní činnost pokládat za pokračování předchozí výrobní činnosti, a prýští-li všechny tyto výrobní činnosti z téhož úmyslu vyrábět.

Tento předpoklad není však u stěžovatele splněn. Mezi sestavením třílampového přijímače v roce 1941 a dvoulampového přijímače v roce 1944 uplynula poměrně dlouhá doba. Ani ve zjištěných rozsudku, ani v ostatním obsahu spisů není dostatečný podklad pro úsudek, že stěžovatel v uvedeném delším mezidobí vyráběl radiotelefonní nebo radiotelegrafní zařízení. Poměrně dlouhé časové rozpětí mezi oběma zjištěnými výrobními činnostmi opravňuje proto k závěru, že tu jde o dvě na sobě nezávislé, spolu nijak nesouvisící a samostatné výrobní činnosti, takže jest zde co činiti v každém z obou případů s výrobní činností o jediné, k níž byl stěžovatel oprávněn již podle uvedeného obsahu své koncese, aniž bylo k tomu třeba ještě zvláštního povolení podle § 1, odst. 2, § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb. (rozhod. čís. 2318, 2325, 2777 Sb. n. s.).

Je proto právně mylný i rozsudkový závěr, že se stěžovatel dopustil zločinu podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. tím, že vyrobil v roce 1941 třílampový rozhlasový přijímač a v roce 1944 dvoulampový rozhlasový třílampový rozhlasový přijímač. Nelze mít ani za to, že jde o pokus, ježto ani ve zjištění v napadaném rozsudku, ani v jiném obsahu spisu není pokladu pro závěr, že již první případ v roce 1941 byl zhotovováním v úmyslu pokračovati ve výrobní činnosti. Nebyl tu podle obsahu spisu předpoklad pro tento závěr ani v případě druhém z roku 1944.

Podle § 262 tr. ř. zbývá ještě uvažovat, není-li ve zjištěné stěžovatelově činnosti naplněna skutková podstata jiného trestného činu. Tu by mohlo jít jen o přechovávání radiotelefonních zařízení ve smyslu §§ 1, 3, 24 zák. č. 9/1924 Sb., k němuž však se zřetelem k uvedenému již obsahu stěžovatelovy koncese nebylo třeba zvláštního povolení (§ 25, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb.). Překročil-li by snad stěžovatel rozsah oprávnění vyplývající z koncesní listiny, pokud jde o počet nebo množství přechovávaných radiotelefonních zařízení, dopustil by se jen správného přestupku podle § 24, odst. 6 zák. č. 9/1924 Sb., nikoli soudně trestného činu (rozhod. č. 5038, 5152, 5608 Sb. n. s.).

Rozsudek byl proto jako zmatečný zrušen. Ježto je možné rozhodnout ve věci již za daného stavu věci, bylo rozhodnuto ve věci samé, aniž bylo třeba se zabývat ostatními vývody zmateční stížnosti.

Čís. 3.

Opravování nebo doplňování hotových radiotelegrafních nebo radiotelefonních zařízení není jejich »vyráběním« ve smyslu § 1 zák. č. 9/1924 Sb.

(Rozh. ze dne 13. října 1945, Zm I 73/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby podané na něho pro zločin podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. není oprávněná.

Obžaloba viní obžalovaného, že od roku 1939 do roku 1944 bez povolení jednak vyráběl, jednak přechovával radiotelegrafní a radiotelefonní zařízení.

Soud prvé stolice vychází ze skutkového předpokladu, že se obžalovaný zabýval jen opravováním radiotelefonních přístrojů, že měl od roku 1939 až do roku 1944 ve svém bytě součástky potřebné k opravování takových přístrojů a že měl od roku 1939 koncesi (ze dne 4. září 1939) opravňující ho k přechovávání jak přijímačích stanic, tak i součástek, jichž lze použít k doplňování neb opravování těchto přístrojů.

Zprošťující výrok odůvodnil soud první stolice úvahou, že ani opravy, ani doplnění radiotelegrafních nebo radiotelefonních zařízení nelze podřadit pojmu »vyrábění«, k němuž by bylo třeba povolení podle § 1 zák. č. 9/1924 Sb., že nebylo vůbec prokázáno, že obžalovaný vyráběl ve smyslu právě uvedeného ustanovení radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení, a že podle obsahu své zmíněné již koncese ani »nepřechovával« taková zařízení bez povolení.

Zmateční stížnost nechávajíc nedotčený výrok zprošťující obžalovaného obžaloby, že bez povolení přechovával radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení, odporuje jen výroku zprošťujícímu obžalovaného obžaloby, že bez povolení vyráběl uvedená zařízení, a snaží se s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. dovést nesprávnost rozsudkového závěru, že opravování nebo doplňování radiotelegrafních nebo radiotelefonních zařízení není vyráběním ve smyslu § 1 zák. č. 9/1924 Sb. Zmateční stížnost uplatňuje, že i opravování a doplňování uvedených zařízení patří pod pojem vyrábění, že je proto i k těmto úkonům třeba zvláštního povolení, jež obžalovaný neměl, a domáhá se proto odsouzení obžalovaného pro zločin podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčit.

Podle smyslu, jaký má v obecné mluvě s technického hlediska slovo »výroba«, vyrábí radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení, kdo je nově zhotoví, tedy kdo nově zhotoví na příklad celý rozhlasový přijímač, tedy i součástky k tomu potřebné, nebo kdo takový přijímač jen sestaví z hotových součástek opatřených odjinud. Jen k takovému vyrábění je podle §§ 1, 24 zák. č. 9/1924 Sb. třeba zvláštního povolení. Za výrobu v právě uvedeném smyslu nelze proto pokládat změny na hotových už výrobcích, ať byly provedeny k opravě nebo zdokonalení těchto výrobků. Pro stanovisko hájené v této příčině zmateční stížností není v zákoně opory.

Zmateční stížnost se neprávem dovolává rozhodnutí zrušovacího soudu č. 5038 a 6810 Sb. n. s. V prvním z těchto rozhodnutí jde o jiný skutkový děj a otázka, o níž nyní jde, se tam výslovně neřeší. Rozhodnutí č. 6810 Sb. n. s. uvádí v důvodech mezi jiným, že opravy prováděné obžalovaným mimo místnosti označené úřadu nebo v bytě obžalovaného (a kryté povolením k prodeji, daným podniku, v jehož zájmu obžalovaný opravy prováděl), by mohly být jinakým porušením ustanovení zákona s hlediska správního přestupku podle § 24, odst. 6 zák. č. 9/1924 Sb. Z toho vyplývá, že ani toto rozhodnutí nevyslovuje právní názor, že by k provádění pouhých oprav bylo třeba zvláštního povolení ve smyslu uvedených zákonných ustanovení.

Ve skutkovém ději zjištěném rozsudkem není uvedena žádná určitá činnost obžalovaného, kterou by bylo možno podřadit uvedenému správnímu pojmu vyrábění. Rozsudek uvádí jen povšechně (bez jednotlivých podrobností), že obžalovaný opravoval ve svém bytě radiotelefonní přístroje a že měl za tím účelem ve svém bytě součástky potřebné k takovým opravám. Zmateční stížnost neuplatňuje, pokud jde o skutkový zá-

klad rozsudku, žádné formální zmatky, netvrdí, že obžalovaný vyvíjel nějakou určitou činnost, která by odpovídala uvedenému správnímu pojmu vyrábění. Takovou činnost netvrdí ostatně ani obžaloba. Pro odsouzení obžalovaného pro zločin podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb., jehož se domáhá zmateční stížnost, chybí jakýkoli skutkový podklad. Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 4.

**K pojmu »pro svůj užitek« v § 171 tr. zák.
Je nerozhodné, že pachatel zahodil část peněz, které před tím odcizil.**

(Rozh. ze dne 17. října 1945, Zm I 667/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost a odvolání obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II, písm. a) tr. z., spáchaným odnětím peněz v částce 10.000 K.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný odňal Bohumilu P-ovi z kapsy kabátu, jež si P. odložil v šatně kavárny, kde byl zaměstnán, spořitelni knížku, která zněla na vklad 30.270 K a do níž byly volně vloženy hotové peníze (bankovky) v částce 10.000 K. Knížka byla vázána na heslo. U obžalovaného byla z odňatých peněz nalezena částka 6.000 K. V dalším uvádí nalézací soud obhajobu obžalovaného, že si ponechal jen 6.000 K, jež byly u něho nalezeny, kdežto zbylé peníze i s vkladní knížkou hodil do klosetu. Nevyjádřiv se, zda a do jaké míry věří tomuto tvrzení obžalovaného, uvádí první soud v dalším odůvodnění svého rozsudku jen, že nevěří obžalovanému, pokud popírá zlodějský úmysl stran částky přesahující 6.000 K, že však mu věří, pokud popřel tento úmysl stran spořitelni knížky. Dospív tedy k přesvědčení, že se zlodějský úmysl obžalovaného nesl nejen k částce 6.000 K, nýbrž k celé částce hotových peněz, že však obžalovaný neměl zlodějský úmysl i stran spořitelni knížky, uznal první soud stěžovatele vinným krádeží peněz v částce 10.000 K, zprostil ho však pro krádež spořitelni knížky.

Vycházejíc ze skutečnosti, že stěžovatel, ponechav si jen 6.000 K, odhodil ihned na místě činu vkladní knížku i se zbytkem peněz, namítá zmateční stížnost obsahem svých vývodů, že obžalovaný neměl být uznán vinným i krádeží částky 4.000 K, tedy krádeží celé částky 10.000 K, poněvadž je sice splněn i stran částky nad 6.000 K zákonný pojem odnětí z cizího držení, nikoli však pojem »pro svůj užitek«. Stěžovatel míní, že tento znak není naplněn proto, že nechtěl mít prospěch z peněz, pokud přesahovaly částku 6.000 K, což projevil právě tím, že je odhodil, a to bezprostředně po činu, a ponechal si jen 6.000 K.

Zmateční stížnost, která by ostatně ani v případě, že by jí byla přiznána oprávněnost, nemohla dosáti změny v právním podřadění činu,

neboť by zločinná kvalifikace podle §§ 171, 173, 176 II, písm. a) tr. z. byla opodstatněna již při částce 6.000 K, je zbudována na mylném právním pojetí zákonného znaku krádeže »pro svůj užitek«. Tento pojem značí odnětí věci v úmyslu trvale s ní nakládat tak, jako to smí učinit vlastník podle svého vlastnického práva, neboť užitek se nerozumí jen hmotný prospěch, nýbrž bezprávné přivlastnění si výlučné moci nad věcí samo o sobě. Stačí tedy úmysl si věc bezprávně přivlastnit, t. j. naložit s ní jako se svou, opatřit si nad ní výlučnou moc, jejímž získáním je ten, jemuž byla věc odňata, vylučován z dalšího nakládání s ní. I když obžalovaný odňaté peníze zčásti zahodil, naložil s nimi bezprávně tak, jako s vlastními, odňal tuto disposiční moc jejich vlastníku a připravil její úplné o hodnotu, jejímiž představiteli byly tyto bankovky. Není tudíž skutečností zdůrazňovanou stěžovatelem nijak popírán zmíněný zákonný znak skutkové podstaty krádeže. Neprávem stěžovatel vytýká i formální vadnost výroku o tom, že se jeho zlodějský úmysl nesl k celé částce 10.000 K, t. j. podle toho, co bylo řečeno, k tomu, aby celou tuto částku vlastníku odňal a bezprávně s ní naložil. Pokud se při tom domáhá, aby soud přihlédl (§ 281, č. 5 tr. ř.) k výši palmárního účtu 6.000 K, který měl stěžovatel zaplatit, dovolává se nedovoleně nové okolnosti, která při hlavním přelíčení nepřišla na přetřes (§ 258, odst. 1 tr. ř.). Ostatními vývody věnovanými provádění téhož zmatku pak jen odchylně hodnotí skutečnosti, které vesměs nalézací soud — pokud byly rozhodné — uvážil, jednak doplňuje skutkový děj uváděním dalších novot. Stěžovatelova snaha dospět na takto upraveném podkladě k opačnému závěru, než k němuž došel nalézací soud, totiž, že stěžovatel měl úmysl odcizit pouze částku 6.000 K, není prováděním ani uplatněného důvodu zmatečnosti, ani jiného důvodu zmatečnosti uvedeného v § 281 tr. ř., nýbrž je jen nepřiputným brojením proti výlučnému právu nalézacího soudu volně hodnotit průvody (§ 258, odst. 2 tr. ř.).

Čís. 5.

Soud není oprávněn zamítnouti důkazní návrh o rozhodné skutečnosti již z předpokladu, že by jeho přesvědčení, nabyté na základě důkazů již provedených, nebylo zvráceno, ani kdyby byly provedeny navrhané důkazy a kdyby jimi byla potvrzena skutečnost, o níž byly vedeny.

(Rozh. ze dne 24. října 1945, Zm I 79/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z., zrušil napadený rozsudek v odsuzující části a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a), 10 tr. ř.

Nalézací soud sice přesně neuvádí, které skutečnosti, uvedené v podání obžalovaného ze dne 26. prosince 1941 ve spisech okresního soudu, zakládají podle jeho názoru udání z vymyšleného zločinu, avšak podle odůvodnění napadeného rozsudku lze mít za to, že nalézací soud spatřuje udání Jaroslava P-a z vymyšleného zločinu v tvrzení skutečností uvedených v obžalobním spise, jež uvádí napadený rozsudek takto:

1. »že mlynář Jaroslav P. donucoval k intimním stykům Annu A-ovou po předchozím jejím opití a vyhrůžce zabitím, takže ji zbavil odporu,«

2. »že Jaroslav P. Annu A-ovou nějakým způsobem omamuje, že jí zdržuje korespondenci, že ji nepustí z domu a že nejen A-ovou, ale i její dceru Jarmilu úplně tělesně i duševně využívá,«

3. »že Jaroslav P. jí (Anně A-ové) vyhrožoval, že ho (obžalovaného) v noci zničí, že z něho nadělá šrotu a jitrnic, že se rána nedožije, že ho připraví navždy do kriminálu, aby se ho zbavil, a že se musel on sám (obžalovaný) z mlýna vystěhovat, aby ho Jaroslav P. nezabil,«

4. »že Jaroslav P. vylákal na Anně A-ové pamětní spis, potvrzující zaplacení obnosu 100.000 K, ačkoliv P. nedal A-ové ani jedné koruny.«

Obžalovaný se hájil tím, že se skutečnosti uvedené ve zmíněném podání dověděl od své manželky Anny A-ové a že tuto okolnost také výslovně v tomto podání uvedl.

Nalézací soud neuvěřil této obhajobě obžalovaného a uvěřil výpovědi svědkyně Anny A-ové, že obžalovanému tato sdělení neučinila, a vpravdě výlučně na tomto podkladě založil svůj výrok o vině obžalovaného po subjektivní stránce.

Bez ohledu na to, zda skutečnosti uvedené obžalovaným v podání jsou objektivně pravdivé či nic, je pro posouzení viny obžalovaného po subjektivní stránce rozhodné, zda a jaká sdělení o těchto skutečnostech učinila svědkyně Anna A-ová obžalovanému. Proto se týká podstatné skutečnosti otázka hodnověrnosti této svědkyně.

Týkal se proto rozhodné skutečnosti průvodní návrh obžalovaného směřující k dokázání skutečností, z nichž lze usuzovat na nehodnověrnost svědkyně Anny A-ové.

To platí o návrhu na důkaz svědky manželky L-ovými, Kristinou V-ovou, Marií M-ovou a konfrontací svědkyně Kristiny V-ové, Marie M-ové a Anežky M-ové s Jaroslavem P-em.

Tento důkaz nalézací soud zamítl proto, že »ani provedením těchto důkazů a potvrzením skutečností, o nichž tyto důkazy jsou veděny, by tyto nově zjištěné skutečnosti nezvrtly na základě již provedených důkazů přesvědčení soudu o vině obžalovaného podle § 209 tr. z., tím více, když tyto důkazy se netýkají prokázání rozhodujících skutečností, ale jen skutečností podřadnějších.«

Názor, že se tento důkaz netýká rozhodné skutečnosti, je nesprávný, jak bylo již uvedeno.

Jinak nalézací soud hodnotí důkazy již před jejich provedením. Tento postup je ovšem nesprávný, neboť teprve provedením důkazu posta-

veného pod sankci, že nesprávná výpověď může být stíhána jako křivá, seznáním skutečného obsahu a bezprostředního dojmu provedeného důkazu, po případě seznáním způsobu, jakým svědek vysvětlí okolnosti svědčící proti hodnověrnosti jeho údajů, bude dán, pokud se týče doplněn a řádně objasněn spolehlivý základ, který musí vzít soud v úvahu při bezvadném hodnocení skutkového děje, potřebného pro správné posouzení věci. Pokud to soud první stolice neučinil, zkrátil obhajobu.

Uvedený důkaz směřující k objasnění otázky hodnověrnosti svědkyně Anny A-ové je v souzeném případě tím závažnější, když svědkyně sama udala, že řekla obžalovanému, že nedostala od Jaroslava P-a 100.000 K, když je v podání obsaženém ve spisech zn. sp. Tk VIII 134/42, které je podepsáno Annou A-ovou, uvedeno, že v této trestní věci (zn. sp. Tk VIII 304/42) proti obžalovanému Josefu A-ovi pro zločin podle § 209 tr. z. šlo o nedorozumění dnes vysvětlené, jež zavinila sama Anna A-ová, a když podle č. 1. 15 spisů zn. sp. Tk VIII 134/42 Anna A-ová četníkům udala, že obžalovanému vědomě nepravdivě napsala, že mlýn prodala jen na oko, že peníze za mlýn nedostala a nemůže tedy peníze nikam zasílati.

Při uvážení toho, co právě bylo uvedeno, nelze ani říci, že formální vada vytykána zmatečnými stížnostmi nemohla působit na rozhodnutí způsobem obžalovanému nepříznivým.

Bylo proto zmatečnými stížnostmi vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami.

Čís. 6.

Přísnějším trestem než ukládá československé právo, se míní v čl. 9, odst. 3 ústavního dekretu č. 30/1945 Sb. (o obnově právního pořádku) trest přesahující horní hranici trestní sazby, které by bylo použito, kdyby byl čin posuzován podle československého trestního práva.

(Rozh. ze dne 25. října 1945, Zm I 289/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ze dne 13. června 1945, jímž byl odsouzenému snížen trest uložený mu pravoplatným rozsudkem téhož soudu ze dne 6. května 1942, a zrušil napadený rozsudek s tím, že výrok o trestu a výroky s tím souvislé v rozsudku téhož krajského soudu ze dne 6. května 1942 zůstávají v platnosti.

Důvody:

Obžalovaný byl rozsudkem krajského soudu ze dne 6. května 1942 uznán vinným jednak zločinem zpronevěry podle § 181 tr. z., jednak zločinem zneužití úřední moci podle § 101 tr. z. spáchaným v době od 1. června 1941 do 5. března 1942, a byl za to odsouzen podle druhé sazby § 182 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 34 tr. z. k trestu žaláře v trvání

osmi let, zostřeného jedním tvrdým lůžkem čtvrtletně; do trestu mu byla podle § 55 a) tr. z. započtena zajišťovací a vyšetřovací vazba; rovněž byla vyslovena ztráta volebního práva do obcí a obžalovanému uložena podle § 389 tr. ř. náhrada nákladů trestního řízení.

Rozsudek nabyt právní moci, jelikož se obžalovaný po vynesení rozsudku vzdal opravných prostředků a nastoupil ihned trest, který si odpovídá v trestnici.

Z podnětu přípisu ředitelství této trestnice ze dne 6. června 1945 žádajícího o přezkoumání uvedeného rozsudku vzhledem k ústavnímu dekretu presidenta republiky o obnově právního pořádku ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl. (čís. 30/1945 Sb.), vydal krajský soud v neveřejném sedění, konaném dne 13. července 1945, přes opačný návrh státního zastupitelství rozsudek, jímž změnil uvedený pravoplatný rozsudek ze dne 6. května 1942 z úřední moci podle čl. 9, odst. 3 ústavního dekretu presidenta republiky o obnově právního pořádku ve výroku o trestu v ten smysl, že se obžalovaný odsuzuje podle druhé sazby § 182 tr. z. za použití § 338 tr. ř. se zřetelem na ustanovení § 34 tr. z. do těžkého žaláře v trvání čtyř roků, zostřeného čtvrtletně jedním tvrdým lůžkem, že se mu do tohoto trestu započítává podle 55 a) tr. z. zajišťovací a vyšetřovací vazba, při čemž se vyslovuje ztráta volebního práva do obcí.

Nalézací soud dovolává se ustanovení čl. 9, odst. 3 ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl. (čís. 30/1945 Sb.) uvádí k odůvodnění svého výroku, že vzhledem k polehčujícím okolnostem zjištěným v rozsudku ze dne 6. května 1942, a to zachovalosti, doznání, částečné náhradě škody, při čemž přitěžovalo pouze, že byly spáchány dva zločiny různého druhu, byl nalézací soud pro tyto velmi důležité a převažující okolnosti polehčující oprávněně zmírnit trest podle § 338 tr. ř. ne sice co do druhu, avšak co do trvání, že však nalézací soud nepoužil ustanovení § 338 tr. ř. vzhledem k vládnímu nařízení ze dne 16. dubna 1942, č. 143/1942 Sb., které nabylo účinnosti dnem 3. května 1942. Byl proto podle názoru napadeného rozsudkového výroku obžalovaný odsouzen podle předpisu vydaného za doby nesvobody k přísnějšímu trestu, než ukládá československé právo.

S tímto názorem nalézacího soudu nelze však souhlasiti, jak zmatečnými stížnostmi státního zastupitelství napadaající uvedený rozsudkový výrok správně namítá, uplatňujíc, že nalézací soud napadeným výrokem vykročil ze své trestní moci a zatížil tím rozsudek důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř.

Nehledě ani k tomu, že v souzeném případě nebránilo vládní nařízení č. 143/1942 Sb. použití ustanovení § 338 tr. ř., ježto trestné činy, tvořící předmět rozsudku, byly spáchány vesměs před jeho platností, třeba podle znění a smyslu ustanovení čl. 9, odst. 3 zmíněného ústavního dekretu presidenta republiky výrok o trestu změnit tak, aby odpovídal československému právu, jen tehdy, byl-li někdo v době nesvobody, t. j. v době od 30. září 1938 do 4. května 1945 (čl. 1, odst. 2 zmíněného dekretu a § 1 vl. nař. č. 31/1945 Sb.), uznán vinným skutkem, který je trestný podle

československého práva, byl-li však odsouzen k přísnějšímu trestu, než ukládá československé právo, t. j. k trestu přesahujícímu horní hranici trestní sazby, které by bylo použito, kdyby byl čin posuzován podle československého trestního práva.

V souzené věci byl sice obžalovaný odsouzen v době nesvobody, avšak byl uznán vinným jednak zločinem zpronevěry podle § 181 tr. z., jednak zločinem zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., tedy skutky, které jsou trestné podle československého trestního práva, a byl mu uložen podle druhé sazby § 182 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 34 tr. z. trest žaláře v trvání osmi let, tedy podle trestní sazby určené československým trestním právem a v mezích této sazby.

Zmíněné ustanovení čl. 9, odst. 3 ústavního dekretu nelze, jak nesprávně činí nalézací soud, vztahovat na případy, kdy byl soudem vyměřen v době nesvobody trest podle trestní sazby odpovídající československému právu.

Nebyl proto nalézací soud podle čl. 9, odst. 3 zmíněného ústavního dekretu presidenta republiky oprávněn, aby v souzené věci snížil za použití téže trestní sazby, směrodatné pro výměru trestu, trest uložený obžalovanému pravoplatně předchozím rozsudkem vydaným v době nesvobody.

Učinil-li tak, vykročil z mezí své trestní moci a zatížil rozsudek zmatekem podle § 281, č. 11 tr. ř.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství, napadený rozsudkový výrok byl zrušen jako zmatečný a bylo uznáno právem, že výrok o trestu obsažený v rozsudku krajského soudu ze dne 6. května 1942 a výroky s tím souvisele zůstávají v platnosti.

Čís. 7.

Pachatele zločinu podle § 93 tr. z. omlouvá skutkový omyl, jenž se mu přihodil při tvorbě (subjektivního) závěru o nebezpečnosti osoby, kterou omezoval v osobní svobodě.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1945, Zm I 240/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaných Marie A-ové a Josefa A-a ml. do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem podle § 93 tr. z. zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že mezi obžalovanou Marií A-ovou a jejím manželem Josefem A-em st. došlo k výstupu, při němž obžalovaná udeřila svého muže do obličeje; když ji chtěl Josef A. st. odstrčit a snad ji zasáhl rukou do prsou, uchopil obžalovaný Josef A. ml. svého otce u krku za kabát. Když pak přiskočila obžalovaná k svému muži, jehož chtěla udeřit, a tento ji

zřejmě v obraně, uchopil za vlasy a táhl k sobě, přiskočil obžalovaný Josef A. ml. k svému otci, převrátil ho na postel, na niž ho oba obžalovaní přivázali provazem a obžalovaný Josef A. ml. mu ucpal ústa kapesníkem. Nato odešla obžalovaná Marie A-ová hlásit věc starostovi, který spoutaného odvázal. Doba spoutání trvala asi půl hodiny.

Nalézací soud neuvěřil obhajobě obžalovaných, že Josefa A-a st. dlužno pokládat za nebezpečného člověka pro jeho duševní chorobu, neboť se jeho choroba podle lékařského posudku ze dne 26. ledna 1945 značně zlepšila a není příčiny, aby byl zbaven svéprávnosti, a vyslovil, že obžalovaní jednali ze záští k napadenému a pravděpodobně celou příhodu inscenovali, aby měli příčinu tvrdit, že jde o člověka nebezpečného, jenž musí být držen v ústavě pro choromyslné.

Zmateční stížnost napadá výrok, že obžalovaní neměli příčiny pokládat Josefa A-a st. za nebezpečného člověka, důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř.

Právem. Ze znění ustanovení § 93 tr. z. plyne, že vedle závěru o tom, zda napadeného bylo lze objektivně pokládat za nebezpečného člověka, dlužno si učinit další závěr o tom, zda ho mohl vinník důvodně pokládat (subjektivně) za takového člověka. Kdyby se pachatelé při tvorbě tohoto závěru přihodil omyl o skutečnostech zakládajících nebezpečnou povahu napadeného, omlouval by ho tento skutkový omyl ve smyslu § 2, písm. e) tr. z. (rozh. čís. 2015, 2690, 3420, 3800 Sb. n. s.).

Nalézací soud se omezil toliko na zjištění skutečností, na jejichž podkladě lze soudit, že napadený nebyl nebezpečným člověkem, a na tomto podkladě vyslovil, že obžalovaní neměli důvodu k takovému závěru, a že jednali ze záští k němu. Dlužno proto přisvědčiti zmateční stížnosti, když uplatňuje neúplnost řízení podle § 281, čís. 4 tr. ř., ježto nalézací soud nevyhověl návrhu obhajoby, aby byla vyslechnuta svědkyně Dr. M-ová, že se od ní obžalovaná Marie A-ová dověděla, že její muž trpí paranoidně depresivním stavem, který může býti přechodným, ale může být i počátkem nevyléčitelné choroby. Jde o skutečnost důležitou pro subjektivní závěr obžalovaných o nebezpečnosti napadeného. K tomu dlužno podotknouti, že nazáleží na tom, zda výstup začala obžalovaná, pokud je zjištěno, že napadený oplatil útok útokem, neboť za zjištěného stavu věci je jedině rozhodné, zda se obžalovaní mohli domnívat, že by tento útok mohl pro předpokládanou chorobu útočícího překročiti meze nutnosti. Jest proto splněna podmínka podle § 281, posl. odst. tr. ř.

Zmateční stížnost je však odůvodněna i s hlediska uplatněného zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř., neboť nalézací soud vybudoval svůj závěr o zdravotním stavu Josefa A-a st. na posudku ze dne 26. ledna 1945, při čemž opominul zhodnotit skutečnost, že ke spáchání činu došlo před tím, dne 15. ledna 1945, jakož i onu část řízení o zbavení svéprávnosti Josefa A-a st., v níž bylo zbavení svéprávnosti soudem vysloveno. I tyto skutečnosti jsou závažné pro výrok, zda obžalovaní mohli pokládati napadeného za nebezpečného člověka.

Proto bylo vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti již z těchto dů-

vodů, aniž se bylo třeba zabývatí jejími dalšími výtkami podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Podotýká se, že podle § 270, odst. 2, čís. 5 tr. ř. má soud vyslovit, které skutečnosti má za prokázané, a že tomuto požadavku nevyhovuje výrok o pouhé pravděpodobnosti («snad», «pravděpodobně»).

Čís. 8.

Ten, kdo si přivlastnil peníze utřžené za věci, které mu byly svěřeny do prodeje, je vinný zpronevěrou, i když má prostředky, aby je mohl zaplatit, a bez ohledu na to, jakou cenu měly ve skutečnosti svěřené věci a zda utřžená částka odpovídala cenovým předpisům.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1945, Zm I 854/44.)

Poškozená dala obžalované v květnu 1944 do prodeje kostým a boty. Když jí obžalovaná slíbila, že za kostým dostane 5.000 až 6.000 K, a že jí za boty opatří pár hedvábných punčoch. Obžalovaná věci prodala za 4.500 K, nevyplatila však poškozené nic, ač jí poškozená asi patnáctkrát upomínala.

V trestním řízení se hájila tím, že je ochotna poškozené vyplatit 600 K, poněvadž věci neměly větší cenu.

Nalézací soud dospěl k přesvědčení, že obžalovaná již v době, kdy prodávala věci, které jí poškozená svěřila, neměla v úmyslu vydati poškozené stržené peníze a že si ony peníze přivlastnila a spotřebovala je. Usoudiv, že věci měly jistě cenu 3.150 K, kterou udala poškozená, poněvadž za ně obžalovaná dostala 4.500 K, uznal obžalovanou vinnou zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z., jehož se dopustila tím, že v říjnu 1944 zpronevěřila kostým v ceně 3.000 K a boty v ceně 150 K svěřené jí do prodeje poškozenou.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnosti obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Proč byl návrh obžalované na důkaz znalcem o ceně svěřených věcí zbytečný, vyplývá z rozboru výtky právní mylnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř.

Tím, že stěžovatelka prodala svěřené jí věci, nedopustila se ovšem jejich zpronevěry, protože jí tyto věci byly soukromou účastnicí k tomu účelu odevzdány a nešlo tudíž o protiprávní dispoziční jimi. Stěžovatelce však nelze přisvědčit, že nemohla zpronevěřit peníze, jež za ony věci obdržela, v čemž právem nalézací soud také spatřuje její vinu. Na místo svěřených věcí nastoupila totiž cena za ně stržená, t. j. peníze, jež stěžovatelka přijala pro soukromou účastnicí a které jí byla povinna odevzdati. Šlo tudíž o věc svěřenou ve smyslu § 183 tr. z.

Výtkou, že má stržené peníze u sebe doma, že však je soukromá

účastnice nechce, ježto žádá vrácení kostýmu, nevychází stěžovatelka ze skutkového zjištění nalézacího soudu, že peníze spotřebovala pro sebe a že neměla, ani nemá v úmyslu vydati je soukromé účastnici, ač o to byla vícekrát žádána. V tomto směru není tudíž zmáteční stížnost uplatňující zmatek podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., provedena podle zákona (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.). Nezáleží proto na tom, že stěžovatelka má dostatečné prostředky, aby zaplatila získanou částku soukromé účastnici, že svůj dluh uznávala a že soukromá účastnice nežalovala stěžovatelku o zaplacení, ani proti ní nevedla k vydobytí své pohledávky exekuci.

Ponechala-li si však stěžovatelka peníze, jež měla odevzdat soukromé účastnici, nemajíc v úmyslu tak učiniti, není výrok nalézacího soudu, jímž jí uznal vinnou zpronevěrou, právně mylný, ježto toto její jednání naplňuje veškeré složky skutkové podstaty tohoto činu jak po stránce objektivní, tak i subjektivní. Výtka zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. je tudíž bezpodstatná.

Ježto jde o zpronevěru přijatých peněz, nezáleží na tom, jakou cenu měly ve skutečnosti svěřené věci, zejména hledíc i na cenové předpisy, a nezáleží ani na tom (s hlediska skutkové podstaty zpronevěry), zda částka dosažená při prodeji věci a zpronevěřená odpovídala svojí výší cenovým předpisům. Poněvadž zpronevěřená částka přesahuje 2.000 K, nepochybil nalézací soud ani v tom, že podřadil stěžovatelčino jednání zločinné kvalifikaci.

Nelze tudíž přisvědčiti výtkám domáhajícím se s hlediska zmatku podle § 281, čís. 10 tr. ř. toho, aby stěžovatelčin čin byl kvalifikován jen jako přestupek zpronevěry.

Čís. 9.

Při souběhu zločinu krádeže se zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. dlužno trest vyměřit podle přísnější sazby § 178 tr. z. (těžkým žalářem) a vedle toho po případě uložiti i peněžité trest podle § 24, odst. 3, poslední věta zák. č. 9/1924 Sb.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1945, Zm I 312/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti a odvolání státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II, písm. a) tr. z. a zločinem podle § 24, odst. 1 a 2 zák. č. 9/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a odsoudil obžalovaného podle druhého stupně § 178 tr. z. za použití §§ 34, 55 tr. z. k trestu těžkého žaláře v trvání dvou roků, zostřeného a doplněného jedním tvrdým ložem měsíčně, a podle § 24, odst. 3 zák. č. 9/1924 Sb. a § 35, odst. 3 tr. z. k peněžitému trestu 3.000 Kčs, v případě nedobytnosti k dalšímu trestu na svobodě v trvání tří měsíců těžkého žaláře. Ostatní výroky rozsudku ponechal nedotčeny.

Důvody:

Obžalovaný byl uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II, písm. a) tr. z. a zločinem podle § 24, odst. 1 a 2 zák. č. 9/1924 Sb. a byl mu se zřetelem k ustanovení § 34 tr. z. a za použití § 55 tr. z. vyměřen podle § 24, odst. 2 a 3 zák. č. 9/1924 Sb. trest žaláře v trvání jednoho roku doplněného jedním tvrdým ložem měsíčně a trest na penězích v částce 1.000 Kčs nahrazený v případě nedobytnosti dalším trestem žaláře v trvání jednoho měsíce, zostřeného jedním tvrdým lůžkem.

Tomuto výroku rozsudku o trestu vytyká zmateční stížnost státního zastupitelství právem zmatečnost podle § 281, č. 11 tr. ř.

Podle § 32 tr. z. se má ustanovit trest přesně podle zákona a nesmí se vyměřit ani ostřejší, ani mírnější trest, než jaký předpisuje zákon podle povahy zločinu i pachatele. V § 34 tr. z. je pak ustanoveno, že se má pachatel při souběhu několika zločinů potrestat podle toho zločinu, na který je uložen ostřejší trest, a že se má přitom přihlížet k ostatním zločinům.

Není tedy podle těchto předpisů ponecháno soudu na vůli, aby vzhledem k tomu, že v § 178 tr. z. je určen za zločin krádeže trest těžkého žaláře a v § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. trest žaláře, v obou případech téže délky, — i když podle odst. 3 posléze uvedeného zákonného ustanovení bylo povinností soudu uznat vedle trestu na svobodě ještě i na trest peněžitý, poněvadž zjistil, že čin byl spáchán ze zjištěnosti — volil volně mezi trestem jednoduchého žaláře a těžkého žaláře, nýbrž je povinen vyměřit obžalovanému trest podle § 178 tr. z., který je přísnější, a vedle toho uložit ještě vedle trestu na svobodě podle § 24, odst. 3 posl. věta zák. č. 9/1924 Sb. trest peněžitý.

Neřídil-li se nalézací soud zásadami vyslovenými v §§ 32, 34 tr. z., vykročil ze své trestní moci a zavinil tím, že je rozsudek ve výroku o trestu zmatečný podle § 281, č. 11 tr. ř.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti státního zastupitelství, rozsudek byl ve výroku o trestu zrušen jako zmatečný a obžalovanému byl vyměřen znovu trest, a to trest těžkého žaláře podle § 178 tr. z. a podle § 24, odst. 3 zák. č. 9/1924 Sb. a § 35, odst. 3 tr. z. trest peněžitý, za který byl současně pro případ nedobytnosti vyměřen podle § 8 zák. č. 31/1929 Sb. náhradní trest téhož druhu jako hlavní trest na svobodě, při čemž byl při výměře trestu vzat zřetel na odůvodněné odvolání státního zastupitelství z výroku o výši trestu.

Čís. 10.

K subjektivní stránce zločinu stačí podle § 1 tr. z., že si pachatel zlo rozvážil a umínil. Soud se tu nemusí vyslovit i o tom, zda si pachatel uvědomil protiprávnost činu.

Omyl o významu okolností, že oběť se svým usmrcením souhlasí, je omyl právní povahy, jenž pachatele vraždy neomlouvá.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1945, Zm II 124/45.)

Obžalovaná žila společně se svými rodiči, jimž oběma bylo již přes sedmdesát let. Dne 9. května 1945 se po společné poradě rozhodli, že společně zemrou sebevraždou. Rozloučili se v dopisech s příbuznými, napsali závěť a pak všichni požíli jedu. Ten však neúčinkoval, pozbyv státním svých původních vlastností. Proto se rozhodli, že si britvou přefíznu žily na krku, aby co nerychleji vykřváceli. Rodiče prosili obžalovanou, aby jim sama žily přefízla, poněvadž si to sami nedovedli udělat. Obžalovaná jejich prosbám vyhověla, oba silně řízla britvou do levé části krku a pak řízla do krku i sebe. Rodiče zemřeli za delší dobu vykrvácením, obžalovaná byla ještě včas nalezena a odvezena do nemocnice, kde se uzdravila.

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou zločinem vraždy prostě podle §§ 134, 135, čís. 4 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:

Nalézací soud se nemusil zvláště vyslovit o tom, zda si obžalovaná uvědomila protiprávnost svého činu, neboť k subjektivní stránce podle § 1 tr. z. stačí, že pachatel zlo rozvážil a umínil. Že tomu tak bylo v souzeném případě, nalézací soud správně posoudil na podkladě zjištěných skutečností. Že se obžalovaná domnívala, že jsou zde skutečnosti vylučující protiprávnost činu, zmateční stížnost netvrdí. Omyl o významu svolení poškozených v souzeném případě dlužno pokládat ve smyslu § 3 tr. z. za omyl právní povahy, který neomlouvá pachatele.

Čís. 11.

Okolnost, že poškozený z nevědomé nedbalosti nesprávně ošetřil své zranění, nepřerušuje příčinný vztah mezi pachatelovým činem a nastalým výsledkem.

Pojem nepřátelského úmyslu ve smyslu § 152 tr. zák.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1945, Zm II 194/44.)

Obžalovaný byl spolu s poškozeným Ladislavem P. zaměstnán v laboratoři mlékárenského podniku. Dne 27. července 1942 vytkl při práci něco P-ovi a ten mu na výtku odpověděl způsobem, který obžalovaný pokládal za urážku. V rozčilení nad tím napřáhl na P-a ruku, jako by ho chtěl udeřit, načež se oba vzájemně chytili v pase, cloumali sebou a snažili se jeden druhého povalit. Při tom se dostali až k laboratornímu stolku, na němž na kovovém stojánku stála nádoba s kyselinou sírovou. U stolku ztratili rovnováhu a upadli na stůl tak, že obžalovaný ležel na zádech na stole a P. na něm s obličejem k němu obráceným. I pak se stále drželi, rozohnění zápasem. Při tom P. zavadil o nádobu s kyselinou a

kyselina se mu vylila na krk a na záda. Nato se oba pustili a P. se snažil kyselinu smýtí. Musel však být dopraven do nemocnice, kde byl v léčení do 2. září 1942. Utrpěl na krku, na tváři a na zádech popáleniny prvního až třetího stupně, podle znaleckého posudku těžké poranění.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155, písm. b) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Stěžovatel shledává neúplnost řízení (§ 281, čís. 4 tr. ř.) v tom, že nalézací soud zamítl jeho navržené důkazy o tom, že si Ladislav P. způsobil komplikace zranění sám tím, že stíral kyselinu vodou, a že mohl být jinak ošetřen olejem ze závodní lékárny, která je v podniku. Nalézací soud však mohl tyto důkazy zamítnout pro nerozhodnost, jak bude uvedeno při vyřízení zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Stěžovateli nelze přisvědčit, ani pokud z důvodu zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a), 10 tr. ř. dovozuje, že měl být zproštěn nebo uznán vinným jen přestupkem podle § 411 tr. z. nebo přečinem podle § 335 tr. z., poněvadž odpovídá jen za výsledek, který nastal do okamžiku, kdy si Ladislav P. začal neodborně ošetřovat popáleninu, a že nalézací soud po právní stránce pochybil, vyslovil-li, že je pro posouzení stěžovatelovy viny nerozhodné (§ 134 tr. z.), že škodlivý výsledek nastal i neúmyslným neodborným ošetřením popálenin poškozeným. Skutečnost, že se poškozený ošetřil, je ve smyslu § 134 tr. z. vedlejší příčinou, k níž byl dán podnět činem samým. To, že se poškozený ošetřil nesprávně, dlužno přičísti toliko nevědomé nedbalosti; nelze proto v této skutečnosti spatřovat »mezipříčinu«, která by přerušovala příčinný vztah mezi činem obžalovaného a vzniklým z toho výsledkem.

Stěžovateli nutno však přisvědčit, pokud z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. vytýká, že nemůže odpovídat i za výsledek, který nastal pro nahodilé okolnosti doprovázející případ. Zmateční stížnost touto námitkou poukazuje na to, že nalézací soud pochybil při výkladu pojmu nepřátelského úmyslu podle § 152 tr. z.

Tímto nepřátelským úmyslem ve smyslu § 152 tr. z. je sice vůbec úmysl čelící proti tělesné neporušenosti, ano i pouhý úmysl s někým zle nakládat (přímý úmysl), avšak je třeba ještě — vzhledem k § 1, druhé větě tr. z. neboť ide o nepřímý úmysl — 1. takového objektivního podkladu, podle něhož bylo něco podniknuto nebo opominuto, z čehož zlo, které tím povstalo, obvykle povstává neb alespoň snadno může povstat (adekvátní vztah příčinný), a 2. aby pachatel počal do své představy též takový typický vztah, tedy aby měl vědomí, že svým činem vedle přímo zamýšleného zla (zlé nakládání) způsobuje nezamýšlené zlo (těžké poranění), které obvykle z takového jednání povstává nebo snadno může povstat (vědomá nedbalost).

Podle tohoto zákonného ustanovení lze si tedy utvořit závěr o nepřímém úmyslu teprve tenkrát, byla-li činnost obžalovaného takové povahy, z níž výsledek toho druhu pravidelně vzhází, a představil-li si pachatel výsledek toho druhu, který je v zákoně označen za těžké poškození.

V souzeném případě chybí ke spolehlivým závěrům v obou naznačených směrech skutková zjištění, zejména o tom, jaké předměty byly v blízkosti místa zápasu a jaké povahy tyto předměty byly, šlo-li zvlášť o chemikálie nebezpečné pro lidský život, takže by podle objektivního posudku bylo lze počítat s tím, že jeden ze zápasících upadne a může si způsobit uškození na těle tak, jak se právě stalo v souzeném případě; tento výsledek by pak byl typický pro jednání toho druhu, jakého se podle zjištění rozsudku dopustil obžalovaný.

V subjektivním směru pak bude nutno zjistit, zda obžalovaný znal povahu prostředí zápasu a uvědomil si tedy, že svou činností způsobuje nebezpečí dalšího výsledku, než který zamýšlel, a že z toho může vzniknout poranění toho druhu, jaké nastalo.

V záporném případě bylo by pak povinností nalézacího soudu zkoumat skutek obžalovaného s hlediska § 335 tr. z. a uvažovat o nevědomé nedbalosti ve vztahu k těžšímu výsledku, totiž, zda si obžalovaný mohl uvědomit, že na stole je na kovovém stojánku nádoba s kyselinou sírovou a že záměrně započatým zápasem v prostředí, o něž šlo, může dojít k ohrožení, po případě k poškození jeho protivníka.

Čís. 12.

Ustanovení § 127, odst. 4 zák. č. 131/1936 Sb., pokud zakazuje zmírnění nebo zaměření trest veřejnému úředníku odsuzovanému pro zločin zneužití úřední moci spáchaný v době branné potohovosti státu, lze použít u činu, spáchaného na území okupovaném dočasně cizí mocí, jen tehdy, směřoval-li proti obraně republiky.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1946, Zm II 35/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., a to pokud směřovala proti výroku o výši trestu, zrušil tento výrok jako zmatečný a vyměřil obžalované znovu trest podle prvního stupně trestní sazby § 103 tr. z. použiv § 54 tr. z.

Z důvodů:

Nalézací soud, ačkoliv shledal, že jsou v převaze polehčující okolnosti, vyloučil použití mimořádného zmírnění trestu vzhledem k tomu, že čin byl spáchan za války (§ 127 zák. č. 131/1936 Sb.). Stěžovatelka proti tomu namítá v odvolání, že nalézací soud měl použít mimořádného zmírnění trestu a že tomu nebránilo ani uvedené ustanovení zákona. Jde

tudíž vpravdě o uplatnění důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., který je uplatňován právem.

Podle § 127, odst. 4 zák. č. 131/1936 Sb. je mezi jiným vyloučeno snížení trestu pod dolejší hranici trestní sazby a záměna jeho způsobu za mírnější, jakož i povolení podmíněného odkladu výkonu trestu při odsouzení veřejného úředníka pro zločin zneužití úřední moci, spáchaný za branné pohotovosti státu. Vládní vyhláškou č. 183/1938 Sb. byl den 23. září 1938 prohlášen za den vstupu státu Československého do branné pohotovosti a podle vládní vyhlášky ze dne 20. dubna 1944, č. 4 Úř. věst. čsl. trval stav branné pohotovosti.

Obžalovaná spáchala čin dne 6. srpna 1944 v Brně, tedy sice v době, kdy trvala branná pohotovost státu, ale přesto nelze na její čin užiti ustanovení § 127 zák. č. 131/1936 Sb. Účelem a smyslem celého uvedeného zákona (§§ 1, 2) je, aby v ničem nebyla rušena obrana státu; proto zákon ukládá (zejména v § 64) všem zaměstnancům a veřejným zaměstnancům zvláště svědomité plnění všech povinností, zejména i těch, které přinášejí poměry způsobené brannou pohotovostí státu, a proto při zločinech zneužití úřední moci činí uvedená omezení při ukládání trestu, neboť takovými zločiny je zvýšenou měrou ohrožována obrana státu. Z tohoto důvodu je však možno užiti onoho ustanovení jen, jde-li o čin spáchaný na území, na němž je republikou vykonávána vládní moc, nebo na území, na kterém jsou prováděny československou nebo spojeneckou armádou vojenské operace, nebo proti osobám, které se dopustily zločinu zneužití úřední moci na území republiky, které bylo dočasně ve faktické moci nepřítelů, ale to jen tehdy, směřoval-li čin proti obraně republiky. Nebylo a nemohlo býti zákonodárcovým úmyslem, aby postavil pod přísnější trestní sankci všechny zločiny zneužití úřední moci, které byly spáchány na území dočasně okupovaném cizí mocí, neboť pak by zvláštní ochrana obrany státu prospívala okupantům.

Ježto jde o čin, který nesměřoval proti obraně státu a byl spáchaný na území dočasně okupovaném cizí mocí a nebyl tudíž dotčen účel zákona č. 131/1936 Sb., jak byl nahoře vylíčen, bylo zmateční stížnosti v této části vyhověno, napadený rozsudek byl ve výroku o výši trestu zrušen a obžalovaný byl vyměřen znovu trest podle prvního stupně trestní sazby § 103 tr. z., při čemž obžalované nic nepřitěžovalo, polehčovaly zachovalost, doznání, úplná náhrada škody a že se činu dopustila ze soucitu k nemocnému zefovi. Poněvadž se tu sbíhá několik závažných polehčujících okolností, z nichž se dá důvodně očekávat, že se obžalovaná polepší, bylo použito § 54 tr. z. a vyměřen trest přiměřený vině obžalované.

Čís. 13.

K pojmu »důležité škody na zdraví« ve smyslu § 126 tr. z. se nevyžaduje, aby škoda na zdraví měla trvalé následky. Spadá sem onemocnění kapavkou, léčené po dobu pěti týdnů.

Pachatel, který znásilněné přivodil vynucenou souloží takové onemoc-

nění, jsa si v době činu vědom své pohlavní choroby, je trestný podle druhé sazby § 126 tr. z.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1946, Zm II 119/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 125 tr. z. a přečinem podle § 18, odst. 2 zákona č. 241/1922 Sb., uznal právem, že z činu, jímž byl obžalovaný napadeným rozsudkem uznán vinným, vzešla osobě, již bylo ublíženo, důležitá škoda na zdraví a že jím obžalovaný spáchal zločin násilného smilstva nejen podle § 125 tr. z., nýbrž i podle § 126 tr. z. Důsledkem toho zrušil rozsudek jako zmatečný ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvislých, až na výroky o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, o ztrátě volebního práva do obcí, o náhradě nákladů trestního řízení, a vyměřil obžalovanému nový trest podle druhé sazby § 126 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 35 tr. z. a s použitím § 338 tr. ř.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, napadající pouze výrok o trestu, opírá se o důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. a domáhá se toho, aby byl obžalovanému vyměřen trest podle druhé sazby § 126 tr. z., ježto obžalovaný Marii P-ovou násilnou souloží na ní vykonanou nakazil pohlavní chorobou, a to kapavkou, takže P-ové vzešla z činu obžalovaného důležitá škoda na zdraví.

Těto námitce zmateční stížnosti nelze upřít oprávnění.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný nakazil pohlavní nemocí (kapavkou) Marii P-ovou násilnou souloží vykonanou na ní; onemocnění to muselo být léčeno v nemocnici pět týdnů. Nalézací soud neshledal v této pohlavní nemoci Marii P-ové důležitou škodu na zdraví ve smyslu § 126 tr. z., a to v podstatě z toho důvodu, že kapavka je onemocnění lehčího druhu, které při včasném a odborném léčení nezanechá vážnější — tedy zřejmě trvalé — následky, a že tomu tak bylo v souzeném případě, ježto P-ová byla vyléčena.

S tímto názorem nalézacího soudu nelze souhlasit.

K pojmu »důležité škody na zdraví« se nevyžaduje, aby škoda na zdraví nebo těle měla trvalé následky. Opačný, nalézacím soudem vyslovený názor nemá opory ve znění zákona a nelze jej dovodit ani z výkladu slova »důležitý«. Důsledek toho je, že je rovněž nerozhodné pro řešení uvedené otázky, zda šlo o nemoc vyléčitelnou. Označuje-li nalézací soud kapavku za pohlavní chorobu lehčího druhu, jde o hodnocení této nemoci se zřetelem k ostatním pohlavním chorobám, tudíž o relativní závažnost, a nikoli o hodnocení u srovnání s ostatními újmami na těle nebo na zdraví. Uváží-li se nalézacím soudem zjištěná doba, po které byla poškozená pro uvedenou nemoc léčena v nemocnici, a to doba pěti týdnů, která převyšovala dobu přerušování zdraví kvalifikující poško-

zení na těle za zločin těžkého poškození na těle nejen podle § 152 tr. z., nýbrž i podle § 155, písm. b) tr. z., a vezme-li se dále zřetel na zvýšenou právní ochranu, kterou poskytuje zákon o potírání pohlavních nemocí ze dne 11. července 1922, č. 241 Sb., jenž prohlašuje v § 18, předposl. odst. nákazu kapavkou za rovnající se těžkému poškození na těle, je nepochybné, že onemocnění kapavkou dlužno považovat za důležitou škodu na zdraví ve smyslu § 126 tr. z.

Vyložil proto nalézací soud nesprávně pojem »důležité škody na zdraví« ve smyslu § 126 tr. z. a zatížil rozsudek zmatečností podle § 281, č. 11 tr. ř., když neshledal, že tu je splněna zvláštní přitěžující okolnost jmenovaná v § 126 tr. z., a když vyměřil trest podle první sazby § 126 tr. z.

Ježto jde o důležitou škodu na zdraví již podle uvedených právních úvah, nebylo třeba doplňovat skutkový základ výsledkem znalců.

Proto bylo odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověno; jelikož si obžalovaný podle rozsudkového zjištění byl v době soulože vědom toho, že je pohlavně nemocen, a byl mu znám i původ tohoto onemocnění, bylo rozhodnuto ihned ve věci samé a uznáno právem, jak je uvedeno ve výroku. Rozsudek byl zrušen jako zmatečný ve výroku o trestu a ve výrociích s tím souvislých a obžalovanému byl vyměřen nový nepodmíněný trest podle druhé sazby § 126 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 35 tr. z. a s použitím § 338 tr. ř., při čemž bylo přihlíženo k polehčujícím okolnostem zjištěným v napadeném rozsudku.

Čís. 14.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 209 tr. z. stačí, že pachatel označil udaného znamením připadajícími na určitého jednotlivce nebo na jednotlivce ze skupiny, skládající se z malého počtu osob, i když neuvedl další znamení hodící se jen na jednoho z nich. Není třeba, aby pachatel udaného znal, stačí že věděl o jeho existenci.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1946, Zm II 367/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) a 10 tr. ř., nelze přiznat úspěch.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že nalézací soud uznal stěžovatele vinným zločinem podle § 209 tr. z. i v případě obvinění Dr. P-a, ač v dopise ze dne 3. listopadu 1943 nebylo vůbec ukázáno jmenovitě na Dr. P-a. Avšak výtku, již je vlastně uplatněn důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.,

není důvodná. Skutková podstata zločinu křivého obvinění předpokládá sice po stránce objektivní tvrzení vůči vrchnosti, že určitá osoba spáchala určitý zločin, ale domnělý pachatel zločinu nemusí být uveden jménem, nýbrž stačí, byl-li označen takovými znameními, jež připadají na určitého jednotlivce, a stačí dokonce i uvedení jen takových znamení, jež připadají jen na jednotlivce nějaké skupiny, skládající se z několika málo určitých osob, třeba že nejsou uvedena další znamení, hodící se jen na jednoho z této skupiny (srov. rozh. č. 1191 Sb. n. s.). V uvedeném dopise obvinil stěžovatel, jak nalézací soud zjistil, že zločinu spoluviny na vyhnání plodu vlastního »Doktora v Praze, který je z přízně s R-ovou v Přerově«, tedy uvedl znamení, jež připadají jen na určitého jednotlivce, totiž právě na Dr. P-a, takže je splněn předpoklad obvinění určité osoby. Není proto ani oprávněna výtku zmatečnosti, že napadený rozsudek nikde nevysvětluje, proč vzal za prokázáno, že stěžovatel křivě obvinil Dr. P-a.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti ani v tom, že je napadený rozsudek nejasný a neúplný ve výroku, že stěžovatel udal vědomě někoho pro vymyšlený naň zločin u vrchnosti, ježto prý stěžovatel vůbec neznal Žofii R-ovou a Dr. P-a a nevěděl nic o jejich poměrech, takže byly pro něho pouhými adresami. Ježto jde o okolnosti, jež odpovídají celkem zjištěnému stavu věci, jde tu opět o výtku hmotněprávní zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., která však není důvodná. S hlediska § 209 tr. z., jenž čelí nebezpečí, že bude nevinná osoba stíhána vrchností, je nerozhodné, zda a jak dalece pachatel znal křivě obviněné osoby; stačí, že si je vědom, že křivě obviněné osoby existují jako možný objekt trestního stíhání. Toto vědomí zjistil nalézací soud výrokem, že stěžovatel znal osoby jím obviněné z vypravování své manželky a že jejich křivým obviněním chtěl přivodit právě určité účinky v jejich vztazích ke své manželce.

Čís. 15.

K subjektivní skutkové podstatě zločinu křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák.

Nestačí pachatelovo vědomí, že je jeho výpověď křivá, nýbrž je i třeba, aby si byl vědom, že je vyslýchán jako svědek povinný vyjevit pravdu (křivá odpověď na obecnou otázku).

(Rozh. ze dne 17. ledna 1946, Zm II 374/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný tvrdil v přestupkové věci proti obviněné Marii R-ové proti pravdě, že není příbuzným této obviněné, ač

je jejím zetěm, a že tuto nepravdu udal vědomě. V tomto ději shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. též po subjektivní stránce.

K naplnění této stránky však nestačí pachatelovo vědomí, že jeho výpověď je křivá, nýbrž se vyžaduje i jeho vědomí, že jest vyslýchán jako svědek, tedy jako osoba povinná k vyjevení pouhé pravdy (rozh. č. 3655, 4260 Sb. n. s.). Právem tudíž uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., když dovozuje, že zjištěný podklad nepostačuje k závěru, že je splněna skutková podstata uvedeného zločinu po subjektivní stránce.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat jejími výtkami s hlediska důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5 tr. ř.

Při novém hlavním přelíčení bude na nalézacím soudu, aby přesně zjistil, zda byl obžalovaný ve smyslu §§ 247, 447 tr. ř. před svým výsledkem, tedy i před odpovědí na obecné otázky, napomenut, aby udal pravdu, zda byl po odpovědi na tyto otázky vzat do přísahy, či teprve až po dalším výsledku, neboť teprve na takto doplněném podkladě bude lze posoudit, zda si obžalovaný uvědomil, že odpověď na obecné otázky je již součástí svědeckého výsledku. Dále bude třeba přesně zjistit, jak byl zakončen svědecký výsledek obžalovaného, (srov. rozh. č. 6114, 6601 Sb. n. s.).

Čís. 16.

Ustanovení § 463 tr. z. nelze použít při pouhém spoluzití osob různého pohlaví, i kdyby žily ve společné domácnosti.

Toto ustanovení je omezeno jen na krádež věcí patřících členům rodiny; nespádají sem krádeže věcí cizích, jež jsou u členů rodiny jen v držení nebo v úschově.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1946, Zm II 140/45.)

Obžalovaný ve zlodějském úmyslu odňal Zdeňce P-ové, s níž měl důvěrnou známost a u níž se často zdržoval na návštěvě přes noc, z uzamčené skříně balíček se 180.000 Kčs, které, jak věděl, svěčila Zdenca P-ové do úschovy Štěpánka R-ová.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c), 176 II, písm. a), 179 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost také proto, že měl být obžalovaný odsouzen jen pro přestupek podle § 463 tr. z. vzhledem k jeho důvěrnému poměru k poškozené Zdence P-ové.

Stěžovatelův čin nelze však podřadit ustanovení § 463 tr. z. Mezi stěžovatelem a Zdenkou P-ovou nebyl ani manželský, ani příbuzenský poměr předpokládaný tímto ustanovením. Toto ustanovení se nevztahuje na pouhé spoluzití osob různého pohlaví, i kdyby žily ve společné domácnosti. Kromě toho je pojem krádeže podle § 463 tr. z. omezen na krádež věcí patřících členům rodiny; nepatří sem krádeže věcí cizích, jež jsou u členů rodiny jen v držení nebo v úschově. Podle rozsudkového zjištění patřily peníze, o něž jde, Štěpánce R-ové a byly u Zdenky P-ové jen v úschově.

Čís. 17.

Pro výklad trestního zákona platí obecné zásady o výkladu zákonů vůbec, až na to, že je tu vyloučeno použití analogie v otázce, lze-li určitý skutek pokládat za trestný čin a jakým trestem jej lze stíhat.

Ze zákona nelze dovodit platnost zásady »in dubio pro reo« v otázkách právních.

Nešetření této zásady v otázce skutkové nezpůsobuje zmatečnost rozsudku.

Pouhý výklad zákona nespádá pod ustanovení čl. 2 a 9 ústavního dekretu presidenta republiky o obnově právního pořádku (čís. 30/1945 Sb.).

Výklad ustanovení § 8 tr. z. se subjektivního hlediska odpovídá stěžejní zásadě odpovědnosti za vinu.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1946, Zm II 104/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnosti obžalovaných Marie A-ové a Marie B-ové do rozsudku krajského soudu, jímž byly uznány vinnými obžalovaná Marie B-ová zločinem podle § 8, 144 tr. z. a obžalovaná Marie A-ová zločinem podle §§ 5, 8, 144 tr. z.

Z důvodů:

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaná Marie A-ová svěčila obžalované Marii B-ové, že dovede provést na ženách nedovolený zákrok, že obžalovaná Marie B-ová po souloži zjistila, že otěhotněla, a požádala Marii A-ovou, aby jí pomohla a aby na ní provedla nedovolený zákrok. Obžalovaná Marie A-ová vstříkla stříkačkou mýdlový roztok do pohlavního ústrojí Marie B-ové, která po vstříknutí ucítila bolest a již se pak dostavilo krvácení. Po ukončení zákroku dala obžalovaná Marie B-ová obžalované Marii A-ové 300 Kčs a později ještě 700 Kčs. Obě obžalované provedly vylíčený čin v přesvědčení, že je obžalovaná Marie B-ová těhotná, a se záměrem, aby byl plod vyhnán.

Pokud jde o použitý prostředek uvádí nalézací soud, že lze vylíčeným způsobem odehnati plod, byla-li stříkačka zavedena do dělohy, po případě že odehnání plodu mohlo nastati již vstříknutím tekutiny do rodidel za předpokladu, že by tekutina vnikla do děložního hrdla a tam

mechanickým tlakem porušila vajíčko. V souzeném případě však k tomu nedošlo, nýbrž — jak zjišťuje nalézací soud — došlo toliko k vypláchnutí pochvy, které nebylo způsobilé přerušiti těhotenství.

Pokud jde o otázku, zda tu byl plod, proti němuž směřoval zákrok, uvedl nalézací soud, že je anamnesticky podle údajů obžalované Marie B-ové možné, že došlo k přerušeni těhotenství po vstříknutí mýdlové vody do děložní dutiny, že však gynekologický nálezn svědčí u obžalované Marie B-ové pro děložní hrdlo úplně uzavřené a že proto nelze tvrditi, že tato obžalovaná byla v době zákroku těhotná.

Ježto byl zákrok proveden na netěhotné ženě, ježto však obě obžalované omylem předpokládaly, že je obžalovaná Marie B-ová těhotná, a provedly zákrok za tím účelem, aby byl plod odehnan, shledal nalézací soud ve zjištěném ději skutkovou podstatu zločinu podle §§ 8, 144 tr. z. u obžalované Marie B-ové a zločinu podle §§ 5, 8, 144 tr. z. u obžalované Marie A-ové. K odůvodnění svého právního výkladu ustanovení § 8 tr. z. se nalézací soud dovolává rozhodnutí č. 7088 Sb. n. s., podle něhož pro trestnost pokusu stačí, že pachatel pojal do svého úmyslu všechny znaky zamýšleného trestného činu a že, uváděje tento úmysl ve skutek, projevil dostatečně jeho rozhodnost a opravdovost, nepochybuje o způsoblosti použitého prostředku přivoditi zamýšlený výsledek, a dále rozhodnutí čis. 7206 Sb. n. s., podle něhož se pachatel dopouští nedokonaného zločinu podle §§ 8, 144 tr. z., jestliže omylem předpokládá, že je tu živý lidský plod, a podnikne jednání vedoucí k jeho odstranění, i když plod odumřel ve skutečnosti z jiné příčiny již před započatím pachatelovy činnosti, ježto ho uvedený pozitivní omyl zatěžuje.

Zmateční stížnost obžalované Marie B-ové napadá vyličený právní názor prvního soudu o výkladu ustanovení § 8 tr. z. ve smyslu subjektivní theorie s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čis. 9, písm. a) tr. ř. a uvádí, že sice předpis § 8 tr. z. nedává bezpečnou oporu ani pro výklad ve smyslu theorie subjektivní, ani pro výklad ve smyslu theorie objektivní, že se podle znění tohoto ustanovení nelze přikloniti ani k té, ani k oné theorii, že však dlužno i při výkladu ustanovení trestních zákonů použiti zásady, že v pochybnostech platí výklad, který je příznivější obžalovanému, a že nalézací soud pochybil, jestliže se v souzeném případě v neprospěch stěžovatelky přiklonil k subjektivistickému výkladu pojmu pokusu podle § 8 tr. z.

Zmateční stížnost obžalované Marie A-ové opírajíc se o důvod zmatečnosti podle § 281, čis. 9, písm. a) tr. ř., se snaží dovésti, že podle ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl. o obnovení právního pořádku č. 30 Sb. z r. 1945, dlužno přikloniti se při výkladu § 8 tr. z. k výkladu ve smyslu objektivní theorie, ježto ve smyslu čl. 2 a čl. 9 uvedeného dekretu jsou z používání vyloučeny předpisy z doby nesvobody z oboru soudního práva trestního a trestního řízení, a ježto je nepochybné, že se takovými předpisy rozumí i prakse spadající do uvedené doby.

Zmatečným stížnostem nelze přisvědčiti.
Podle čl. IV. vyhlášovacího patentu k trestnímu zákonu »může se jen

to pokládati a trestati za zločin, za přečin nebo za přestupek, co je v něm« (v trestním zákoně) »výslovně prohlášeno za zločin, přečin nebo přestupek«. Podle § 111, odst. 2 ústavní listiny č. 121/1920 Sb. »možno tresty hroziti a je ukládati jen na základě zákona«. Z těchto ustanovení plyne, že je v trestním právu vyloučeno použití obdoby (analogie), pokud jde o otázku, lze-li některý skutek pokládati za trestný čin a jakým trestem smí býti stíhán. Jinak však platí o výkladu trestních zákonů zásady o výkladu zákonů vůbec. Poněvadž trestní a občanský zákoník jsou částmi téhož organického celku (právního řádu — srov. rozh. č. 3692 Sb. n. s.), lze tu použiti i obecného ustanovení § 6 obč. zák. o výkladu zákonů. Ani za pomoci tohoto ustanovení však nikterak nelze dovésti, že by se soud musil v právních otázkách řídit zásadou »in dubio pro reo«. V podstatě námitky zmateční stížnosti vyplývají z nesprávného názoru na zásadu »v pochybnosti mírněji pro vinníka«, jejíž platnost se uznává v otázkách skutkových. Avšak ani zde neide o zásadu, podle níž by se soudce musil (§ 258, odst. 2 tr. ř.) řídit, aby nezatížil svůj výrok zmatečností. Nepostupuje-li nalézací soudce podle této zásady při řešení skutkových otázek, nemůže býti to, že nepoužil této zásady, důvodem zmatečnosti podle § 281 tr. ř. vůbec, neboť se žádný důvod zmatečnosti nezmiňuje výslovně o porušení této zásady. Než ani z obsahu důvodu zmatečnosti podle § 281, čis. 5 tr. ř., v němž jsou vyjmenovány jednotlivé vady výroku o rozhodných skutečnostech, jež zakládají uvedený zmatek, nelze dovésti, že by porušení zásady »v pochybnosti mírněji pro obviněného« mohlo býti zařazeno mezi výtky úplného nedostatku důvodů. Vždyť při použití uvedené zásady ve skutkových otázkách jde vpravdě jen o rozvedení zásady volného hodnocení výsledků průvodního řízení; to znamená, že se napadáním těchto rozsudkových úvah námitkou nepostačitelnosti, nedostatečnosti nebo nepřesvědčivosti rozhodovacích důvodů (srov. rozh. č. 2517, 4178 Sb. n. s.) opouští již pole zmateční stížnosti (přípustného opravného prostředku ve zrušovacím řízení) a zabývá se na pole odvolání z výroku o vině (nepřípustného opravného prostředku ve zrušovacím řízení).

Nelze přisvědčiti ani druhé námitce, která se snaží opřiti se o uvedený ústavní dekret presidenta republiky. »Předpisy«, o nichž je řeč v čl. 2, odst. 1 tohoto dekretu, dlužno rozuměti obecná ustanovení, na rozdíl od rozhodnutí v jednotlivých případech uvedených v čl. 9 téhož dekretu. Je zřejmé, že pouhý výklad zákona nespadá pod uvedená ustanovení čl. 2 a čl. 9 a že se tudíž zmateční stížnost bezdůvodně domáhá tímto způsobem odstranění napadeného výkladu předpisu § 8 tr. z.

V obsahu obou zmatečných stížností je však ve smyslu § 281, čis. 9, písm. a) tr. ř. obsažena námitka, že nalézací soud porušil trestní zákon ustanovení § 8 tr. z., když vyložil toto ustanovení na podkladě dovozaných rozhodnutí ve smyslu subjektivní theorie.

Zmatečným stížnostem však nelze přisvědčiti ani v tomto směru. Uvažuje-li se o tom, zda má býti ustanovení § 8 tr. z. vykládáno ve smyslu objektivní nebo subjektivní theorie, nesmí býti odpověď hledána toliko v rámci uplatnění zásad této theorie v otázce beztrestnosti pokusu

pro nezpůsobilost předmětu, nýbrž v rámci zásady odpovědnosti za vinu vůbec.

Posuzuje-li se nadhozená otázka s tohoto hlediska, dlužno přiznati, že se vývoj judikatury bral v subjektivistickém směru.

Stanovisko subjektivní theorie bylo zaujato v otázce rozlišení pokusu od přípravného jednání. Zde bylo ustáleně rozhodováno, že hranice mezi pokusem a přípravným jednáním leží tam, kde se pachatelův zlý úmysl ztělesňuje a projevuje ve vnějším pachatelově počínání, a že nezáleží na tom, jak dalece se pachatel přiblížil k trestnému cíli (na příklad rozh. čís. 3182, 3308, 4131, 4363, 4705 Sb. n. s.).

V otázce způsobilosti použitého prostředku bylo vyslovováno, že o beztrestný pokus zločinu pro nezpůsobilost prostředku ide teprve tam, bylo-li použito ke způsobení zamýšleného výsledku naprosto a bezvýjimečně nezpůsobilého prostředku (na příklad rozh. čís. 3616, 4131, 5733 Sb. n. s.). Formálně v této otázce judikatura sice stála na stanovisku objektivní theorie, prakticky se však shodovala s dosahem subjektivní theorie. Zejména dlužno odkázat zmáteční stížnost na rozhodnutí čís. 2284 Sb. n. s., které se týká případu, kde k odehnání plodu bylo použito násadce, který pro svoji šíři nemohl vniknouti do dělohy, přesto však nebylo uznáno, že šlo o absolutně nezpůsobilý prostředek a tudíž o beztrestný pokus, a to na podkladě úvahy, že by byl slabší (tedy jiný) násadec mohl dosáhnouti výsledku, takže toto rozhodnutí, formálně se sice opírající o objektivní hledisko, v podstatě spatřovalo vinu již v uskutečňování zlého úmyslu. Podobně rozhodnutí čís. 6071 Sb. n. s. uznalo, že bylo způsobeno ohrožení požadované v § 27 zákona o nekalé soutěži v případě, kde se prodej stal osobě, která byla poškozovaným soutěžitelem nastrčena k usvědčení pachatele.

V případech tak zvaného pokusu na nezpůsobilém předmětu judikatura zastávala hledisko objektivní theorie, prakticky však bylo toto stanovisko opuštěno v případech, v nichž šlo o krádež na předmětu, jehož tu právě nebylo (srovnej na příklad rozh. čís. 1596, 4363 Sb. n. s.), přičemž bylo v takových případech zdůrazňováno, že ide o trestný pokus, ježto se jen »náhodou« stalo, že tu nebylo předmětu trestného činu. Nelze tu přehlédnouti případ rozhodnutí čís. 6119 Sb. n. s., v němž byla zásilka uznána za způsobilý předmět úřední zpronevěry podle § 181 tr. z., ač šlo toliko o fingovanou a podstrčenou zásilku, sloužící jen k pachatelovu usvědčení. Vpravdě i v těchto případech bylo správně rozpoznáno, že pachatelovu trestnost dlužno posuzovat podle zásady odpovědnosti za vinu.

Konečně dlužno se zmíniti i o vývoji judikatury při výkladu nepřímého úmyslu podle § 1 tr. z. Tento pojem byl u skutkových podstat podle §§ 140, 141, 152 tr. z. vykládán podle zásady odpovědnosti za výsledek v tom smyslu, že se nevyžadovalo, aby pachatel předvídal škodný výsledek (na příklad rozh. čís. 5762, 5967 Sb. n. s.), u skutkové podstaty podle § 155, písm. a) tr. z. však byl vykládán ve smyslu odpovědnosti za vinu v ten způsob, že bylo vyžadováno pachatelovo vědomí o tom, že

nástroj, jehož použil, a způsob, jakým ho použil, nesou s sebou obyčejně nebezpečnost života (na příklad rozh. čís. 2691, 4053 Sb. n. s.).

Vylíčený vývoj judikatury, v němž se nepochybně zračí vliv zásady odpovědnosti za vinu vůbec a zároveň vliv subjektivní theorie, byl možný v rámci ustanovení § 8 tr. z., neboť — jak uznává sama zmáteční stížnost obžalované Marie B-ové — tento předpis neobsahuje výslovného ustanovení o tom, zda pojem »činu, který vede ke skutečnému vykonání« smí býti vykládán v tom neb onom smyslu. Poněvadž uvedený vývoj judikatury, který se dál ve smyslu subjektivní theorie, lépe hová stěžejní zásadě odpovědnosti za vinu, dlužno mu přisvědčiti a přistoupiti k výkladu ustanovení § 8 tr. z. se subjektivního stanoviska. (Mířička: »Trestní právo hmotné« 1934, str. 50, 73), zejména když ani jinak proti tomuto stanovisku nelze činit námitek s hlediska systematického. Dlužno zdůraznit, že subjektivní stanovisko sice v určitém směru rozšiřuje pachatelovu odpovědnost, v jiném směru ji však zase zužuje. Konečně nutno zdůraznit, že z pojmu »náhody«, uvedeného v § 8 tr. z., nelze nic vytknouti pro rozlišení trestnosti a beztrestnosti pokusu, neboť ve všech případech t. zv. nezpůsobilého pokusu nedochází k výsledku právě jen pro náhodu, nemohoucnost nebo pro překážku odjinud v to příšlou. Nemá proto nejvyšší soud důvodu, aby se uchýloval od zásad, které byly vysloveny nahoře uvedenou judikaturou, vedenou subjektivním stanoviskem, a zejména aby se odchyloval od zásad, vyslovených v rozhodnutích čís. 7088, 7206, 7221 Sb. n. s.

Vychází-li se z tohoto právního výkladu ustanovení § 8 tr. z., je patrné, že nalézací soud nepochybil, uznal-li, že zjištěné skutečnosti — jak byly nahoře vylíčeny — naplňují skutkovou podstatu nedokonaného zločinu podle §§ 8, 144 tr. z., po případě podle §§ 5, 8, 144 tr. z.

Nebylo proto zmátečním stížnostem vyhověno.

Čís. 18.

Zločin podle § 99 tr. z. je trestným činem ohrožujícím, při němž stačí způsobení nebezpečí, že někdo bude uveden ve strach a nepokoj, a není třeba, aby došlo k poruše, totiž ke skutečnému vyvolání strachu a nepokoje.

(Rozh. ze dne 1. února 1946, Zm I 345/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, pokud jí byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podle § 99 tr. z.

Z důvodů:

K důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:

Nalézací soud, obíraje se otázkou objektivní způsobilosti použitých vyhrůzek ve smyslu § 99 tr. z., správně ji kladně zodpověděl. Šlo přece o pohrůzku udáním nedovolených činů u německých okupantů, o jejíž závažnosti nelze pochybovati.

Je nezávažné, že se napadený nedal odraditi od pokračování ve své činnosti, neboť zločin podle § 99 tr. z. je ohrožujícím trestným činem, k němuž stačí, že bylo způsobeno nebezpečí, že někdo bude uveden ve strach a nepokoj, není však třeba, aby došlo k poruše, totiž ke skutečnému vyvolání strachu a nepokoje, tím méně pak aby došlo k tomu, aby se napadený choval určitým způsobem, v kterémžto případě by přicházela v úvahu skutková podstata podle § 98 tr. z.

Čís. 19.

K trestu, který byl obžalovanému uloženo dřívějším rozsudkem vyneseným před spácháním nově najavo vyšetřeno činu, nelze přihlídnouti podle § 265 tr. ř., i když tento dřívější rozsudek nabyl právní moci až po spáchání uvedeného nového činu.

Povolní podmíněného odkladu výkonu trestu je vyloučeno podle § 2, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb. jen takovým dřívějším odsouzením, které bylo v době spáchání nově souzeného skutku už v právní moci.

(Rozh. ze dne 7. února 1946, Zm I 323/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c) tr. z., a to pokud směřovala proti nepoužití ustanovení § 265 tr. ř., vyhověl jí však, pokud směřovala proti výroku o nepovolení podmíněného odkladu výkonu trestu, zrušil tento výrok jako zmatečný a uložil soudu první stolice, aby věc v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečnou stížností vytká napadenému rozsudku, že, ačkoliv stěžovatel spáchal souzený čin dne 10. května 1944, a tedy před pravoplatností předchozího stěžovatele odsuzujícího rozsudku nalézacího soudu ze dne 1. dubna 1944, který se stal pravoplatným teprve usnesením zrušovacího soudu ze dne 28. června 1944, nepoužil ustanovení § 265 tr. ř., při jehož použití by byl musil stěžovatele považovat za zachovalého, vyměřit mu dodatkový trest a přiznat mu podmíněný odklad výkonu trestu.

Zmatečnou stížností, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9 tr. ř., dále vytká napadenému rozsudku, že neprávem usoudil, že je podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. vyloučeno stěžovatelovo podmíněné odsouzení, poněvadž byl již odsouzen nahofe zmíněným rozsudkem ze dne 1. dubna 1944.

Zmatečnou stížností uplatňuje vpravdě v obou těchto případech vykročení z moci trestní, a tudíž důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., pokud se týče podle § 281, č. 5 a 11 tr. ř.

V prvním případě nelze zmatečnou stížností přisvědčiti, neboť okolnost,

že se stěžovatel činu souzeného nynějším rozsudkem dopustil před vydáním usnesení zrušovacího soudu, je bezvýznamná pro použití § 265 tr. ř. Předpisem § 265 tr. ř. mělo býti docíleno shody s hmotněprávními předpisy §§ 34, 35 a 267, odst. 1 tr. z. O skutečně sbíhajících se deliktech ve smyslu těchto ustanovení tu však nelze mluvit, když byl trestný čin, o nějž tu jde, spáchán dne 10. května 1944, tudíž po vydání zmíněného rozsudku nalézacího soudu ze dne 1. dubna 1944; nebyla tu proto již ani myslitelná teoretická možnost spojení obou v úvahu tu přicházejících případů podle § 56 tr. ř., což je předpokladem použití zákonných ustanovení §§ 34, 35 a 267, odst. 1 tr. z.

Podle jasného znění a smyslu ustanovení §§ 265, 56 tr. ř. je totiž pro posouzení, zda má býti přes to, že nebylo během řízení šetřeno zásady § 56 tr. ř., zjednan aspoň při vyměřování trestu za skutek později odděleně souzený průchod zásadě stanovené v §§ 34, 35, 267, odst. 1 tr. z., rozhodný poměr doby, kdy byl čin ten spáchán, k době vynesení, nikoliv k době počátku právní moci rozsudku o jiném skutku. Jsou tudíž oba rozsudky (napadený rozsudek a rozsudek nalézacího soudu ze dne 1. dubna 1944) zcela samostatné a není mezi nimi poměr předpokládaný ustanovením § 265 tr. ř. V důsledku toho jsou i oba tresty v nich uložené už z tohoto důvodu zcela samostatné a netvoří jeden celek. Nepoužil-li tedy nalézací soud § 265 tr. ř., nevybočil ze své trestní moci a nezatížil rozsudek zmatekem podle § 281, č. 11 tr. ř.

Odůvodněna je však zmatečnou stížností, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 11 tr. ř. proto, že nebyl obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu. Soud první stolice, ačkoliv při výměře trestu právem přiznal obžalovanému polehčující okolnost zachovalosti, vyloučil povolení podmíněného odkladu výkonu trestu podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. z toho důvodu, že byl obžalovaný před tím odsouzen zmíněným již rozsudkem ze dne 1. dubna 1944 potvrzeným usnesením zrušovacího soudu ze dne 28. června 1944 pro přestupek jednak dokonané, jednak nadokonané krádeže k trestu tuhého vězení v trvání dvou měsíců, zostřeného jedním tvrdým ložem měsíčně, se ztrátou práva volebního do obcí a doba pěti let neuplynula, i když bude tento trest stěžovateli prominut za podmínek rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 s účinky § 1, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. Tento důvod však neobstojí, když nalézací soud při výměře trestu přiznal stěžovateli polehčující okolnost zachovalosti a při rozhodnutí o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu mu tuto zachovalost upřel jedině poukazem na rozsudek ze dne 1. dubna 1944, neboť z uvedených již dat — spáchání souzeného činu dne 10. května 1944, pravoplatnost odsouzení obžalovaného pro předchozí čin teprve dne 28. června 1944 — plyne, že stěžovatel byl v době spáchání souzeného činu zachovalý s hlediska § 2 zák. o podm. ods., neboť před tím podle obsahu trestního listku založeného v připojeném trestním spise nebyl odsouzen. Vločil-li nalézací soud přesto povolení podmíněného odkladu výkonu trestu jedině z toho důvodu, že pokládal stěžovatele za odsouzeného — rozsudkem ze dne 1. dubna 1944 — pro čin spáchaný z pohnutky nízké a nečestné,

vykročil z mezí trestní moci vykázaných mu zákonem, ocitnuv se mimo to v rozporu sám se sebou a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 5 a 11 tr. ř.

Obžalovaný napadá proto právem toto rozhodnutí nalézacího soudu opravným prostředkem zmateční stížnosti, jenž je na místě vždy, jde-li o porušení zásad zákonem o podmíněném odsouzení závazně vyslovených a nezávislých na volném soudcovském uvážení. Takovou zásadu, již soud vždy musí dbáti, již však v souzené věci porušil, stanoví i § 2 zák. č. 562/1919 Sb.

Bylo proto napadené rozhodnutí zrušeno jako zmatečné již z toho důvodu, aniž se bylo třeba zabývat dalšími námitkami, a věc byla vrácena soudu první stolice, aby znovu zkoumal a rozhodl, jsou-li tu podmínky podmíněného odsouzení podle zák. č. 562/1919 Sb.

Čís. 20.

Činnost toho, kdo odňal jinému věc, aby s ní naložil způsobem vlastníkovi vyhrazeným, věda, že by s tím vlastníkem nikdy nesouhlasil, naplňuje skutkovou podstatu krádeže, i když snad byl pachatel již při činu odhodlán, že vlastníkově dodatečně nahradí škodu.

(Rozh. ze dne 8. února 1946, Zm I 94/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. b) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, která uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř., je bezpodstatná.

Krádeže podle § 171 tr. z. se dopustí, kdo pro svůj užitek cizí věc movitou odejme z držení někoho jiného bez jeho přivolení.

Obžalovaný doznal podle zjištění napadeného rozsudku, že bez vědomí své zaměstnavatelky firmy A. v N. vyvezl z její továrny dvacet pytlů krmiva pro dobytek, z nichž šestnáct pytlů dal rolníku Josefu P-ovi, od něhož měl za to dostat výměnou mouku pro vlastní potřebu, a zbývajících čtyři pytle dal dvěma železničním zaměstnancům za pomoc při této manipulaci. Ve zmateční stížnosti pak obžalovaný připouští, že věděl, že by firma A. nikdy nebyla dala souhlas k uvedenému postupu.

Je tedy nepochybné, že obžalovaný odňal cizí věc movitou — dvacet pytlů krmiva — z držení jiné osoby — firmy A. — bez jejího přivolení, aby s věcí naložil způsobem vyhrazeným jen vlastníku věci, což stačí k naplnění pojmu, že odňal věc »pro svůj užitek«.

Tím jsou však též splněny všechny náležitosti skutkové podstaty krádeže podle § 171 tr. z. jak po objektivní, tak po subjektivní stránce a

nesejde již na tom, zda a pokud snad byl obžalovaný již při činu samém odhodlán k tomu, že firmě A. dodatečně nahradí škodu, totiž zaplatí krmivo anebo nahradí event. i potřebné poukazy.

Proto lze ponechat stranou výtky zmateční stížnosti, které se týkají posléze uvedených skutečností, t. j. event. zaplacení krmiva a náhrady poukazů firmě A. Tyto okolnosti jsou pro otázku viny obžalovaného nerozhodné.

Čís. 21.

Amnestie podle čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 nevrací odsouzenému předešlou bezúhonnost.

Amnestované odsouzení vylučuje za předpokladů § 2, odst. 1 zák. o podmíněném odsouzení podmíněný odklad výkonu trestu po dobu uvedenou v odst. 2 téhož ustanovení.

(Rozh. ze dne 8. února 1946, Zm II 130/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku, kterým byl obžalovanému podle § 1 zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb. povolen podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební dobu dvou let, a uznal právem, že se obžalovanému nepovoluje podmíněný odklad výkonu trestu.

Z důvodů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, která napadá rozsudek z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., pokud jde o výrok, že se obžalovanému povoluje podle § 1 zák. č. 562/1919 Sb. podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební dobu dvou let, je odůvodněná.

Rozsudek odůvodňuje povolení podmíněného odkladu výkonu trestu tím, že se obžalovaný fakticky doznal k činu, že činí příznivý dojem, že proti němu nevyšlo na jeho závadného a že je zachovalý. Zachovalost dovozuje rozsudek ze skutečnosti, že oba přestupky, pro které byl obžalovaný odsouzen v roce 1942 a 1943, podléhají amnestii podle rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945. Tím rozsudek vyslovuje, že povolení podmíněného odkladu výkonu trestu není u obžalovaného vyloučeno podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb.

Zmateční stížnost uvádí, že bylo u hlavního přelíčení konstatováno z výpisu z rejstříku trestů, že byl obžalovaný odsouzen rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 3. listopadu 1943 pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z. k trestu tuhého vězení v trvání čtrnácti dnů a že byla vyslovena ztráta práva volebního do obcí.

Kdyby byl rozsudek vzal v úvahu tuto skutečnost, byl by se musil zabývat otázkou, není-li povolení podmíněného odkladu výkonu trestu

vyloučeno podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb., totiž nebyl-li obžalovaný odsouzen pro čin spáchaný z nízké a nečestné pohnutky, a uplynula-li již do dne spáchaní nového trestného činu lhůta pěti let ode dne, kdy byl trest vykonán, nebo kdy byl pravoplatně prominut nebo kdy bylo podle zákona č. 562/1919 Sb. vysloveno, že se obžalovaný osvědčil.

Z výpisu z trestního rejstříku státního zastupitelství, který byl u hlavního přelíčení přečten, tedy z veřejné listiny, k níž může nejvyšší soud přihlídnout a učinit ji podkladem přezkoumání rozsudku s hlediska věcného důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., plyne, že byl obžalovaný odsouzen okresním soudem v N. rozsudkem ze dne 3. listopadu 1943 pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z. do tuhého vězení v trvání čtrnácti dnů a že byla vyslovena ztráta volebního práva do obcí. Podle tohoto výpisu z rejstříku trestů jde o nepodmíněné odsouzení, není však z něho patrné, zda a kdy byl trest vykonán.

Z data rozsudku — 3. listopadu 1943 — je zřejmé, že neuplynula lhůta pěti let, kterou stanoví § 2, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb., do dne, kdy byl spáchán nový trestný čin, to je do dne 29. června 1945, i kdyby byl trest uložený rozsudkem odpykán vazbou vytrpěnou před vynesením rozsudku, a že tedy bylo vzhledem k tomu, že byla vyslovena ztráta volebního práva do obcí, povolení podmíněného odkladu výkonu trestu vyloučeno podle § 2, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb.

Vykročil tedy nalézací soud, povoliv obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu, ze své trestní moci a zavínil při výroku o povolení podmíněného odkladu výkonu trestu zmatečnost rozsudku podle § 281, č. 11 tr. ř.

Na tom nemění nic skutečnost, že trest z rozsudku výše uvedeného podléhá amnestii podle čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945, neboť účinek amnestie se tu vyčerpává v prominutí trestu s účinky § 1, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. a není naprostým odstraněním rozsudku a navrácením vinníka v předešlý stav bezúhonnosti, jak o tom svědčí i ustanovení čl. 5 amnestie podle téhož rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945, který stanoví podmínky, za kterých je možno na žádost odsouzeného zhladit odsouzení pro trestné činy spáchané do 5. května 1945.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti státního zastupitelství, rozsudek krajského soudu byl zrušen jako zmatečný ve výroku, kterým byl obžalovanému povolen podle § 1 zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb., podmíněný odklad výkonu trestu se zkušebníou lhůtou dvou let, a bylo ihned rozhodnuto, že trest je nepodmíněný.

Čís. 22.

Namíření střelné zbraně na napadeného je násilím pohrůzkou s vražednou zbraní ve smyslu §§ 190, 192 tr. z.

Zločinem loupeže podle §§ 190, 192 tr. z. je vinen i ten ze spolupachatelů, jenž nebyl ozbrojen a neužil násilí ani vyhrůžky, nýbrž jen podle předchozí dohody stál venku na stráži, aby ostatní nebyli polapeni.

Při loupeži nezáleží na tom, měl-li napadený skutečně strach z pohrůžky, již bylo spácháno násilí.

(Rozh. ze dne 14. února 1946, Zm II 139/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného Josefa A-a a Josefa B-a do rozsudku krajského soudu, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými, a to prvý zločinem, druhý proviněním loupeže podle §§ 190, 192 tr. z.

Z důvodů:

Stěžovatelé namítají s hlediska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., že jejich zjištěné jednání naplňuje skutkovou podstatu zločinu — u obviněného Josefa A-a provinění — krádeže podle § 174 I, písm. a) tr. zák., nikoli však zločinu (provinění) loupeže podle §§ 190, 192 tr. z. Odůvodňují toto své stanovisko poukazem na to, že prý ani v jednom ze všech šesti případů nečinili nikomu násilí ani skutkem, ani pohrůzkou; pouhá skutečnost, že Zdeněk C. a obviněný Josef A. měli v rukou zbraně, Josef A. dokonce jen zbraň nezpůsobilou k použití, a že třetí pachatel, obžalovaný Josef B., nebyl vůbec ozbrojen, nemůže prý zakládati skutkovou podstatu zločinu (provinění) loupeže.

Námítce nelze přisvědčit. Podle zjištění nalézacího soudu se stěžovatelé již předem dohodli se Zdeňkem C-em, že si na n-ských pasekách opatří loupeží nějaké potraviny; předem se též domluvili o rozdělení úloh, zejména o tom, že se Zdeněk C., ozbrojený viditelně ručním granátem, bude po vniknutí do obydlí s opakovací pistolí v ruce domáhat vydání potravin, zatím co obviněný Josef A. bude stát s revolverem v ruce u dveří, aby nikdo z napadených neutekl z domu, kdežto neozbrojený obžalovaný Josef B. bude venku hlídat. Podle dalších zjištění rozsudku společník stěžovatelů Zdeněk C., vniknův do obydlí Jana P-a, namířil na něho opakovací pistolí a žádal o vydání potravin; rovněž u Josefa R-a namířili Zdeněk C. a Josef A. na napadeného své střelné zbraně a žádali vydání potravin; též v ostatních případech se tyto pachatelé domáhali se svými střelnými zbraněmi v rukou (Zdeněk C. i s ručním granátem) na napadených vydání potravin. Z těchto skutečností nalézací soud právem dovodil, že pachatelé učinili napadeným násilí pohrůzkou. S tohoto hlediska je pak bez významu, že revolver Josefa A-a byl pro vadný úderník nezpůsobilý ke střelbě.

Poněvadž zákon nevyžaduje, aby činnost všech spolupachatelů loupeže byla rovnocenná, je též nerozhodné, že obžalovaný Josef B. nebyl vůbec ozbrojen a sám se nedopustil žádného zjevného násilí nebo pohrůžky. Podle závazných zjištění prvního soudu se i on zúčastnil výše zmíněné dohody a postupu pachatelů činu, úmyslně spolupůsobil s ozbro-

jenými spolupachateli, jsa venku na stráži, aby nebyli někým překvapeni, a tito spolupachatelé se také na uvedenou jeho součinnost spoléhali. Je proto i tento obžalovaný zodpovědný za činnost ostatních svých společníků.

Pokud stěžovatelé namítají, že se jich poškození Jan P., Alois S., pokud se týče jeho manželka Marie, a Josef R. nebáli, ježto se domnívali, že jde neb alespoň může jít o partyzány, a že jim proto vydali potraviny dobrovolně a měli jen obavu, aby střelná zbraň v rukou pachatelů náhodně nebo jejich nepozorností nespustila, opouštějí půdu závazných skutkových zjištění napadeného rozsudku (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.). Rozsudek zjistil jen u poškozeného Jana P-a, že se pachatelů nebál a že se domníval, že partyzáni jemu, Čechu, neublíží. Tato okolnost však není rozhodná s hlediska viny stěžovatelů, ježto loupež je trestným činem ohrožovacím, při němž stačí, že chráněný právní statek byl uveden v nebezpečí, a nezáleží na tom, zda ohrožená osoba, bylo-li násilí spácháno pohrůzkou, měla z ní skutečně strach. Nalézací soud tudíž nepochybil, podřadil-li zjištěné jednání stěžovatelů skutkové podstatě zločinu (provinění) loupeže, jehož pojmové znaky jsou jím ve všech směrech naplněny. V důsledku toho nemůže být o mírnější skutkové podstatě krádeže řeči.

Čís. 23.

Železniční zřízenec pověřený prodejem jízdenek a odebráním použitých jízdenek cestujícím se dopouští zločinu podle § 101 tr. z., a nikoli úřední zpronevěry podle § 181 tr. z., prodá-li znovu jízdenky, jež odebral cestujícím, a ponechá si výtěžek.

(Rozh. ze dne 15. února 1946, Zm I 155/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 101 tr. z.

Z důvodů:

Hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. doličuje stěžovatel na podkladě námitek, že prodej jízdenek nebyl jeho výlučným služebním úkonem, že měl ještě celou řadu jiných povinností, že byl zřízencem — hlídačem —, jehož úkolem bylo též obsluhovat silniční závory a vybírat jízdenky od cestujících při odchodu. Tyto skutečnosti, v rozsudku výslovně zjištěné, nemají vůbec podstatný význam pro právní posouzení trestnosti stěžovatelova činu. Zůstává-li nedotčeno zjištění, že prodej jízdenek spadl do okruhu stěžovatelovy přikázané služební povinnosti a že stěžovatel při tomto výkonu v úřední moci, svěřené mu jako pomocnému zřízenci železniční správy, zneužil svého postavení tím, že použité, od cestujících odebrané jízdenky, tudíž jízdenky již neplatné, jichž vybírání patřilo rovněž do okruhu jeho působnosti, znovu

jiným cestujícím dále prodával, pak tato činnost přesahuje svým rozsahem užší rámec speciální skutkové podstaty zločinu úřední zpronevěry podle § 181 tr. z., na kterou zmatečnou stížnost poukazuje, neboť tato speciální skutková podstata má za základ jedině zadržetí a přisvojení si peněz za jízdenky prodané obvyklým způsobem.

Z uvedeného zjištění rozsudku plyne rovněž, že si byl stěžovatel vědom toho, že se prodejem neplatných jízdenek obohacuje a že tím zároveň vzniká škoda železniční správě. Je tudíž odůvodněn závěr napadeného rozsudku, že stěžovatel jednal v poškozovacím úmyslu, jaký má na mysli ustanovení § 101 tr. z. Zmatečnou stížnost proto neprávem namítá, že stěžovatel nejednal v takovém úmyslu, pokud se týče, že nejednal výhradně za tím účelem, aby poškodil železniční správu.

Nepochybil proto nalézací soud, když prokázaný skutkový děj podřadil ustanovení § 101 tr. z.

Čís. 24.

K § 98 tr. zák.

Nejde o vynucování jednání právně zcela bezvýznamného, je-li vynucován souhlas adoptivního otce se sňatkem dcery, třebaž už zletilé. Udělení takového souhlasu má význam zejména s hlediska § 1222 obč. zák. pro povinnost zříditi věno.

(Rozh. ze dne 15. února 1946, Zm II 14/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 98, písm. b) tr. z. a zločinem podle § 99 tr. z.

Z důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá stěžovatel, že vyhrůžky pronesené v květnu 1944 vůči Josefu P-ovi nezakládají skutkovou podstatu zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z., ježto se nestaly v úmyslu vynutit na Josefu P-ovi právním prostředkem něco, na co neměl stěžovatel právo, a ježto stěžovatel nejednal v úmyslu vynutit svolení ke sňatku, neboť ho ani nebylo potřebí, poněvadž adoptovaná dcera Josefa P-a byla v té době již zletilá.

Podle zjištění rozsudku vyhrožoval stěžovatel v květnu 1944 Josefu P-ovi, že ho udá u gestapa pro poslušání cizího rozhlasu, jestliže nedá své adoptované dceři svolení ke sňatku se stěžovatelem, zašel do budovy gestapa, a když se vrátil, řekl Josefu P-ovi, že už udání učinil. Z tohoto zjištění dovodil nalézací soud správně, že stěžovatel jednal v úmyslu, aby vynutil nějaké konání, totiž, aby Josef P. dal souhlas k sňatku své dcery se stěžovatelem, a že použil k tomu bezprávného prostředku. I když pro zletilost P-ovy dcery nebylo třeba takového souhlasu, nejde o vynucování jednání právně zcela bezvýznamného, ne-

boť udělení nebo neudělení souhlasu adoptivního otce mělo význam zejména i s hlediska ustanovení § 1222 obč. zák. pro jeho povinnost dáti dceři věno.

Čís. 25.

Výrok o pravděpodobnosti rozhodné skutečnosti nevyhovuje předpisu § 270, odst. 2, čís. 5 tr. ř., aby soud uvedl, které skutečnosti pokládá za dokázané.

(Rozh. ze dne 21. února 1946, Zm I 19/46.)

Ludvík A. odcizil Josefě P-ové brilantový prsten, prodal jej za 140.000 Kčs a peníze utratil až asi na 60.000 Kčs. Když P-ová upozorovala krádež a podezření padlo i na obžalovaného B-a, přiznal se A. obžalovanému B-ovi, že krádež spáchal, a odevzdal B-ovi 54.000 Kčs, aby je vydal P-ové. Obžalovaný však P-ové tyto peníze nevydal; byly u něho nalezeny při jeho zatčení.

Při hlavním přelíčení popřel obžalovaný vinu a tvrdil, že P-ovou navštívil, aby jí peníze odevzdal, že jí vyprávěl o doznání Ludvíka A-a a o tom, že pro ni má od A-a 54.000 Kčs, že však se s ní na to v podnapilosti pohádal a odešel od ní, zapomenuv na odevzdání peněz. Po vystřízlivění chtěl peníze P-ové donést, byl však zatčen dřív, než to mohl učiniti.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině i ve výroci s tím souvislých a vrátil věc prvému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud jednak vyslovil, že neuvěřil obhajobě obžalovaného, že se při své poslední návštěvě u Josefy P-ové zmínil P-ové o tom, že má pro ni 54.000 Kčs, a jednak, že jest velmi nepravděpodobné, že by byl obžalovaný zapomněl P-ové odevzdati uvedenou částku.

Oba výroky obsahují rozhodné skutečnosti pro posouzení viny obžalovaného, neboť jak v případě, že obžalovaný P-ové oznámil, že má peníze, tak v případě, že jí je toliko zapomněl odvésti, jde o skutečnosti, jež svědčí pro nevinu obžalovaného.

Zmateční stížnost napadá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. výrok nalézacího soudu, jímž vyloučil obhajobu obžalovaného, že zapomněl peníze odevzdati. Dlužno jí přisvědčiti již z tohoto důvodu.

Podle § 270, odst. 2, čís. 5 tr. ř. dlužno v rozhodovacích důvodech vysloviti, které skutečnosti soud pokládá za dokázané. Tomuto požadavku nevyhovuje pouhý výrok o pravděpodobnosti. O takový

výrok jde v souzeném případě, kde nalézací soud vyslovil, že je velmi nepravděpodobné, že by byl obžalovaný zapomněl odvésti peníze, kde však na podkladě této úvahy neučinil přesný závěr o tom, zda vylučuje obhajobu v tomto bodě s úplnou jistotou.

Bylo proto dlužno vyhověti zmateční stížnosti již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývatí jejími dalšími vývody s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., po případě s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 4 tr. ř.

Čís. 26.

Skutková podstata zločinu podle § 99 tr. z. může býti naplněna i pohrůzkou trestním oznámením pro čin, jež napadený opravdu (nebo aspoň podle pachatelova důvodného domnění) spáchal.

Pohrůzka musí být pronesena v úmyslu uvésti napadeného ve strach a nepokoj, tedy vvolati v něm vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastávajícího zvlášť vážného zla. Představa tohoto cíle musí býti pohnutkou pachatelova jednání.

(Rozh. ze dne 28. února 1946, Zm I 293/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podle § 99 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Podle rozsudkového zjištění záleží stěžovatelčin trestný čin v tom, že pohrozila Jaroslavu P-ovi, že ho udá, což se stalo potom, co jí Jaroslav P. vytýkal nepořádné docházení do práce a upozornil ji, že to oznámí úřadu práce. V uvedené stěžovatelčině vyhrůzce spatřuje soud prvé stolice skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. z. dospěv k závěru, že tato pohrůzka byla způsobila vzbudit v ohroženém důvodnou obavu a že jí stěžovatelka pronesla v úmyslu, aby ohroženého uvedla ve strach a nepokoj.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. se snaží zmateční stížnost dovésti, že stěžovatelka byla neprávem uznána vinnou uvedeným zločinem, protože prý pohrůzka trestním oznámením nebyla protiprávní vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla oprávněna nebo se aspoň pokládala za oprávněnou učinit na Jaroslava P-a trestní oznámení. Kromě toho se snaží dovésti, že pohrůzka zjištěná rozsudkem ani nebyla způsobila vzbudit v ohroženém důvodnou obavu.

Těmto námitkám nelze přisvědčiti.

I když má každý právo udat trestný čin, o němž se doví, není nikdo oprávněn zneužít opovědi takového oznámení k jinému účelu stíhanému trestním zákonem a způsobit třeba i skutečnému vinníkovi z důvodů, jež

nemají nic společného s výkonem spravedlnosti, útrapy, jež mu nevzcházejí neb aspoň nemusejí vzejít, bylo-li použito práva oznámit podle § 86 tr. ř. trestný čin výhradně k účelu, k němuž směřuje toto zákonné ustanovení. Může se proto ten, kdo pronesl vyhrůžku udáním pro nějaký trestný čin buď skutečně spáchaný, neb aspoň pro čin, o němž se pachatel důvodně domníval, že byl spáchán, dopustit zločinu podle § 99 tr. z., byla-li vyhrůžka pronesena v úmyslu, aby byl ohrožený uveden ve strach a nepokoj, a byla-li také způsobila vzbudit v ohroženém důvodnou obavu. Nezabývá proto stěžovatelka trestnosti, pohrozila-li Jaroslavu P-ovi udáním pro trestný čin buď skutečně spáchaný, nebo pro čin, o němž se snad důvodně domnívala, že se ho ohrožený dopustil.

Trestní oznámení, jímž stěžovatelka pohrozila, mohlo mít pro ohroženého za poměrů, jaké tehdy byly, závažné následky, jako vyšetřování, po případě i ztrátu svobody a majetku. Bez úspěchu brojí proto stěžovatelka proti rozsudkovému závěru, že pohrůžka byla způsobila vzbudit v ohroženém důvodnou obavu.

K naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 99 tr. z. je, jak už uvedeno, ještě také třeba, aby pohrůžka byla pronesena v úmyslu, aby ohrožený byl uveden ve strach a nepokoj. Soud prvé stolice dospěl sice k závěru o takovém stěžovatelčině úmyslu a uvádí k jeho odůvodnění, že se obžalovaná ve svém písemném podání výslovně doznala, že pronesla pohrůžku: »Já vás udám« v úmyslu, aby se ohroženému pomstila za příkoří, které jí způsobil.

Je sice správné, že se obžalovaná uvedeným způsobem doznala, obžalovaná však také uvedla při svém výslechu, že uvedený výrok pronesla bez úmyslu uvést ohroženého ve strach a nepokoj, ježto tehdy nevěděla v silném rozčilení, co mluví. Soud prvé stolice nepřešel sice zcela mlčením tuto část stěžovatelčiny obrany, na kterou zmáteční stížnost výslovně poukazuje, neboť jí v rozsudku uvádí, nevypořádal se však s ní a nezaujal k ní stanovisko.

Subjektivní skutková podstata zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. z., jímž byla stěžovatelka uznána vinnou, předpokládá, že vyhrůžka způsobila vzbudit důvodnou obavu byla pronesena proti někomu v úmyslu, aby byl uveden ve strach a nepokoj; úmyslné pronesení takové vyhrůžky je jen tehdy trestné, děje-li se za uskutečněním tohoto cíle, to je vyvolat v napadeném vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastávajícího zvláště vážného zla; k naplnění subjektivní skutkové podstaty zločinu podle § 99 tr. z. je třeba, aby si pachatel představil tento cíl svého jednání, aby jej chtěl a aby představa tohoto cíle byla pohnutkou jeho jednání. S tohoto hlediska posuzováno, byla uvedená a soudem prvé stolice nezhodnocená část stěžovatelčiny obrany důležitá pro posouzení stěžovatelčina úmyslu. Bylo proto povinností soudu prvé stolice (§ 258, odst. 1 tr. ř.), aby i k této části stěžovatelčiny obrany zaujal stanovisko a zhodnotil ji v souvislosti s ostatním stěžovatelčíným tvrzením.

Je proto opodstatněna vada neúplnosti vytýkaná zmáteční stížností a zakládající důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Protože již tento důvod zmátečnosti činí rozsudek zmátečným ve výroku o vině, bylo zmáteční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat jejími dalšími vývody.

Čís. 27.

S hlediska ustanovení § 24 zák. č. 9/1924 Sb. nezáleží na tom, jakou dobu trvalo přechovávání bez povolení.

Skutkovou podstatu tohoto trestního činu naplňuje i zloděj, jenž odcizený rozhlasový přijímač přechovával zcela krátce, protože mu byl zanedlouho po činu odňat při dopadení.

(Rozh. ze dne 28. února 1946, Zm I 2/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby podané na něho pro zločin podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb., zrušil zprošťující část rozsudku i výrok o výměře trestu a o podmíněném odkladu výkonu trestu, uznal obžalovaného vinným, že dne 9. května 1945, tedy za války, pokud se týče v době, kdy nastaly uvnitř státu a na jeho hranicích události ohrožující zvýšenou měrou celistvost a jednotnost státu, jakož i veřejný klid a pořádek, přechovával v N. bez povolení radiotelefonní zařízení, totiž rozhlasový přijímač, a že se tím dopustil zločinu podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb., a vyměřil mu vzhledem k pravoplatnému odsouzení pro zločin krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c), 174 II, písm. c) tr. z. znovu trest podle § 178 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti oné části rozsudku, již byl obžalovaný osvobozen od obžaloby podané na něho pro zločin podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb., důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nechávajíc nedotčený výrok o odsouzení obžalovaného pro zločin krádeže.

S hlediska tohoto hmotněprávního zmatku vytýká zmáteční stížnost, že byl rozsudkem soudu prvé stolice, pokud neshledává v jednání obžalovaného trestný skutek, nesprávně vyložen zákon v ustanovení § 24, odst. 1, 2 zákona č. 9/1924 Sb.

Soud prvé stolice, vycházejíc zřejmě z předpokladu obžalovaným doznávaného, že obžalovaný neměl povolení k přechovávání radiotelefonního zařízení podle § 1 zák. č. 9/1924 Sb., zjišťuje, že obžalovaný odcizil dne 9. května 1945 mezi 18. a 19. hodinou rozhlasový přijímač a uschoval ho ve svém bytě, že byl zanedlouho po tom dopaden a že mu byl přijímač odňat. Má však za to, že se tím obžalovaný nedopustil zažalovaného nedovoleného přechovávání rozhlasového přijímače, protože byl již

o 19. hodině téhož dne vzat do vazby, a nemohlo tudíž jeho jednáním v této krátké době, po kterou měl přístroj u sebe, býti ani ohroženo kontrolní právo státu nad jednotlivými radiotelefonními nebo radiotelegrafními zařízeními, ani zneužito rozhlasového přijímače, nehledíc k tomu, že obžalovaný neměl možnost, aby ohlásil rozhlasový přijímač u příslušné telegrafní a telefonní správy a aby dostal povolení k poslechu.

Tento názor soudu první stolice je mylný, jak právem namítá zmateční stížnost.

Zákon č. 9/1924 Sb. stanoví, že lze přechovávat radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení jen na zvláštní povolení úřadu (§ 1), že zařízení ta přechovává, kdo je má u sebe, s výjimkou případů v zákoně uvedených (§ 3), že je udělení povolení podmíněno zejména též žadatelovou spolehlivostí (§ 6), že však i při průkazu všech náležitostí může být povolení odepráno bez udání důvodů (§ 9).

Účelem zákona je, aby byla od počátku omezena možnost zachycení zpráv rozhlasovým přijímačem jen na osoby, které povolání činitelů státní správy uznají za dosti spolehlivé. Proto nemůže být zákonem zaručené právo státu omezováno na nějakou delší nebo kratší lhůtu po nabytí rozhlasového přístroje, zejména nemůže být činěno závislým na samovolném rozhodování samotného pachatele, jak si mylně vykládá příslušná ustanovení zákona soud první stolice, což rozsudku právem vytýká zmateční stížnost.

Právní mylnost názoru soudu první stolice o době vzniku kontrolního práva státní správy plyne již ze samotného znění zákona, že se trestného skutku, o který jde, dopouští každý, kdo má zařízení toho druhu u sebe, nemaje k tomu povolení příslušného státního činitele. Nemůže proto obžalovaného zbavit viny okolnost, že neměl dostatek času, aby si toto povolení opatřil. Kontrolnímu účelu zákona se přiči, když si osoba nevymohla povolení ještě před opatřením radiotelegrafního nebo radiotelefonního zařízení (rozh. č. 4671 Sb. n. s.), a to be zrozdílu, zda si je opatřila úplatně, bezplatně nebo trestným jednáním, jako to učinil obžalovaný.

Obžalovaný se ani nehájil tím, že vůbec zamýšlel opatřit si potřebné povolení nebo že k tomu neměl možnost. Doznává — a doznání to bere též soud první stolice za základ rozsudkového zjištění — že odcizil rozhlasový přijímač a že jej uschoval ve svém bytě, nepokusiv se vůbec o to, aby si opatřil povolení k jeho přechovávání. Nezáleží na tom, zda přechovával bez dovození radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení po dobu zcela krátkou (rozh. č. 4072 Sb. n. s.).

Trestný čin byl spáchán dne 9. května 1945, tedy za války, pokud se týče v době, kdy nastaly uvnitř státu a na jeho hranicích události ohrožující zvýšenou měrou celistvost a jednotnost státu, jakož i veřejný klid a pořádek (přírovnej vyhlášky č. 183/1938 a č. 162/1945 Sb.).

Zatížil tedy soud první stolice rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., když dospěl nesprávným výkladem zákona k závěru, že

není naplněna skutková podstata zažalovaného zločinu podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb. již po stránce objektivní.

Po subjektivní stránce naplňuje skutkovou podstatu tohoto zločinu jakékoli zaviněné jednání pachatele proti zákazu zákona.

Důvodné zmateční stížnosti bylo proto vyhověno.

Čís. 28.

Předpis § 126, odst. 1 tr. ř. má na mysli jen vady týkající se samého posudku a uvádí je výlučně.

Okolnost, že je znalecký posudek v rozporu s posudkem jiných znalců, slyšených ve věci před tím, není vadou ve smyslu tohoto předpisu.

(Rozh. ze dne 28. února 1946, Zm II 17/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135, č. 4 tr. z.

Z d ů v o d ů :

K důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř.

O duševním stavu obžalovaného byli v přípravném řízení slyšení soudní znalci krajského soudu v N. a podali nález a posudek. Státní zastupitelství žádalo o doplnění tohoto posudku, čemuž znalci vyhověli a setrvali při svém posudku udávající, že nedospěli k názoru, že čin byl spáchán v pathologickém afektu, nýbrž k závěru, že »nutno tedy aspoň připustiti tuto možnost«. Znalci dále uvedli, že uvážili výpovědi obžalovaného na č. l. 37 a 82, že však je mezi těmito výpověďmi rozpor zejména v tom, kdy se obžalovaný rozhodl, že i svou ženu sprovedí se světa. Poté státní zastupitelství navrholo postup podle § 126, odst. 2 tr. ř. uvádějíc, že »domnělý rozpor o době, kdy se obviněný rozhodl manželku zavraždit, není závažný a nelze z něho vyvodit, že čin byl spáchán v pathologickém afektu«.

Na tento návrh státního zastupitelství vyžádal krajský soud ve smyslu § 126, odst. 2 tr. ř. dobrozdání znalců psychiatrů krajského soudu trestného v Brně, kteří podali nález a posudek. Tito znalci dospěli k závěru, že »obviněný při spáchání činu nebyl ani ve střídavém pomnutí smyslů, ani v takovém stavu pomatení či zákalu vědomí toho stupně, že by si svého činu nebyl býval vědom, třebaš při něm jevil vzhledem k své povahové dispozici tak prudké hnutí myslí, kterým mohlo býti zmenšeno jeho vědomí a sebeovládání (a třebaš čin nebyl rozvážný, ale afektivního druhu)«. Při tomto posudku setrvali tyto znalci i při hlavním přelíčení. Tomuto posudku ani obžalovaný, ani obhájce nečinili výtek.

Po podání tohoto posudku učinil obhájce návrh: »Vzhledem k tomu, že dva znalci řádně ustanovení u krajského soudu v N. připustili mož-

nost takového afektu, který vylučuje přičetnost, a další dva znalci tuto možnost vůbec nepřipustili, žádám, aby byla slyšena lékařská rada v Praze, a sice proto, že oba druzí znalci jsou členy brněnské lékařské rady.»

Tento návrh nalézací soud zamítl a z toho důvodu vytýká zmatečnou stížnost ve smyslu § 281, č. 4 tr. ř. neúplnost řízení.

Výtka zmatečnou stížnosti není důvodná.

K posudku stálých znalců lékařů krajského soudu trestního v Brně došlo podle toho, co bylo uvedeno, zřejmě proto, že posudek znalců krajského soudu v N. byl nejasný, pokud se týče, že vznikla důvodná pochybnost o jeho správnosti. Znalci krajského soudu trestního v Brně tento podaný posudek nejen uvážili, nýbrž i obsírně odůvodnili, z jakého důvodu a v jakém směru s ním nesouhlasí.

Vady, které mohou zavdat důvodnou příčinu k postupu ve smyslu § 126 tr. ř., jsou v odst. 1 tohoto zákonného ustanovení uvedeny výlučně a musí to být vady, jež lze odvoditi výhradně z posudku samého. Mezi těmito vadami není však uvedeno, že takovou vadu zakládá okolnost, že je posudek v rozporu s posudkem jiných znalců ve věci již slyšených.

Stěžovatel při hlavním přelíčení nevytýkal posudku stálých znalců krajského soudu trestního v Brně žádnou z vad uvedených v § 126, odst. 1 tr. ř. Když tedy za tohoto stavu obhájce učinil návrh na vyžádání posudku soudní lékařské rady v Praze, nezachoval postup stanovený § 126, odst. 2 tr. ř. a proto nalézací soud právem tento návrh zamítl s poukazem na ustanovení § 126 tr. ř.

Čís. 29.

Zacházení se střelnou zbraní vyžaduje mimořádné opatrnosti.

Ten, kdo jinému odevzdá zbraň, jejíž mechanismus nezná, vyňav z ní před ním zásobník, musí ho upozornit na to, že pro jeho uvedenou neznalost není jisto, zda zbraň přesto není nabitá a zda je zajištěna.

Jinak odpovídá podle § 335 tr. z. za smrt osoby, jež nastala, když příjemce zbraně, v jejíž hlavní zůstal náboj, stiskl spoušť a vyšla rána.

(Rozh. ze dne 1. března 1946, Zm I 335/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného Jana A-a do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalováni Jan A. a Antonín B. uznáni vinnými přečinem podle § 335 tr. z.

Z důvodů:

I kdyby znalec z oboru zbraní potvrdil, že každá moderní automatická zbraň po vynětí zásobníku má v činnosti pojistku znemožňující vystřelit, neměl by ani tento kladný výsledek nabídnutého důkazu vliv na posouzení skutku obžalovaného. Vždyť z pistole, kterou stěžovatel

předal Antonínu P-ovi, po stisknutí spouště (podle zjištění soudu) rána vyšla, a stěžovatel se nehájil, že se mýlil o mechanismu pistole, o níž šlo, naopak přiznal, že neuměl s pistolí zacházet a nerozuměl jejímu mechanismu. Bylo stěžovatelovou povinností, aby se předem přesvědčil, že použitá pistole patří mezi zbraně, jež po vynětí zásobníku jsou samostatně zajištěny.

Nebyla proto stěžovatelova obhajoba zkrácena zamítnutím uvedeného znaleckého důkazu (§ 281, posl. odst. tr. ř.) a uplatněný zmatek neúplnosti řízení (§ 281, čís. 4 tr. ř.) není opodstatněn.

Vada vnitřního rozporu předpokládá taková skutková zjištění, jež se navzájem vylučují. Takový skutkový rozpor však neplyne ze srovnání odsuzující a zprošťující části rozsudku a stěžovatel sám jen poukazem na skutková zjištění v osvobozující části rozsudku doličuje, že v jeho činu — totiž v odevzdání zbraně spoluobviněnému mladistvému Antonínu B-ovi za tehdejších revolučních poměrů — nelze spatřovat neopatrnost ve smyslu § 335 tr. z., ježto mladiství věku B-ova byli všeobecně ozbrojováni jako členové revolučních gard. Jde tedy vpravdě o výtka chybného právního posouzení zjištěného činu podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., jak stěžovatel z tohoto rovněž výslovně uplatněného důvodu zmatečnosti sám znovu opakuje.

Avšak ani v tomto směru nelze stěžovateli přisvědčit.

Jak již bylo uvedeno, půjčil obžalovaný — podle zjištěného skutkového děje — mladistvému Antonínu B-ovi pistolí asi 30 cm dlouhou, kterou den před tím našel; vyňal z ní před půjčením zásobník; mechanismu této zbraně však nerozuměl; ve skutečnosti zůstala pistole nabitá jedním nábojem v hlavní a Antonín B. — rovněž aniž se přesvědčil, ide-li vskutku o nenabitou pistolí — stisknutím její spoušť zasáhl výstřelem vedle stojící Moniku P-ovou, jež byla na místě usmrcena.

Střelná zbraň, a tedy i nabitá pistole, o níž jde v souzeném případě, je nástrojem, který je schopný snadno způsobit nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí. Zacházení s ní vyžaduje pro tuto její nebezpečnou povahu mimořádné opatrnosti. Tuto opatrnost pro pušku, tedy nástroj příbuzné povahy, předpisuje i trestní zákon v §§ 373, 374 tr. z. Na této nebezpečné povaze zbraní nic nemění skutečnost, že byly střelné zbraně vydávány za mimořádných revolučních poměrů i osobám mladistvým k ochraně určitých zájmů, ovšem za jiných skutkových předpokladů, než se stalo v souzeném případě, jak plyne ze zjištěného děje a úvah, jež budou níže ještě uvedeny.

O obecně — každému normálně myslícímu a chápařícímu člověku — známé nebezpečné povaze odevzdávaného nástroje věděl i obžalovaný sám. Vždyť proto, »aby se nemohlo nic stát«, — jak sám udal — vyňal z pistole zásobník (v němž bylo asi 5 nebo 6 nábojů). Z tohoto jeho odstranění zásobníku s náboji z pistole třeba dovodit nejen jeho vědomí, že předáváním pistole způsobil nebezpečný stav vyžadující určitého jeho zákroku, aby bylo odvráceno nebezpečí, ale i přímo povinnost jeho učinit opatření, aby předal pistolí nenabitou. Nepovažoval zřejmě ani sám mla-

distvého Antonína B-a za tak zkušeného, aby mu za daných okolností svěřil nabitou pistolí. Půjčil-li mu však přesto po vynětí zásobníku pistolí nabitou, a to v důsledku své neznalosti jejího mechanismu, a neupozornil-li Antonína B-a na tuto svou neznalost způsobu zacházení s dotčenou zbraní, vzbudiv spíše naopak uvedeným svým opatřením se zásobníkem u přihlízejícího příjemce pistole mylnou domněnku, že zbraň již není nabita (po případě, že je zajištěna) a že stěžovatel sám je obeznámen s mechanismem této zbraně, dopustil se opominutí ve smyslu § 335 tr. z., neboť mu vlastní neznalost mechanismu uvedené zbraně, blízká přítomnost lidí a předání zbraně třetí osobě, jejíž zkušenosti se zbraněmi blíže neznal, zprostředkovaly poznání konkrétního nebezpečí, že pistole může být ještě nabita a že jejím prohlášením třetí osobou může dojít k výstřelu a k zasažení někoho z přítomných.

Tím, že si obžalovaný neuvědomil tyto skutečnosti a nebezpečí s nimi spojené z nedostatku normální povinné péče, ač si je mohl uvědomiti, neboť ono nebezpečí bylo snadno poznatelné při obvyklé pozornosti, byla již podle těchto přirozených následků, které může každý — a které mohl též obžalovaný podle svých schopností — snadno poznat, naplněna skutková podstata souzeného přečinu po subjektivní stránce.

Stěžovatelovo opominutí bylo v příčinné spojitosti s nastalým usmrcením Moniky P-ové, třebaže toto usmrcení nevzniklo přímo z onoho opominutí samotného, nýbrž proto, že k jeho opominutí přistoupila další příčina (B-ova manipulace s pistolí), kterou se stala nebezpečnost stěžovatelova opominutí zřejmou a akutní.

Neporušil proto nalézací soud zákon, ani ho nesprávně neužil, když došel k závěru, že i stěžovatel spoluzavinil trestný výsledek.

Za tohoto stavu věci není třeba již probírat další stěžovatelovy námítky o jeho omylu a o věku obou pachatelů, ježto jsou bezpředmětné vzhledem k uvedeným úvahám, z nichž plynou již zákonné znaky přečinu podle § 335 tr. z.

Čís. 30.

Pro kvalifikaci krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z. je nerozhodná délka doby uplynulší od spáchání předchozích krádeží (od odpykání trestů za ně uložených).

Domněnku soudní bezúhonnosti přináší pouze skutečně provedené zaházení (odčinění) odsouzení; nestačí, že jsou splněny předpoklady prokladné vyřízení žádosti o zahlazení (odčinění) odsouzení podle zák. č. 111/1928 Sb., resp. podle zák. č. 108/1918 ř. z.

(Rozh. ze dne 5. března 1946, Zm II 144/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. a) tr. z.

Z důvodů:

S hlediska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. namítá zmatečnou stížnost, že nalézací soud mylně podřadil stěžovatelův skutek ustanovení § 176 II, písm. a) tr. z., ježto prý stěžovatel při správném výkladu zákona mohl být potrestán pouze pro přestupek krádeže, neboť se jeho odsouzení pro prvou ze dvou předchozích krádeží stalo takřka před čtyřiceti roky, takže bylo, resp. mohlo být zahlazeno a amnestováno, a proto prý nalézací soud neměl na toto odsouzení pro krádež spáchanou v mladistvém věku bráti vůbec zřetel.

Námítka je bezpodstatná. Pro kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. z. je nerozhodná doba, kdy předchozí krádeže byly spáchány, pokud se tyto tresty za ně odpykány. Trestní zákon nezná t. zv. promlčení zpětlosti. Vzhledem k době prvního stěžovatelova potrestání pro krádež by přicházely v úvahu pro zahlazení tohoto odsouzení jednak zákon ze dne 21. března 1918, č. 108 ř. z., jednak zákon ze dne 14. června 1928, č. 111 Sb. Zmatečnou stížností ani netvrdí, že se stěžovatel vůbec domáhal dobrodini jednoho či druhého z uvedených zákonů a že splnil všechny zákonné podmínky odčinění (zahlazení) svého dřívějšího odsouzení, že zejména, ježto jde o majetkový delikt, napravil ve smyslu § 1 uvedených zákonů podle svých sil (možností) činem způsobenou škodu. Ani event. splnění podmínek odčinění (zahlazení) odsouzení vytčených v §§ 1 a 2 zák. č. 108/1918 ř. z., resp. v §§ 1—3 zák. č. 111/1928 Sb. nestačí, aby odsouzení bylo pokládáno za zahlazené, nýbrž je nutné, aby odčinění (zahlazení) bylo skutečně i provedeno, neboť pouze skutečně provedení odčinění (zahlazení) odsouzení přináší odsouzenecovi domněnku soudní bezúhonnosti. Podle obou uvedených zákonů se zavádí řízení o odčinění (zahlazení) pouze na návrh (žádost). O výjimečný případ § 7 zák. č. 111/1928 Sb. tu nejde. Zmatečnou stížností rovněž neuvádí, kterým rozhodnutím byl první stěžovatelův trest amnestován, nebo podle kterého rozhodnutí by amnestii podléhal.

Okolnost, že se stěžovatel dopustil své krádeže ve věku mladistvém, je pro posouzení věci nerozhodná. Podmínky kvalifikace podle § 176 II, písm. a) tr. z. by nebyly dány pouze v tom případě, kdyby šlo o přestupek nedospělých podle § 269 a) tr. z., platného v době prvního odsouzení stěžovatele pro krádež.

Nalézací soud proto nepochybil, když stěžovatelův skutek podřadil kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. z.

Čís. 31.

Poukaz na odběr osiva, vystavený okresním národním výborem, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z., i když byl vyhotoven na b'anketu býv. okresního úřadu s předtištěným jménem jeho úředníka a dodatkem »e. h. za okresního hejtmana« a nebyl opatřen razítkem, nýbrž jen podpisem úřednice národního výboru.

Okolnost, že pachatel použil vylákaného semene výhradně k osevu, nevylučuje, že falšování provedl v úmyslu poškodit státní správu na jejím právu na řádnou distribuci osiva.

(Rozh. ze dne 6. března 1946, Zm I 337/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnickou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

Důvody:

Zmatečnické stížnosti obžalovaného, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9 — zřejmě písm. a) —, 10, 11 tr. ř., nelze přiznat v žádném směru oprávnění.

Nalézací soud zjistil po skutkové stránce, že obžalovaný pozměnil dne 14. května 1945 poukaz vydaný mu úřednicí okresního národního výboru v N. Jiřině P-ovou a znějící na 43 kg pelušky tak, že před uvedenou číslicí napsal jednotku, a že se s takto změněným poukazem odebral do Hospodářského družstva ve V., kde mu bylo vydáno 143 kg náhradního osiva, tudíž že zfalšováním poukazu vydaného mu okresním národním výborem docílil vydání o 100 kg náhradního osiva více, než mu bylo povoleno.

Nelézací soud, dospěv k závěru, že obžalovaný zfalšoval veřejnou listinu a že zjištěným jednáním poškodil právo státu na správnou distribuci osiva, shledal v uvedeném jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

Zmatečnická stížnost obžalovaného, napadající výrok o vině, vytýká především s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že zjištění nalézacího soudu, že obžalovanému byl vydán »poukaz«, je v rozporu se spisy, ježto je listina, o níž jde, označena jako »potvrzení«. Tato výtky neobstojí, neboť, nehledě ani k tomu, že se týká okolností nerozhodné pro řešení otázky právní povahy listiny jako veřejné listiny, jde o rozsudkový závěr, který má svoji plnou oporu v obsahu dotčené listiny, která sloužila ostatně za podklad pro odběr semene k setí. Znění rozsudkových důvodů pak nepřipouští pochybnosti o tom, že má rozsudek na mysli listinu připojenou ke spisům a označenou jako »potvrzení«. Opačné tvrzení zmatečnické stížnosti je nesprávné.

Vytýká-li dále zmatečnická stížnost, že uvedená listina není podepsána (zřejmě vlastnoručně), ocitá se v příkrém rozporu s obsahem listiny, ze které plyne, že je na ní ručně psaný podpis »J. P-ová«, o níž, jak již uvedeno, rozsudek zjišťuje, že je úřednicí okresního národního výboru.

Zmatečnické stížnosti však nelze přisvědčit, ani pokud jedná s hlediska důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), 10 tr. ř. namítá, že nalézací soud pochybil po právní stránce, když shledal ve zmíněné listině veřejnou listinu, jednak s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5

tr. ř. vytýká, že jsou formálně vadná skutková zjištění, na nichž spočívá uvedený závěr, ježto trpí vadou neúplnosti.

Pojem veřejné listiny není v trestním zákoně vymezen a dlužno jí podle § 292 c. ř. s. rozumět jednak listinu vystavenou v předepsané formě veřejným úřadem v mezích jeho úředního oprávnění, jednak listinu vydanou v předepsané formě osobou, požívající veřejné víry, v oboru působnosti jí přikázaném (rozh. č. 3438, 4796 Sb. n. s.); je dále třeba, aby taková písemnost byla určena a způsobilá k tomu, aby svým obsahem prokazovala skutečnost právně závaznou, a dále aby úřad (úřední osoba) v takové písemnosti něco úředně nařizoval, prohlašoval nebo ověřoval (rozh. č. 4796 Sb. n. s.).

Podle § 2, č. 2, písm. c) vyhlášky předsedy vlády ze dne 29. září 1939, č. 210 Sb., kterou se stanoví všeobecné zásady pro úpravu hospodaření potravinami a krmivy a která byla vydána podle § 11 vl. nař. ze dne 18. září 1939, č. 206 Sb. (zmocňovací nařízení), spadalo do příslušnosti okresních úřadů pečovat podle předpisů ministerstva zemědělství o včasné a řádné rozdělení potravin, osiva a krmiv z rozděloven spotřebitelům. Těmito předpisy — které nebyly zrušeny, ba naopak vzhledem k ustanovení čl. 2, odst. 1, první věty ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl. zůstaly použitelnými, ježto se nepřiči svým obsahem znění nebo demokratickým zásadám československé ústavy — stanovenou pravomocí okresních úřadů v právě uvedeném oboru veřejné správy vykonávají podle § 3 vládního nařízení ze dne 5. května 1945, č. 4 Sb., okresní národní výbory. Obecní úřady, jejichž zřízení a organizace spočívá na ustanovení § 4 zákona ze dne 29. února 1920, č. 126 Sb., ve znění zákona o organizaci politické správy ze dne 14. července 1927, č. 125 Sb., stały se podle § 3, odst. 5 vl. nař. č. 4/1945 Sb. prováděcími úřady okresních národních výborů. Spadalo proto vyhotovení poukazu k odběru semene k setí označeného jako »potvrzení«, do oboru působnosti okresního národního výboru. Okolnost, že při vyhotovení listiny orgánem okresního národního výboru bylo použito předtištěného formuláře (blanketu) bývalého okresního úřadu, na němž bylo vytištěno jméno úředníka tohoto úřadu s dodatkem »e. h.« a s dodatkem »za okresního hejtmana«, je pro posouzení otázky, zda šlo o veřejnou listinu, zcela nerozhodná, neboť vzhledem k uvedeným již úvahám nebyla těmito skutečnostmi dotčena právní povaha listiny jako veřejné listiny, ježto zůstává zevně patrna jako výron úřední činnosti veřejného úřadu. Rovněž i okolnost, že listina nebyla opatřena razítkem vystavujícího úřadu, je právně nezávažná. Ani zmatečnická stížnost neznaznačuje zákonný předpis k tomu se vztahující.

Je-li dále uvedená listina vyhovovala svým obsahem i další nahoře uvedené podmínce, t. j. aby byla určena a způsobilá k tomu, aby svým obsahem prokazovala skutečnost právně závaznou, a dále aby v ní úřad (úřední osoba) něco úředně nařizoval, prohlašoval nebo ověřoval, nepochybil nalézací soud, když dospěl k závěru, že listina, kterou obžalovaný zfalšoval způsobem zjištěným v rozsudku, je veřejnou listinou.

Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, nezatížil nalézací soud

rozsudek zmatkem podle § 281, č. 5 tr. ř. vytýkaným zmateční stížností, když nepřihlédl k tomu, že listina nebyla opatřena úředním razítkem, dále že byla vyhotovena na předtištěném formuláři bývalého okresního úřadu a že obsahuje strojem psané jméno úředníka okresního úřadu s označením »e. h.« a s dodatkem: »za okresního hejtmána«. Šloť vesměs o okolnosti nerozhodné pro řešení otázky právní povahy listiny jako listiny veřejné.

Vzhledem k tomu, že byla zmíněná listina vydána, jak již uvedeno, okresním národním výborem, není třeba se zabývatí námitkou zmateční stížnosti, že okresní hejtmán (přednosta bývalého okresního úřadu) byl za doby nepřátelské okupace úředníkem nepřátelské moci.

Po subjektivní stránce stačí, že pachatelé byly známy skutečnosti zakládající povahu listiny jako listiny veřejné, a není třeba, aby si pachatel byl vědom přímo této její právní povahy. V tomto ohledu zjistil nalézací soud, že obžalovanému muselo být jasno (tedy bylo jasno), že poukaz mu byl vydán veřejným úřadem, a to úředníkem k tomu oprávněným. Zjistil tudíž nalézací soud vědomí obžalovaného o všech podstatných okolnostech rozhodných pro právní povahu listiny jako listiny veřejné.

K obhajobě obžalovaného, že použil vyzvednutého semene úplně k obsetí polí, aby tak přinesl zisk celkovému státnímu hospodářství při příští sklizni, nalézací soud přihlédl a právem dovodil, že šlo o pouhý motiv činu, který nevylučuje znak skutkové podstaty zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. po subjektivní stránce, a to úmysl uvést někoho v omyl za účelem poškození státní správy na právu řádné distribuce osiva, upravené předpisy o vázaném hospodářství.

Namítá-li zmateční stížnost, že je čin obžalovaného beztrestný, ježto důsledkem květnové revoluce 1945 neplatily v době spáchání činu ani trestní zákon, a tudíž ani ustanovení §§ 197, 199, písm. d) tr. z., ani předpisy z doby nesvobody o vázaném hospodářství, stačí jí v posléze uvedeném směru odkázati na to, co bylo již uvedeno. Pokud jde o otázku platnosti trestního zákona z roku 1852, přehlíží zmateční stížnost, že jde o zákon, jemuž byla propůjčena platnost pro území Československé republiky již zákonem č. 11/1918 Sb., takže šlo o právní předpis československého státu, vydaný do 29. září 1938 včetně, tedy o právní normu vycházející ze svobodné vůle československého lidu, která je důsledkem toho podle čl. 1, odst. 1 zmíněného již ústavního dekretu o obnově právního pořádku československým právním řádem, který nebyl revolučním aktem z května 1945 odstraněn, ba naopak obnoven.

Čís. 32.

Je překročením obžaloby, byl-li obžalovaný k obžalobě pro krádež spáchanou podle obžaloby tím, že z bytu německého příslušníka odnesl částí bytového zařízení, odsouzen pro podvod, záležející podle rozsudku v tom,

že příslušným revolučním úřadům neohlásil, že na sebe převedl německý majetek v době, kdy byl ještě v držení německého příslušníka.

(Rozh. ze dne 6. března 1946, Zm I 338/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 197, 200 tr. z., a napadený rozsudek zrušil.

Důvody:

Předmětem obžalovacího spisu byla činnost obžalovaného záležející v tom, že si v první polovici měsíce května 1945 odnesl z bytu německého příslušníka různé částky bytového zařízení, čímž prý spáchal zločin krádeže. Napadený rozsudek uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu, ježto neohlásil příslušným revolučním orgánům, že na sebe převedl německý majetek v době, kdy byl ještě v držení německého příslušníka.

Z vylíčeného je zřejmé, že nalézací soud uznal obžalovaného vinným pro jiný skutek, než na který zněla obžaloba. Na tento případ nelze užití ustanovení § 262 tr. ř., neboť toto ustanovení má na mysli případ, kdy základ žalobního děje zůstává týž, doznal však dalšími skutečnostmi takové změny, že zjištěný děj zakládá jiný trestný skutek (jinou kvalifikaci), než který byl označen v obžalobě. Bylo proto třeba, aby bylo lze rozšířití řízení též na nový skutek, jímž byl obžalovaný uznán vinným napadeným rozsudkem, aby státní zástupce postupoval podle §§ 263, 267 tr. ř. To se však nestalo.

Zatížil tudíž nalézací soud napadený rozsudek zmatkem podle § 281, čis. 8 tr. ř., jak zmateční stížnost důvodně vytýká.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývatí dalšími uplatněnými důvody zmatečnosti.

Ježto byl obžalovaný z obžaloby, znějící na zločin krádeže, již v podstatě zproštěn napadeným rozsudkem, v jehož důvodech je výslovně uvedeno, že v zažalovaném skutku nebylo lze spatřovati trestný čin, a ježto státní zástupce nepodal zmateční stížnost, stal se uvedený zprošťující výrok pravoplatným. Nebylo proto třeba v tomto bodě dalšího opatření. Bylo rozhodnuto, jak nahoře uvedeno, neboť není podmíněk pro postup podle § 259, čis. 2 tr. ř.

Čís. 33.

Ustanovení § 153 tr. z. poskytuje ochranu jen svědkům soudním.

(Rozh. ze dne 6. března 1946, Zm I 340/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl ob-

žalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 411 tr. z.

Důvody:

Nalézací soud zjistil po skutkové stránce, že obžalovaný hrál dne 3. prosince 1944 v hostinci v N. ve společnosti dalších spoluhráčů zakázanou karetní hru a že druhého dne četnictvo v N. vyslýchalo na obecním úřadě o této hře protokolárně jednak účastníky hry, jednak Jaroslava B-a, který pozoroval průběh hry, aniž se jí však účastnil. Dále zjistil nalézací soud, že obžalovaný, který se domníval, že na něho vyslýchán Jaroslav B. při zmíněném výslechu všechno oznámil, potkal jmenovaného Jaroslava B-a dne 6. prosince, řekl mu: » Co's to tam do toho protokolu nakecal«, a dal mu facku na levou tvář, která mu po tomto úderu opuchla, a kromě toho mu byla způsobena krevní podlitina na vnitřní straně horního levého rtu.

V tomto skutkovém ději shledal nalézací soud toliko skutkovou podstatu přestupku proti bezpečnosti těla podle § 411 tr. z. vysloviv právní názor, že Jaroslava B-a, vyslechnutého pouze četnictvem, nelze pokládat za svědka ve smyslu § 153 tr. z.

Zmateční stížnost napadá tento závěr uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. a namítá, že naopak ze srovnání ustanovení § 153 tr. zák. s ustanoveními § 199, písm. a) a § 300 tr. zák. plyne, že na rozdíl od těchto předpisů ustanovení § 153 tr. zák. nechrání jen svědky slyšené soudem, nýbrž vůbec všechny osoby, které jako svědci vypovídaly nebo mají vypovídat. Na podporu tohoto svého názoru tu zmateční stížnost uvádí, že ustanovení § 199, písm. a) a § 300 tr. z. omezuje pojem svědka výslovně na svědka soudního, kdežto ustanovení § 153 tr. z., jehož aplikace se zmateční stížnost domáhá, dlužno vykládati šířeji, neboť zákonodárce pojem v něm zmíněný takto neomezil.

Tato námitka neobstojí.

Trestní zákon ukládá soudnímu svědkovi povinnosti, jejichž porušení je pro svědka spojeno s těžkými následky (§ 199, písm. a) tr. z.). Naproti tomu však takovému svědku poskytuje též právní ochranu, jako je tomu v ustanovení § 300 tr. zák. Do téže kategorie předpisů chránících soudního svědka dlužno počítati i ustanovení § 153 tr. zák., třebaž v něm není tato ochrana výslovně omezena na svědka soudního, neboť právě svojí povahou se toto ustanovení rovná oněm předpisům, jejichž účelem je zajistit pokud lze nerušený chod soudního řízení. Z toho plyne závěr, že se rozsah pojmu svědka ve smyslu § 153 tr. zák. rovná rozsahu téhož pojmu ve smyslu ustanovení § 199, písm. a) a § 300 tr. zák. a že se tedy všechny tyto předpisy vztahují jen na svědky soudní.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 34.

Činnost toho, kdo použije rozhlasového přijímače, který bez povolení přechovává, k poslechu, vyčerpává již pojem »provozování telegrafu« ve smyslu § 18 zák. č. 60/1923 Sb.

Čin spáchaný v době branné pohotovosti státu (§ 57 zákona č. 131/1936 Sb.), byl spáchan »za války« ve smyslu § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb., i § 18, odst. 2 zákona č. 60/1923 Sb.

(Rozh. ze dne 6. března 1946, Zm I 359/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 24 zák. č. 9/1924 Sb.

Z důvodů:

Zločinu podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb. se dopouští, kdo bez povolení vyrábí, prodává, přechovává nebo z ciziny dováží radiotelegrafní a radiotelefonní zařízení za války nebo tehdy, nastanou-li uvnitř státu nebo na jeho hranicích události ohrožující zvýšenou měrou celistvost nebo jednotnost státu, jeho demokraticko-republikánskou formu, ústavu nebo veřejný klid a pořádek.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný v době od 30. srpna 1945 do 8. září 1945, to jest v době branné pohotovosti státu a v době, kdy na hranicích státu nastaly události ohrožující zvýšenou měrou klid a pořádek, bez povolení přechovával rozhlasový přijímač a bez koncese ho použil k poslechu. Tuto činnost kvalifikoval nalézací soud za zločin podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb. Podle zjištění nalézacího soudu učinil obžalovaný více, než se vyžaduje ke skutkové podstatě tohoto zločinu, když kromě přechovávání radiového přijímače použil tohoto přijímače k poslechu, takže tato zjištěná činnost vyčerpává již pojem provozování telegrafu ve smyslu zákona. Poněvadž obžalovaný neměl k tomuto provozování telegrafu podle zjištění nalézacího soudu příslušnou koncesi, vyčerpává skutek obžalovaného, jak jej zjistil nalézací soud, skutkovou podstatu zločinu podle § 18, odst. 1, 2 zák. č. 60/1923 Sb. Poněvadž však je tento trestný čin stejně trestný jako trestný čin uvedený v § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb., jímž byl obžalovaný uznán vinným, nestala se v této příčině obžalovanému újma a není proto třeba činit s tohoto hlediska nějaké opatření z úřední povinnosti ve prospěch obžalovaného; zmateční stížnost také v této příčině nečiní napadenému rozsudku výtek.

Zmateční stížnost nenapadajíc zjištění, že obžalovaný bez povolení přechovával rozhlasový přijímač a bez koncese ho použil k poslechu, namítá, že se skutek obžalovaného nestal v době, která má za následek kvalifikaci tohoto skutku jako zločinu, a domáhá se jen kvalifikace tohoto skutku jako přečinu. Uplatňuje tedy důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř.

Stav branné pohotovosti státu byl vyhlášen vládní vyhláškou ze dne 23. září 1938, č. 183 Sb., jíž byl stanoven den 23. září 1938 za den vstupu státu Československého do branné pohotovosti, a trval podle vládní vyhlášky ze dne 11. prosince 1945, č. 162 Sb. do 31. prosince 1945. Spadá tedy čin obžalovaného, jak jej zjistil nalézací soud, do doby stavu branné pohotovosti státu.

Pojem branné pohotovosti státu, její počátek a ukončení stanoví § 57, odst. 1, 2, 3 zák. č. 131/1936 Sb. Odst. 4 tohoto zákonného ustanovení pak stanoví: »Jsou-li v platných předpisech dána ustanovení pro dobu mobilisace nebo války (dobu válečnou), rozumí se jí — není-li v tomto zákoně nebo v jiných právních ustanoveních pojem jinak vyložen — doba branné pohotovosti státu podle předcházejících ustanovení tohoto paragrafu.«

Z ustanovení »Jsou-li v platných předpisech dána ustanovení« zřejmě plyne, že zákon tu má na mysli předpisy, které byly vydány před vyhlášením zák. č. 131/1936 Sb. Celý tento odstavec obsahuje pak interpretační pravidlo, že to, co platí podle platných předpisů o době mobilisace nebo války (o době válečné), platí též o době branné pohotovosti státu, ovšem s výjimkou »není-li v tomto zákoně nebo v jiných právních ustanoveních tento pojem (doby válečné) jinak vyložen«.

Jak v § 18, odst. 2 zák. č. 60/1923 Sb., tak i v § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. jsou dána ustanovení pro dobu války a neplyne ani z těchto zákonných ustanovení, ani z ustanovení zák. č. 131/1936 Sb., že se pojem doby válečné vykládá s hlediska přechovávání radiotelegrafního zařízení, pokud se týče provozu telegrafu jinak, než je uvedeno v § 57, odst. 1, zák. č. 131/1936 Sb. (srov. k tomu § 126 tohoto zákona). Když tedy obžalovaný spáchal čin za vinu mu kladený v době branné pohotovosti státu, spáchal jej podle toho, co bylo nahoře uvedeno, za války a už tím je dána skutková náležitost »za války« a není proto ani třeba se blíže zabývat dalšími námitkami zmatečnických stížností uplatněnými s hlediska, kdy skončila válka, z jakého důvodu byla nařízena mobilisace a zda a v jaké míře byl zvýšenou měrou ohrožen veřejný klid a pořádek.

Nalézací soud se proto nemýlil, když uznal na zločinnou kvalifikaci.

Čís. 35.

K § 187, 188 tr. zák.

Nesplní-li pachatel narovnání uzavřené s poškozeným úplně a v určeném čase, nestane se beztrestným, i když mu splnění bylo znemožněno jen náhodou, zásahem třetího nebo poškozeného.

(Rozh. ze dne 9. března 1946, Zm I 282/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečnické stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin krádeže podle § 171, 173 tr. z., a uznal obžalovaného vinným, že dne 24. března 1945 v N. odňal pro svůj užitek z držení a bez přivolení Emilie P-ové částku 2.020 K, náprsní tašku, potravinové lístky a jiné drobnosti, tudíž cizí věci movité v hodnotě 2.000 K převyšující, čímž spáchal zločin krádeže podle §§ 171, 173 tr. z.

Důvody:

Nalézací soud uvádí v rozsudku, že se obžalovaný doznal v souhlase s trestním oznámením a výpovědí svědkyně Emilie P-ové, že uvedené

svědkyni odcizil dne 24. března 1945 náprsní tašku, v níž bylo 2.020 K na penězích a ostatní věci uvedené v rozsudkovém výroku, a že peníze s lístky vybral a ostatní věci i s peněženkou spálil. Vzal tedy nalézací soud tento skutkový děj za prokázaný. Dále vzal nalézací soud za zjištěno, že obžalovaný dne 30. března 1945 slibil otci poškozené Josefu P-ovi, že nahradí všechnu škodu, že mu dal ihned 1.000 K a zároveň se s ním dohodl, že mu dne 7. dubna 1945 dopoledne v N. doplatí zbytek, načež poškozená dne 30. března 1945, když se dozvěděla od svého otce, co se stalo, oznámila obžalovaného jako pachatele krádeže, když před tím učinila oznámení na neznámého pachatele. Konečně zjistil rozsudek, že obžalovaný sice přišel dne 7. dubna 1945 do N., že však nedoplátil zbytek Josefu P-ovi, ježto P. onoho dne přišel do N. až těsně před polednem a obžalovaný nemohl vyčkat jeho příchodu, ježto byl sám předvolán na desátou hodinu k okresnímu soudu v N., že však zbývající škodu nahradila pak poškozené za obžalovaného jeho matka.

Na základě těchto skutkových zjištění dospěl nalézací soud k závěru, že je obžalovaný beztrestný pro účinnou lítost ve smyslu § 187 tr. z.

K bližšímu odůvodnění tohoto svého názoru uvádí nalézací soud, že se obžalovaný zavázal nahraditi všechnu škodu a že za tím účelem sjednal s Josefem P-em schůzku na 7. dubna 1945, což poškozená mlčky schválila, a že oznámila dne 30. března 1945 policii obžalovaného jako pachatele jedině proto, aby policie po pachateli dále nepátrala. Dále uvádí nalézací soud, že obžalovaný náležitě vysvětlil, proč se smluvného dne nesešel s Josefem P-em, že se P. neobával, že obžalovaný nezaplátí zbytek škody, a že nepožádal obžalovaného, aby za ním přišel do bytu, kdyby se uvedeného dne nesešli. Nalézací soud dovozuje dále, že tudíž šlo o platné narovnání, které nebylo žádnou stranou zrušeno, a že okolnost, že zbytek škody nahradila poškozené matka obžalovaného, nemá vliv na posouzení věci, ježto obžalovaný dal poukázat své matce peníze, které byly u něho zabaveny, a zbývající část jí nahradí ze svého výdělků, takže úhrada jde vlastně z jeho jmění.

Zmatečnická stížnost namítá právem s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., že je právně mylný závěr nalézacího soudu, že jsou u obžalovaného splněny podmínky účinné lítosti, a že je tento závěr v odporu se stálým rozhodováním nejvyššího soudu.

Včasným uzavřením narovnání se stává pachatel beztrestným jedině tenkrát, když dodrží narovnání a dá poškozenému náhradu v určitém, to jest určeném čase (rozh. č. 3266, 5030 Sb. n. s.). Nemožnost poskytnout úplnou náhradu, stejně i nemožnost dostat narovnání též co do určeného času nebo co do jednotlivých lhůt splátke, postihuje svými následky vždy pachatele zločinu, zbavuje ho nároku na beztrestnost podmíněného právě zachováním též těchto podmínek, bez ohledu na to, zda byla tato nemožnost způsobena též náhodou nebo zásahem třetí osoby, stejně jako samého poškozeného (rozh. č. 3498, 3691, 6192 Sb. n. s.).

K vyloučení beztrestnosti není třeba, aby pachatel, který nedodržel lhůtu určenou k narovnání, byl udán vrchnosti právě poškozeným; stačí,

že se vrchnost vůbec dozvěděla o jeho provinění a že před tím poškozený nepovolil pachateli další lhůtu (rozh. č. 4012 Sb. n. s.).

Z uvedeného plyne, že, byť i došlo mezi obžalovaným a poškozenou k narovnání ve smyslu § 188 tr. z., dospěl nalézací soud pouze nesprávným výkladem zákona k závěru, že je obžalovaný beztrestný z důvodu účinné lítosti, neboť, jak plyne z rozsudkových zjištění, obžalovaný, o jehož činu se vrchnost dověděla dne 30. března 1945, nezapltil poškozené zbytek škody v určené době, t. j. do dne 7. dubna 1945, takže — třeba snad i bez vlastní viny — nedodržel lhůtu určenou narovnáním. Dodatečná náhrada zbytku škody matkou obžalovaného je pro otázku účinné lítosti zcela nerozhodná, a to již pro její opožděnost, a důsledkem toho není třeba zkoumat, zda je splněna i další podmínka, totiž aby byla škoda nahrazena z pachatelova jmění, ježto jde o svéprávnou osobu.

Proto bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno.

Čís. 36.

Zákaz reformace in peius (§ 290, odst. 2 tr. ř.) nebrání opravné stolici, aby při řešení otázek vyloučení trestnosti a zejména otázky promlčení nevycházela ze správného pořádku stíhaného skutku zákonu přísnějšímu, než jakému jej mylně pořádl nalézací soud.

(Rozh. ze dne 9. března 1946, Zm I 326/45.)

Obžalovaná, která v době okupace žila v nevůli s majiteli domu, v němž bydlela jako nájemnice, odpovídala na jejich příkazy k zachování domovního pořádku vyhrůžkami gestapem a německými úřady, zdůrazňujíc svou německou národnost a hroząc jim, že budou německými úřady potrestáni, že budou zavřeni. Dvakrát si pozvala do domu dva Němce, kteří majitelům domu pohrozili, že je nechají zavřít, nebudou-li se snášet s obžalovanou, a jednou byli majitelé domu krátce po pohrůžce obžalované voláni na německý úřad, kde jim bylo vytýkáno, že obžalovanou urážejí pro její německou národnost.

Nalézací soud neshledal v činu obžalované skutkovou podstatu zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z., z něhož jí vinila obžaloba, nýbrž uznal obžalovanou vinnou přestupkem útisku podle § 1 zák. č. 309/1921 Sb. a vyměřil jí podle § 2, odst. 1 téhož zákona nepodmíněný trest vězení.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

K důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř.: Podle zjištění nalézacího soudu vyhrožovala obžalovaná zavřením,

gestapem a německým úřadem, osobám předvolaným na tento úřad bylo vytýkáno, že urážejí obžalovanou pro její německou národnost, dva muži německé národnosti, které si obžalovaná přivolala na pomoc, vyhrožovali zavřením. Souhrn těchto skutečností odůvodňuje závěr nalézacího soudu, že obžalovaná (přímo i nepřímo) vyhrožovala újmou na svobodě.

Tomu tak je zřejmě při pohrůžce zavřením. Tomu tak je dále i u pouhé pohrůžky gestapem, třeba pachatel nemluvil přímo o trestním oznámení a třeba by si ohrožení byli jisti tím, že nic nespáchali. Pohrůžka ztrátou svobody je pohrůžkou takové intensity, že ji nelze pokládati za mírnější stupeň nátlaku ve smyslu zákona a útisku, nýbrž ji dlužno pokládat za vyhrůžku zlem podle § 98, písm. b) tr. z. (srov. rozh. č. 6752 Sb. n. s.). To tím spíše v souzeném případě, kde obžalovaná hrozila gestapem a kde i jejím pozdějším pohrůžkám bylo dlužno rozuměti v tomto smyslu.

Nelze proto souhlasit s nalézacím soudem, který — nezkoumaj závažnost vyslovených pohrůžek — vyloučil skutkovou podstatu zločinu podle § 98, písm. b) tr. z.

Byla-li podána zmateční stížnost jenom ve prospěch obžalovaného — jako je tomu v souzeném případě —, nemůže mu soud uložit větší trest, než který je vysloven v rozsudku, jemuž se odporuje (§ 290, odst. 2 tr. ř.). Toto ustanovení sice zakazuje opravné stolici uložit v uvedeném případě těžší trest, nikterak však neomezuje použití ustanovení § 262 tr. ř. v tom smyslu, že by byl vyšší soud vázán pochybeným právním názorem prvního soudu při řešení otázek vyloučení trestnosti a zejména otázky promlčení. Učinil-li první soud právní pochybení ve prospěch obžalovaného, nemůže pachatel požadovati na opravné stolici, aby v tomto pochybení pokračovala a pokládala se jím za vázanou. Zákaz reformationis in peius nebrání soudu rozhodujícímu o opravném prostředku, aby neuvažoval o správném právním pořádku stíhaného skutku (rozh. č. 6188 Sb. n. s.).

Bylo již dovedeno, že zjištěný skutek obžalované naplňuje skutkovou podstatu zločinu podle § 98, písm. b) tr. z. Dlužno proto otázku promlčení trestnosti v souzeném případě posouditi s hlediska promlčecí doby stanovené v § 228, písm. b) tr. z. (pět roků), a nikoli s hlediska ustanovení § 532 tr. z. (tři měsíce). Pětiletá doba promlčecí dosud neuplynula, pročež se zmateční stížnost bezdůvodně domáhá beztrestnosti z důvodů promlčení.

Čís. 37.

Ke skutkové podstatě (aktivního) úplatkářství je po subjektivní stránce třeba, aby si byl pachatel vědom jak toho, že jde o osobu, která má povahu veřejného činitele, tak také toho, že to, co od ní žádá, spadá do její působnosti jako veřejného činitele.

Nabídnutí odměny jen za to, aby uplácený neučinil oznámení, k jakému je oprávněn každý občan zjistivši porušení předpisů, není úplatkářstvím.

(Rozh. ze dne 9. března 1946, Zm I 365/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem podle § 2, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvé stolice k novému pojednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř., nutno přisvědčit.

Nalézací soud neshledal v jednání obžalovaných, spočívajícím v tom, že nabídli Antonínu P-ovi prospěch za to, aby na ně neučinil oznámení, že neoprávněně jezdili na motocyklu určeném vojenským účelům, skutkovou podstatu zločinu podle §§ 9, 101 tr. z., jak bylo žalováno, nýbrž shledal v něm jen skutkovou podstatu přečinu podle § 2, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb., ježto si obžalovaní nebyli vědomi, že je Antonín P. členem OBZ a že zastává funkci, jakou má na mysli ustanovení § 101 tr. z., věděli však podle zjištění rozsudku, že je osobou postavenou na roveň veřejnému činitele ve smyslu § 6, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb.

Po objektivní stránce zjistil nalézací soud, že podle legitimace vystavené velitelstvím I. oblastní správy OBZ (legitimace vystavená 28. srpna 1945, čin spáchán 23. srpna 1945) má desátník Antonín P. jako příslušník bezpečnostního oddílu OBZ právo zajistit podezřelé vojenské a civilní osoby, které odevzdá svým nadřízeným orgánům. Z P-ovy výpovědi pak zjistil nalézací soud, že do jeho kompetence patřilo též stíhání neoprávněně jízd motocykly, které byly určeny vojenským účelům.

Byl-li svědek Antonín P. v době činu pověřen uvedenou funkcí, bylo by ho nutno považovat za veřejného činitele ve smyslu § 6, odst. 1 cit. zák., i když se nalézací soud nepřesně vyjadřuje, že jde o osobu postavenou na roveň veřejnému činitele, a není tu proto zmateční stížností vytýkaný rozpor, uvádí-li rozsudek, že Antonín P. byl osobou uvedenou v § 101 tr. z., a na jiném místě, že byl veřejným činitelem ve smyslu § 6, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb., neboť tyto dva zákonné pojmy se navzájem nevylučují, ježto pojem veřejného činitele jako širší zahrnuje v sobě i pojem veřejného úředníka.

Ke skutkové podstatě přečinu úplatkářství se však vyžaduje, aby byl poskytnut nebo nabídnut prospěch veřejnému činitele za to, že bude opominut úkon, k němuž je tento činitel povolán, jak to zmateční stížnost právem namítá; další námitkou, že obžalovaní věděli o Antonínu P-ovi jen, že je desátníkem u vojska, namítá zmateční stížnost, že si obžalovaní nebyli vědomi toho, že je Antonín P. povolán k úkonu, o jehož opominutí ho žádali. Po subjektivní stránce je potřeba ke skutkové podstatě přečinu úplatkářství, aby si byl pachatel vědom kromě toho, že jde o osobu, která má povahu veřejného činitele, také že to, co je od ní žádáno, spadá do její působnosti jako veřejného činitele.

V tomto směru neobsahuje rozsudek spolehlivá skutková zjištění, z nichž by ono vědomí obou obžalovaných nepochybně plynulo. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaní nevěděli o speciální funkci Antonína P-a stí-

hati neoprávněně jízd na motocyklech, které byly určeny vojenským účelům. Další důvody rozsudku však toto zjištění značně oslabují, zejména důvody, že se obžalovaní obávali, že budou stíháni, když desátník Antonín P. zjistil, že jeli neoprávněně na motocyklu, a proto se ho snažili nabídnutím úplatku pohnout k tomu, aby je neoznámil, jak mu, jak to rozsudek uvádí, nesporně kázala povinnost desátníka čsl. armády, a že šlo o věc značné důležitosti, což bylo obžalovaným jako bývalým členům revoluční gardy známo.

Na podkladě těchto zjištění, kterými je naznačováno, že přece bylo obžalovaným něco známo z kompetence Antonína P-a, po případě, že Antonín P. již jako desátník čsl. armády měl povinnost stíhat neoprávněně jízd, a že to obžalovaným bylo známo, nelze však bezpečně posoudit, zda obžalovaní jednali u vědomí, že jde o veřejného činitele a o úkon, ke kterému je povolán, nebo zda mu nabídli odměnu jen za to, aby na ně neučinil oznámení, k jakému je oprávněn každý občan, zjištěním porušení předpisů, v kterémžto případě by nešlo o útlakářství.

Jsou tedy odůvodněny námitky uplatněné s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat ostatními jejími námitkami, a bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 38.

Jde o pokus podvodu podle §§ 8, 197 tr. zák., nevedlo-li pachatelovo jednání k oklamání proto, že na ně byl ten, kdo jím měl být oklamán, včas (předem) upozorněn.

(Rozh. ze dne 14. března 1946, Zm I 364/45.)

Do N. byl na den 30. června 1945 nařízen svod evidenčních koní, získaných po 5. květnu 1945, před komisí, jejímž velitelem byl poručík P. Obžalovaný měl jeden pár evidenčních koní a kromě toho jeden pár vlastních koní, starších než koně evidenční. Přivedl do N. oba páry, dal evidenční koně označkovat členem komise rotmistrem podkovářem, a než přišla jeho obec na řadu, zeptal se poručíka P-a, zda by si mohl ponechat tyto evidenční koně výměnou za své starší koně a doplatek třeba i 10.000 Kčs. P. prohlásil, že to není dovoleno. Obžalovaný na to dal rotmistrem podkovářem vypálit značku i svým vlastním koním, a když na něho přišla řada, předvedl komisi tyto své koně tvrdě, že to jsou evidenční koně. Velitel komise byl však již před tím upozorněn R-em, že obžalovaný předvádí své vlastní koně místo evidenčních, a proto obžalovanému hned řekl, že nepředvádí evidenční koně, nýbrž vlastní, a obžalovaný to doznal.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. z., spáchaným tím, že dne 30. června 1945 v N. uvedl listivým předstíráním a jednáním poručíka P-a v omyl, jímž měl stát utrpěti na svých právech škodu více než 2.000 Kčs.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu potud, že zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem dokonaného podvodu, jakož i ve výroku o trestu, rozhodl ve věci samé, že je obžalovaný vinen, že se dne 30. června 1945 v N. Istivým předstíráním pokusil uvést v omyl Jindřicha P-a, aby státu způsobil škodu vyšší než 2.000 Kčs, že však k oklámání nedošlo pro překážku odjinud v to příšlou, a že tím spáchal zločin nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 200 tr. z., a uložil obžalovanému nový trest.

Jinak zmateční stížnost zamítl.

Z důvodů:

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř.:

Nalézací soud vyslovil, že nedošlo k oklámání Jindřicha P-a. Neprávem se tudíž zmateční stížnost domáhá tohoto výroku v rámci zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Pokud zmateční stížnost tvrdí, že obžalovaný nechtěl poškodit stát, ježto chtěl při výměně koní doplatit rozdíl v ceně koní, neodůvodněně se dovolává zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř., neboť nalézací soud přihlédl k této obhajobě a zjistil, že se obžalovaný, po nezdařené výměně cestou dovolenou, pokusil o docílení výměny podvodným způsobem.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:

Skutečnost, kdy byl Jindřich P. upozorněn na podvodné počínání obžalovaného, zda již před úředním jednáním nebo teprve při něm, je nezávažná s hlediska nedokonaného podvodu. Není proto třeba se jí blíže zabývat, po případě provéstí doplnění protokolu.

Podle výroku nalézacího soudu provedl obžalovaný klamavé jednání. Z toho plyne, že nelze mluvit o pouhém přípravém a proto beztrestném jednání, jak se snaží tvrdit zmateční stížnost, neboť obžalovaný již skutečně čin vyžadovaný přímo zákonnou skutkovou podstatou.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř.:

Dlužno však přisvědčit zmateční stížnosti, že nalézací soud pochybil, když uznal obžalovaného vinným zločinem dokonaného podvodu, ač zjistil, že nedošlo k oklámání Jindřicha P-a, poněvadž byl upozorněn na podvodné počínání obžalovaného. K dokonání zločinu podvodu se právě vyžaduje, aby došlo k poruše záležitosti v tom, že bude v oklamané osobě skutečně Istivým předstíráním vyvolán omyl. K tomu však podle výroku nalézacího soudu nedošlo, protože lze o činu obžalovaného uvažovati toliko s hlediska pokusu podle § 8 tr. z.

Bylo již řečeno, že obžalovaný provedl čin vyžadovaný zákonnou skutkovou podstatou. K uvedení v omyl nedošlo proto, že byl klamaný upozorněn na Istivé jednání. Nedošlo proto k dokonání činu toliko pro překážku nezávisle na obžalovaném. Obsahuje tudíž čin obžalovaného znaky trestného pokusu.

Čís. 39.

K pojmu věci svěřené ve smyslu § 183 tr. zák.

Prodávatel, jenž pro sebe použil peněz, které mu byly vyplaceny předem jako tržbová cena za objednané zboží, se nedopouští zpronevěry, ani věděl-li v době jejich použití, že nebude moci dodat objednané zboží.

(Rozh. ze dne 22. března 1946, Zm I 72/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 183 tr. z., zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

K naplnění pojmu »svěřené« věci je třeba, aby byly zjištěny skutečnosti, podle nichž by bylo lze posoudit, jaká disposiční moc byla svěřitelem přenesena na osobu, v jejíž moci se věc octla. Teprve podle tohoto poměru svěřeni lze stanovit práva a povinnosti této osoby, jak smí nakládat s věcí, a dále uvážít, zda provedená dispositice odporuje těmto právům a povinnostem založeným poměrem svěřeni, totiž zda lze takovou dispositici pokládat za protiprávnou. K těmto objektivním předpokladům nutným pro pojem svěřeni věci se vyžaduje po subjektivní stránce pachatelův zlý úmysl (§ 1 tr. z.), že provedená dispositice odporuje právům a povinnostem založeným v poměru svěřeni.

Těmto právním zásadám nevyhovuje napadený rozsudek.

V něm bylo zjištěno v objektivním směru, že obžalovaný přijal peníze na úhradu zboží, které měl dodat, že však nedodal zboží a peněz použil pro sebe. Tyto skutečnosti však nepostačují k závěru o tom, jaká disposiční moc byla přenesena na obžalovaného, a tudíž k závěru, proti kterým právům a povinnostem se obžalovaný prohřešil, když použil peněz pro sebe. Vždyť by nešlo o protiprávní použití peněz, kdyby odevzdané peníze byly toliko tržbovou cenou, zaplacenou předem za objednané zboží, neboť v takovém případě by jejich použití pro potřebu obžalovaného neodporovalo jeho právům a povinnostem, plynoucím z jeho poměru k firmám, které předem zaplatily tržbovou cenu. Na tom by nic nemohla změnit skutečnost, že obžalovaný použil pro sebe peněz až v době, kdy věděl, že nebude moci dodat objednané zboží, neboť se touto skutečností nic nezměnilo na jeho právech a povinnostech, založených ujednanou tržbovou smlouvou.

Po subjektivní stránce nalézací soud vyslovil, že obžalovaný věděl, že mu firmy daly peníze na úhradu za objednané zboží, a že použil peněz pro sebe v době, kdy věděl, že zboží nemůže dodat, a že tedy jednal vědomě protiprávně. O tomto vědomí však by bylo lze mluvit teprve tenkrát, kdyby bylo zjištěno, že a která práva a povinnosti vplynuly z poměru obžalovaného k uvedeným firmám a že se zlý úmysl obžalova-

ného vztahoval na porušení těchto práv a povinností. Je proto pochybený závěr nalézacího soudu, že obžalovaný jednal vědomě protiprávně ve smyslu zákona.

Z uvedených výkladů plyne, že nalézací soud zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., když vyslovil na zjištěném podkladě, že je skutková podstata zpronevěry naplněna po objektivní a subjektivní stránce. Právem tudíž zmateční stížnost uplatňuje řečený zmatek.

Čís. 40.

Zpoždění vlaku není neodvratnou překážkou ve smyslu § 427 tr. z., volil-li obžalovaný k cestě k hlavnímu přelíčení vlak, přijíždějící do místa nalézacího soudu krátce před počátkem hlavního přelíčení, ač mohl počítati se zpožděním vlaku.

(Rozh. ze dne 22. března 1946, Zm I 344/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací nevyhověl odporu, vyhověl však zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 214 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zpoždění vlaku není neodvratnou překážkou ve smyslu § 427 tr. ř., volil-li obžalovaný pro cestu k hlavnímu přelíčení vlak, který podle jízdního řádu přijíždí do místa nalézacího soudu krátce před počátkem hlavního přelíčení, ač nemohl počítati s tím, že tam tento vlak přijede přesně podle jízdního řádu.

Tomu tak je v souzeném případě, ježto obžalovaný volil vlakové spojení, jímž se měl dostat do místa nalézacího soudu v 9 hod. 30 min., a hlavní přelíčení začalo v 9 hod. 45 min., a ježto v době hlavního přelíčení (14. září 1945) bylo lze počítati s takovým zpožděním vlaku, které by obžalovanému nedovolilo včas dostavit se k hlavnímu přelíčení. Nebylo proto jeho odporu vyhověno.

Čís. 41.

K naplnění zločinné kvalifikace podle § 176 II, písm. b) tr. z. stačí s k u t e č n ý služební poměr, třeba k jeho založení nebyl vyžádán souhlas úřadu práce.

Není překročením obžaloby, uznal-li soud po hlavním přelíčení obžalovaného vinným krádeží těch věcí, pro jejichž převedení na sebe byl obžalobou stíhán jako pro podílnictví na krádeži.

(Rozh. ze dne 28. března 1946, Zm I 317/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl ob-

žalovaný uznán vinným přestupkem krádeže podle §§ 171, 460 tr. z., zrušil napadený rozsudek v napadené části a vrátil věc soudu první stolice, aby o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Veřejný žalobce právem uplatňuje vadu neúplnosti s hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Prvý soud uznal obžalovaného vinným přestupkem krádeže podle §§ 171, 460 tr. z., jež spáchal odcizením náradí v ceně 650 Kčs manželům P-ovým. Nalézací soud vyslovil, že obžalovaný nebyl k okradeným v žádném služebním poměru.

Při tom přehlédl, jak právem vytýká zmateční stížnost: a) obsah údajů obžalovaného učiněných při šetření bezpečnostního úřadu a přetčených u hlavního přelíčení o tom, že přijal na podzim 1942 u manželů P-ových místo jako dělník a má zdarma byt o pokoji a kuchyni, b) obsah údajů manželky obžalovaného u téhož úřadu, kde potvrdila, že bydlí s manželem v zahradním domku patřícím k vile P-ových, že obžalovaný pracuje místo činže pro P-a jednu hodinu denně, resp. že má za vykonané práce zdarma byt.

Nehodnocené průvody pod písmeny a), b) naznačují, že mezi okradenými a obžalovaným byl pracovní poměr zavazující obžalovaného k určitým služebním úkonům, patrně druhu domovnictví, jak udala sama manželka obžalovaného.

Činí proto nepovšimnuté průvody vratkým výrok prvního soudu, že obžalovaný nebyl k P-ovým v žádném služebním poměru. Není vyloučeno, že by nalézací soud dospěl k jinému závěru o poměru obžalovaného k okradeným, kdyby byl uvážil tyto údaje.

Tento vzájemný vztah jmenovaných osob je v souzeném případě — vzhledem k hodnotě odcizených věcí převyšující částku 500 Kčs — rozhodnou skutečností, neboť na jeho správném zjištění závisí zločinná kvalifikace činu podle § 176 II, písm. b) tr. z., předpokládající takový poměr, který dává služební osobě zvýšenou příležitost k páčání krádeží na zaměstnavateli.

Bylo proto zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověno.

K námitkám obžalovaného uplatněným v jeho odvodu k zmateční stížnosti veřejného žalobce je třeba poznamenati toto:

K naplnění zločinné kvalifikace krádeže podle § 176 II, písm. b) tr. z. stačí skutečný služební poměr zavazující k poctivosti, aniž bylo třeba, aby byl k němu formálně vyžádán souhlas tehdejšího úřadu práce, neboť pro tento náhled obhajoby není opory ve znění zákona.

Je právem i povinností nalézacího soudu, aby podle výsledků hlavního přelíčení uvažoval o zažalovaném činu a zjistil skutečný průběh skutku kladeného obžalovanému za vinu zcela nezávisle na údajích obžaloby. Nejde proto o překročení obžaloby (důvod zmatečnosti podle § 281, č. 8 tr. ř. — jak má za to obhajoba), nekryjí-li se skutková zjištění

soudu s tvrzením obžaloby. Je třeba jen, aby totožnost zažalovaného činu byla nepochybná. V souzeném případě spočívá zažalovaný skutek v podstatě v tom, že si obžalovaný protiprávně přisvojil tři předměty v rozsudku označené, patřící manželům P-ovým. Usoudil-li nalézací soud (podle okolností vyšlých najevo při hlavním přelíčení), že obžalovaný provedl toto přisvojení tím, že odňal dotčené věci z držení vlastníka bez jeho přivolení, a že je nepřevzal jako ukradené od třetí osoby (Marie B-ové), jak za to měla veřejná obžaloba, a uznal-li v důsledku toho obžalovaného vinným krádeží, ačkoliv státní zástupce kvalifikoval čin jako podílnictví na krádeži, nešel prvý soud proti předpisům §§ 262, 263, 267 tr. ř. dále než obžaloba, neboť v souzeném případě pouze přistoupily, pokud se týče odpadly některé skutkové okolnosti činu, jež určují jeho právní povahu, čin sám však — bezprávné nabytí uvedených předmětů — zůstává týž. Ze znění §§ 262, 263 tr. ř. plyne, že nejde o jiný trestný čin ve smyslu těchto zákonných ustanovení, spočívá-li jeho změna pouze v přistoupení dalších okolností, jež tvoří ze zažalovaného činu tu či onu trestnou skutkovou podstatu. Nastane-li taková změna, není nalézací soud ve svém rozhodování nikterak omezen, než pouze tím, aby před svým rozhodnutím vyslechl strany — opominutí v tomto směru není ovšem ohroženo zmatečností —, a nesmí jen uznati obžalovaného vinným činem, který patří před porotní soud.

Odpovídal tedy postup nalézacího soudu ustanovením §§ 262, 267 tr. ř.

Čís. 42.

Strážný ve sběrném táboře zřízeném v době květnové revoluce, oprávněný podle příkazu představeného k předvádění Němců a kolaborantů, je »veřejným činitelem« ve smyslu zák. č. 178/1924 Sb.

Nezáleží na tom, že se ke službě strážného přihlásil dobrovolně, konal ji bezplatně a že neskládal přísahu ani slib.

(Rozh. ze dne 28. března 1946, Zm II 3/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 3, zák. č. 178/1924 Sb.

Z důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmatečnou stížnost nedostatek zjištění pro pojem »veřejného činitele«, nezbytného znaku skutkové podstaty přečinu úplatkářství ve smyslu § 3 zák. č. 178/1924 Sb.

Podle § 6 zmíněného zákona jsou veřejnými činiteli v uvedeném smyslu (mimo jiné) orgány a zaměstnanci státu, země, okresu, obce nebo jiné veřejnoprávní korporace, veřejných podniků, ústavů a fondů. V tom směru opravňují zjištění nalézacího soudu, že obžalovaný byl stráž-

ným ve sběrném táboře a jako takový oprávněn k předvádění Němců a kolaborantů, plně závěr, že obžalovaný byl v době činu veřejným činitelem ve smyslu zákona o úplatkářství č. 178/1924 Sb., neboť vykonával bezpečnostní službu spadající do oboru státní správy, a to z vyššího příkazu státních orgánů a nikoliv samovolně.

Pokud zmatečnou stížností nevychází ze skutkových zjištění a uplatňuje uvedený hmotněprávní důvod zmatečnosti na předpokladech nezjištěných nalézacím soudem, není provedena po zákonu, při čemž třeba jen dodat, že okolnosti, na které zmatečnou stížností poukazuje, že se obžalovaný přihlásil ke službě strážného dobrovolně a že ji konal »bezplatně«, bez jakýchkoliv úředních hodin, že nepřisahal a neskládal slib, jsou pro posouzení otázky, zda obžalovaný byl veřejným činitelem, zcela nerozhodné, a nemusel je nalézací soud učinit předmětem svých úvah.

Čís. 43.

Věc majitelem někde zapomenutou lze pokládati za »ztracenou« teprve tehdy, neví-li již majitel, kde ji zapomněl, leč že by pachatel omylem předpokládal, že to majitel již neví.

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 393 tr. z. se vyžaduje, aby bylo způsobeno konkrétní nebezpečí pro lidské zdraví.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1946, Zm I 367/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečnou stížností obžalovaných Libuše A-ové a Jaroslava B-a do rozsudku krajského soudu, jímž byli uznáni vinnými obžalovaná Libuše A-ová přestupkem krádeže podle § 460 tr. z. a obžalovaný Jaroslav B. přestupkem podílnictví na krádeži podle § 464 tr. z. a přestupkem podle § 393 tr. z., zrušil napadený rozsudek a přikázal věc okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že jedna kráva ze stáda hnaného ruským vojskem zaběhla do chléva obžalované Libuše A-ové, že tam ruské vojsko tuto krávu zapomnělo, že se obžalovaná domluvila o odstranění krávy s obžalovaným Jaroslavem B-em, nejprve uschovala krávu ve stodole a pak ji dala odvésti k obžalovanému Jaroslavu B-ovi, který ji porazil, poněvadž jevila známky slintavky, rozčtvrtil a uložil maso v lednici k jinému masu.

Nalézací soud dále vyslovil, že obžalovaná jednala ve zlodějském úmyslu a že obžalovanému byly uvedené okolnosti známy, a shledal ve zjištěném činu jednak skutkovou podstatu přestupku krádeže, jednak přestupku podílnictví na krádeži.

Zmatečnou stížností namítá, že nalézací soud pochybil, když usoudil, že zjištěné skutečnosti naplňují pojem »držby« ve smyslu §§ 460, 171

tr. z. Obsahem této námitky je uplatňován zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř. (nesprávně § 281, č. 5 tr. ř.), neboť v případě, že by bylo nutno přisvědčit zmateční stížnosti, bylo by třeba posoudit zjištěný děj s hlediska ustanovení §§ 461, 197, 201, písm. c) tr. z., a to nejen u obžalované Libuše A-ové, nýbrž i u obžalovaného Jaroslava B-a (viz rozh. č. 823 Sb. n. s. I.). V podstatě se tudíž svými námitkami zmateční stížnost domáhá, aby na místo znaku »držení« podle § 171 tr. z. byl dosazen znak »věc ztracená« podle § 201, písm. c) tr. z.

Než za ztracenou lze pokládati věc zapomenutou teprve tenkrát, jestliže její majitel neví, kde věc zapomněl (rozh. č. 6.630 Sb. n. s. I.), leč že by pachatel omylem předpokládal, že majitel věci již neví, kde je věc jím zapomenutá.

V těchto směrech se však nalézací soud nevyjádřil, které skutečnosti vzal za prokázány, pročez nelze rozhodnouti ve věci samé. Pokud zmateční stížnost tvrdí, že si z ruského oddílu nikdo nemohl uvědomiti, že kráva byla zapomenuta právě v usedlosti obžalované, opouští zjištění nalézacího soudu, které si sama doplňuje (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Zmateční stížnost dalšími svými námitkami napadá výrok nalézacího soudu, kterým nalézací soud za pouhou výmluvu prohlásil obhajobu obžalovaného Jaroslava B-a, že chtěl případ ohlásit, a obhajobu obžalované Libuše A-ové, že si s krávou nevěděla rady. Jde tu o obhajobu obžalované Libuše A-ové, že zavolala obžalovaného Jaroslava B-a, na něhož se obrací jako na švakra, když něco potřebuje, a jenž prohlásil, že vše zařídí, a o obhajobu obžalovaného Jaroslava B-a, který se hájil, že chtěl věc ohlásit rozdělovně, a nikoli místnímu národnímu výboru, aby tak zabránil neoprávněnému rozdělení masa, jako se to stalo v dřívějším případě, v němž mu bylo řečeno, že neměl rozprodávat maso na příkaz národního výboru, nýbrž že maso mělo přijíti do rozdělovně.

Zmateční stížnost uplatňuje v tomto bodě důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. a vytýká, že se nalézací soud nevypořádal s uvedenou obhajobou obžalovaných. Nalézací soud sice uvádí obhajobu obžalovaného, že chtěl maso odvésti do rozdělovně, a vyslovuje, že tuto obhajobu pokládá za pouhou výmluvu. Přehlíží však, že se obžalovaný hájil, že byl již v podobném případě poučen, kam se má v takovém případě odvésti maso.

Jde o výtku, která se týká výroku o rozhodné skutečnosti, neboť by v případě, že by tato obhajoba obžalovaného byla správná, nebylo lze pokládati za splněnou skutkovou podstatu uvedených přestupků po subjektivní stránce u obou obžalovaných, neboť by úmysl odvésti maso příslušnému orgánu vylučoval jak úmysl potřebný ke krádeži a k podílnictví na krádeži, tak úmysl zatajiti nález.

Uvedený důvod zmatečnosti jest dále v témže bodě prováděn výtka, že se nalézací soud nevypořádal s výpovědí svědka Jaroslava P-a, jenž potvrdil, že skutečně obžalovaný již jednou při procházení Rusí prodával maso bez lístků na pokyn místního národního výboru, a že ne-

přihlédl k oné části výpovědi svědka Josefa R-a, v níž tento svědek potvrdil, že mu obžalovaný Jaroslav B. řekl, že se kůže z poražené krávy i s masem vezme druhého dne na jatky.

Nalézací soud shledal dále ve zjištěném ději u obžalovaného Jaroslava B-a skutkovou podstatu přestupku podle § 393 tr. z.

Zmateční stížnost napadá tento závěr s hlediska ustanovení § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. a namítá, že zjištěným dějem není ještě naplněna skutková podstata uvedeného přestupku.

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčiti, neboť se ke skutkové podstatě uvedeného přestupku vyžaduje, aby jím bylo způsobeno nebezpečí (konkretní) pro lidské zdraví. K tomuto závěru však uvedená zjištění nalézacího soudu nepostačují.

Proto bylo vyhověno zmateční stížnosti již z těchto důvodů, aniž se bylo třeba zabývatí jejími dalšími vývody s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. Ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku.

Při novém projednání věci bude na soudu, aby se v části týkající se skutkové podstaty přestupku podle § 393 tr. z. přesně vyslovil, jak chtěl obžalovaný naložiti s masem z poražené krávy, zda je chtěl rozprodati, a zda šlo o maso škodlivé lidskému zdraví, a aby se zejména vypořádal s onou částí znaleckého posudku, podle níž bylo maso jako méně hodnotné určeno k nucenému výseku.

Čís. 44.

K § 18 zák. č. 50/1923 Sb.

Pojem »rozšiřování« je vyloučen u toho, kdo sdělil zprávu jediné osobě a nevěděl, že ji tato osoba rozšíří dál.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1946, Zm II 37/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro přečin šíření nepravdivých zpráv podle § 18, č. 1, 2, zák. č. 50/1923 Sb.

Důvody:

Nalézací soud vyslovil, že obžalovaná za okolností, za nichž sdělila svou zprávu Adéle P-ové, nevěděla, že P-ová zprávu rozšíří dál.

Zmateční stížnost napadá tento výrok rozsudku, vytýkajíc, že zde soud neuvádí žádnou z okolností, za nichž došlo ke sdělení, aby se dalo vyloučit přesvědčení obviněné, že Adéla P-ová bude zprávu dále rozšiřovat.

Výtka neobstojí. Kdyby se posuzovala s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., chybí jí formální zákonný předpoklad, t. j.

stěžovatelův průvodní návrh učiněný u hlavního přelíčení a soudem zamítnutý neb opominutý; pokud by v ní bylo lze spatřovat výtku zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., není provedena po zákonu, ježto nevyhovuje předpisu § 1, č. 2 zák. č. 3/1878 ř. z., když neuvádí ze spisu ani výslovně, ani jasným odkazem tu neb onu skutečnost, jež má být důvodem zmatečnosti.

Nepodařilo-li se však zmateční stížnosti zvrátit po formální stránce zjištění nalézacího soudu, že obžalovaná nevěděla, že Adéla P-ová rozšíří zprávu dále, je tím po právní stránce (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.) vyloučena jedna z podstatných náležitostí skutkové podstaty § 18, č. 1 a 2 zákona č. 50/1923 Sb. a nutno zmateční stížnost zamítnout, aniž je za tohoto stavu věci třeba se zabývat ostatními jejími výtkami, zejména pokud se týkají závěru, zda obžalovaná měla dostatečné důvody pokládat zprávu za pravdivou.

Čís. 45.

Je zpronevěrou podle §§ 461, 181 tr. z., ponechal-li si obecní starosta zaběhlého psa, kterého mu nálezce odevzdal jako obecnímu představenému.

Skutečnost, že psa pocházejícího ze vzdálené obce neskrýval a že se v obci vědělo, že je u něho, nevylučuje závěr, že si psa zadržel a přivlastnil.

K účinné lítosti (§ 187 tr. z.) nestačí pouhá ochota nahradit škodu.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1946, Zm I 135/45.)

Poškozenému Janu P-ovi ve V. se dne 14. října 1942 zaběhl jedno-roční čistokrevný anglický boxer v ceně 5.000 K, který měl obojek s evidenční známkou obce V. Byl zadržen ve vzdálené obci Z. Marií P-ovou a odevzdán jako nález starostovi obce Z. obžalovanému. Obžalovaný nevyhlásil nález psa, nýbrž ponechal psa u sebe. Jan P. marně po svém psovi pátral. Teprve na jaře roku 1944 se dozvěděl, že ho má obžalovaný, a žádal na něm vydání psa. Obžalovaný prohlásil, že psa vydá, jen zaplatí-li mu P. za jeho krmení a opatrování 4.000 K.

Z okolnosti, že obžalovaný věděl z evidenční známky na psově obojku, do které obce pes patří, a mohl jeho vlastníka snadno zjistit podle čísla známky a že nevyhlásil nález předepsaným způsobem, jak bylo jeho povinností jako starosty obce, usoudil nalézací soud, že obžalovaný jednal v úmyslu ponechat si psa vůbec.

Uvěřil však obhajobě obžalovaného, že nevěděl, že jde o psa čistokrevného, a že se mylně domníval, že nemá cenu vyšší než 500 K. Jen proto neuznal obžalovaného vinným zločinem úřední zpronevěry podle § 181 tr. z., jak to navrhovala obžaloba, nýbrž pouze přestupkem zpronevěry podle §§ 461, 181 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Prováděje hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., stěžovatel namítá, že nalézací soud jediné nesprávnými úvahami dospěl k závěru, že stěžovatel jednal ve zlém úmyslu.

Stěžovateli nelze přisvědčit. Skutečnost, že psa nijak neskrýval a že v obci jeho bydliště bylo známo, že je nalezený pes u něho, naprosto nevylučuje závěr, že onoho psa za sebou zadržel nebo že si ho přivlastnil, když šlo o psa z cizí, vzdálené obce. Se zřetelem na okolnost, že šlo o psa z cizí, vzdálené obce, nelze v tom, že stěžovatel nechal psa volně pobíhat v obci svého bydliště, shledávat faktické ohlášení nálezu veřejnosti.

Pokud stěžovatel namítá, že ho omlouvá neznalost předpisu § 390 obč. zák. o tom, že úřad má každý nález ohlásiti způsobem v místě obvyklým, vychází z předpokladu, který je v rozporu se zjištěním nalézacího soudu, že obžalovaný jako starosta obce věděl, že je to jeho povinností (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Podobně i námitka, že stěžovatel učinil o věci oznámení četnickému strážmistru Antonínu S-ovi, opouští půdu závazných skutkových zjištění napadeného rozsudku a proto není zákonným provedením uplatněného hmotněprávního zmatku. Totéž platí o tvrzení zmateční stížnosti popírajícím, že pes byl stěžovateli odevzdán s obojkem a s evidenční známkou obce V.

Trestný čin byl spáchán tím, že si obžalovaný již koncem roku 1942 přivlastnil svěřeného mu psa. Proto je s hlediska jeho viny bez významu, že v březnu 1944, když se na něm vlastník domáhal vrácení psa, odepřel ho vydat, maje za to, že mu přísluší právo zadržet si psa podle § 471 obč. zák. pro náklady na něj vynaložené.

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. uplatňuje stěžovatel námitkou, že se jeho čin stal ve smyslu § 187 tr. z. beztrestným tím, že byl již před zahájením trestního řízení ochoten vydat psa vlastníku Janu P-ovi a že protiprávní stanovisko P-ovo, který odpíral jakoukoli náhradu, nemůže zbavit stěžovatele dobrodiní ustanovení § 187 tr. z.

Podmínkou beztrestnosti zpronevěry pro účinnou lítost ve smyslu § 187 tr. z. je, mimo jiné, že pachatel napravil celou škodu; nestačí tedy pouhá jeho ochota nahradit povstalou škodu a nesejde na tom, z jaké příčiny se tato ochota nesetkala se zdarem, a zejména ani na tom, zda k úplné náhradě škody nedošlo jen cizí, nikoli pachatelovou vinou.

Čís. 46.

Spolupachatel krádeže se nestal beztrestným (§ 187 tr. z.) tím, že na dotaz okradeného, jenž ho dostihl na útěku, ukázal na svého společníka, ujiždějího na odcizeném kole, který pak, když byl rovněž dostižen, kolo odhodil a uprchl.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1946, Zm I 349/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku soudu mládeže, jímž byl obviněný podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zproštěn obvinění, že spáchal provinění krádeže podle § 3 zákona čís. 48/1931 Sb. a §§ 171, 174 II, písm. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obviněného vinným, že v lednu 1945 v N. ve společnosti dvou spoluzlodějů odňal pro svůj užitek z držení a bez přivolení Františka P-a jízdní kolo v ceně 850 K, tudíž cizí věc movitou v hodnotě více než 500 K, a že tím spáchal provinění krádeže podle § 3 zákona čís. 48/1931 Sb. a §§ 171, 174 II, písm. a) tr. zák.

Z důvodů:

Soud první stolice zjistil, že obviněný, uprechnuv se svými dvěma společníky ze zemské vychovatelný v N., odcizil po předchozí úmluvě s nimi Františku P-ovi jízdní kolo v ceně 850 K. Všichni tři spolupachatelé nasedli na toto kolo, které řídil obviněný, a jeli na něm směrem k V. Když za nějakou dobu zably obviněného ruce, sestoupili všichni s kola, které převzal jeden ze společníků obviněného (Jindřich C.) a jel na něm, kdežto obviněný s druhým svým společníkem šli za ním pěšky; kolo mělo být — podle dalšího zjištění nalézacího soudu — v dosahu všech tří pachatelů. Brzy poté je dostihl u S. na jiném, vypůjčeném kole poškozený a tázal se obviněného, zda neviděl nějakého muže na kole. Obviněný ukázal na Jindřicha C-a. Poškozený dostihl Jindřicha C-a, který seskočil s kola, nechal je ležet na silnici a utekl.

Po právní stránce vyslovil soud první stolice, že je vylíčený skutek obviněného proviněním krádeže podle § 3 zákona čís. 48/1931 Sb. a §§ 171, 174 II, písm. a) tr. zák., zprostil ho však obvinění, máje za to, že trestnost jeho skutku zanikla účinnou lítostí ve smyslu § 187 tr. zák.

Tento právní závěr není správný. Podle právě uvedeného ustanovení stává se krádež beztrestnou včasou náhradou škody; podmínkou je, aby byla nahrazena celá škoda, aby ji nahradil vinník, a to dobrovolně, a aby se tak stalo dříve, než se soud nebo jiná vrchnost dověděly o vinníkově provinění. Tohoto ustanovení však nelze použít, jak výslovně předpisuje § 188, písm. a) tr. zák., jestliže zloděj, byv prve, nežli uvedl ukradenou věc v bezpečí, na útěku od okradeného postižen, na jeho požádání ji vrátí, anebo ja stíhán ji odhodí.

Z výše uvedených zjištění rozsudku je zřejmé, že v držení odcizeného kola byli stále všichni tři spolupachatelé, mezi nimi i obviněný, a to též v době, kdy ho poškozený dostihl. Odcizené kolo nebylo ještě v bezpečí (pachatelé zamýšleli jeti na něm až do P.), obviněný a jeho společníci byli tehdy na útěku nejen s místa činu, ale vůbec ze zemské vychovatelný. Když tedy jeden ze spoludržitelů odcizeného kola na požádání poškozeného nechal kolo na místě ležet a všichni pachatelé poté utekli, jsou u obviněného splněny všechny okolnosti uvedené v § 188, písm. a) tr. zák. a v důsledku toho nemůže být účasten výhody § 187 tr. zák. Skutečnost, že obviněný poškozenému na jeho otázku po kole ihned ukázal na spolupachatele, nemoža ovšem ani vě-

dět, co tento spolupachatel dále učiní, je nerozhodná, neboť podle zmíněného už ustanovení § 188, písm. a) tr. zák. není beztrestný ani ten, kdo, přistižen na útěku s ukradenou věcí, vydá ji na požádání poškozeného.

Jestliže soud první stolice přesto uznal, že je obviněný beztrestný ve smyslu § 187 tr. zák., trpí jeho rozsudek zmátečností podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.

Poněvadž skutkový stav zjištěný v napadeném rozsudku stačil, aby bylo rozhodnuto ihned ve věci samé, bylo zmáteční stížnosti vyhověno, napadený rozsudek byl zrušen a obviněný byl uznán vinným činem, kladeným mu za vinu v obžalovacím návrhu.

Čís. 47.

K § 9 tr. zák.

Je nerozhodné, že prostředek, který pachatel zvolil ke svádění, narazil u sváděného na zásadní odpor.

Pachatelův úmysl způsobit někomu škodu není totožný s úmyslem (potřebným k subjektivní skutkové podstatě zločinu podle §§ 9, 101 tr. z.) docílit, aby sváděný zneužil své úřední moci za tím účelem, aby někomu způsobil škodu.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1946, Zm I 767/44.)

Četnický strážmistr Václav P. zadržel obžalovanou, máje podezření, že provozuje pokoutní obchod a předražuje zboží. Obžalovaná mu slibovala 1.000 Kčs a žádala, aby ji pustil a z věci nic nedělal. P. to rozhodně odepřel.

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou zločinem nedokonaného svádění ke zneužití úřední moci podle §§ 9, 101, 102, písm. a) tr. z., dospěv k přesvědčení, že se snažila četnického strážmistra P-a při konání jeho úřadu odvrátiti od zákonného plnění jeho úřední povinnosti v úmyslu poškodit stát na jeho právu stíhat podloudný obchod s potravinami.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Z důvodů:

Provádějíc hmotněprávní důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., namítá stěžovatelka především, že v souzeném případě nemůže jít vůbec o trestný čin, protože nebylo zjištěno, že by byla četníkovi skutečně dávala 1.000 Kčs, a protože zjištěné výroky byly pouhými řečmi, absolutně nezpůsobilými vésti k trestnému činu, takže prý šlo o absolutně nezpůsobilý pokus, který není vůbec trestný.

I tyto námitky jsou neopodstatněné. Nedokonané svádění ke zločinu podle § 9 tr. zák. předpokládá toliko pokus přiměti určitou osobu k spáchání určitého zločinu a bezvýslednost tohoto pokusu. Může se zajisté díti i pouhými slovy, řečmi, a tedy i slibem nějakého plnění v budoucnosti. K naplnění pojmového znaku »svádění« nebylo proto třeba, aby pachatelka, slibující četníku 1.000 Kčs, také mu hned tuto peněžitou částku skutečně odevzdávala, neb aby ji aspoň měla u sebe.

Je zcela nerozhodné, že prostředek zvolený obžalovanou, t. j. slib plnění do budoucnosti, narazil u adresáta na zásadní odpor, neboť s hlediska § 9 tr. z. nezáleží na tom, z jakého důvodu zůstal pokus návodu bezvýsledný. Nálezací soud tudíž nepochybil v právním posouzení věci, pokud shledal ve zjištěném stěžovatelném jednání skutkovou podstatu zločinu nedokonaného svádění ke zločinu podle §§ 9, 101 tr. z. po objektivní stránce.

Naproti tomu dlužno však přisvědčit výtce činěné rozsudku mylně s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř., spadající však rovněž pod výše zmíněný hmotněprávní důvod zmatečnosti, že prvý soud neprávem dospěl k závěru, že je u obžalované splněna skutková podstata zločinu podle §§ 9, 101 tr. z. i po subjektivní stránce.

Zločinu podle § 101 tr. z. dopouští se úředník za okolností v zákoně uvedených jen tehdy, když zneužije moci sobě svěřené, »aby někomu, buď si to stát, obec nebo jiná osoba, škodu způsobil«.

Otázku »škody« v tomto smyslu nálezací soud neřešil a nečinil zjištění, z nichž by bylo lze usuzovati na to, že v úmyslu obžalované bylo přimět četnického štábního strážmistra Václava P-a, aby zneužil moci sobě svěřené za tím účelem, aby někomu způsobil škodu.

Tento úmysl obžalované, potřebný ke skutkové podstatě podle §§ 9, 101 tr. z., není totožný — jak zřejmě mylně předpokládá nálezací soud — s úmyslem obžalované, někomu způsobit škodu, který nálezací soud dovozuje, uváděje, že úmyslem obžalované bylo, aby poškodila stát na jeho právu stíhat podloudný obchod s potravinami.

Z tohoto důvodu bylo zmateční stížnosti vyhověno a napadený rozsudek byl zrušen pro nedostatek zjištění, poukazujících na subjektivní stránku zažalovaného zločinu; věc byla vrácena nálezacímu soudu k novému jednání a rozhodnutí, aniž bylo třeba zabývat se dalšími výtkami zmateční stížnosti, zejména uplatněným důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř.

Čís. 48.

Přechin podle § 14, č. 1 zák. na ochranu republiky může být spáchán i štvavou a přehnanou kritikou státních orgánů (národních výborů).

(Rozh. ze dne 10. dubna 1946, Zm II 40/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán

vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14, č. 1 zák. č. 50/1923 Sb. a přečinem šíření nepravdivých zpráv podle § 18, č. 2 zák. č. 50/1923 Sb.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., avšak jen s hlediska přečinu podle § 14, č. 1 zák. č. 50/1923 Sb. a dovozuje, že není splněna skutková podstata tohoto přečinu ani po objektivní, ani po subjektivní stránce.

Pokud zmateční stížnost nevychází ze souhrnu skutkových zjištění nálezacího soudu a zejména úplně pomíjí zjištění, že obžalovaný kritisoval národní výbory a nynější uspořádání v Československé republice, že se národní výbory nestarají o občanstvo, protože nevyhověly jeho žádosti, není po zákonu provedena (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Jinak je zmateční stížnost bezdůvodná.

Jest přečinem podle § 14, č. 1 zák. č. 50/1923 Sb., vytýkají-li se veřejně státu nebo jeho orgánům způsobem štvavým a přehnaným nepřistojnosti a nešvary a tím se v posluchačstvu vzbuzuje dojem, že státní útvar, který takové nešvary trpí, je méněcenný a nevyhovující (srov. rozh. č. 3784 Sb. n. s. I.). Totéž platí o kritice pronášené způsobem nahoře uvedeným (srov. rozh. č. 1937 Sb. n. s. I.). Že je takové jednání způsobilé vyvolati v posluchačích nepřátelský vztah a náladu vůči statkům uvedeným v § 14 č. 1 cit. zák. (v souzeném případě demokracicko-republikánské formě státu), je zajisté beze vší pochyby. Subjektivní skutková podstata uvedeného přečinu vyžaduje, aby pachatel cílevědomě vyvinul intelektuální působení na jiné, směřující k tomu, aby v nich byl vyvolán nepřátelský vztah a nálada vůči statkům chráněným v tomto zákonném ustanovení (srov. rozh. 3895 Sb. n. s. I.). Obžalovaný kritisoval národní výbory a zevšeobecňoval jednotlivý případ tak, jako by národní výbory ve všech případech postupovaly bez ohledu na občanstvo — nestaraly se o občanstvo. To zřejmě poukazuje na cílevědomou činnost obžalovaného. Ze souvislosti pronesených výroků pak neplyne, že obžalovaný měl na mysli jen jednotlivce, a nikoli národní výbory jako orgány státu.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 49.

Výrok rozsudku o svědkově nehodnověrnosti trpí nedostatkem důvodů (§ 281, č. 5 tr. ř.), opřel-li jej nálezací soud o osobní dojem nabytý při svědkově výslechu a o způsob jeho výpovědi, ač svědka osobně slyšel jen v jiné, souvisevé věci, projednávané teprve po vynesení uvedeného rozsudku.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1946, Zm I 203/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu křivým svědečtím podle §§ 197, 199,

písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byla obžalovaná uznána vinnou uvedeným zločinem, a vrátil věc nalézacímu soudu, aby jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4 a 5 tr. ř., nelze upřít oprávnění.

Nalézací soud hodnotí výpověď svědka Antonína K-a za zcela nepravdivou s odůvodněním, že tento svědek nedělal při výslechu ani příznivý osobní dojem, ani jeho svědectví, pokud jde o jeho způsob, nebylo přesvědčivé, a že zejména po výsledku konfrontace Františka B-a se svědkem Antonínem K-em nabytí přesvědčení, že svědek Antonín K. nemluví pravdu, pokud tvrdil, že poznal zcela určitě Františka B-a s Růženou H-ovou ml. na nástupišti nádraží v N., a vyslovoval domněnku, že tito dva museli společně nastoupit do téhož vlaku, ježto, když se vlak rozejel, už je tam stát neviděl. Nalézací soud na podkladě tohoto závěru o nepravdivosti výpovědi svědka Antonína K-a dovozuje hodnověrnost svědků Františka B-a a Růženy H-ové ml. dodává, že jejich výpovědi jsou podporovány svědectvím Jana H-a a Růženy H-ové st.

Právně vytýká zmateční stížnost tomuto výroku, že trpí nedostatkem důvodů ve smyslu dovolaného důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. Nalézací soud neměl totiž až do skončení hlavního přelíčení proti stěžovateli nikde podklad k výroku, že svědek Antonín K. nedělal při svém výslechu ani příznivý osobní dojem, ani že jeho svědectví, pokud jde o jeho způsob, nebylo přesvědčivé, ježto při hlavním přelíčení v souzené věci svědka Antonína K-a vůbec nevyslychal, a pokud tohoto svědka vyslychal a konfrontoval ho se svědkem Františkem B-em v trestní věci proti Janu H-ovi, Růženě H-ové ml. a st. pro zločin podvodu křivým svědectvím podle § 197, 199, písm. a) tr. z., sp. zn. Tk V 266/44 — projednávané sice téhož dne jako souzená věc, avšak v pořadí po ní v odpoledních hodinách, — a došel k uvedeným závěrům, nemůže těchto závěrů použití v důvodech napadeného rozsudku, ježto má nalézací soud podle § 258, odst. 1 tr. ř. při rozsuzování věci míti zření jen k tomu, co se stalo v hlavním přelíčení.

Zmateční stížnost považuje skutečnost hodnověrnosti svědka Antonína K-a za rozhodnou proto, že z ní podle jejího názoru plyne nehodnověrnost výpovědi svědků Františka B-a a Růženy H-ové ml., kteří podle zjištění nalézacího soudu vyloučili, že byli společně na nádraží v N., a nehodnověrnost svědectví Jana H-a a Růženy H-ové, kteří vylučují, že byl mezi Františkem B-em a jejich dcerou Růženou H-ovou ml. milostný poměr.

Poněvadž je v souzené věci vzhledem k tomu, co bylo právě uvedeno, závěr, že je výpověď svědka Antonína K-a nepravdivá, skutečně výrokiem o rozhodné skutečnosti a poněvadž tento výrok postrádá důvodů, ježto nalézací soud svědka Antonína K-a nevyslychal a se svěd-

kem Františkem B-em nekonfrontoval, a tím chybí předpoklad pro vytýkané zjištění o rozhodné skutečnosti, — že je svědecká výpověď Antonína K-a nepravdivá — byla touto vadou způsobena zmatečnost výroku o rozhodné skutečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř.

Proto bylo stěžovateličinně důvodně zmateční stížnosti vyhověno již z těchto důvodů, aniž bylo třeba se zabývatí ostatními jejími výtkami, napadený rozsudek byl v uvedeném rozsahu zrušen a věc byla vrácena nalézacímu soudu, aby jí znovu projednal a rozhodl.

Čís. 50.

I činnost toho, kdo se psaní hesel propagujících či podporujících hnutí »Vlajky« zúčastnil jen tím, že držel nádobu s vápnem, by stačila k naplnění pojmu »spolupachatelství« zločinu podle § 3, odst. 1 retr. dekretu.

Skutkovou podstatu zločinu podle § 3, odst. 1 retr. dekretu může naplniti jak každá z obou činností tam uvedených (propagace a podpora fašistického či nacistického hnutí) jednotlivě páchaná, tak obě činnosti společně.

Pod pojem podpory fašistického či nacistického hnutí spadá i činnost sledující odstranění všech památek, připomínek a odkazů na poměry předmnichovské a na svobodu národa, zejména i na presidenta Osvoboditele.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1946, Zm I 46/46.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným proviněním podle § 3, odst. 2 a § 11 retribu. dekretu a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., zprostil ho však podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby, že v roce 1940 až 1941, tedy v době zvýšeného ohrožení republiky, propagoval nacistické a fašistické hnutí a že tím spáchal provinění podle § 3, odst. 1 retr. dekr. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb.

Veřejná obžaloba spatřovala propagaci nacistického a fašistického hnutí v tom, že se obžalovaný dne 4. srpna 1940 v K. domáhal spolu s Augustinem B-em na starostovi obce K. Františku P-ovi, aby dal z náměstí v K. odstraniti tabulky s nápisem »Masarykovo náměstí«, že při tom P-ovi vytýkal, proč takové věci ještě v obci trpí, a uváděl, že by za to P. zasluhoval být udán, že si pak obžalovaný při odstraňování uvedených tabulek za asistence obecního strážníka Jana R-a počínal pohoršlivě a provokativně, zejména že při tom s B-em provolával před členy dětské prázdninové osady organizace Vlajky hesla urážející český národ a že pak na četnické stanici v K. vytýkal veliteli stanice, že uvedené tabulky nebyly odstraněny ve lhůtě k tomu určené, a dodal, že bude ještě uvažovati o tom, nemá-li věc udati. Dále spatřovala obžaloba propagaci nacistického a fašistického hnutí v tom, že obžalovaný v roce 1943, když měl v N. mluvití vůdce organizace Vlajky Rys - Rozsévač, propagoval veřejně hnutí Vlajky tím, že ještě s jinými spolupachateli psal na silnici do V. hesla jako: »Rys mluví pravdu« a pod.

Nalézací soud k tomu zjistil toto:

»Obžalovaný přišel dne 4. srpna 1940 s Augustinem B-em ke starostovi obce v K. Františku P-ovi a stěžoval si mu, že jsou na náměstí v K. dosud tabulky s označením »Masarykovo náměstí«, ač již uplynula lhůta, daná k jejich odstranění. Při tom mu řekl, že by měl být udán za to, že tam ještě tabulky trpí, a žádal ho o svolení k odstranění tabulek. Starosta P. poslal s obžalovaným a B-em obecního strážníka Jana R-a a v jeho přítomnosti obžalovaný a B. sejmuli uvedené tabulky. Při tom si počínali nešetným a provokativním způsobem, dělali vtipy na to, že tabulka byla vzadu pošpiněná od pavouků, a házeli tabulkou po náměstí. Pak obžalovaný odešel na četnickou stanici v K., kde veliteli stanice Janu S-ovi vytýkal, že na náměstí trpěl tabulky s označením »Masarykovo náměstí«, a ptal se ho, zda si je vědom toho, jaké následky by pro něho mělo, kdyby to obžalovaný udal. Prohlásil, že nám není třeba připomínek na nějaké tatičky, to vše že patří minulosti, a že si ještě rozmyslí, nemá-li věc udati. Obžalovaný u policie doznal, že psal hesla na silnici k V. Při soudním výslechu toto doznání změnil v ten smysl, že tehdy jen šel se dvěma kamarády, kteří psali hesla, sám však že je nepsal, jen při psaní jednoho hesla držel nádobu s vápnem.«

K odůvodnění zprošťujícího výroku uvedl nalézací soud:

»Ze zjištěných okolností je zřejmé, že se obžalovaný se svým druhem dožadoval na uvedených úředních činitelích odstranění uličních tabulek se jménem Masarykovým způsobem neomaleným, ba skoro výhruzným, po případě, že těmto činitelům vytýkal stejným způsobem, že včas neodstranili tabulky, a že si pak počínal neomaleně a nešetrně i při snímání tabulek.

Tímto jednáním zajisté nepokrytě projevil své nacistické a fašistické smýšlení, jak je ostatně dal najevo i trestnými činy, pro něž byl uznán vinným, a znevažujícím, ba urážlivým způsobem vyjádřil svůj poměr k Masarykovu jménu. V tom však podle názoru soudu, když provolávání hesel v žalobě tvrzených nebylo prokázáno, nelze spatřovati propagaci fašismu a nacismu, když z uvedených svědeckých výpovědí plyne, že úmysl obžalovaného směřoval k tomu, aby se před svědky učinil osobou důležitou, která se vyzná v předpisech a která by je případně mohla poškoditi za jejich nedbání předpisů.

Že by se obžalovaný v souvislosti se snímáním tabulek dopustil nějaké větší provokace, zejména že by při tom veřejně provolával nějaká hesla urážející český národ, jak tvrdí obžaloba, nebylo nijak prokázáno. Proto soud v tomto bodu neuznal na vinu obžalovaného.

Pokud jde o psaní propagačních vlajkařských hesel na silnici, v němž by bylo možno spatřovati propagaci nacistického a fašistického hnutí, není přesvědčivého důkazu o tom, za jakých okolností, jakým způsobem a psaní jakých hesel se tehdy obžalovaný zúčastnil. Původní doznání v tomto směru, které ostatně ani nebylo úplné a podrobné, obžalovaný později odvolal, resp. pozměnil, jak bylo již uvedeno, a jiných důkazů proti němu není. Proto soud na základě takového doznání nenabyl

pevného přesvědčení o vině obžalovaného a pro nedostatek jiných důkazů neuznal na vinu ani v tomto směru, maje za to, že pouhým držetím nádoby s vápnem při psaní jednoho nápisu, prováděném jinou osobou, není naplněna uvedená skutková podstata.«

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečné stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro provinění podle § 3, odst. 1 retr. dekretu č. 16/1945 Sb. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., zrušil napadený rozsudek ve zprošťující části i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatnému odsouzení obžalovaného pro provinění podle § 3, odst. 2 a § 11 retr. dekretu č. 16/1945 Sb. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb.

Důvody:

Zmatečná stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř.

V obou směrech je nutno jí přisvědčit.

Pokud nalézací soud zprostil obžalovaného provinění podle § 3, odst. 1 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb. a § 3 zákona ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb., kterého se dopustil podle obžaloby tak, že propagoval nacistické a fašistické hnutí tím, že asi v září 1941 v N. veřejně propagoval hnutí »Vlajky« a že psal na silnici k V. hesla, vytýká zmatečnou stížnost právem, že je neúplný podle § 281, č. 5 tr. ř.

Rozsudek uvádí, že se obžalovaný doznal při policejním výslechu, že hesla psal na silnici, že však před soudem toto své doznání pozměnil. Z toho je zřejmé, že při hlavním přelíčení vyšel najevo i obsah zápisu o výslechu obžalovaného na policii v N. dne 16. května 1945, ač o přečtení tohoto zápisu není zmínky v zápise o hlavním přelíčení. Právem se tedy zmatečnou stížností dovolává tohoto policejního zápisu a namítá, že rozsudek nepřihlédl k tehdejšímu údaji obžalovaného, že asi v září 1941 měl mluvit v N. Rys, že byl obžalovanému přidělen k psaní hesel úsek na silnici k V., že neví přesně, kdo s ním hesla psal, že čin provedl v noci, a sice před půlnocí a že hesla, pokud se pamatuje, zněla: »Rys mluví pravdu« a jiné, že si již na vše pro časový odstup nepamatuje a že celkem psal hesla jen jedenkrát.

K těmto údajům obžalovaného nalézací soud nepřihlédl, neboť vysloviv, že po provedeném průvodním řízení nenabyl přesvědčení o vině obžalovaného, opírá tento svůj závěr jen o pozměněné údaje obžalovaného u hlavního přelíčení. Neuvážené údaje týkající se rozhodné skutečnosti, neboť z nich lze usuzovat, zda a v jakém směru obžalovaný propagoval nebo podporoval nacistické a fašistické hnutí.

Zároveň vytýká zmatečnou stížnost právem, že nalézací soud posoudil věc právně mylně, má-li za to, že se obžalovaný nedopustil činu kla-

deného mu za vinu, když při psaní jednoho hesla jinou osobou jen držel nádobu s vápnem a jinak se přímo na psaní hesel nezúčastnil.

Jde o výklad pojmu *spolupachatelství* při trestném činu. Vykoná-li více osob úmyslně zločin ve vzájemném společenství, je pachatelem každý, kdo vykoná úmyslně čin s jiným nebo podnikne úmyslné jednání, které vede k vykonání činu. Není zapotřebí, aby se pachatelé předem na provedení činu dohodli, stačí, že spolupůsobili vědomě při provedení činu, při čemž nemusí být činnost všech účastníků stejnorodá, stejně závažná a hodnotná.

Držel-li tedy obžalovaný nádobu s vápnem při psaní hesel, nebo i jen jednoho hesla, ve kterém je možno shledávat propagaci nebo podporování hnutí »Vlajky«, bylo by nutno považovat takovou činnost za spolupachatelství.

Posoudil proto nalézací soud v tomto bodě věc nesprávně i po právní stránce a zavinil tím zmatečnost rozsudku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Při novém projednání věci bude na nalézacím soudě, aby se vyslovil, zjistiv další potřebné náležitosti, o tom, zda psaní hesel nebo hesla, jak je rozsudek zjistil, je propagací nebo podporou fašistického nebo nacistického hnutí, a aby se vyslovil o tom, v jakém úmyslu to obžalovaný činil, pokud se týče, aby zjistil skutečnosti pro tento závěr závažné.

Pokud jde o druhou část zprošňujícího výroku, uplatňuje zmateční stížnost věcně pouze důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. tvrzením, že skutečnosti, které byly zjištěny rozsudkem na základě svědeckých výpovědí svědka Františka P-a, Jana S-a a Jana R-a, tvoří ve spojení s psaním propagačních hesel skutkovou podstatu trestného činu podle § 3, odst. 1 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb. a § 3 zákona ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb.

Skutkové zjištění, že provolávání hesel urážejících český národ před členy prázdninové osady nebylo prokázáno, není zmateční stížností napadeno.

Má tedy zmateční stížnost zřejmě na mysli jen rozsudkem zjištěné chování a jednání obžalovaného u starosty Františka P-a, způsob, jak se obžalovaný choval při odstranění tabulek označujících Masarykovo náměstí a jak s tabulkou zacházel po jejím sejmutí, a konečně zjištěné jednání obžalovaného vůči svědku Janu S-ovi.

V tomto jednání obžalovaného nevidí nalézací soud propagaci fašistického a nacistického hnutí, nýbrž posuzuje jednání obžalovaného jedině s hlediska rozsudkem předpokládaného úmyslu ukázat se před jmenovanými svědky jako důležitá osoba, která se vyzná v předpisech a která by je mohla po případě poškodit za to, že nedbali předpisů.

V prvé řadě namítá správně zmateční stížnost, že rozsudek posuzuje činnost obžalovaného jen s hlediska propagace fašistického nebo nacistického hnutí, nikoli též s hlediska, nebylo-li zjištěné jednání obžalovaného podporou těchto hnutí. Oba způsoby trestné činnosti jsou v § 3, odst. 1 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945,

č. 16 Sb. uvedeny vedle sebe a může každá z uvedených činností jednotlivě spáchaná právě tak jako obě činnosti společně tvořit skutkovou podstatu zločinu podle § 3, odst. 1 uvedeného dekretu, v souzeném případě provinění podle § 3. zákona ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb.

Již v tomto smyslu je tedy rozsudek zmatečný podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Nelze pochybovat o tom, že odstranění všech památek, připomínek a odkazů na presidenta Osvoboditele mělo jen ten účel, aby byly odstraněny všechny podněty, které by v českém národě udržovaly vzpomínku na poměry předmnichovské a na svobodu národa, a aby tak bylo potlačeno vše, co se přičilo fašistickému nebo nacistickému pojetí svobody národa a připomínalo demokraticko-republikánskou formu státu, aby tak snáze mohlo vniknout do českého lidu uznání zásad hláсанých fašismem a nacismem za jediné správné a pro český národ vhodné a užitečné.

Posuzuje-li se pak činnost obžalovaného s tohoto hlediska a se zřetelem k tomu, jak si počínal při odstranění tabulek, spadá nepochybně pod pojem podpory fašistického nebo nacistického hnutí ve smyslu uvedeného právního předpisu.

Ježto se však zmateční stížnost domáhá toho, aby činnost obžalovaného v obou případech byla posuzována ve vzájemné souvislosti, nezbylo než napadený rozsudek zrušit i v této části.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak je uvedeno ve výrokové části.

Při novém projednání věci bude pak na nalézacím soudu, aby přesně zjistil, kdy který čin byl spáchán, a aby si tak zjednal podklad pro správné použití § 25 zák., č. 48/1931 Sb.

Čís. 51.

Výkon exekuce nebo hrozící výkon exekuce nezakládá u dlužníka stav neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., jemuž by směl dlužník čelití jednáním zakládajícím skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. z.

(Rozh. ze dne 2. května 1946, Zm I 863/44.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z., jehož se dopustil tím, že, aby znemožnil výkon exekuce, vyhrožoval výkonnému orgánu okresního soudu, který u něho prováděl exekuci, že raději vezme klacek a přerazí mu nohy, než by ho pustil do chléva zabavovat, nebo že ho zabije.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Výkon exekuce nebo hrozící výkon exekuce nezakládá u dlužníka stav neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., jemuž by

dlužník směl čelit tak, jak to učinil stěžovatel, protože způsob, jakým se má dlužník bránit exekuci vedené proti němu, je určen v předpisech exekučního řádu.

Řízení se proto nestalo neúplným, neprovedl-li nalézací soud důkazy o okolnostech, z nichž stěžovatel dovozuje, že jednal z neodolatelého donucení.

Čís. 52.

Činnost toho, kdo padělateli bankovek namíchá barvy potřebné k výrobě padělků tiskem, znaje tento účel, naplňuje skutkovou podstatu zločinu podle § 1 zák. č. 269/1919 Sb.

(Rozh. ze dne 4. května 1946, Zm I 368/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin podle § 1 zákona č. 269/1919 Sb., zrušil napadený rozsudek a uložil soudu první stolice, aby znova o věci jednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. výtkami neúplnosti rozsudku a vnitřního rozporu (správně jen neúplnosti rozsudku), je nutno přiznat úspěch.

Soud první stolice zjistil, že otec obžalovaného Vojtěch A. vyrobil v chemigrafickém závodě obžalovaného odborným, rozmnožení umožňujícím způsobem nejméně 650 kusů anglických jednolibrových bankovek, aby je udal jako pravé, a že obžalovaný při jejich výrobě spolupůsobil tím, že mu jako odborník pro míchání barev k tisku namíchal barvy pro další potřebný postup výroby tiskem. Ježto však uvěřil obhajobě obžalovaného, že nevěděl, k jakému účelu otci barvy míchal, neshledal v jeho skutku vnitřní stránku zažalovaného skutku a tím vůbec skutkovou podstatu trestného činu a zprostil ho obžaloby.

Při hodnocení uvedené obhajoby obžalovaného však soud první stolice opominul přihlídnout k tomu, že obžalovaný byl již odsouzen rozsudkem krajského soudu ze dne 11. prosince 1936 pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d), 200 tr. z. spáchaný tím, že v chemigrafickém závodě, tehdy ještě otcově, tiskl falešné vstupenky na fotbalové, tenisové a hokejové zápasy a opatroval je perforací znaku města N. jako důkazu o zaplacení dávky ze zábav.

Z této skutečnosti vyšle najevo při hlavním přelíčení je zřejmo, že v chemigrafickém závodě, jenž dříve patřil otci obžalovaného a nyní patří obžalovanému, byly i dříve vyráběny padělky různých veřejných listin a že jejich výrobu prováděl i obžalovaný. Nebyla tudíž v době zjištěného míchání barev padělací činnost pro obžalovaného nic nového.

Nelze proto vyloučit, že by soud první stolice, kdyby byl přihlédl k uvedeným skutečnostem, jinak hodnotil hodnověrnost tvrzení obžalovaného o neznalosti účelu míchání barev, jež jako zručný odborník závodu prováděl na požádání svého otce, rovněž odborníka, který musel vědět o dřívější padělatelské činnosti obžalovaného, s ním po dlouhou dobu spolupracoval a proto nemohl míti důvodu k zatajení účelu vykonávaných prací.

Kdyby soud první stolice dospěl ke skutkovému závěru, že obžalovaný znal účel, k němuž míchal barvy pro svého otce, bylo by nutno uvažovat o podřadění jeho činnosti skutkové podstatě zažalovaného činu, neboť tím by odpadla překážka, pro niž soud první stolice neshledal ve skutku obžalovaného vnitřní jeho stránku.

Nepřihlédl-li tudíž soud první stolice k uvedené po skutkové stránce rozhodné skutečnosti, zatížil svůj rozsudek neúplností ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř., jak právem namítá zmateční stížnost.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno již z těchto důvodů, napadený rozsudek byl zrušen a soudu první stolice uloženo znova ve věci jednat a rozhodnout.

Při novém projednání věci bude na nalézacím soudu, aby podrobil svému zkoumání též znalecký posudek, pokud se v něm uvádí, že barvy potřebné k tisku bankovek jsou barvy zvláštní a že si odborník, jehož úkolem je připravit takovou barvu, jistě klade otázku, k jakému účelu má taková barva sloužit, třeba při tom nemusí poznat, že tyto barvy jsou určeny k tisku bankovek.

Čís. 53.

Nejde o konkurenci zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z. se zločinem krádeže, nýbrž jen o prvý zločin, vylákal-li pachatel, chtěje si získati nerušený vstup do skladiště německé firmy a možnost volně nakládati s věcmi tam uloženými, klíč od skladiště listivým předstíráním, že je vyslán národním výborem k sepsání inventáře, a odvezl-li si pak ze skladiště různé věci.

(Rozh. ze dne 4. května 1946, Zm I 45/46.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že v době od 12. do 16. května 1945

1. v podvodném úmyslu lživě předstíral vrchnostenský příkaz a zejména právo, které prý dostal od Národního výboru v N., tedy od veřejného úřadu,

2. odňal pro svůj užitek z držení správy bývalé firmy X. a spol. a bez jejího přivolení z uzamčených místností firmy různé předměty bytového zařízení v úhrnné ceně asi 52.200 Kčs, tudíž cizí věci movité, uzamčené, převyšující hodnotu 500 Kčs, 2.000 Kčs i 20.000 Kčs

a že tím spáchal

1. zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z.,

2. zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. c), 179 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), b) tr. ř., nutno přisvědčiti.

Nalézací soud zjistil, že stěžovatel přišel dne 12. května 1945 do domu č. 4 v N-ské ulici, kde tvrzením, že je vyslán národním výborem, aby sepsal inventář ve skladišti bývalé německé firmy X. a spol., vylákal na Františce P-ové klíč od skladiště, aby si tak získal možnost libovolného a nerušeného vstupu do místností uvedené firmy za účelem přehledu o uskladněných tam věcech a za účelem krádeže, načež pak dne 16. května 1945 dal ze skladiště odvézt do svého bytu nábytek a jiné věci v ceně 52.200 Kčs.

Již z tohoto zjištění nalézacího soudu plyne, že by nemohlo jíti jednak o zločin podvodu spáchaný vylákáním klíče nebo po případě o jiný trestný čin (§ 333 tr. z.) a jednak o zločin krádeže spáchaný odvezením věci. Jednal-li stěžovatel již od počátku, lákáje klíč od skladiště, jak by tomu nasvědčovalo zjištění rozsudku, za tím účelem, aby měl nerušený vstup do skladiště a aby mohl s věcmi tam uloženými volně nakládat, nebylo by možno posuzovat jeho jednání i jako zločin krádeže, nýbrž jen s hlediska ustanovení o podvodu, kterým byla způsobena hmotná škoda 52.200 Kčs.

Tu však stěžovatel namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že se nalézací soud nevypořádal s jeho obhajobou a s výpovědí svědka Gustava V-a, že stěžovatel asi kolem 20. května 1945 hlásil u Národního výboru v N., že koupil před 5. květnem 1945 nábytek od Němce. Nalézací soud sice připustil, že stěžovatel učinil ono hlášení o koupi nábytku, zabýval se tím však jen s hlediska zločinu krádeže, která by podle zjištění rozsudku po případě nepřicházela v úvahu, nevypořádal se s tím však s hlediska zločinu podvodu. Zmíněná okolnost by mohla mít vliv na posouzení, zda stěžovatel jednal za tím účelem, aby správě bývalé firmy X. a spol. nebo Československému státu způsobil odvezením nábytku škodu přes 20.000 Kčs, neboť uvedená hlášení by po případě mohlo vylučovat takový úmysl, který by tu musel být již v době lstivého předstírání.

Bylo proto zmáteční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat dalšími důvody zmatečnosti, z nichž hmotně-právní důvody zmatečnosti nebyly provedeny po zákonu, a bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 54.

Za peněžitý trest uložený vedle trestu smrti nebo doživotního neb aspoň patnáctiletého trestu na svobodě nelze uložit pro případ jeho nedobytnosti náhradní trest na svobodě.

(Rozh. ze dne 8. května 1946, Zm II 71/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmáteční stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona takto právem:

Výrokem obsaženým v rozsudku krajského soudu v trestní věci pro zločin vraždy podle §§ 134, 135, č. 4 tr. z. a přestupek podle § 32 zbroj. pat. čís. 223/1852 ř. z., jímž byl obžalovaný pro případ nedobytnosti peněžitého trestu 100 Kčs, uloženého mu podle § 47 zbroj. pat. čís. 223/1852 ř. z., odsouzen k náhradnímu trestu těžkého žaláře v trvání 48 hodin, byl porušen zákon v ustanovení § 8, odst. 5 zákona ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se tento rozsudkový výrok o náhradním trestu zrušuje a z rozsudku vypouští.

Z důvodů:

Rozsudkem krajského soudu byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 134, 135, č. 4 tr. z. a přestupkem podle § 32 zbroj. pat. č. 223/1852 ř. z. a odsouzen za to podle § 136 tr. z. a § 1 zákona č. 91/1934 Sb. se zřetelem k § 35 tr. z. k trestu těžkého žaláře v trvání dvaceti let zostřeného tvrdým ložem čtvrtletně a podle § 47 zbroj. pat. čís. 223/1852 ř. z. k peněžitému trestu 100 Kčs, a bude-li nedobytný, k dalšímu těžkému žaláři v trvání 48 hodin.

Nalézací soud neuvádí sice v rozsudku zákonné ustanovení, podle něhož vyměřil obžalovanému trest na svobodě jako náhradní trest za trest peněžitý pro případ, že bude nedobytný, měl však patrně na mysli ustanovení § 8, odst. 1, 2 zákona ze dne 21. března 1929, čís. 31/1929 Sb., které stanoví dobu náhradního trestu na svobodě za nedobytný trest peněžitý podle zavinění, a to za každých 10 Kčs až 100 Kčs uloženého trestu na penězích jedním dnem trestu na svobodě, a to stejným druhem trestu, jako uložený hlavní trest na svobodě.

Nalézací soud zřejmě přehlédl, že je toto právo záměny trestu omezeno ustanovením § 8, odst. 5 uvedeného zákona, podle něhož nelze uložit náhradní trest za trest peněžitý, byl-li pachatel uložen vedle peněžitého trestu trest smrti nebo doživotní neb aspoň patnáctiletý trest na svobodě.

Poněvadž byl obžalovanému vyměřen trest na svobodě v trvání dvaceti let, nesměl nalézací soud použít záměny peněžitého trestu ani pro ten případ, že by byl nedobytný. Nedbal-li tohoto předpisu, porušil tím zákon v ustanovení § 8, odst. 5 zák. č. 31/1929 Sb.

Bylo proto vyhověno zmáteční stížnosti k zachování zákona a bylo uznáno právem, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 55.

Není-li krádež beztrestná podle § 187 tr. z. proto, že obžalovaný nenahradil škodu dobrovolně, je zmáteční stížnost žádající, aby byla tato krádež posuzována jako čin dokonáný, v neprospěch obžalovaného (§ 281, odst. 1 a § 282, odst. 2 tr. ř.) a nelze jí již proto vyhověti.

(Rozh. ze dne 10. května 1946, Zm II 129/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 176 II, písm. a) tr. z.

Z důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. se zmateční stížnost domáhá beztrestnosti z důvodu účinné lítosti podle § 187 tr. z., poněvadž stěžovatel nahradil všechnu škodu vzešlou z krádeže dříve, než soud nebo jiná vrchnost zvěděla o jeho zavinění. Leč v souzeném případě je zjištěno, že stěžovatel v domnění, že poškozený spí, vytáhl z jeho náprsní kapsy částku 11.450 K, kterou dal do kapsy svých kalhot, visících na jiném místě v pokoji, při čemž mu však peníze upadly na zem; poškozený, který nespal a viděl celé stěžovatelovo jednání, zakročil proti stěžovateli a našel v kapse jeho šatů zmíněnou částku. Nelze proto přisvědčiti zmateční stížnosti, pokud uplatňuje beztrestnost podle § 187 tr. z., ježto z uvedeného děje plyne, že zde, pokud jde o otázku nápravy způsobené škody, chybí znak dobrovolnosti, která je základním předpokladem účinné lítosti podle § 187 tr. z.

Za tohoto stavu věci nemůže míti úspěch ani další výtky zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., pokud se jí stěžovatel domáhá, aby byl jeho čin posouzen jako čin dokonatý. Chybí-li totiž stěžovateli již základní předpoklad pro přiznání účinné lítosti, t. j. dobrovolnost náhrady škody, nesejde na tom, šlo-li o čin dokonatý či nedokonatý, a naopak by byl vyhověním oprávněnému prostředku v tomto směru způsoben stav stěžovateli nepříznivější, ježto by byl jeho čin kvalifikován tíže, což bv odporovalo zásadě §§ 281, odst. 1 a 282, odst. 2 tr. ř.

Čís. 56.

Zástupce chudých ustanovený pro hlavní přelíčení není oprávněn ohlásiti po jeho skončení bez zvláštního zmocnění jménem obžalovaného opravné prostředky, žádati za doručení rozsudku a opravné prostředky prováděti.

(Rozh. ze dne 16. května 1946, Zm I 4/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost a odvolání obžalované z rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. b) tr. z.

Důvody:

Obžalovanou zastupoval při hlavním přelíčení konaném dne 29. října 1945 Dr. V. jako zástupce chudých, ustanovený jí k její žádosti pro hlavní přelíčení. Ten pak podáním ze dne 29. října 1945 ohlásil jménem obžalované zmateční stížnost a odvolání z výroku o výši trestu a neopodmíněném odsouzení. V tomto podání žádal zároveň, aby mu jako

obhájci ex oífo (správně zástupci chudých) byl doručen písemný rozsudek. Rozsudek mu byl doručen dne 8. listopadu 1945, načež podal jménem obžalované dne 11. listopadu 1945 provedení zmateční stížnosti a odvolání.

Podle obsahu spisu nežádala obžalovaná o zřízení zástupce chudých k provedení opravných prostředků. Zmocnění zástupce chudých zřízeného pro hlavní přelíčení pomínulo ukončením hlavního přelíčení, takže by se musel pro další zastupování vykázat plnou mocí. Podle vlastního prohlášení ze dne 6. dubna 1946 nebyl však Dr. V. obžalovanou zmocněn k opovědi a provedení opravných prostředků. Jako zástupce chudých to po hlavním přelíčení učiniti nemohl. Byla proto uvedená opověď opravných prostředků ze dne 29. října 1945 podána osobou neoprávněnou a nelze proto přihlídnouti ani k provedení zmateční stížnosti a odvolání podanému dne 11. listopadu 1945.

Zmateční stížnost a odvolání obžalované byly proto zamítnuty.

Čís. 57.

Potvrzení o době nemoci a pracovní neschopnosti, vydané pojištěnci okresní nemocenskou pojišťovnou jako doklad pro zaměstnavatele, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z.

Právním chráněným §§ 197, 199, písm. d) tr. z. je i zaměstnavatelovo právo kontrolovati podle takového potvrzení důvodnost nepřítomnosti zaměstnanců v případě nemoci.

Pokud by okolnost, že pachatel, jenž zfalšoval v potvrzení dobu trvání nemoci, byl po celou tuto dobu skutečně nemocen, nebo se aspoň za takového podle subjektivních potíží pokládal, vylučovala subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 199, písm. d) tr. z.

(Rozh. ze dne 22. května 1946, Zm I 116/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Zmateční stížnost opírající se o důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a), b), správně jen písm. a) a č. 10 tr. ř. je opodstatněná, již pokud uplatňuje s hlediska zmatku uvedeného na prvním místě, že soud prvé stolice zamítl návrh obhajoby, učiněný při hlavním přelíčení, na důkaz

1. znalcem lékařem o tom, že při vleklé chorobě a vleklém průběhu choroby obžalovaného, to jest při bérčovém vředu, byla vyloučena mezidobí zdravého stavu od 5. ledna do 15. ledna a od 22. ledna do 27. ledna

a že pro subjektivní pocity nemoci a neschopnosti k práci nebyly u obžalovaného rozhodně pouze otoky nohou neb otoky ve slabinách, podle kterých jako objektivních znaků lékař nemocenské pojišťovny hodnotil pracovní neschopnost obžalovaného;

2. svědectvím Jaromíry P-ové, Marty P-ové a Josefa R-a o tom, že se obžalovaný v obou kritických obdobích cítil nemocným a trpěl v nich kromě toho i podrážděním slepého střeva,

3. sdělením ze dne 17. července a poukazem z 25. července o tom, že obžalovaný ještě v červenci trpěl značnými potížemi z bércového vředu a byl závodní komisí navržen na přidělení lehčí práce.

Podle nepopřehého zjištění rozsudku byl obžalovaný uznán lékařem nemocenské pojišťovny nemocným a práce neschopným od 22. prosince do 5. ledna a od 15. ledna do 22. ledna a byla mu o tom vydána dvě potvrzení, kterými měl prokázat u svého zaměstnavatele Akciové společnosti X. v N. skutečnosti v nich osvědčené. Obžalovaný však zfalšoval potvrzení tak, že v prvním pozměnil datum 5. leden na 15. leden a v druhém datum 22. leden na 27. leden. Obě potvrzení ve zfalšovaném znění předložil svému zaměstnavateli, chtěje tím omluvit svoji nepřítomnost v práci v době od 22. prosince do 27. ledna.

V tomto skutkovém ději vidí první soud skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

Zmateční stížnost nepopírá, že jsou jmenovaná potvrzení veřejnými listinami ve smyslu § 199, písm. d) tr. z.

Námítka, že si obžalovaný neuvědomil tuto povahu obou potvrzení, je bezpodstatná. Otázka, zda jsou jmenovaná potvrzení veřejnými listinami, je otázkou právní (§ 3 tr. z.). Není proto potřebí, aby si to obžalovaný uvědomil. Stačí, že znal skutečnosti, pro něž se potvrzení stala veřejnými listinami (srov. rozh. č. 6919, 6238 Sb. n. s. I.). Takové skutečnosti obžalovaný znal, neboť podle nenapadeného zjištění rozsudku věděl, že potvrzení vydala nemocenská pojišťovna v oboru své působnosti a že měla potvrzení sloužit zaměstnavateli za průkaz o době pracovní neschopnosti obžalovaného a že tedy byla potvrzení vydána veřejným úřadem v úseku jeho pravomoci k tomu účelu, aby osvědčila skutečnosti pro zaměstnavatele právně závazné (srov. rozh. č. 4796 Sb. n. s. I.).

Zločin podvodu podle § 199, písm. d) tr. z. předpokládá, že se zfalšování veřejné listiny stalo v úmyslu

1. uvést v omyl o skutečnostech, které byly listinou osvědčeny, a
2. způsobit státu, obci nebo jiné osobě škodu na majetku nebo na právech.

Pokud jde o první znak, plyne z uvedeného zjištění rozsudku, že se zaměstnavatel obžalovaného přesvědčoval o důvodu nepřítomnosti zaměstnanců v zaměstnání na podkladě potvrzení nemocenské pojišťovny o nemoci a pracovní nezpůsobilosti zaměstnanců, t. j. i obžalovaného. Předložil-li obžalovaný zaměstnavateli potvrzení zfalšované právě v údajích o trvání nemoci a neschopnosti k práci, oklamal jej v rozhodných předpokladech závodní kontroly nemocných, nebo se aspoň o takové oklamání pokusil (srov. rozh. č. 3422, 5768 Sb. n. s. I.).

Pokud jde o další znak »úmysl způsobit škodu«, je třeba si uvědomit, v čem záleží možná nebo vzniklá škoda na právech v konkrétním případě a zda ji obžalovaný zamýšlel. Třeba si i uvědomit, že nestačí pouhé porušení práva, jak uvádí první soud, nýbrž že je třeba, aby byl zmařen sám jeho účel (srov. rozh. č. 6884 Sb. n. s. I.).

Jaký je to účel, naznačuje sama zmateční stížnost ve shodě s výsledky řízení. Zaměstnavatel má nárok, aby mu zaměstnanec konal smluvené služby, pokud mu v tom nebrání překážky.

Učinila-li správa závodu ke kontrole nepřítomnosti svých zaměstnanců v zaměstnání pro případ nemoci opatření, jemuž se zaměstnanci podrobili v ten způsob, že dokládají důvodnost své nepřítomnosti potvrzením nemocenské pojišťovny o době své nemoci a pracovní nezpůsobilosti, mají naopak zaměstnanci, kteří předkládají potvrzení falšovaná, účel výkonu této kontroly, tudíž výkon zaměstnavatelova práva, nabytého s jejich souhlasem, zkoumat důvodnost zaměstnancovy nepřítomnosti v zaměstnání, a tím přivodují možnost poškození uvedeného práva.

S hlediska objektivní skutkové podstaty byl účel kontroly, spoléhající se na úřední údaje pojišťovny, poškozen již tím, že byly údaje pojišťovny zfalšovány. S hlediska subjektivní skutkové podstaty je však rozhodné, zda se obžalovaný domníval, jak se hájil, že poškození mohlo nastat teprve tím, kdyby zfalšované údaje neodpovídaly skutečné době nemoci a pracovní nezpůsobilosti obžalovaného. Jsou proto pro posouzení subjektivní skutkové podstaty činu rozhodné na začátku uvedené důkazy opominuté prvním soudem a směřující k prokázání skutečnosti, že byl obžalovaný nemocen a práce neschopen nejen v době potvrzené nemocenskou pojišťovnou, nýbrž po celou dobu, jak ji uvedl v potvrzenkách, neb alespoň že se mohl za takového důvodně pokládat podle subjektivních obtíží.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat i dalšími jejími vývody.

Čís. 58.

Okolnost, že veřejný žalobce nezachoval lhůtu stanovenou v § 261 tr. ř., nebrání dalšímu pachatelovu stíhání.

Jde o krádež spáchanou v čas nesnáze potkavší okradeného (§ 174 I, písm. c) tr. z.), byla-li spáchaná za okupace v době, kdy okradený i jeho manželka byli drženi v koncentračním táboře. Nezáleží na tom, že jejich věci byly uzamčeny.

(Rozh. ze dne 22. května 1946, Zm I 20/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 171, 174 I, písm. c), II, písm. c), 180 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 9, písm. b) tr. ř. (nesprávně podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř.).

K důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. Zmateční stížnost se domnívá, že pokračování v řízení brání skutečnost, že veřejný žalobce u mimořádného lidového soudu nečinil ve lhůtě stanovené v § 261 tr. ř. některý z návrhů tam uvedených, jakož i že řízení bylo mimořádným lidovým soudem zastaveno, takže další řízení bylo možné jen za podmínek obnovy.

Názor zmateční stížnosti, že nedodržení lhůty podle § 261 tr. ř. veřejným žalobcem znemožňuje další stíhání pachatelovo, není správný, jak plyne z odkazu tohoto paragrafu na ustanovení §§ 27 a 46 tr. ř. Podle § 27, odst. 2 tr. ř. může být nedodržení uvedené lhůty spojeno jen s následky vylíčenými v § 27, odst. 1 tr. ř., mezi nimiž není uvedena nemožnost dalšího stíhání. Ustanovení § 46 tr. ř. se vztahuje toliko na soukromého žalobce.

Tvrzení zmateční stížnosti, že trestní řízení bylo mimořádným lidovým soudem zastaveno, není správné, neboť veřejný žalobce u tohoto soudu toliko postoupil spisy státnímu zastupitelství k dalšímu řízení.

To, že předtím nalézací soud k postoupení spisů mimořádnému lidovému soudu volil postup podle § 261 tr. ř., nemohlo vázat veřejného žalobce u mimořádného lidového soudu, aby dále postupoval obdobně podle tohoto paragrafu. Neshledal-li tento veřejný žalobce podklad pro řízení před mimořádným lidovým soudem, bylo nutno pokračovati v řízení před krajským soudem, u něhož byl obžalovaný pravoplatně vydán v obžalovanost.

Zmateční stížnosti nelze však přisvědčit, ani pokud napadá závěr nalézacího soudu o tom, že čin byl spáchán v době nesnáze, která okraděného zvláště potkala. Podle zjištění nalézacího soudu byl totiž poškozený dán do koncentračního tábora v N. a jeho manželka do tábora v P. a obžalovaný spáchal čin po jejich dodání do uvedených táborů. Tuto skutečnost nutno pokládat za překážku, která znemožňovala poškozeným starat se o svůj majetek, a tedy o nesnáz ve smyslu § 174 I, písm. c) tr. zák., a nesejde na tom, že jejich věci byly uzamčeny. Pokud zmateční stížnost tvrdí, že v době krádeže šlo o majetek propadlý ve prospěch Německa, vychází z předpokladu, jež nalézací soud nezjistil, ba dokonce po subjektivní stránce odmítl.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř. — — —

Čís. 59.

Věci v budovách, místnostech nebo na pozemcích majitelem opuštěných nebo poškozených válečnými činy požívají zvýšené ochrany podle dekretu č. 38/1945 Sb. o přísném trestání drancování, pokud se opuštěných objektů neujme oprávněný majitel (původní či nový) nebo orgán, nebo pokud u objektů poškozených nebudou učiněna bezpečnostní opatření, jež mají až do konečné úpravy nahradit původní bezpečnostní opatření.

Této ochrany nepožívají věci v bytě, který byl po opuštění původním majitelem převzat místním národním výborem a uzamčený přidělen po sepsání částečného inventáře pachateli odevzdáním klíčů.

(Rozh. ze dne 22. května 1946, Zm I 56/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem drancování podle § 1 dekretu presidenta republiky č. 38/1945 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř.

Z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. dovozuje, že nejde o zločin drancování podle § 1 dekretu presidenta republiky č. 38/1945 Sb., nýbrž že jde o zločin zpronevěry podle § 183 tr. z. neb o zločin krádeže podle §§ 171, 173 tr. z.

Výtka zmateční stížnosti je důvodná.

Dekret presidenta republiky č. 38/1945 Sb. zřejmě chce poskytnout zvláštní, zvýšenou ochranu věcem, nacházejícím se v místnostech, budovách nebo na pozemcích majitelem opuštěných nebo poškozených jakýmkoli válečnými činy, na př. leteckým či jiným bombardováním, protože jsou v důsledku těchto okolností bez obvyklé ochrany, sloužící k jejich bezpečnosti, a mohou takto poskytnouti zvýšenou příležitost k útokům na ně.

Podle toho požívají věci v dekretu uvedené této zvláštní zvýšené ochrany potud, pokud se majitel (ať původní nebo nový oprávněný majitel) aneb příslušný orgán neujme opuštěných místností, budov nebo pozemků a neučiní vhodná opatření k zabezpečení věcí, tam se nacházejících, anebo pokud u poškozených místností, budov nebo pozemků nejsou učiněna nová, účelu odpovídající bezpečnostní opatření, jež mají podle svého určení nahrazovati až do konečné úpravy původní bezpečnostní opatření.

Podle zjištění nalézacího soudu převzal byt se zařízením a svršky opuštěný původním majitelem — Němcem — místní národní výbor v N. a přidělil jej obžalovanému. Byt byl po částečném sepsání inventáře zamknut a klíče byly místním národním výborem odevzdány obžalovanému.

Podle tohoto zjištění se ujal opuštěného bytu MNV a bylo učiněno i opatření k zabezpečení věcí v bytě se nalézajících. Nejde tedy podle toho, co bylo uvedeno, o místnosti majitelem opuštěné, jak je má dekret na mysli. Není-li splněna tato náležitost skutkové podstaty zločinu drancování, nemůže jíti už proto o zločin drancování a není proto ani třeba se dále zabývatí otázkou, jsou-li splněny i další náležitosti této skutkové podstaty.

Podle zjištění nalézacího soudu vešel obžalovaný po odevzdání klíčů do bytu a odnesl odtud věci uvedené v napadeném rozsudku.

Pro posouzení, zda a jaký trestný čin vyčerpává zjištěný skutek obžalovaného, nejsou zjištěny skutečnosti, jež při správném použití zákona měly být základem rozhodnutí.

S hlediska dispozice s věcmi, nacházejícími se v bytě obžalovanému přiděleném, zjistil nalézací soud jen, »že obžalovanému byl přidělen byt v domě čp. 95 s příslušenstvím, šatstvo a prádlo pouze k osobnímu používání a ne k převážení«, nezabýval se však dále rozsahem tohoto oprávnění, jež bylo obžalovanému od MNV dáno, ač tento rozsah má rozhodující význam pro posouzení činu obžalovaného s hlediska skutkové podstaty krádeže nebo zpronevěry.

Zrušovací soud proto postupoval podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. a rozhodl, jak je uvedeno ve výrokové části. Bude na nalézacím soudě, aby při novém projednání věci s hlediska zjištěného rozsahu uvedeného oprávnění hodnotil i obhajobu obžalovaného.

Čís. 60.

Nelze dovodit, že má retribuční dekret v § 3, odst. 2 na mysli jen rozhodující činovníky organizací tam uvedených (funkce pokladníka Hitlerovy mládeže).

(Rozh. ze dne 22. května 1946, Zm I 73/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obviněného do rozsudku soudu mládeže, jímž byl stěžovatel uznán vinným proviněním podle § 3, odst. 2 retribučního dekretu ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb.

Z důvodů:

K § 281, č. 9, písm. b), 10 tr. ř.:

Zmatečnou stížnost dovozuje, jednak že funkce pokladníka Hitlerovy mládeže vůbec není činovnickou funkcí ve smyslu § 3, odst. 2 retribučního dekretu ve znění zák. č. 22/1946 Sb. a že tedy skutek obviněného vůbec není trestným činem, jednak že je zde důvod § 2, písm. g) tr. z. vylučující trestnost.

Zmatečnou stížnost v části uplatňující důvod vylučující trestnost podle § 2, písm. g) tr. z. není provedena po zákonu, poněvadž vychází z okolností, jež nebyly zjištěny nalézacím soudem (donucení, obava před vyloučením ze školy) — § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.

Jinak je zmatečnou stížnost bezdůvodná.

Zákon postihuje v § 3, odst. 2 retribučního dekretu ve znění zák. č. 22/1946 Sb. trestní sankcí už činovnictví v organizacích uvedených v tomto zákonném ustanovení a klade je úplně na roveň velitelství v těchto orga-

nisacích. Že pokladník Hitlerovy mládeže je činovníkem této organizace, nepopírá ani zmatečnou stížnost. Nelze pak ze zákona dovodit, že zákon má na mysli jen rozhodující činovníky, jak má mylně za to zmatečnou stížnost. Ta však sama při téže příležitosti na jiném místě označuje za činovníky ve smyslu zákona osoby, které mají určitý vliv na řízení a správu organizace. Že pokladník organizace má určitý vliv na správu organizace, je zajisté beze sporu.

Zmatečnou stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 61.

Stěžovatel musí známo mu vady uvedené v § 281, č. 1 tr. ř. vytýkat na počátku onoho hlavního přelíčení, jež je základem napadeného rozsudku. Nestací vznesení výtky při některém přelíčení dřívějším.

Z účasti na novém hlavním přelíčení jsou podle § 68, odst. 2, druhá věta tr. ř. vyloučeni jen oni soudcové, kteří se účastnili hlavního přelíčení, jež bylo základem rozsudku zrušeného pak vyšší stolicí.

(Rozh. ze dne 31. května 1946, Zm II 31/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), 175 II, písm. c) tr. z.

Z důvodů:

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 1 tr. ř., spatřuje zmatečnou stížnost v tom, že se rozhodování zúčastnili soudci vyloučení, ač obhájce hned na počátku hlavního přelíčení konaného dne 27. září 1944 uplatňoval, že se dalšího jednání a rozhodování o vině obžalovaného nemohou ve smyslu § 68 tr. ř. zúčastnit s. r. Dr. N. (tím méně jako předseda) a s. r. Dr. P., poněvadž se oba tito soudci zúčastnili dřívějšího hlavního přelíčení konaného dne 13. července 1943.

Zákonným předpokladem zmatku podle § 281, č. 1 tr. ř. je, že stěžovatel uplatnil vadu uvedenou v tomto zákonném ustanovení ihned na počátku hlavního přelíčení anebo ihned, když se o ní dověděl. Tomu tak však v souzeném případě nebylo. Základem napadeného rozsudku je pouze hlavní přelíčení konané dne 28. listopadu 1944, jež bylo pro změnu senátu znovu prováděno. Přicházejí proto při rozhodování o oprávněnosti výtek zmatečnou stížností v úvahu jen ty stěžovatelovy úkony, jež se staly při tomto hlavním přelíčení. Podle protokolu o tomto hlavním přelíčení a i podle samého tvrzení zmatečnou stížností stěžovatel při tomto hlavním přelíčení neuplatnil ihned na jeho počátku skutečnost, zakládající zmatečnost podle § 281, č. 1 tr. ř., ač podle vlastního tvrzení o této skutečnosti věděl ještě před hlavním přelíčením.

Ostatně nelze ani právem tvrdit, že byli s. r. Dr. N. a s. r. Dr. P. po zákonu vyloučeni z projednání a rozhodnutí souzené věci. Ve smyslu

§ 68, odst. 2, věta druhá tr. ř. jsou vyloučeni z nového hlavního přelíčení oni soudcové, kteří se zúčastnili přelíčení prvního, musí-li se hlavní přelíčení opakovat následkem odvolání nebo zmateční stížnosti. Ze znění zákona »musí-li se hlavní přelíčení opakovati« zřejmě plyne, že zákon pod označením »kteří se zúčastnili přelíčení prvního« jednak má na mysli ono hlavní přelíčení, jež skončilo rozsudkem zrušeným ve vyšší instanci, jednak považuje za vyloučené jen ony soudce, kteří se zúčastnili tohoto hlavního přelíčení, neboť se rozhodnutí vyšší instance jiného hlavního přelíčení ani nesmí dotýkat. Základem zrušeného rozsudku nalézacího soudu ze dne 7. září 1943 bylo hlavní přelíčení konané dne 7. září 1943. Bylo tedy rozhodnutím zrušovacího soudu ze dne 20. prosince 1943 dotčeno jen toto hlavní přelíčení. Poněvadž se podle protokolu o hlavním přelíčení nezúčastnili tohoto hlavního přelíčení ani s. r. Dr. N., ani s. r. Dr. P., nebyli ve smyslu § 68, odst. 2, věta druhá tr. ř. vyloučeni z nového hlavního přelíčení, jež je základem nyní napadeného rozsudku.

Čís. 62.

Při krádeži nesejde na tom, kdo byl držitelem ukradené věci. Ani věc jiným pachatelem ukradená a uschovaná se nestává »res nullius«, kterou by si mohl kdokoliv beztrestně přivlastnit.

Bedna uschovaná pod nádražní rampou je v disposiční moci dráhy.

(Rozh. ze dne 31. května 1946, Zm I 59/46.)

Obžalovaný, který jako řidič auta ČSD rozvážel zásilky z N-ského nádraží, odcizil na tomto nádraží dne 4. listopadu 1945 bedničku s máslem ve váze 25 kg v ceně 777 Kčs. Část másla si nechal, část dal hostinskému na místě placení a vyrovnal tak dluh 7.500 Kčs, který u něho měl, a zbytek odevzdal k dalšímu prodeji Františku B-ovi, který mu z výtežku prodeje odvedl 3.000 Kčs.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. c) tr. z.

V důvodech rozsudku uvedl mimo jiné: »Je úplně bezvýznamné, tvrdí-li obžalovaný, že bednu neodcizil s rampy skladiště, nýbrž že bedna byla pod schody vedoucími na rampu skladiště, kam prý ji daly jiné osoby, které bednu odcizily a pod schody skryly, a že obsah bedny neznal, že se domníval, že jsou v ní jablka neb ořechy, a že teprve při otevření bedny seznal její obsah.

I když bedna byla pod schody vedoucími na rampu skladiště, byla ještě v držení dráhy, neboť se zboží vynášené ze skladiště skládá na rampu, po případě do bezprostředního okolí rampy, než je odvezeno, takže nádražní zaměstnanci hledající bednu s máslem mohli při pouhém rozhlédnutí spatřit tuto bednu pod schody na rampu. Úmysl obžalovaného, jak sám doznává, směřoval k odcizení bedny s obsahem a je tedy bezvýznamné, že byl obsah bedny jiný, než obžalovaný předpo-

kládal, neboť z pozdějšího jednání obžalovaného, který máslo rozprodal, po případě rozdal, jest patrné, že by byl odcizil bedničku, i kdyby předem věděl, že je v ní máslo, a ne ořechy nebo jablka.«

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Stěžovatel se hájil u hlavního přelíčení tím, že bednička, kterou odcizil, byla uložena u skladiště pod schůdky, že původně myslel, že jsou v ní jablka neb ořechy, které byly odcizeny jiným zaměstnancem a do bedny uschovány, a že se později snažil nahradit škodu na ředitelství ČSD, kde mu však bylo řečeno, že žádná škoda nevznikla a že se tehdy žádné máslo neztratilo.

Obžalovaný nebyl zkrácen ve svém zákonném právu na obhajobu, pokud nalézací soud zamítl jeho průvodní návrhy, jimiž chtěl dokázat, že si bedničku uschoval pod schody rampy někdo třetí a že též bednička nebyla takového druhu, v jakých se dopravuje na ČSD máslo. Tento průvodní návrh zamítl soud právem a stačí zde stěžovatele odkázat na správné právní hledisko, které nalézací soud zaujal v napadeném rozsudku.

Rovněž nedoznal obžalovaný újmu na svém právu obhajoby, pokud nalézací soud zamítl jeho průvodní návrh, sloužící k doložení tvrzení, že dne 4. listopadu 1945 — tedy v den, kdy si obžalovaný přisvojil bedničku s máslem, nebyla na N-ském nádraží spáchána žádná krádež a nebyla odcizena žádná bednička s máslem.

Tato okolnost je nerozhodná a nemohla by obžalovanému prospět, když se sám hájil tím, že někdo třetí již předtím (t. j. před 4. listopadem 1945) bedničku na nádraží odcizil a pod schody si uschoval.

Po právní stránce (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.) nesejde při krádeži všeobecně na tom, kdo byl činem přímo poškozen nebo kdo byl držitelem odcizené věci, takže se i věc ukradená a uschovaná jiným pachatelem nestává tím »res nullius«, kterou by si mohl kdokoliv beztrestně přivlastnit.

Rozsudek zjistil výslovně, že obžalovaný byl řidičem auta ČSD, že v této funkci rozvážel zásilky z N-ského nádraží a že krádež spáchal buď přímo na rampě nádraží, aneb v jejím bezprostředním okolí, kde však byla bednička ještě v disposiční moci dráhy. Pokud zmateční stížnost tyto skutečnosti pomíjí nebo popírá, tvrdíc, že nejsou zjištěny okolnosti, z nichž by bylo lze usuzovat na kvalifikaci činu podle § 176 II, písm. c) tr. z., a že tudíž čin obžalovaného zakládá neivýše přestupek podle § 460 tr. z. (důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř.), není provedena po zákonu.

Čís. 63.

V prvních porevolučních týdnech roku 1945 byl v pohraničí stav vyžadující zvýšené opatrnosti a ochrany státních zájmů, jaký má na mysli § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb.

(Rozh. ze dne 5. června 1946, Zm I 79/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byla obžalovaná Erna A-ová uznána vinnou přečinem neoprávněného přechovávání radiotelefonních zařízení podle § 24, odst. 1 zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný ve výroku o kvalifikaci trestného činu, podřazujícím jednání obžalované skutkové podstatě přečinu podle § 24, odst. 1 zmíněného zákona, i ve výroci o výměře trestu a o nepodmíněnosti trestu, uznal obžalovanou vinnou zločinem neoprávněného přechovávání radiotelefonních zařízení podle § 24, odst. 1, 2 zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9/1924 Sb., který spáchala tím, že v době od května do 12. července 1945, tedy v době, kdy nastaly uvnitř státu a na jeho hranicích události ohrožující zvýšenou měrou veřejný klid a pořádek, přechovávala v Hlemýždí u Liberce bez povolení radiotelefonní zařízení, totiž rozhlasový přijímač, a vyměřil jí nový trest.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř. a směřující proti výroku nalézacího soudu, pokud jím byla obžalovaná Erna A-ová uznána vinnou přečinem podle § 24, odst. 1 zákona čís. 9/1924 Sb., a nikoliv zločinem podle § 24, odst. 1, 2 téhož zákona, je důvodná.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná, která je německé národnosti, přechovávala bez úředního povolení v době od revolučních dob až do 12. června 1945 rozhlasový přijímač. Na podkladě tohoto zjištění dovedl, že její jednání zakládá pouze skutkovou podstatu přečinu podle § 24, odst. 1 zákona čís. 9/1924 Sb., a nikoliv zločinu podle § 24, odst. 1, 2 téhož zákona, jak bylo žalováno, poněvadž podle názoru soudu obžalovaná nepřechovávala rozhlasový přijímač v době zvýšeného ohrožení republiky (podle výrokového znění obžaloby).

Druhý odstavec § 24 označeného zákona prý nezná pojem zvýšeného ohrožení republiky a obžaloba aplikuje tento pojem bezdůvodně z retribučního dekretu na § 24, odst. 2 zákona čís. 9/1924 Sb. Nalézacímu soudu není známo, že by v Liberci anebo jeho okolí panoval stav, který by bylo lze nazvat zvýšenou měrou ohrožující celistvost, jednotnost, republikánsko - demokratickou formu státu nebo jeho ústavu, po případě že tomu tak bylo v době spáchaného trestného činu.

Tomuto výroku vytyká zmáteční stížnost hmotněprávní vadnost s hlediska zmatku podle § 281, čís. 10 tr. ř. uplatněného zmáteční stížností

v tom směru, že obžalovaná měla být uznána vinnou zločinem neoprávněného přechovávání radiotelefonních zařízení podle § 24, odst. 1, 2 zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9/1924 Sb., poněvadž skutek se stal v době, kdy nastaly uvnitř státu a na jeho hranicích události ohrožující zvýšenou měrou veřejný klid a pořádek.

V tomto směru dlužno zmáteční stížnosti přisvědčiti.

V době činu, jehož spáchání spadá do května až července 1945, bylo v pohraničí, které bylo tehdy po údobí dočasné okupace znovu obsazováno československým vojskem a československými úředními orgány, mnoho nespolehlivých živelů, především Němců, takže zejména v prvních týdnech porevolučních byl tehdy v pohraničí státu mimořádný stav, vyžadující zvýšené opatrnosti a ochrany státních zájmů, tedy stav, který má na mysli § 24, odst. 2 zák. čís. 9/1924 Sb.

Vyložil proto nalézací soud zákon nesprávně, když neuznal na zločinnou kvalifikaci zjištěného činu obžalované podle § 24, odst. 1, 2 zákona čís. 9/1924 Sb.

Bylo tudíž zmáteční stížnosti vyhověno, rozsudek byl v napadené části zrušen jako zmátečný podle § 281, čís. 10 tr. ř. a ježto možno odvodit všechny objektivní a subjektivní náležitosti skutkové podstaty zločinu podle § 24, odst. 1, 2 zákona čís. 9/1924 Sb., bylo rozhodnuto ihned ve věci samé (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Čís. 64.

Abolice podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 se vztahuje i na případ, v němž bylo trestní řízení zahájeno pro čin kvalifikovaný za zločin, ukázalo-li se dodatečně, že čin je pouze přečinem nebo přestupkem.

(Rozh. ze dne 5. června 1946, Zm II 57/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže podle § 460 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nyní příslušnému okresnímu soudu, aby o ní v rozsahu zrušení jednal a rozhodl.

Důvody:

Podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 nemá být zahajováno trestní řízení pro přečiny a přestupky spáchané před 5. květnem 1945, stíhané veřejnou žalobou, a pokud bylo zahájeno, má být zastaveno. Soud prvé stolice zjistil v souzeném případě, že obžalovaný spáchal stíhaný skutek před 5. květnem 1945. Tento skutek je v napadeném rozsudku kvalifikován jako přestupek krádeže podle § 460 tr. z. a výrok o této kvalifikaci není napaden v neprospěch obžalovaného. Jsou proto už v rozsudku samém zjištěny všechny před-

poklady abolicie, pokud jsou uvedeny v čl. 4, odst. 1 zmíněného rozhodnutí presidenta republiky. Tohoto ustanovení nutno totiž užiti i v případě, v němž bylo zavedeno trestní řízení pro čin kvalifikovaný jako zločin, dodatečně se však ukázalo, že čin je pouze přečinem nebo přestupkem. Kdyby byly splněny i další podmínky předepsané v čl. 6 téhož rozhodnutí, bylo by nutno učiniti závěr, že ve smyslu § 2, odst. 4 tr. ř. zanikla stíhatelnost skutku obžalovaného.

Ježto jsou splněny předpoklady čl. 4, odst. 1 zmíněného rozhodnutí presidenta republiky, bylo povinností nalézacího soudu zjistit též, zda jsou dány i podmínky stanovené v čl. 6, a rozhodnout pak ve smyslu čl. 4, odst. 1. Poněvadž tak nalézací soud neučinil, trpí odsuzující výrok zmatkem podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., jak právem vytýká zmateční stížnost.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti, již pokud uplatňuje tento zmatek, aniž bylo třeba věcně jednat o dalších jejích námitkách, a napadený rozsudek byl zrušen. Poněvadž nejvyšší soud nemůže sám zjistit skutečnosti potřebné ke správnému rozhodnutí o uvedené abolicí (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), byla věc vrácena nyní příslušnému okresnímu soudu, aby o ní v rozsahu zrušení znova jednal a rozhodl.

Čís. 65.

Nevytkli-li zvolený obhájce přítomný při hlavním přelíčení známé mu vady v obsazení soudu ihned na jeho počátku (§ 281, č. 1 tr. ř.), nelze k nim už přihlížeti, i když obžalovaný nebyl osobně přítomen.

Obžalovanému třeba do trestu započísti nezaviněnou zajišťovací a vyšetřovací vazbu uvalenou na něho před vynesením rozsudku prvé stolice bez rozdílu, zda byla uvalena pro činy, pro něž byl souzen, či pro činy jiné.

(Rozh. ze dne 12. června 1946, Zm I 661/44.)

Nalézací soud uznal obžalovaného rozsudkem ze dne 20. října 1942 vinným zločinem krádeže a uložil mu zaň trest nepodmíněného těžkého žaláře.

Obžalovaný vznesl do tohoto rozsudku vedle zmateční stížnosti i odvolání proto, že mu nebyla do trestu započtena vyšetřovací vazba, v níž byl od 7. května 1941 do 26. září 1941.

Nejvyšší soud zamítl zmateční stížnost obžalovaného, vyhověl však jeho odvolání a uložil nalézacímu soudu, aby rozhodl o započtení vyšetřovací vazby.

Nalézací soud nařídil nové hlavní přelíčení a rozhodl rozsudkem ze dne 1. září 1944, že se obžalovanému do trestu, který mu byl uložen rozsudkem ze dne 20. října 1942, nezapočítává zajišťovací a vyšetřovací vazba od 7. května 1941 do 26. září 1941, a to proto, že nikterak nesouvisela s trestným činem, pro který byl obžalovanému uložen trest.

Do tohoto rozsudku, obsahujícího jen výrok o nezapočtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, vznesl obžalovaný zmateční stížnost do viny, odvolání co do trestu a odvolání pro nezapočtení zajišťovací a vyšetřovací vazby.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl uvedenou zmateční stížnost i odvolání co do trestu, vyhověl však odvolání pro nezapočtení zajišťovací a vyšetřovací vazby do trestu a započel obžalovanému do trestu uloženého mu rozsudkem ze dne 20. října 1942 zajišťovací a vyšetřovací vazbu, kterou obžalovaný vytrpěl ode dne 7. května 1941 do dne 26. září 1941.

Z důvodů:

Vývody opravných prostředků uplatňované pod heslem důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 1, 10, příp. 11 tr. ř. jsou svým věcným obsahem provedením odvolání z jediného výroku napadeného rozsudku, totiž o nezapočtení vazby do trestu.

Pokud stěžovatel v tomto rámci namítá zmatečnost řízení pro nenáležitě obsazení soudu (§ 281, č. 1 tr. ř.), nelze se příslušnými výtkami věcně zabývat, ježto obhájce, ač mu skutečnosti zakládající tvrzenou neplatnost nepochybně byly známy (srov. zápisy č. l. 114, 186), neuplatnil je ihned na počátku hlavního přelíčení. K vývodům odvolání v této souvislosti nutno podotknouti, že obhájce zřízený obviněným je zásadně oprávněn zastupovat obviněného při všech procesních úkonech, které mu přísluší při hlavním přelíčení jako procesní straně. Obžalovaný byl při hlavním přelíčení zastoupen svým zvoleným obhájcem; je proto lichá námitka, že obžalovaný nemohl včas uplatniti zmatečnost obsazení soudu, ježto nebyl osobně přítomen hlavnímu přelíčení.

Ve věci samé je odvolání opodstatněné. Z ustanovení § 55 a) tr. z. plyne, že obžalovanému má být započítána do trestu nezaviněná zajišťovací a vyšetřovací vazba, která na něho byla uvalena před vynesením rozsudku prvé stolice, bez rozdílu, zda byla uvalena pro trestné činy, pro něž byl souzen, či pro činy jiné (rozh. č. 307 Sb. n. s., I.). S tohoto hlediska tudíž nalézací soud pochybil, odůvodnil-li své zamítavé stanovisko stran započítání vazby do trestu poukazem na to, že vazba, o kterou jde, nebyla v žádné souvislosti s činem, pro který byl obžalovaný odsouzen rozsudkem ze dne 20. října 1942. Ze zjištění nalézacího soudu a ani jinak ze spisů neplyne, že odvolatel nějak zavinil zajišťovací a vyšetřovací vazbu, v níž byl podle zjištění napadeného rozhodnutí po dobu udanou přesně ve výrokové části tohoto rozhodnutí. Bylo proto odvolání vyhověno a příslušná vazba byla obžalovanému započtena do uloženého trestu.

Čís. 66.

Dospělý, jenž vyzval dvanáctiletého hochu, aby si vzal pohozený ruční granát, ubezpečiv jej, že jde o náboj zneškodněný a vyhozený, jehož sou-

částky možno doma dobře zužitkovat, odpovídá podle § 335 tr. z. za nehodu, vzniklou výbuchem při hochově manipulaci s granátem.

Hochova neopatrnost ho nezbavuje odpovědnosti.

(Rozh. ze dne 12. června 1946, Zm II 42/46.)

Dne 21. května 1945, nedlouho po osvobození kraje, prohlížel obžalovaný, jednatřicetiletý, bývalý voják, u silnice stojící vyhořelá vojenská auta, když k němu přišly čtyři děti ve věku od osmi do dvanácti let, jdoucí z N. do V. Obžalovaný vyzval dvanáctiletého Jaroslava P-a, aby si vzal na zemi ležící ostrý ruční granát vejčitého tvaru, a dodal, že granát je již neškodný, vyhozený, že on tomu dobře rozumí a že P. z něho může doma upotřebit šroubek (který byl vlastně pojistkou granátu). P. vzal granát do ruky, ale poněvadž měl přece jakési obavy, opět ho položil na zem. Obžalovaný ho znova ujišťoval, že granát je zneškodněn, spálen; P. na to opět granát zdvihl, jakmile však otočil oním šroubkem (pojistkou), nastal výbuch, jímž byly dvě děti zabity a Jaroslav P. s dalším dítětem těžce zraněn.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přečinem podle § 335 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Neopatrné jednání, pro které uznal stěžovatele vinným, vidí soud prvé stolice v tom, že stěžovatel vyzval dvanáctiletého Jaroslava P-a, aby si vzal ostrý ruční granát ležící na zemi, že při tom hochovi tvrdil, že granát je zneškodněný a vyhozený, že z něho může doma zužitkovat šroubek, který byl pojistkou granátu, že Jaroslav P. na stěžovatelovu výzvu uchopil granát, že jej však, máje jakési obavy, zase položil na zem, že pak stěžovatel znovu ujišťoval hochy, že granát je již zneškodněný a vypálený, a že proto Jaroslav P. zase granát uchopil, pootočil dotčeným šroubkem a že pak došlo k výbuchu s následky uvedenými v rozsudku.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., snaží se zmateční stížnost dovodit, že ve zjištěném skutku nelze spatřovat trestný čin podle § 335 tr. z., jímž byl stěžovatel uznán vinným (a patrně žádný jiný trestný čin), protože prý nehoda nebyla způsobena žádným stěžovatelovým jednáním, nýbrž že k ní došlo neopatrným jednáním Jaroslava P-a, že pojmu »neopatrné jednání« nelze podřadit pouhou nahoře uvedenou stěžovatelovu slovní výzvu a že touto výzvou nebyl na Jaroslava P-a činěn žádný nátlak, ani že tím nebyl hoch omezen ve volném uvažování a rozhodování.

Námítka neobstojí.

Podle uvedeného již rozsudkového zjištění zvedl Jaroslav P. ruční granát a pootočil šroubkem na něm po stěžovatelově opětovné výzvě. I když hoch k tomu nebyl nijak nucen, ani omezen ve volnosti uvažování

vání a rozhodování, vyplývá z tohoto zjištění, že uvedená stěžovatelova výzva byla Jaroslavu P-ovi podnětem k tomu, aby uchopil granát a aby s ním zacházel popsáním způsobem, a že tedy stěžovatelova výzva byla jednou z podmínek nehody. Byla proto tato výzva jednáním ve smyslu § 335 tr. z., o němž mohl stěžovatel vzhledem k hochově mládí a nezkušenosti jemu zřejmě známým a také vzhledem k tomu, že podle obsahu výzvy věděl, že jde o vojenský náboj, snadno předvídat, že může mít za následek ohrožení statků uvedených v § 335 tr. z.

Z toho vyplývá i bezpodstatnost námítky, že uvedená stěžovatelova výzva nebyla v příčinné spojitosti s nehodou.

Na stěžovatelově odpovědnosti za následek nastalý výbuchem granátu nemůže nic změnit ani okolnost, že stěžovatel sám byl při výbuchu granátu poraněn a že si Jaroslav P. sám počínal neopatrně. Neopatrnost Jaroslava P-a nebyla takového stupně, aby zbavila stěžovatele odpovědnosti za jeho nedbalost.

Čís. 67.

Spolupachatelem loupeže je i ten, kdo se sám nedopouští násilí, nýbrž jen svou přítomností při činu poskytuje druhému pachateli psychickou posilu, oporu a zajištění, jsa hotov mu přispěti na pomoc, činí-li tak podle společné dohody o odnětí cizí věci movité s použitím násilí proti napadenému, nebo sice bez takové dohody, avšak věda, že s ním druhý pachatel počítá, a jednáje v témž úmyslu jako on.

(Rozh. ze dne 13. června 1946, Zm I 108/46.)

Obžalovaní A. a B. se dohodli, že si opatří peníze tím, že některému z trafikantů odcházejících ze skladu tabáku s nakoupeným kuřivem od cizí zboží. Vyhlédli si čtyřiasedmdesátiletou trafikantku Marii P-ovou která nesla dva balíky kuřiva v ceně 4.850 Kčs. Balíky měla spojeny řemenem přehozeným přes šíji a držela každý v jedné ruce. Sledovali stařenu ulicemi, čekající na okamžik, až se zastaví a balíky odloží, a obžalovaný B. si v kapse otevřel kapesní nůž, aby mohl balíky oddělit přefíznutím řemene. Stařena se však nezastavila a vstoupila konečně do domu, v němž bydlela. Oba obžalovaní vešli za ní. Sotva vystoupila po několika schodech, přiskočil k ní na schodišti ze zadu obžalovaný A., uchopil za řemen na její šíji a pokoušel se jej strhnouti, aby se zmocnil balíků. Když se mu to nepodařilo, chopil stařenu za límec pláště a trásl jí. Při tom se přetrhl řemen, A. vytrhl stařenu z ruky jeden z balíků a podal jej vedle stojícímu B-ovi se slovy: »Vem a utíkej.« B. balík vzal a dal se s ním na útěk z domu. A. zatím podrazil stařenu nohy tak, že upadla na schody, zakryl jí rukou ústa, aby nemohla volat, a vytrhnul jí z rukou i druhý balík, vyběhl za B-em. Oba obžalovaní byli na ulici chyceni.

Veřejný žalobce spatřoval v činu obžalovaného A-a zločin loupeže

podle §§ 190, 194 tr. z. a v činu obžalovaného B-a zločin spoluviny na uvedené loupeži podle §§ 5, 190, 194 tr. z.

Nalézací soud uznal oba obžalované vinnými zločinem loupeže podle §§ 190, 194 tr. z.

V důvodech uvedl:

»Pokud jde o obžalovaného A., jest skutková podstata uvedeného zločinu plně dána jak po stránce objektivní, tak i subjektivní, neboť z jednání tohoto obžalovaného jest jasně zřejmo, že měl úmysl zmocnit se balíku P-ové, a že se, aby toho dosáhl, dopustil násilí přímo na osobě P-ové jednak tím, že jí lomcoval, až se jí řemen s ramen sesmekl, jednak tím, že jí porazil a ústa zacpával. Vztáhl tedy násilně ruku na P-ovou a oloupení její bylo i dokonáno.

Soud však shledal i v jednání obžalovaného B-a přímé spolupachatelství, a nikoliv jen spoluvinu na zločinu loupeže podle § 5 tr. z., uváživ toto: Podle zjištěného skutkového děje byl obžalovaný B. spolu s A-em domluven a rozhodnut zmocnit se balíků P-ové, otevřel si v kapse nůž, aby přerízl řemen poutající oba balíky, a byl tedy rozhodnut i připraven odstraniti eventuální překážku. Sledoval P-ovou na delší vzdálenost spolu s A-em, vešel za ní i do domu a tam v malém prostoru domovní chodby, kde byli s A-em a P-ovou sami, stoje v A-ově bezprostřední blízkosti, musel viděti, že se A. dopouští násilí na P-ové, aby se zmocnil balíku, a balík ten ihned od A-a převzal a utekl. Obžalovaný B. sleduje s A-em P-ovou až do domu, si musel býti vědom, že s ním A. počítá jako s pomocníkem a že v něm tedy vidí svoji podporu pro případ potřeby. B. také stál pohotově v chodbě domu za účelem snazšího a bezpečnějšího provedení útoku, neboť se jeho přítomností dostávalo obžalovanému A-ovi morální posily a opory. B. si toho také musel býti vědom a tím jeho činnost doplňovala aktivní násilí provedené jen A-em. Že obžalovaný B. skutečně také plně souhlasil s násilím, jehož se dopustil A. na P-ové, aby se zmocnil balíku s kuřivem, jest ostatně zřejmé i z toho, že ihned, jakmile se A. násilím na P-ové zmocnil balíku, balík od A-a převzal a utekl.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečnické stížnosti obžalovaného B-a do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil rozsudek v napadené části a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmatečnické stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř., nutno přisvědčiti.

Stěžovatel namítá s hlediska důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), 10 tr. ř., že nejde o zločin loupeže a že by mohlo jíti pouze o podílnictví na loupeži podle § 196 tr. z., ježto se podle zjištění rozsudku nedopustil násilí na Marii P-ové, ani útoku na její majetek, že se choval úplně trpně a pouze převedl na sebe cigarety pocházející z loupeže.

Nalézací soud zjistil, že byl stěžovatel rozhodnut se spoluobžalovaným A-em zmocnit se balíků Marie P-ové, že si otevřel v kapse nůž, aby přerízl řemen poutající oba balíky, že po delší vzdálenost sledoval Marii P-ovou, vešel za ní do domu, stál v bezprostřední blízkosti spoluobžalovaného A-a, musel viděti, že se A. dopouští na P-ové násilí, aby se zmocnil balíků, a jeden balík pak převzal a utekl. Z toho pak dospěl nalézací soud k závěru, že si stěžovatel musel být vědom, že s ním spoluobžalovaný počítá jako s pomocníkem, že v něm tedy vidí svoji podporu pro případ potřeby, že stěžovatel stál pohotově v chodbě domu za účelem snazšího a bezpečnějšího provedení útoku, jeho přítomností se dostávalo spoluobžalovanému »morální« posily a opory, že si toho musel být vědom a tak jeho činnost doplňovala násilí provedené spoluobžalovaným, s nímž souhlasil, neboť převzal oloupený balík a utekl.

Za spolupachatelství při loupeži odpovídají všichni, kdož se ve společné dohodě zúčastňují jednání vedoucího ke zmocnění se cizí movité věci s použitím násilí proti nějaké osobě; není však třeba, aby se každý osobně dopouštěl násilí, ani není třeba úplně vyčerpávající předchozí dohody o všech podrobnostech; stačí po případě i pouhá přítomnost některého ze spolupachatelů k tomu účelu, aby zajišťoval druhého pachatele proti přistižení, aby mu stál po boku, věda, že druhý s ním počítá, jen když byl veden tímž zlým úmyslem.

Skutková zjištění rozsudku neobsahují dostatečný podklad pro posouzení, zda jsou u stěžovatele splněny všechny znaky spolupachatelství na loupeži, provedené spoluobžalovaným A-em, ve smyslu nahoře uvedeném. Ze zjištění, že se obžalovaný domluvil, že se zmocní balíků P-ové, ještě neplyne, že se rozhodli použiti proti ní násilí, aby jí věci odňali. V tom, že si stěžovatel připravil nůž, aby přerízl řemen, kterým byly balíky svázány, vidí nalézací soud jeho rozhodnutí odstranit eventuální překážku, nevyslovil se však jasně, zda tu stěžovatel měl na mysli překonat očekávaný snad odpor Marie P-ové a přemoci její odpor násilím, nebo zda se chtěl balíků zmocnit pouhým odříznutím řemene bez násilí na její osobě. Nevylučují tedy skutková zjištění závěr, že obžalovaní byli až do skutečného násilí proti Marii P-ové, vykonaného toliko obžalovaným A-em, rozhodnutí zmocnit se balíků bez násilí proti P-ové, tedy krádeží. Aby však mohlo býti usuzováno na to, že stěžovatel svou přítomností při činu poskytoval A-ovi psychickou posilu a oporu a byl hotov poskytnout mu pomoc za účelem snazšího a bezpečnějšího provedení útoku a že tedy jeho činnost doplňovala aktivní násilí provedené A-em, muselo by být zjištěno, buď že se obžalovaní dohodli odejmouti balíky násilím, neb aspoň to, že stěžovatel postřehl, že se A. dopouští násilí na P-ové, a že stál při tom dále pohotově, aby mu po případě pomohl při tomto násilném odnímání věci nebo provedení činu jinak zajištil. V tomto směru se rozsudek vyjadřuje pouze, že stěžovatel musel viděti, že se A. dopouští násilí, nezjišťuje však, že to skutečně viděl a že mu za takových okolností chtěl dále poskytnout pomoc. Ze zjištění rozsudku plyne, že mohlo jíti jen o malý okamžik, než se A. zmocnil prvního balíku, se kterým stěžovatel ihned uprchl, takže násilí nemusel po případě ani postřehnout.

Neposkytují tedy skutková zjištění rozsudku dostatečný podklad pro úsudek, zda jde u stěžovatele o spolupachatelství na zločinu loupeže, nebo po případě o jiný trestný čin.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat ostatními jejími námitkami.

Čís. 68.

Výrok, že nalézací soud vzal na podkladě výsledků řízení za prokázáno, že se obžalovaní »dopustili krádeže v celém rozsahu obžaloby«, nevyhovuje ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř.

(Rozh. ze dne 19. června 1946, Zm I 21/46.)

Nalézací soud uznal obžalovaného Josefa A-a a Františka B-a vinými, že v N. koncem května, tedy v době obecné nesnáze, ve společnosti jako spoluzlodějové odňali pro svůj užitek z držení a bez přivolení československého státu z bývalého německého vojenského skladu dva barely lehkého motorového oleje v ceně 1.375 K a tři prázdné barely v ceně 750 K a obžalovaný Josef A. kromě toho sám barel lehké nafty v ceně 660 K, tedy cizí movité věci v ceně převyšující 500 K i 2.000 K a že tím spáchali zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 I, písm. c), 174 II, písm. a) tr. z.

V důvodech uvedl:

»Z trestního oznámení, z výpovědi svědků Františka P-a a Bohumila B-a a ze znaleckého nálezu Karla V-a ve shodě s úplným doznáním obžalovaných má soud za zjištěno a prokázáno, že se obžalovaní Josef A. a František B. dopustili krádeže v celém rozsahu obžaloby a že tak naplnili skutkovou podstatu této krádeže po stránce objektivní i subjektivní, jak je uvedeno ve výroku rozsudku.

Trest byl oběma obžalovaným vyměřen podle první sazby § 178 tr. z., při čemž bylo shledáno polehčujícím — — —

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného Josefa A-a do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině tohoto obžalovaného a podle § 290 tr. ř. i ve výroku o vině obžalovaného Františka B-a a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Napadený rozsudek uvádí, že na podkladě výsledků řízení — jež jsou blíže uvedeny — má za dokázáno, »že se obžalovaní dopustili krádeže v celém rozsahu obžaloby«.

Zmateční stížnost napadá tento rozsudek s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), b), 10-tr. ř.

Důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. lze napadati výrok o rozhodných skutečnostech. K němu je třeba, aby se nalézací soud ve smyslu § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. vyjádřil, které skutečnosti má za dokázané. Této své povinnosti učiní nalézací soud zadost teprve tenkrát, když se jednotlivě vyjádří o všech skutečnostech, o nichž má za to, že naplňují jednotlivé zákonné znaky, jakož i o skutečnostech, jež vylučují použití ustanovení trestního zákona. Této své povinnosti nalézací soud nevyhověl způsobem, jak byl uveden nahoře; poněvadž tu vůbec nelze mluvit o výroku o rozhodných skutečnostech, chybí zde předmět uvedeného důvodu zmatečnosti.

Jak již bylo řečeno, je povinností nalézacího soudu, aby vyslovil, které jednotlivé skutečnosti, jimiž jsou naplněny příslušné zákonné znaky (positivní a negativní), má za dokázané. Teprve na podkladě těchto skutečností může zrušovací soud posouditi důvodnost právních výtek činěných zmateční stížností (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Poněvadž se nalézací soud nevyjádřil o těchto jednotlivých skutečnostech, zatížil svůj rozsudek uplatněnými hmotněprávními zmatky, neboť není z něho zřejmé, v kterých skutečnostech soud spatřuje naplněn ten který zákonný znak.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak je nahoře uvedeno. Poněvadž též důvod zmatečnosti prospívá spoluobžalovanému Františku B-ovi, bylo ohledně něho postupováno podle § 290 tr. ř.

Na nalézacím soudu bude, aby se při novém projednání věci neomezil toliko na zjišťování skutečností nutných k posouzení objektivní skutkové podstaty žalovaného zločinu, nýbrž aby se zabýval obhajobou obžalovaných po subjektivní stránce. Zejména je nutné vypořádati se s obhajobou (č. 1. 6, 7), že se obžalovaní domnívali, že se věci ničí v lese a že čeští a ruští vojáci prostřelují sudy, a aby na tomto podkladě posoudil, zda se obžalovaní octli v omylu o tom, že jde o věci, jež si obyvatelstvo smí vzít pro svoji potřebu. V této souvislosti bude ovšem třeba hodnotit skutečnost, potvrzenou Františkem P-em, že obžalovaní na cestě přikryli sudy senem a smrkovými větvemi.

Čís. 69.

Je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., opomine-li soud, odsuzuje pro zločin podle zákona na ochranu republiky k trestu na svobodě nejméně na dobu jednoho roku osobu pozbyvší československého státního občanství podle § 1, odst. 1 ústavního dekretu č. 33/1945 Sb., vysloviti též vypovědění odsouzeného z území republiky.

(Rozh. ze dne 19. června 1946, Zm II 54/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalo-

vaný uznán vinným zločinem podle § 12, č. 1, odst. 1 a č. 2 zákona č. 50/1923 Sb., pokud napadla rozsudek z toho důvodu, že nevyslovil vypovězení obžalovaného z území republiky, a vrátil věc soudu první stolice, aby o ní v tomto směru jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud odsoudil obžalovaného pro zločin podle § 12, č. 1, odst. 1 a č. 2, se zřetelem k § 2, odst. 4 zákona č. 50/1923 Sb. (na ochranu republiky) za použití ustanovení § 54 tr. z. do těžkého žaláře v trvání jednoho roku, zostřeného jedním tvrdým ložem měsíčně, a podle § 32 zákona na ochranu republiky ke ztrátě čestných práv občanských na dobu tří let, nevyslovil však, aby byl obžalovaný jako cizinec vypovězen podle § 33, odst. 1 téhož zákona z území republiky.

Zmateční stížnost napadá toto opominutí ve výroku nalézacího soudu o trestu z důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 11 tr. ř.

V trestním oznámení i v zápise o výslechu obžalovaného je uvedeno, že je obžalovaný německé národnosti; obžalovaný mimo to udal při hlavním přelíčení, že je v internačním táboře pro Němce. Ze spisů nevyhází nikde najevo, že obžalovaný přináleží k jiné národnosti než německé. Podle obsahu spisů se obžalovaný narodil ve V. (okres Šumperk), bydlel ve V. a je příslušný do N. (okres Šumperk).

Podle § 1, odst. 1 ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 2. srpna 1945, č. 33 Sb., pozbyli českoslovenští státní občané německé nebo maďarské národnosti, kteří podle předpisů cizí okupační moci nabyli státní příslušnosti německé nebo maďarské, dnem nabytí takové státní příslušnosti československého státního občanství. Ostatní českoslovenští státní občané německé nebo maďarské národnosti pozbyli podle § 1, odst. 2 uvedeného ústavního dekretu československého státního občanství dnem, kdy tento dekret nabyl účinnosti, tedy, hledíc k ustanovení § 6 onoho dekretu, dnem 10. srpna 1945.

Osoby německé nebo maďarské národnosti, které takto pozbyly československého státního občanství, staly se na československém státním území cizinci.

Paragraf 33, odst. 1 zákona na ochranu republiky stanoví závazně (»vysloví soud...« na rozdíl od ustanovení odst. 2, kde se praví: »V ostatních případech... může to soud učiniti...«) jako vedlejší trest vypovězení z území republiky, je-li cizinec odsouzen pro zločin podle zákona na ochranu republiky k trestu na svobodě nejméně na dobu jednoho roku.

Kdyby bylo zjištěno, že obžalovaný pozbyl československého státního občanství, bylo by nutno přisvědčit výtce, že nalézací soud nedbal tohoto velcího ustanovení zákona, když nevyslovil jeho vypovězení, že porušil hmotněprávní ustanovení, které není ponecháno na vůli volnému soudcovskému uvážení, a že tím překročil meze svého trestního oprávnění (§ 281, č. 11 tr. ř.).

Podle § 1, odst. 3 a 4 a § 2 uvedeného ústavního dekretu jsou však

někteří občané německé nebo maďarské národnosti vyňati, za předpokladů tam stanovených, z následků vyplývajících z předpisu § 1, odst. 1 a 2 onoho dekretu.

Nalézací soud se ve svém rozsudku vůbec nezabýval otázkou národnosti a státní příslušnosti obžalovaného a ovšem ani tím, zda snad obžalovaný nespadá pod výjimky vypočtené v § 1, odst. 3 a 4 a § 2 zmíněného ústavního dekretu, a nezjišťoval tyto skutečnosti, ačkoli jsou nezbytné pro posouzení, zda je třeba považovat obžalovaného za cizince podle § 33 zákona na ochranu republiky.

Proto bylo vyhověno zmateční stížnosti vytykající důvodně toto porušení zákona, a poněvadž zrušovací soud nemůže pro nedostatek skutkových zjištění rozhodnout ihned ve věci samé, bylo nutno vrátiti věc podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. soudu první stolice, aby o ní v naznačeném směru jednal a rozhodl.

Čís. 70.

K »udání« ve smyslu § 11 retribu. dekretu není třeba, aby pachatel učinil u vrchnosti trestní oznámení v technickém slova smyslu.

Spadá sem i sdělení učiněné na dotaz vyšetřujícího četníka.

(Rozh. ze dne 26. července 1946, Zm I 141/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 zákona č. 22/1946 Sb., ve znění vyhlášky ministra vnitra ze dne 18. února 1946, č. 23/1946 Sb.

Z důvodů:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že má nalézací soud mylně za to, že stěžovatelovo jednání zakládá skutkovou podstatu zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu, neboť prý neprávem považuje za »udání« ve smyslu uvedeného zákona stěžovatelovo sdělení, které učinil četníku P-ovi, když P. v N. vyšetřoval mezi občanstvem chování Josefa R-a. Zmateční stížnost dovozuje, že se zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu dopouští pouze ten, kdo z vlastního popudu uvede ve známost úředních osob okolnosti, které měly za následek stíhání a potrestání udané osoby. Poněvadž stěžovatel nešel k četníku P-ovi, neučinil žádné oznámení, nýbrž mluvil teprve tehdy, když byl k tomu přinucen P-ovým úředním aktem, když ho totiž P. vyšetřoval, nelze prý mluvit o »udání« ve smyslu retribučního dekretu, jak prý má mylně za to nalézací soud. Ten prý nezjišťoval jednotlivé znaky jednání obžalovaného a jednotlivé součásti jeho činnosti, jež ve svém souhrnu mají naplnit skutkovou podstatu udavačství, nýbrž se spokojil tím, že výraz »udal« převzal ze svědecké výpovědi Josefa R-a, který podle zjištění soudu neumí česky.

Neposkytují tedy skutková zjištění rozsudku dostatečný podklad pro úsudek, zda jde u stěžovatele o spolupachatelství na zločin loupeže, nebo po případě o jiný trestný čin.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat ostatními jejími námitkami.

Čís. 68.

Výrok, že nalézací soud vzal na podkladě výsledků řízení za prokázáno, že se obžalovaní »dopustili krádeže v celém rozsahu obžaloby«, nevyhovuje ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř.

(Rozh. ze dne 19. června 1946, Zm I 21/46.)

Nalézací soud uznal obžalovaného Josefa A-a a Františka B-a vinými, že v N. koncem května, tedy v době obecné nesnáze, ve společnosti jako spoluzlodějové odňali pro svůj užitek z držení a bez přivolení československého státu z bývalého německého vojenského skladu dva barely lehkého motorového oleje v ceně 1.375 K a tři prázdné barely v ceně 750 K a obžalovaný Josef A. kromě toho sám barel lehké nafty v ceně 660 K, tedy cizí movité věci v ceně převyšující 500 K i 2.000 K a že tím spáchali zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 I, písm. c), 174 II, písm. a) tr. z.

V důvodech uvedl:

»Z trestního oznámení, z výpovědi svědků Františka P-a a Bohumila B-a a ze znaleckého nálezu Karla V-a ve shodě s úplným doznáním obžalovaných má soud za zjištěno a prokázáno, že se obžalovaní Josef A. a František B. dopustili krádeže v celém rozsahu obžaloby a že tak naplnili skutkovou podstatu této krádeže po stránce objektivní i subjektivní, jak je uvedeno ve výroku rozsudku.

Trest byl oběma obžalovaným vyměřen podle první sazby § 178 tr. z., při čemž bylo shledáno polehčujícím — — —«

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného Josefa A-a do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině tohoto obžalovaného a podle § 290 tr. ř. i ve výroku o vině obžalovaného Františka B-a a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Napadený rozsudek uvádí, že na podkladě výsledků řízení — jež jsou blíže uvedeny — má za dokázáno, »že se obžalovaní dopustili krádeže v celém rozsahu obžaloby«.

Zmateční stížnost napadá tento rozsudek s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), b), 10-tr. ř.

Důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. lze napadati výrok o rozhodných skutečnostech. K němu je třeba, aby se nalézací soud ve smyslu § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. vyjádřil, které skutečnosti má za dokázané. Této své povinnosti učiní nalézací soud zadost teprve tenkrát, když se jednotlivě vyjádří o všech skutečnostech, o nichž má za to, že naplňují jednotlivé zákonné znaky, jakož i o skutečnostech, jež vylučují použití ustanovení trestního zákona. Této své povinnosti nalézací soud nevyhověl způsobem, jak byl uveden nahoře; poněvadž tu vůbec nelze mluvit o výroku o rozhodných skutečnostech, chybí zde předmět uvedeného důvodu zmatečnosti.

Jak již bylo řečeno, je povinností nalézacího soudu, aby vyslovil, které jednotlivé skutečnosti, jimiž jsou naplněny příslušné zákonné znaky (positivní a negativní), má za dokázané. Teprve na podkladě těchto skutečností může zrušovací soud posouditi důvodnost právních výtek činěných zmateční stížností (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Poněvadž se nalézací soud nevyjádřil o těchto jednotlivých skutečnostech, zatížil svůj rozsudek uplatněnými hmotněprávními zmatky, neboť není z něho zřejmé, v kterých skutečnostech soud spatřuje naplněn ten který zákonný znak.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak je nahoře uvedeno. Poněvadž též důvod zmatečnosti prospívá spoluobžalovanému Františku B-ovi, bylo ohledně něho postupováno podle § 290 tr. ř.

Na nalézacím soudu bude, aby se při novém projednání věci neomezil toliko na zjišťování skutečností nutných k posouzení objektivní skutkové podstaty žalovaného zločinu, nýbrž aby se zabýval obhajobou obžalovaných po subjektivní stránce. Zejména je nutné vypořádati se s obhajobou (č. l. 6, 7), že se obžalovaní domnívali, že se věci ničí v lese a že čeští a ruští vojáci prostřelují sudy, a aby na tomto podkladě posoudil, zda se obžalovaní octli v omylu o tom, že jde o věci, jež si obyvatelstvo smí vzít pro svoji potřebu. V této souvislosti bude ovšem třeba hodnotit skutečnost, potvrzenou Františkem P-em, že obžalovaní na cestě přikryli sudy senem a smrkovými větvemi.

Čís. 69.

Je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., opomine-li soud, odsuzuje pro zločin podle zákona na ochranu republiky k trestu na svobodě nejméně na dobu jednoho roku osobu pozbyvší československého státního občanství podle § 1, odst. 1 ústavního dekretu č. 33/1945 Sb., vysloviti též výpověď odsouzeného z území republiky.

(Rozh. ze dne 19. června 1946, Zm II 54/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalo-

vaný uznán vinným zločinem podle § 12, č. 1, odst. 1 a č. 2 zákona č. 50/1923 Sb., pokud napadla rozsudek z toho důvodu, že nevyslovil vypovězení obžalovaného z území republiky, a vrátil věc soudu první stolice, aby o ní v tomto směru jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud odsoudil obžalovaného pro zločin podle § 12, č. 1, odst. 1 a č. 2, se zřetelem k § 2, odst. 4 zákona č. 50/1923 Sb. (na ochranu republiky) za použití ustanovení § 54 tr. z. do těžkého žaláře v trvání jednoho roku, zostřeného jedním tvrdým ložem měsíčně, a podle § 32 zákona na ochranu republiky ke ztrátě čestných práv občanských na dobu tří let, nevyslovil však, aby byl obžalovaný jako cizinec vypovězen podle § 33, odst. 1 téhož zákona z území republiky.

Zmateční stížnost napadá toto opominutí ve výroku nalézacího soudu o trestu z důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 11 tr. ř.

V trestním oznámení i v zápise o výslechu obžalovaného je uvedeno, že je obžalovaný německé národnosti; obžalovaný mimo to udal při hlavním přelíčení, že je v internačním táboře pro Němce. Ze spisů nevyhází nikde najevo, že obžalovaný přináležel k jiné národnosti než německé. Podle obsahu spisů se obžalovaný narodil ve V. (okres Šumperk), bydlel ve V. a je příslušný do N. (okres Šumperk).

Podle § 1, odst. 1 ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 2. srpna 1945, č. 33 Sb., pozbyli českoslovenští státní občané německé nebo maďarské národnosti, kteří podle předpisů cizí okupační moci nabyli státní příslušnosti německé nebo maďarské, dnem nabytí takové státní příslušnosti československého státního občanství. Ostatní českoslovenští státní občané německé nebo maďarské národnosti pozbyli podle § 1, odst. 2 uvedeného ústavního dekretu československého státního občanství dnem, kdy tento dekret nabyl účinnosti, tedy, hledíc k ustanovení § 6 onoho dekretu, dnem 10. srpna 1945.

Osoby německé nebo maďarské národnosti, které takto pozbyly československého státního občanství, staly se na československém státním území cizinci.

Paragraf 33, odst. 1 zákona na ochranu republiky stanoví závazně (»vysloví soud...« na rozdíl od ustanovení odst. 2, kde se praví: »V ostatních případech... může to soud učiniti...«) jako vedlejší trest vypovězení z území republiky, je-li cizinec odsouzen pro zločin podle zákona na ochranu republiky k trestu na svobodě nejméně na dobu jednoho roku.

Kdyby bylo zjištěno, že obžalovaný pozbyl československého státního občanství, bylo by nutno přisvědčit výtce, že nalézací soud nedbal tohoto velícího ustanovení zákona, když nevyslovil jeho vypovězení, že porušil hmotněprávní ustanovení, které není ponecháno na vůli volnému soudcovskému uvážení, a že tím překročil meze svého trestního oprávnění (§ 281, č. 11, tr. ř.).

Podle § 1, odst. 3 a 4 a § 2 uvedeného ústavního dekretu jsou však

někteří občané německé nebo maďarské národnosti vyňati, za předpokladů tam stanovených, z následků vyplývajících z předpisu § 1, odst. 1 a 2 onoho dekretu.

Nalézací soud se ve svém rozsudku vůbec nezabýval otázkou národnosti a státní příslušnosti obžalovaného a ovšem ani tím, zda snad obžalovaný nespadá pod výjimky vypočtené v § 1, odst. 3 a 4 a § 2 zmíněného ústavního dekretu, a nezjišťoval tyto skutečnosti, ačkoli jsou nezbytné pro posouzení, zda je třeba považovat obžalovaného za cizince podle § 33 zákona na ochranu republiky.

Proto bylo vyhověno zmateční stížnosti vytýkající důvodně toto porušení zákona, a poněvadž zrušovací soud nemůže pro nedostatek skutkových zjištění rozhodnout ihned ve věci samé, bylo nutno vrátiti věc podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. soudu první stolice, aby o ní v naznačeném směru jednal a rozhodl.

Čís. 70.

K »udání« ve smyslu § 11 retribučního dekretu není třeba, aby pachatel učinil u vrchnosti trestní oznámení v technickém slova smyslu.

Spadá sem i sdělení učiněné na dotaz vyšetřujícího četníka.

(Rozh. ze dne 26. července 1946, Zm I 141/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 zákona č. 22/1946 Sb., ve znění vyhlášky ministra vnitra ze dne 18. února 1946, č. 23/1946 Sb.

Z důvodů:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že má nalézací soud mylně za to, že stěžovatelovo jednání zakládá skutkovou podstatu zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu, neboť prý neprávem považuje za »udání« ve smyslu uvedeného zákona stěžovatelovo sdělení, které učinil četníku P-ovi, když P. v N. vyšetřoval mezi občanstvem chování Josefa R-a. Zmateční stížnost dovozuje, že se zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu dopouští pouze ten, kdo z vlastního popudu uvede ve známost úředních osob okolnosti, které měly za následek stíhání a potrestání udané osoby. Poněvadž stěžovatel nešel k četníku P-ovi, neučinil žádné oznámení, nýbrž mluvil teprve tehdy, když byl k tomu přinucen P-ovým úředním aktem, když ho totiž P. vyšetřoval, nelze prý mluvit o »udání« ve smyslu retribučního dekretu, jak prý má mylně za to nalézací soud. Ten prý nezjišťoval jednotlivé znaky jednání obžalovaného a jednotlivé součásti jeho činnosti, jež ve svém souhrnu mají naplnit skutkovou podstatu udavačství, nýbrž se spokojil tím, že výraz »udal« převzal ze svědecké výpovědi Josefa R-a, který podle zjištění soudu neumí česky.

Námítka neobstojí. Výraz »udat« znamená tolik jako »před vrchností tvrdit, uvést, sdělit, vypovědět«. Neznašená, že pachatel musí učinit u vrchnosti trestní oznámení v technickém slova smyslu, stačí jakékoliv pachatelovo vyjádření nebo sdělení, jež zjednáva nebo zesiluje podklad, který vrchnosti ukládá, aby pátrala a zjišťovala, zda se určitá osoba dopustila činnosti, označené pachatelem, či nikoliv. Zjistil-li nalézací soud, že stěžovatel sdělil četníkovi P-ovi, když se ho P. ptal na politickou činnost Josefa R-a, že se Josef R. vyjadřoval, že nevěří německé propagandě a jejím zprávám a že Německo válku prohraje, a že Josef P. byl potom odsouzen k trestu na svobodě a tento trest odpykal, správně usoudil, že šlo o udání ve smyslu retribučního dekretu.

Čís. 71.

Okolnost, že bylo k pachatelovým předchozím krádežím přihlédnuto při jeho odsouzení pro krádež ze zvyku, nebrání tomu, aby byla za krádež ze zvyku kvalifikována jeho další, byť i jen jediná krádež, kterou spáchal po odpykání uloženého trestu.

(Rozh. ze dne 26. července 1946, Zm I 161/46.)

Obžalovaný, který byl již čtyřiašedesátkrát trestán, většinou pro krádeže, spáchal asi tři měsíce poté, co byl propuštěn z trestnice, v níž si odpykával trest pětiletého těžkého žaláře za zločin krádeže ze zvyku podle §§ 171, 176 I tr. z., novou krádež.

Nalézací soud ho uznal vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 176 I tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. uplatňuje zmatečnou stížnost námítkou, že nalézací soud mylně podřadil stěžovatelův čin ustanovení § 176 I tr. z., a dovozuje, že v souzeném případě nelze mluvit o krádeži ze zvyku jednak proto, že se stěžovatel po dobu pěti let nedopustil žádné krádeže, při čemž prý je nerozhodné, zda byl v té době na svobodě anebo v trestu, jednak proto, že prý všechna stěžovatelova předcházející odsouzení pro krádeže byla konsumována jeho odsouzením pro zločin podle § 176 I tr. z. v roce 1941, takže věc je nutno posuzovat tak, jako by šlo v souzeném případě o jeho prvou krádež.

Námítka neobstojí v žádném směru. Zmatečnou stížnost sama připouští, že je podle ustálené judikatury význačnou pro krádež ze zvyku patrná náchylnost ke kradení, které pachatel podléhá při každé naskytující se příležitosti, a že této náchylnosti nasvědčuje nejen bezúspěšné opětovné potrestání pro krádeže, nýbrž i hromadění krádeží v krátkých časových úsecích. Zákonný pojem »páchání krádeže ze zvyku« může být tudíž na-

plněn buď tím, že obžalovaný byl již dříve opětovně bezúspěšně trestán pro krádež, nebo tím, že v souzené věci nahromadil velký počet krádeží v krátkých časových úsecích. V souzeném případě jde o prvou krádež naplnění pojmu »páchání krádeže ze zvyku«, že totiž obžalovaný byl již dříve opětovně a bezúspěšně potrestán pro krádeže. V jakých časových úsecích byly páhány tyto předchozí krádeže, pro které byl bezúspěšně potrestán, je nerozhodné. I když nalézací soud vyslovil při odůvodňování stěžovatelovy náchylnosti ke kradení, že stěžovatel byl mnohokrát odsouzen pro krádeže spáchané v krátkých časových úsecích, nemůže být pochyby o tom, že má na mysli pouze prvou krádež naplnění pojmu »páchání krádeže ze zvyku«. Míjí se proto cíle další námítky zmatečnou stížností, jimiž se snaží dovodit, že nešlo u stěžovatele o hromadění krádeží v krátkých časových úsecích. Námítka zmatečnou stížností, že jsou všechna stěžovatelova předchozí odsouzení pro krádeže konsumována jeho odsouzením v roce 1941 pro zločin podle § 176 I tr. z. a že je nutno věc posuzovat tak, jako by šlo o stěžovatelovu prvou krádež, se zakládá na nesprávném porozumění výkladu literatury, k níž poukazuje. Okolnost, že stěžovatel byl v roce 1941 odsouzen pro krádež ze zvyku (§ 176 I tr. z.), nebrání, aby byl znovu odsouzen pro krádeže ze zvyku, dopustil-li se po odsouzení nové, třebaš jediné krádeže. Toto předchozí odsouzení pro krádež ze zvyku jen přistupuje k oněm ostatním opětovným bezúspěšným odsouzením pro krádež, jež svědčí o náchylnosti obžalovaného ke kradení.

Poněvadž v souzeném případě nalézací soud zjistil, že stěžovatel byl již čtyřiašedesátkrát trestán, většinou pro krádeže, a že po svém propuštění z trestu za poslední krádež spáchanou ze zvyku spáchal novou krádež, jakmile se mu naskytla příležitost, usoudil právem, že je stěžovatel náchylný ke kradení, že si vzal kradení ve zvyk, a správně uznal na kvalifikaci jeho činu jako zločinu podle § 176 I tr. z.

Čís. 72.

Trest na svobodě uložený místo trestu smrti podle § 1 zák. č. 91/1934 Sb. nelze dále snížit podle § 338, odst. 2 tr. ř.

K pojmu pokusu beztrestného pro nezpůsobilost použitého prostředku.

(Rozh. ze dne 14. srpna 1946, Zm II 92/46.)

Obžalované Markéta a Flora A-ovy uprchly před blízcími se válečnými operacemi ze svého domova i s tříletou dcerou Markétou A-ové Kateřinou. Dne 15. května 1945 nastoupily pěšky cestu domů. Po čtyřdenním putování a třech probdělých nocích byly tak vysílené únavou, nevyspáním a hladem, že již nemohly dále. K tomu cestou těžce onemocněla Kateřina A-ová, měla vysokou horečku a byla úplně apatická. To vše ve spojení s obavou z nejisté budoucnosti dohnalo obžalované k rozhodnutí, že i s dítětem společně zemrou. Sešly proto s cesty k říčce, chtějíce se v ní utopit. Vstoupily do vody, ta však nebyla dost hluboká.

Přítom Markéta A-ová ponořila svou bezvládnou dceru Kateřinu pod vodu a držela ji tak asi 5 minut, až nejevila žádných známek života. Pak ji položila do mělké vody u břehu. Mezitím si Flora A-ová, stojíc ve vodě, způsobila sklem, které našla, silně krvácející řezné rány na obou zápěstích. Pak sklo podala Markétě A-ové, která chtěla učinit totéž, avšak pro vysílení se jí to nepodařilo. Prosila proto Floru A-ovou, aby jí sklem prořízla tepny. Flora A-ová ji na to sklem způsobila řezné rány na obou zápěstích a na krku, avšak ani jí se pro vysílení nepodařilo proříznout tepny. Zatím si obžalovaných všimli lidé a zabránili jejich dalšímu počínání.

Nalézací soud uznal Markétu A-ovou vinnou zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135, č. 4 tr. z., jehož se dopustila tím, že proti své dceři Kateřině A-ové v úmyslu, aby ji usmrtila, jednala takovým způsobem, že z toho vzešla smrt Kateřiny A-ové. Floru A-ovou pak uznal vinnou zločinem nedokonané vraždy prosté podle §§ 8, 134, 135, č. 4 tr. z., který spáchala tím, že proti Markétě A-ové v úmyslu, aby ji usmrtila, podnikla činnost, vedoucí ke skutečnému vykonání vraždy, její čin však nebyl dokonán jen pro nemohoucnost a pro překážku odjinud v to příšlou.

Markétě A-ové uložil podle § 136 tr. z., použiv § 1 zák. č. 91/1934 Sb., trest těžkého žaláře v trvání patnácti let, Floře A-ové podle § 138 tr. z., sazby první, použiv § 338 tr. ř., trest těžkého žaláře v trvání tří let.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnosti obžalovaných Markéty a Flory A-ových do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost Markéty A-ové se domáhá toho, aby bylo při výměře trestu použito ustanovení § 338 tr. ř. a aby trest těžkého žaláře patnácti let vyměřený podle § 136 tr. z. a § 1 zákona č. 91/1934 Sb. byl snížen pod uvedenou výměru.

Ustanovení § 338 tr. ř. lze použít v případě, kde by »podle zákona« měl trest být vyměřen mezi deseti a dvaceti lety. Tomu dlužno rozumět tak, že se tohoto ustanovení smí použít jen tam, kde je takový trest stanoven zákonnou sazbou, nikoli tam, kde trest ve výši uvedené v § 338, odst. 2 tr. ř. byl již vyměřen za použití ustanovení dovolujícího jeho snížení pod zákonnou sazbu.

V podstatě poukazuje vyličený obsah námítky činěné pod názvem odvolání na důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 11 tr. ř., jemuž však z uvedených důvodů nemohlo býti vyhověno.

Zmateční stížnost Flory A-ové namítá, že použitý prostředek a způsob jeho použití nebyly způsobily přivodit smrt. Těmito námítkami je uplatňován zmatek podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. (nesprávně podle § 281, čís. 5, 9, písm. b) tr. ř.). Námítce nelze přisvědčit.

O beztrestný pokus pro nezpůsobilost použitého prostředku jde tam, kde byla příčinou pachatelova omylu o účinnosti prostředku, jehož použil ke spáchání činu, hrubá neznalost přírodních zákonů (rozh. č. 7221, 7222 Sb. n. s. I). O takový případ nejde v souzené věci.

Jak nalézací soud zjistil, použila obžalovaná k proříznutí tepen v zápěstí Markéty A-ové kousku skla, které způsobilo řezné rány v zápěstích a na loktech obou rukou a mimo to na krku, avšak pro nedostatek sil se jí podařilo pořezati jen podkožní vazivo.

Z tohoto zjištěného děje je nepochybné, že se obžalovaná mylila o svých fyzických schopnostech, neboť kousek skla — jak uvádí nalézací soud — byl objektivně způsobilý vývolatí zamýšlený výsledek, a že její omyl nebyl podložen hrubou neznalostí přírodních zákonů.

Nebylo proto lze vyhověti ani této zmáteční stížnosti.

Čís. 73.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 3, odst. 1 retr. zák. není třeba, aby posluchači poznali, že jde o propagaci fašismu nebo nacismu. Stačí, že k tomu činnost obžalovaného byla objektivně způsobila. Nemusí též jít o činnost zvlášť soustavnou.

(Rozh. ze dne 14. srpna 1946, Zm II 130/46.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem proti státu podle § 3, odst. 1 retribučního zákona, který spáchal tím, že v době okupace, tedy v době zvýšeného ohrožení republiky, propagoval a podporoval nacistické a fašistické hnutí, a to zejména tím, že spolupodepsal žádost adresovanou obecnímu zastupitelstvu v N., aby v tomto zastupitelstvu byla zastoupena i organizace zelených, hákových křížů, jejímž byl členem.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Napadený rozsudek vyslovil, že obžalovaný podal žádost na obecní zastupitelstvo v N. ve »snaze« zmocnit se vlivu ve správě obce N. ve funkci člena organizace zelených hákových křížů, tedy ve funkci nacistického hnutí. Není tudíž správné tvrzení zmáteční stížnosti (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.), že se nalézací soud opominul zabývatí zjištěním skutečností potřebných k závěru o subjektivní stránce souzeného zločinu.

K posouzení otázky způsobilosti činnosti obžalovaného přivoditi výsledek zakázaný zákonem v § 3, odst. 1 retribučního dekretu se nevyžaduje, aby posluchači poznali, že jde o propagaci nebo podporu fašistického nebo nacistického hnutí, nýbrž stačí, že činnost k tomu byla objektivně způsobila. Nepochybil proto nalézací soud, když nezjišťoval subjektivní úsudky slyšených svědků.

Skutková podstata podle § 3, odst. 1 uved. zák. nevyžaduje zvláštní soustavnosti, pročež zmáteční stížnost v tomto směru nemůže míti úspěch.

Čís. 74.

Pokud je obrana nožem přiměřená proti útoku holí.

Při nutné spravedlivé obraně nožem je nerozhodné, že měl pachatel u sebe nůž, aby ho použil při rvačkách.

K pojmu spravedlivé nutné obrany není třeba, aby zvolený způsob obrany byl jediným prostředkem k odvrácení nebo vyhnutí se útoku.

(Rozh. ze dne 14. srpna 1946, Zm II 132/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 140 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný — který byl podnapilý — byl napaden Karlem P-em, který ranou pěstí do prsou odrazil Matuše R-a, odtrhnivšího útočnicka Karla P-a od obžalovaného, že Karel P. vytrhl obžalovanému hůl a udeřil ho touto holí přes hlavu tak silně, že se hůl přelomila, že se chystal znovu udeřit obžalovaného pahýlem hole, že ho však obžalovaný bodl nožem do stehna a do hrudníku, že tato rána zasáhla srdce a usmrtila Karla P-a.

Na tomto podkladě vyloučil nalézací soud beztrestnost obžalovaného z důvodu nutné obrany podle § 2, písm. g) tr. z. a vyslovil, že čin obžalovaného zakládá skutkovou podstatu zločinu podle § 140 tr. z.

Zmateční stížnost uplatňuje zmatek podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. a namítá, že nalézací soud pochybil při řešení otázky »spravedlivé nutné obrany«.

Právem.

Obžalovaný byl napaden útočником, který byl ozbrojen holí, kterou obžalovaného udeřil, až ji přerazil, a jejímž pahýlem se chystal opakovat útok. Dlužno proto usuzovati, že obrana nožem byla přiměřená proti vylíčenému útoku vzhledem ke zjištěným místním a časovým okolnostem. Nesprávně tudíž vyslovil nalézací soud, že obrana byla nepřiměřená již pro použitý nástroj. Skutečnost, že obžalovaný měl u sebe nůž, aby ho použil při rvačkách — jak zjišťuje nalézací soud —, je pro souzený případ nezávažná, šlo-li o odvrácení protiprávního útoku Karla P-a. Skutečnost, že obžalovaný byl ve společnosti Matuše R-a, nevylučuje přiměřenost použitého nástroje, zejména když podle zjištěného děje pomoc Matuše R-a selhala. K pojmu spravedlivé nutné obrany se nevyžaduje, aby zvolený způsob obrany byl jediným prostředkem k odvrácení nebo vyhnutí se útoku. Pochybil proto nalézací soud, když na zjištěném podkladě vyslovil, že nejde o obranu ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. proto, že se obžalovaný bránil nožem.

Přesto však nelze rozhodnouti ve věci samé, neboť nalézací soud nezgodnotil obhajobu obžalovaného, že nešlo o záměrné zasažení útočnickova srdce a že obžalovaný chtěl útočícího bodnouti do ramene, neboť teprve na takto doplněném podkladě bude lze posouditi, zda způsobem většího zla — smrti —, než bylo třeba k odvrácení útoku, došlo k vykročení z mezí nutné obrany, zejména zda se toto vykročení stalo z poděšení, ze strachu nebo z leknutí, takže by byl obžalovaný beztrestný, po případě zda vykročení z mezí nutné obrany bylo nedbalé, při čemž nutno zhodnotiti podnapilý stav obžalovaného, po případě zda obžalovaný bodnutím do srdce úmyslně vykročil z mezí obrany.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti a rozhodnuto, jak je nahoře uvedeno.

Při novém projednání věci bude na nalézacím soudě, aby se v případě posouzení činu ve smyslu § 140 tr. z. při výkladu subjektivní stránky tohoto zločinu řídil zásadami uvedenými v rozh. čís. 7294 Sb. n. s. I.

Čís. 75.

Ke skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 retr. dekr. se nevyžaduje, aby byl udaný označen jménem.

(Rozh. ze dne 16. srpna 1946, Zm I 169/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 11 zákona č. 22/1946 Sb.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný oznámil na četnické stanici, že byl v hostinci s Františkem B-em, že tam k němu přistoupil nějaký muž, jenž pronesl výrok zlehčující odznak s hákovým křížem, a že onen muž dosud sedí v hostinci.

Zmateční stížnost se domnívá, že nalézací soud neprávem shledal v tomto ději skutkovou podstatu zločinu podle § 11 zákona č. 22/1946 Sb., neboť označení udané osoby nebylo přesné a šlo o udání proti neznámé osobě. Námitka není odůvodněna, neboť zákon nevyžaduje, aby »jiný« byl označen jmenovitě. V podstatě je obsahem námitky uplatňováno, že udání obžalovaného u četnické stanice nebylo způsobitelným prostředkem, který by mohl založit příčinnou souvislost mezi udáním a zatčením udaného. Ani tu nelze zmateční stížnosti přisvědčit, ježto je zjištěno, že četnická stanice podle údajů obžalovaného skutečně vypátrala udaného, a ježto podle obecné zkušenosti postačuje způsob označení, použitého obžalovaným, k vypátrání pachatele. Bylo tudíž udání obžalovaného jednou z podmínek zatčení udaného, pročez je splněn zákonný znak příčinného vztahu. Tím je zároveň vyvrácena další námitka

zmateční stížnosti, která uplatňuje, že by bylo k zatčení udaného nedošlo, kdyby byla četnická stanice nebyla začala vyšetřovati, kdo je onen neznámý muž, neboť činnost obžalovaného byla právě jednou z podmínek tohoto četnického vyšetřování.

Udavačství může být spácháno i ústně, jako se to stalo v souzeném případě. Nezáleží proto na tom, že s obžalovaným nebyl na četnické stanici sepsán žádný záznam. Odepřel-li obžalovaný protokolární výpověď na četnictvu s odůvodněním, že »pospíchá na vlak«, neplyne z toho, že netrval na udání vůbec; to tím spíše, když nalézací soud zjistil, že obžalovaný vytýkal četníku neochotu.

Ježto vina obžalovaného záleží v tom, že udal jiného na četnictvu, je nezávažné, že nemohlo být zjištěno, že obžalovaný učinil udání také na gestapu.

Zjistil-li nalézací soud, že se obžalovaný vůči četnictvu vyjádřil, že to ohlásí na gestapu, nebude-li záležitost hned vyšetřena, jde o skutečnost, která svědčí v neprospěch obžalovaného, neboť obžalovaný tím zdůraznil svoje obvinění; nemůže mít proto úspěchu zmateční stížnost, pokud namítá, že obžalovaný mohl být uznán vinným toliko jiným (lehčím) trestným činem, vyhrožováním, spáchaným na četnictvu.

Čís. 76.

Eventuální úmysl by byl u zločinu zpronevěry podle § 183 tr. z. vyloučen, jen kdyby bylo zjištěno, že by obžalovaný nebyl věci zpronevěřil, kdyby byl věděl, že mají cenu přes 2.000 Kčs.

(Rozh. ze dne 16. srpna 1946, Zm II 133/46.)

Poškozená Marie P-ová požádala obžalovaného v květnu 1945, aby z nádražní úschovny zavazadel její zavazadla a uschoval jí je zatím u sebe. Obžalovaný zavazadla vyzvedl a donesl je domů, kde je otevřel. Nalezl v nich různé šperky v ceně přes 10.000 Kčs, nikoli přes 20.000 Kčs, vyňal je ze zavazadel a část jich zašantročil neznámo kam, část v ceně 6.950 Kčs daroval manželům Janu a Emilii B-ovým, když u nich byl na návštěvě se svým synovcem Vladimírem A-em, a oni je pohostili. Při tom Jan B. daroval obžalovanému a Vladimíru A-ovi každému stříbrné hodinky s řetízem.

Obžalovaný se hájil tím, že nevěděl, že šperky, které si přivlastnil, mají tak velikou cenu, neboť mu Jan B. o platinových věcech, které mu daroval, a které byly pak oceněny celkem částkou 6.500 Kčs, řekl, že jsou ze stříbra.

Nalézací soud vyslovil, že tato obhajoba, i když jí Jan B. potvrdil, nemůže obžalovaného ospravedlniti, nehledě ani k tomu, že si obžalovaný vzhledem k množství šperků, které si přivlastnil, musel být vědom toho, že jejich cena převyšuje daleko 2.000 Kčs. Uznal proto obžalovaného vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z., spáchaným tím,

že za sebou zadržel a přivlastnil si šperky svěřené mu Marií P-ovou v ceně převyšující 2.000 Kčs, nikoli však 20.000 Kčs.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost napadá výrok o skutečnostech, podle nichž nalézací soud usoudil, že je splněna skutková podstata souzeného zločinu po subjektivní stránce i ve příčině výše škody přes 2.000 Kčs. Zmateční stížnost poukazuje na to, že obžalovaný dal věci za večeři v ceně 300 Kčs. Nemůže však mít úspěch, neboť pomíjí zjištění nalézacího soudu, že obžalovaný a jeho synovec Vladimír A. dostali od Jana B-a každý jedny stříbrné hodinky se řetízem double. Konečně by k vyloučení eventuálního úmyslu bylo třeba, aby zmateční stížnost mohla poukázat na obhajobu obžalovaného, že by byl věci nezpronevěřil, kdyby byl znal pravou jejich hodnotu. V tomto smyslu se však obžalovaný nehájil.

Čís. 77.

Pokud se dopouští přečinu (zločinu) podle § 24 zák. č. 9/1924 Sb. nálezce rozhlasového přijímače, který hlásil místnímu národnímu výboru, že má rozhlasový přijímač, a ptal se, jak s ním má naložit, a byv poukázán, aby vyčkal úředních nařízení, má přijímač dále u sebe bez povolení podle uvedeného zákona.

(Rozh. ze dne 28. srpna 1946, Zm I 87/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), b), správně jen písm. a) tr. ř., a dovozuje, že není naplněna skutková podstata trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným.

Při přezkoumání těchto výtek shledal zrušovací soud, že nejsou zjištěny skutečnosti, jež by při správném použití zákona měly být základem nálezu.

Nalézací soud zjistil: »Obžalovaný našel u státní silnice, poblíže osady K., čtyřlampový rozhlasový přijímač zanechaný tam německými státními příslušníky a tento přijímač u sebe přechovával až do 14. 8. 1945, kdy mu byl zabaven. Obžalovaný výslovně doznává, že přijímač

měl uschován doma, aniž k tomu měl úřední povolení, a že mu byla koncesní listina vydána poštovním úřadem v P. teprve dne 15.9. 1945, jak soud zjišťuje z koncesní listiny, a že o ni zažádal teprve začátkem září 1945.«

Dále zjistil nalézací soud: »Začátkem května 1945 přišel ke svědkovi P-ovi jako ke členu místního národního výboru obžalovaný, říkal mu, že má rozhlasový přijímač a co s ním má dělat. Svědek mu řekl, ježto nebyly žádné bližší instrukce, aby vyčkal nařízení úřadů. Svědeckou výpovědí Josefa K., podporovanou trestním oznámením, má soud za zjištěno, že byla okresním národním výborem ve V. vydána vyhláška ze dne 7. června 1945, podle níž měly býti do 15. června 1945 u místního národního výboru v K. odvedeny věci po Němcích.«

V tomto zjištěném skutku shledal nalézací soud skutkovou podstatu přečinu podle § 24, odst. 1, zák. č. 9/1924 Sb., uznáváje obžalovaného vinným, že bez povolení přechovával radiotelefonní zařízení.

Je sice pravda, že je ve smyslu § 3, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. (jak uvádí nalézací soud) třeba rozuměti přechováváním všechny případy, kdy osoba fyzická nebo právnická má u sebe radiotelefonní zařízení.

Judikatura se pak ustálila v názoru, že pojmu přechovávání odpovídá již skutkový stav záležející v tom, že někdo má u sebe vlastní nebo cizí radiotelefonní zařízení, aniž záleží na podnětu, z něhož k tomu došlo, nebo na účelu tohoto skutečného stavu, ani na době, po kterou se tak děje.

Leč přesto vše nelze přece zákon vykládati tak, jako by snad majiteli koncese k přechovávání radiotelefonního zařízení bylo pod trestem zakázáno pouštěti toto zařízení vůbec z ruky a jako by snad každý fyzický vztah jiné osoby, nemající koncesi, k takovému zařízení, pokud se děje v zastoupení, za souhlasu a za dozoru oprávněného majitele koncese a pod. a pokud při tom jest podle okolností případu vyloučeno každé »obcházení zákona«, již opodstatňoval zásah zákonem zakázaný (srov. rozh. 3.150, 5.010 Sb. n. s. I).

Obžalovaný nemaje podle zjištění nalézacího soudu povolení k přechovávání radiotelefonního zařízení, našel rozhlasový přijímač, opuštěný prchajícími německými státními příslušníky, a ohlásil členu místního národního výboru, že má rozhlasový přijímač, a tázal se, co s ním má dělat.

Toto zjištění je kusé, neboť z něho neplyne, za jakým účelem obžalovaný hlásil členu místního národního výboru, že má přijímač, zda snad proto, že chtěl členu místního národního výboru jako zástupci úřadu ohlásiti jeho nález, anebo snad proto, že chtěl dosíci povolení k jeho přechovávání.

Tato okolnost je podstatná pro posouzení viny obžalovaného, zvláště po subjektivní stránce. Odnesl-li obžalovaný nalezený přijímač, avšak nález oznámil úřadu a po tomto oznámení jej podle poukazu úřadu dále měl v úschově, tu sice, nemaje povolení, měl u sebe radiotelefonní zařízení, avšak vzhledem k poukazu členu místního národního výboru jako zá-

stupce úřadu mohl míti za to, že je přechovává za souhlasu úřadu, oprávněného k přijímání hlášení, pokud se týče k přijímání věcí nalezených, v souzeném případě věcí Němci opuštěných.

Zrušovací soud postupoval proto podle ustanovení § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. a rozhodl, jak je uvedeno ve výrokové části.

Čís. 78.

Obžalovaný, který souhlasil s tím, aby bylo hlavní přelíčení konáno v jeho nepřítomnosti, není tímto svým souhlasem vázán tak, že by jej do hlavního přelíčení vůbec nemohl platně odvolat, ani když pro odvolání uvede závažné důvody.

(Rozh. ze dne 30. srpna 1946, Zm I 156/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl odporu obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž stěžovatelka byla uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c), 176 II, písm. a) tr. z., a uložil nalézacímu soudu, aby o obžalobě konal nové hlavní přelíčení.

Zmateční stížnost a odvolání odkázal na toto rozhodnutí.

Důvody:

Obžalovaná uplatňuje proti rozsudku vynesenému v její nepřítomnosti odpor, zmateční stížnost a odvolání.

Na odůvodnění odporu uvádí jako neodvratnou překážku ve smyslu § 427, odst. 3 tr. ř., že

- a) byla v den hlavního přelíčení ve vazbě krajského soudu v N.,
- b) žádala o odvolání hlavního přelíčení a o delegaci krajského soudu v N. a předpokládala, že této žádosti bude vyhověno,
- c) v době před hlavním přelíčením i v den hlavního přelíčení byla v N., hlavní přelíčení se konalo u krajského soudu ve V., nejkrajší spojení z N. do V. měří 98 km, od 23. ledna 1945 však byly, jak je notorické, přípustné cesty vlakem jen do 75 km a nad 75 km jen, když byla cesta nutná v bezprostředním zájmu říšské obrany.

Důvod uvedený pod a) sám o sobě nelze uznat za neodvratnou překážku ve smyslu § 427, odst. 3 tr. ř., když není ani naznačeno, že se obžalovaná aspoň pokusila o to, aby byla z vazby předvedena k hlavnímu přelíčení.

Takovou překážkou není ani důvod pod b) uvedený, neboť za takovou lze označit jen překážku, ležící mimo vůli obžalované. Tomu tak však v tomto případě nebylo. Obžalovaná sama udává, že se nedostavila k hlavnímu přelíčení proto, že předpokládala, že bude k její žádosti hlavní přelíčení odvoláno. Nedostavila se tedy k hlavnímu přelíčení o své vůli, nikoli pro neodvratnou překážku ležící mimo její vůli.

Nelze však odepřít oprávnění odporu z důvodu uvedeného pod c).

Obžalovaná sice při svém výslechu dne 12. ledna 1945 udala, že souhlasí s tím, aby hlavní přelíčení bylo provedeno v její nepřítomnosti, avšak v podání došlém k soudu dne 29. ledna 1945 prohlásila, že mění toto své rozhodnutí, že nesouhlasí s konáním hlavního přelíčení v její nepřítomnosti, a uvedla důvody, jež ji vedly ke změně jejího původního rozhodnutí. V zákoně není podklad pro názor, že je obžalovaný tak vázán svým jednou daným souhlasem s konáním hlavního přelíčení v jeho nepřítomnosti, že by jej do hlavního přelíčení vůbec nemohl platně odvolat, a to ani tehdy, když pro odvolání původního souhlasu uvádí zcela přijatelné důvody. Nelze proto v souzeném případě odepřít obžalované právo odporu, když odvolala souhlas s konáním hlavního přelíčení v její nepřítomnosti ještě před hlavním přelíčením, udávajíc i důvody změny svého rozhodnutí, takže tím v souzeném případě, i když odvolání původního souhlasu došlo k soudu jen den před hlavním přelíčením, nevzniká podezření, že jí šlo jen o zmaření nařízeného hlavního přelíčení.

Omezení dopravy, jak je uvádí odpor, je notorické a směr jízdy vlakem a vzdálenost z N. do V. jsou osvědčeny jízdním řádem ČSD. Tuto překážku, obžalovanou nezaviněnou a ležící mimo její vůli, je třeba označit za neodvratnou ve smyslu § 427, odst. 3 tr. ř.

Proto bylo důvodnému odporu vyhověno.

Čís. 79.

Mladistvému, jenž byl uznán vinným zločinem podle § 1 retr. dekr. (§ 2 zák. čís. 50/1923 Sb.) trestným těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí, nutno vyměřiti trest zavření v mezích sazeb stanovených v § 8, odst. 4 zák. čís. 48/1931 Sb., pod jejichž dolejší hranici jej nelze snížit.

(Rozh. ze dne 30. srpna 1946, Zm I 82/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti žalobce mládeže napadající výrok o trestu a vznesenou do rozsudku soudu mládeže, pokud jím obvinění byli uznáni vinnými, a to Josef A. proviněním podle § 1 retr. dekr., § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a proviněním podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a) tr. z., § 3 zák. č. 48/1931 Sb., Jan B. a Josef C. proviněním podle § 1 retr. dekr., § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a proviněním podle §§ 171, 173, 174 I, písm. c), II písm. a) tr. z., § 3 zák. č. 48/1931 Sb., Josef C. i podle § 174 II, písm. e) tr. z. a Rudolf a Jan D-ovi proviněním podle § 1 retr. dekr., § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a proviněním podle § 171, 174 II, písm. a) tr. z., § 3 zák. č. 48/1931 Sb., zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu, ponechav nedotčeny výroky s výrokem o trestu související, a odsoudil obviněné podle § 1 retr. dekr. se zřetelem na ustanovení § 34 tr. z. a

§ 8, odst. 4, sazby první zák. č. 48/1931 Sb., Josefa A-a, Jana B-a, Rudolfa D-a a Jana D-a, každého k trestu zavření v trvání osmnácti měsíců, a podle

§ 8, odst. 4, sazby druhé zák. č. 48/1931 Sb., Josefa C-a k trestu zavření v trvání dvou let, a odkázal na toto rozhodnutí zmáteční stížností obviněných.

Z důvodů:

Zmateční stížnost žalobce mládeže i zmáteční stížnost obviněných směřují výlučně jen proti výroku o trestu a uplatňují zmátečnost podle § 281, č. 11 tr. ř.

Prvý soud míní podle rozsudkových důvodů, že je tu podklad pro použití § 8, odst. 3 z. č. 48/1931 Sb. vzhledem k tomu, že prý i zde jde pouze o dočasný trest na svobodě, neboť podle znění odstavce 4 jsou prý sazby tam vypočtené vyhrazeny výlučně jen případům, kde trestní zákon stanoví na trestný čin trest smrti nebo doživotní ztrátu svobody, a nikoli zároveň též tresty dočasné.

Zmateční stížnosti obviněných poukazují na nesrovnalost, která vznikla v systému trestního práva trestními sazbami stanovenými v §§ 1 a 2 retr. zák., odlišnými od oněch jinak obvyklých trestních sazeb, jež byly podkladem pro ustanovení uvedená v § 8, odst. 3 a 4 zák. č. 48/1931 Sb.

Zmateční stížnost státního zastupitelství vytýká rozsudku, že vykročilo z moci trestní a že je zmátečný podle § 281, č. 11 tr. ř.

Je důvodná.

Obvinění jsou vesměs mladiství, u nichž vzhledem k předpisu § 32, odst. 2 retr. zák. přichází při výměře trestu v úvahu ustanovení § 8 zák. č. 48/1931 Sb.

Odst. 3 tohoto zákonného ustanovení snižuje na polovici hořejší a dolejší hranice sazby dočasných trestů, stanovené trestními zákony, odst. 4 stanoví pak trest dočasný tam, kde trestní zákony ukládají na trestný čin trest smrti nebo trest doživotní ztráty svobody. V tomto předpise není upraven případ, kde zákon stanoví trest v mezích trestu dočasného (jako spodní hranice) a trestu trvalého, doživotního (horní hranice), jako je tomu v souzeném případě.

Ustanovení § 8, odst. 3, 4 zák. č. 48/1931 Sb. stanoví, pokud jde o délku trestu, nové trestní sazby. Pro posouzení, jde-li o dočasný trest na svobodě, to jest o trest vměřený na určitý čas (srov. § 17 tr. z.), anebo o trest doživotní, je třeba tyto trestní sazby posuzovati jako celek se zřetelem na hořejší hranici, neboť jedině ta určuje, zda jde o trest stanovený na určitý čas a tedy dočasný, anebo na doživotí.

Poněvadž se ustanovení § 8, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb. vztahuje výslovně jen na dočasné tresty, je nepochybné, že ho nelze užít tam, kde zákon stanoví jako hořejší hranici doživotní trest na svobodě.

V souzeném případě stanoví zákon trest od dvaceti let až na doživotí, takže u mladistvých přichází v tomto případě v úvahu jedině ustanovení § 8, odst. 4 zák. č. 48/1931 Sb. Toto zákonné ustanovení ukládá soudu, aby vyměřil trest v mezích sazby stanovené v § 8, odst. 4, tedy trest zavření

mezi jedním až deseti lety, a byl-li vinník v době trestného činu starší než šestnáct let (obviněný Josef B.), mezi dvěma až patnácti lety, přičemž je snížení trestu pod uvedené dolejší hranice nepřipustné.

Pochybil proto první soud a nesprávně vyložil zákon, když vzal za podklad pro výměru trestu předpis § 8, odst. 3, a nikoli odst. 4 zák. č. 48/1931 Sb., a tímto pochybením zatížil rozsudkový výrok o trestu zmatečností podle § 281, č. 11 tr. ř.

Odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství bylo proto vyhověno, rozsudek byl zrušen ve výroku o trestu a obviněným byl vyměřen nový trest úměrný jejich vině podle § 1 retr. dekr., § 8, odst. 4 zák. č. 48/1931 Sb. se zřetelem na ustanovení § 34 tr. z.

Při výměře trestu byly uváženy polehčující a přitěžující okolnosti, na něž uznal nalézací soud.

Zmateční stížnost obviněných, která vytýká pouze, že první soud vůbec nehodnotil, po případě že nehodnotil dostatečně zmíněný již rozpor v ustanoveních § 8, odst. 3 a 4 zák. č. 48/1931 Sb. a § 1 retr. dekr., aniž dospívá ve svých vývodech k určitým závěrům a činí konkrétní návrh, se odkazuje na uvedené rozhodnutí o zmateční stížnosti státního zastupitelství.

Čís. 80.

»Hitlerova mládež« je fašistickou organizací podobné povahy, jako jsou organizace uvedené v § 3, odst. 2 retr. zák.

Vedlejší tresty uvedené v § 14 retr. zák. nelze vysloviti při odsouzení pro trestný čin spáchaný ve věku mladistvém.

(Rozh. ze dne 4. září 1946, Zm I 103/46.)

Nalézací soud uznal mladistvého obviněného vinným, že byl v roce 1944 a 1945, tedy v době zvýšeného ohrožení republiky v Zacléři velitelem v organizaci Hitlerovy mládeže, tedy ve fašistické organizaci podobné povahy, jako jsou organizace vyjmenované v § 3, odst. 2 retr. zák., a že se tak dopustil provinění podle § 3, odst. 2 retr. zák. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb. Uložil mu trest podle § 3, odst. 2 retr. zák. a § 8 zák. č. 48/1931 Sb. a vyslovil podle § 14 retr. zák., že obviněný pozbývá na dobu trestu občanské cti a že polovinu trestu na svobodě odpyká v nucených pracovních oddílech.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obviněného do tohoto rozsudku soudu mládeže, pokud napadla otázku viny, vyhověl jí však, pokud napadla výrok o ztrátě občanské cti a o odpykání poloviny trestu ve zvláštních nucených pracovních oddílech, zrušil napadený rozsudek v této části a tyto výroky z rozsudku vypustil.

Z důvodů:

K důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Napadený rozsudek nevychází z toho, že HJ byla složkou NSDAP. Je

proto možno ponechat nepovšimnuty výtky zmateční stížnosti, pokud vycházejí z tohoto nalézacím soudem nezjištěného předpokladu.

Zmateční stížnost nenapadá zjištění, že z HJ byli vybíráni členové SS. Z tohoto zjištění však logicky neplyne ještě závěr činěný zmateční stížností, že HJ byla složkou NSDAP, neboť výchova mládeže v HJ se mohla díti ve smyslu ideologie NSDAP, aniž byla její složkou.

Pro posouzení věci s hlediska § 3, odst. 2 retr. dekr. je pak nerozhodné, zda členové HJ páchali velmi vážné trestné činy proti obyvatelstvu v různých krajích, nýbrž je jedině rozhodné, zda organizace HJ byla fašistickou organizací podobné povahy, jaké jsou uvedeny v tomto zákonném ustanovení, a zda obviněný byl činovníkem v HJ.

Pokud má zmateční stížnost za to, že slovní obrat »fašistické organizace podobné povahy« má vztah jen k organizacím Vlajka, Hlinkova nebo Svatoplukova garda »a nevztahuje se na NSDAP, kde se vyžaduje právě činovníctví nebo velitelství v organizacích této strany«, je její názor mylný, neboť ze znění zákona nepochybně plyne, že tento slovní obrat má vztah ke všem organizacím jmenovitě uvedeným v tomto zákonném ustanovení.

Zmateční stížnost blíže vůbec neodůvodňuje, proč má za to, že HJ »neměla s fašismem nic společného«, a vůbec nenapadla zjištění nalézacího soudu, že obviněný byl velitelem v HJ.

Zmateční stížnost tedy nijak neotrásla správným závěrem nalézacího soudu, že je HJ fašistickou organizací podobné povahy, jaké jsou uvedeny v § 3, odst. 2 retr. zák.

Proto je v této části bezdůvodná a byla zamítnuta.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř.

Tento důvod zmatečnosti spatřuje zmateční stížnost mezi jiným v tom, že nalézací soud ve smyslu § 14 retr. dekr. vyslovil ztrátu občanské cti a odpykání poloviny trestu ve zvláštních nucených pracovních oddílech.

Výtka je důvodná.

Ustanovení § 14 retr. dekr. ukládá soudu vysloviti při odsouzení pro zločin uvedený v tomto zákoně, neupustí-li od trestu (§ 16, odst. 2), jako vedlejší tresty nahoře uvedené tresty.

Podle ustanovení § 32, odst. 2 retr. dekr. zůstávají však v platnosti ustanovení zákona ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb. o trestním soudnictví nad mládeží. Podle § 10, odst. 1 tohoto zákona nenastávají u mladistvého odsouzeného následky odsouzení stanovené trestními nebo jinými zákony při odsouzení za čin spáchaný ve věku mladistvém a rovněž nemožnou býti vysloveny vedlejší tresty.

Obviněný byl v době spáchaní souzeného trestného činu mladistvý.

Nalézací soud neměl proto uložit uvedené vedlejší tresty, a když tak učinil, vykročil ze své trestní moci.

Pokud jde o výkon trestu se podotýká: Obviněný dokonil za trvání trestního řízení osmnáctý rok svého věku (§ 25, odst. 1 zák. č. 48/1931

Sb.), avšak nalézací soud uložil trest zavření zřejmě z důvodů, že jde o osobu mravně nezkaženou a že je možno uložený trest vykonat do dokonání dvacátého prvního roku věku (§ 25, odst. 3 uved. zák.). Jak se vykonává trest zavření je uvedeno v ustanoveních §§ 13, 14 uved. zák. Těmto ustanovením přímo odporuje vyslovení vedlejšího trestu, že má být polovina trestu vykonána ve zvláštních nucených pracovních odělech.

Čís. 81.

Ke skutkové podstatě zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z.

Je vydíráním ve smyslu § 98, písm. b) tr. z., vyhrožoval-li pachatel někomu udáním pro kolaborantství a pro vyhrožování gestapem, aby na něm vynutil dohodu o soukromoprávním nároku, jenž se závadným chováním napadeného v době okupace nikterak nesouvisel.

Měl-li pachatel nárok na vynucované plnění částky převyšující 10.000 Kčs nebo byl-li mylně přesvědčen, že je má, nelze použití sazby podle § 100, odst. 2 tr. z.

(Rozh. ze dne 11. září 1946, Zm I 61/46.)

Obžalovaný obchodoval od roku 1943 s Vilémem P-em tak, že svým jménem prodával hračky, které mu P. dodával. Ujednali, že pokuty, které by snad nejvyšší úřad cenový uložil obžalovanému v souvislosti s prodejem P-ova zboží, nahradí obžalovanému P. V listopadu 1943 uložil obžalovanému nejvyšší úřad cenový pokutu 200.000 K a obžalovaný vyzval P-a, aby mu ji nahradil. P. odmítl nahradit celou pokutu, poněvadž se týkala i zboží, dodaného obžalovanému jinými dodavateli. Dne 9. srpna 1945 napsal obžalovaný P-ovi dopis, v němž ho vyzývá, aby ho ve vlastním zájmu navštívil, že jde asi o 300.000 Kčs, které za něho obžalovaný zaplatil na daních a na pokutě. Při tom uvedl, že P. jistě ví, že mu (obžalovanému) vyhrožoval gestapem, že tento vyhrůžný dopis má ještě u sebe a že P-a může udat jako kolaboranta.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že v srpnu 1945 přímo, písemně vyhrožoval Vilému P-ovi ublížením na svobodě a na cti v tom obmyslu, aby na něm vynutil nějaké plnění, že pohrůžka byla taková, že mohla v P-ovi vzhledem na okolnosti, jeho osobní povahu a na důležitost zla, jímž bylo hroženo, vzbuditi důvodnou obavu, při čemž škoda, která by z vynucovaného plnění vzešla, převyšuje 10.000 Kčs a že tím spáchal zločin veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z.

Uložil mu trest podle § 100, odst. 2 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud směřovala proti výroku o vině, vyhověl jí však pokud čelila proti výroku o trestu, zrušil rozsudek v tomto výroku a v důsledku toho i ve výroci s ním souvisících a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4, tr. ř. je uplatňován proto, že nalézací soud zamítl stěžovatelův návrh na výslech svědka Františka R-a o tom, že se Vilém P. zavázal zaplatiti sám všechny pokuty, které vyplynuly z jeho obchodu, a na opatření spisů cenového úřadu, že pokuta 200.000 Kčs byla uložena za P-ovo zboží.

Tyto návrhy mohl nalézací soud zamítnout bez zkrácení práv obhájce, ježto neměly význam pro posouzení činu po subjektivní stránce, jak se stěžovatel domnívá, neboť nalézací soud neuznal stěžovatele vinným proto, že pohrůžkou vynucoval bezprávný nárok, nýbrž že použil k vynucování svého nároku prostředku, na který neměl právo. S tohoto hlediska je bez významu, zda se Vilém P. zavázal zaplatiti pokutu 200.000 Kčs nebo zda pokuta byla uložena za jeho zboží.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá stěžovatel, že skutková podstata zločinu vydírání není naplněna ani po objektivní, ani po subjektivní stránce.

Nalézací soud správně uvedl, že se zločinu vydírání dopouští nejen ten, kdo použije násilí nebo vyhrůžky k vynucení nějakého konání, dopuštění nebo opominutí, ne které nemá právo, nýbrž i ten, kdo za tím účelem použije násilí nebo vyhrůžky bezprávným způsobem.

Nalézací soud také správně vyložil, že dopis, který stěžovatel zaslal Vilému P-ovi, obsahuje pohrůžku újmou na svobodě a cti, neboť stěžovatel žádal, aby se s ním Vilém P. vyrovnal co do částky 300.000 Kčs, při čemž mu připomněl, že stěžovateli vyhrožoval gestapem, že stěžovatel má dopis ještě u sebe a může ho použít a Viléma P-a předat jako kolaboranta. Obsahuje tedy dopis projev stěžovatelovy vůle způsobiti ohroženému zlo, spočívající v újmě na svobodě, neboť udání, že někdo v době okupace vyhrožoval gestapem, může mítí pro udaného za následek ztrátu svobody uvalením vazby nebo uložením trestu na svobodě a nepochybně újmu na cti. Na tom nic nemění, že stěžovatel přitom dával Vilému P-ovi možnost dohody o zaplacení požadované částky, neboť účelem vyhrůžky bylo právě, aby se Vilém P. se stěžovatelem dohodl a zaplatil. Jde tedy o pohrůžku ve smyslu § 98, písm. b) tr. z., k níž stačí, že bylo vyhrožováno nějakým tam uvedeným zlem, totiž ublížením na těle, svobodě, cti nebo majetku, a není třeba, aby vyhrůžka obsahovala opověď nějakého přímého násilí. Je přitom také zcela nerozhodné, zda se vyhrůžka udáním pro nějakou činnost ohroženého týkala činnosti skutečné nebo vymyšlené, rozhodné je jen, že pachatel neměl právo vynucovati vyhrůžkou udáním pro takovou třeba skutečnou činnost žádané plnění, které nebylo s onou činností Viléma P-a v žádné souvislosti. Tu je pak nepochybné, že domnělá činnost Viléma P-a z doby okupace nebyla v žádné souvislosti se stěžovatelovým nárokem a že takové udání není prostředkem k vymáhání onoho nároku. Skutková podstata zločinu vydírání je naplněna již tím, že pachatel pronese vůči ohroženému pohrůžku udáním, není třeba, aby udání také skutečně učinil. Nezáleží proto na

tom, že stěžovatel Viléma P-a neudal, nýbrž jen na tom, že mu hrozil udáním pro případ, že nevyhoví jeho požadavku.

Rozsudek zjistil, že se Vilém P. vyhrůžky neobával. Tím však není vyloučena skutková podstata zločinu vydírání, k němuž se nevyžaduje, aby pohrůžka vzbudila důvodnou obavu, stačí, že byla k tomu objektivně způsobilá. Tuto objektivní způsobilost nalézací soud správně dovodil již vzhledem k důležitosti zla, kterým bylo vyhrožováno, neboť vyhrůžka udáním pro kolaborantství a pro vyhrožování gestapem je způsobilá vzbudit důvodnou obavu, že bude splněna.

Po subjektivní stránce se vyžaduje jednak úmysl vynutit nějaké konání, dopuštění nebo opominutí, jednak vědomí o protiprávnosti nároku nebo o protiprávnosti použitého prostředku.

Již z obsahu stěžovatelova dopisu plyne, že stěžovatel jednal v uvedeném úmyslu. Na vědomí protiprávnosti použitého prostředku usoudil nalézací soud právem ze zjištění, že stěžovatel vedl již několik roků velký obchod s milionovým obratem, znal obvyklý postup při vymáhání pohledávek a věděl, že je nutno takové nároky uplatňovat civilní žalobou, když dlužník ani po upomínkách neplatí. Z tohoto zjištění plyne, že stěžovatel jednal u vědomí, že udání z vymyšlené činnosti nijak nesouvisí s jeho nárokem a že není zákonným prostředkem k jeho vymáhání.

Je tedy skutková podstata zločinu vydírání naplněna po subjektivní stránce.

Z toho, co bylo uvedeno, je patrné, že prostředek, kterého stěžovatel použil k vymáhání svého nároku, byl tak intenzivní, že nelze mluvit o pouhém přestupku útisku podle § 1 zák. č. 309/1921 Sb. Není proto odůvodněn ani důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř.

Zmateční stížnost byla tudíž zamítnuta, pokud napadá výrok o vině.

Nalézací soud vyměřil obžalovanému trest podle § 100, odst. 2 tr. z. s odůvodněním, že škoda, která by vzešla z vynucovaného plnění, převyšuje 10.000 Kčs; odůvodnil to tím, že doklady o platech, které stěžovatel učinil za Viléma P-a, znějí asi na 40.000 Kčs a že šlo o pokutu paušalovanou, z níž měl Vilém P. zaplatit jen poměrnou část. Stěžovatel vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že tento výrok trpí nedostatkem důvodů. Z rozsudku skutečně neplyne, z jakých okolností dospěl nalézací soud k závěru, že škoda přesahuje 10.000 Kčs. V důvodech rozsudku se nalézací soud nezabýval otázkou, zda měl stěžovatel nárok na celou částku 300.000 Kčs, čehož ovšem pro otázku viny nebylo třeba, připustil však, že stěžovatel mohl být přesvědčen, že takový nárok má. Vzhledem k tomu však není z rozsudku patrné, jak nalézací soud dospěl při výměře trestu k závěru, že škoda přesahuje 10.000 Kčs, neboť by předpoklady pro tuto přitěžující okolnost v zákoně jmenovitě uvedenou a pro použití sazby podle § 100, odst. 2 tr. z. nebyly splněny nejen tehdy, kdyby byl vynucovaný nárok po právu, ale ani tehdy, kdyby se pachatel mylně domníval, že tomu tak je. Je tedy uvedený důvod zmatečnosti směřující k doložení důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. uplatňován právem.

Bylo proto této části zmateční stížnosti vyhověno, rozsudek byl zrušen ve výroku o trestu a ve výrocích s ním souvisejících a věc byla vrácena soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Čís. 82.

Účast zamítnutého soudce (§ 72 tr. ř.) na rozhodování nezpůsobuje zmatečnost podle § 281, č. 1 tr. ř.

(Rozh. ze dne 12. září 1946, Zm I 269/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Stěžovatelka odůvodňuje zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř. námitkou, že se rozhodování o této věci zúčastnil soud vyloučený, pokud se týče odmítnutý. Obžalovaná má za to, že soudcové, kteří rozhodovali v této věci, nejsou naprosto nestranní, ježto působí u téhož soudu jako udavatel tohoto případu, který je kancelářským úředníkem soudu první stolice, a jsou s ním tedy v kolegiálním poměru. Takováto okolnost však není uvedena mezi důvody vyloučení soudních osob vypočtenými podrobně v §§ 67 a 68 tr. ř. a mohlo by tudíž jít, kdyby byla vskutku způsobilá vzbudit pochybnost o naprosté nepředpojatosti členů senátu, jen o důvod k jejich zamítnutí ve smyslu § 72 tr. ř. Zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř. je však pouze skutečnost, že se zúčastnil rozhodování soudce vyloučený, nikoliv i soudce zamítnutý. To je zřejmé nejen ze znění právě uvedeného ustanovení, nýbrž i z okolnosti, že jsou v něm výslovně uvedeny §§ 67 a 68 tr. ř., avšak nikoli i § 72 tr. ř. Není proto vytýkaný zmatek opodstatněn.

Čís. 83.

Svědék, který byl již soudcem po výslechu a podepsání protokolu propuštěn, nezíská beztrestnost tím, že po novém předvolání opraví své křivé údaje při konfrontaci s jiným svědkem, i když byl znovu předvolán krátkou cestou a téhož dne.

(Rozh. ze dne 12. září 1946, Zm II 83/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Z důvodů:

Nalézací soud zamítl právem návrh obžalovaného na opětný výslech svědků Dr. Josefa P-a a Jaroslava R-a a na výslech svědka Jana T-a o tom, že Jan T. telefonoval soudu, aby byl stěžovatelův svědecký výslech urychlen, aby se stěžovatel vrátil co nejdříve do zaměstnání, že ho tedy soudce vyslechl napřed a dovolil mu po podpisu protokolu, aby se vrátil do zaměstnání, podotknuv, že si pro něho ještě pošle. Zmateční stížnost má za to, že by tím byl proveden důkaz, že stěžovatelův svědecký výslech nebyl ještě skončen, a dovozuje z toho, že je stěžovatel beztrestný, ježto opravil svou svědeckou výpověď při pozdější konfrontaci se svědkem Vladimírem V-em.

Okresní soudce Dr. Josef P. udal jako svědek, že vyslechl stěžovatele jako svědka a po dotazu, zda je vše správné, jak je to v protokole uvedeno, ho vyzval, aby protokol podepsal, po podpisu ho propustil, a teprve když se později po výslechu Vladimíra V-a vyskytl rozpor mezi výpovědí tohoto svědka a stěžovatelovou výpovědí, předvolal krátkou cestou stěžovatele ke konfrontaci s Vladimírem V-em, aby tohoto svědka nemusel znovu předvolávat. Svědek vyloučil, že řekl stěžovateli, že ho bude ještě potřebovat, a že ho propustil jen prozatím, aby mohl stěžovatel pracovat. Totéž v podstatě uvedl i svědek Jaroslav R., který působil při stěžovatelově výslechu jako zapisovatel. Nelze tudíž očekávat, že by uvedení svědci mohli při opětném výslechu udát něco podstatně jiného. Ta okolnost, že stěžovatelův zaměstnavatel žádal telefonicky, aby byl stěžovatel vyslechnut nejdříve, nemá význam pro posouzení, zda byl výslech ukončen, ani by tím nemohlo být vyvráceno, že soudce výslech skončil a stěžovatele propustil a dal ho znovu předvolat, když zjistil, že jeho výpověď odporuje výpovědi jiného svědka. Při tom je zcela bez významu, že není z protokolu ani ze spisů patrné, že byl stěžovatel znovu předvolán. O svědku Janu T-ovi nebylo v návrhu tvrzeno, že byl přítomen při stěžovatelově výslechu a že by mohl uvésti něco podstatného o tom, zda byl výslech skončen. Nebyla tedy obhajoba zkrácena ani zamítnutím těchto návrhů.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá stěžovatel, že jde o beztrestný čin, ježto je nutno jeho svědeckou výpověď považovat s konfrontací s Vladimírem V-em za jeden celek, takže stěžovatel ještě před ukončením výslechu opravil svou nepravdivou výpověď, a že není naplněna skutková podstata ani po subjektivní stránce.

Nalézací soud zjistil, že stěžovatel po svém výslechu podepsal protokol a byl soudcem propuštěn, že byl znovu předvolán, když se po výslechu jiného svědka ukázala potřeba konfrontace, a že teprve při tomto novém výslechu opravil svou původní výpověď. Z toho je zřejmo, že byl stěžovatelův výslech formálně skončen a že se stěžovatel nemůže stát beztrestným proto, že po dalším předvolání, i když se stalo týž den, opravil svou výpověď. Stěžovatel nedbá uvedeného zjištění, jak je jeho povinností při uplatňování hmotněprávního důvodu zmatečnosti (§ 288,

odst. 2, č. 3 tr. ř.), nýbrž dovozuje beztrestnost svého křivého svědectví na podkladě své obhajoby odmítnuté nalézacím soudem, že mu soudce dovolil, aby se zatím vzdálil, podotknuv, že ho znovu zavolá, a že tedy jeho výslech nebyl skončen.

Ani námitku nedostatku subjektivní skutkové podstaty neprovádí stěžovatel na skutkovém stavu zjištěném nalézacím soudem, nýbrž opakuje svou obhajobu přednesenou při hlavním přelíčení, že si nevzpomněl na to, že řekl Vladimíru V-ovi, že viděl u Miroslava K-a kůži, že si na to vzpomněl teprve při konfrontaci a že se při původním doznání domníval, že je trestné i to, když u soudu udá nepravdu z nevědomosti. Nalézací soud však této obhajobě neuvěřil a zjistil, že stěžovatel uvedl jako svědek nepravdu proto, že ho Miroslav K. žádal, aby nikde neřikal, že u něho viděl kůži.

Čís. 84.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 132 III tr. z.

Děvče (čtrnáctileté) meškající se svou matkou u obžalovaného na letním bytě, není »svěřeno dohledu« obžalovaného ve smyslu § 132 III tr. z., pokud mu s matčím souhlasem vypomáhá při příležitostné pochůzce nebo při jednotlivém úkonu v hospodářství.

Po vyloučení zločinné kvalifikace podle § 132 III. tr. z. nutno řízení proti obžalovanému pro kvalifikaci přestupku podle § 20, odst. 1, č. 2 zák. č. 241/1922 Sb. spáchaného před 5. květnem 1945 pokládati za neskončené trestní řízení ve smyslu čl. 4, odst. 1 amnestie podle rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945.

(Rozh. ze dne 12. září 1946, Zm I 13/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 132 III tr. z., zrušil napadený rozsudek a přikázal věc okresnímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný v roce 1944 požádal poškozenou o hubičku, že jí říkal, že jí ukáže, jak se miluje, a že mu poškozená slíbila, že se mu dostane lásky později, jakož i že obžalovaný v r. 1945 upomínal poškozenou na tento slib. Naproti tomu je o poškozené zjištěno, že sama obžalovaného nevybízela ke smilnému činu.

Na tomto podkladě vyslovil nalézací soud, že je splněn zákonný znak »svedení« podle § 132 III tr. z. Zmateční stížnost napadá tento závěr s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Pokud ve svých vývodech rozebírá uvedená skutková zjištění, samovolně je hodnotí a namítá, že nejsou správná, neprovádí dovolaný zmatek podle zákona (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Není však ani věcně odůvodněna, neboť

»svedením« je každé působení na předmět trestného činu, aby se podrobil vůli sváděcího, jak tomu bylo podle zjištěného děje v souzeném případě.

Zmateční stížnosti však dlužno přisvědčiti, pokud namítá, že zjištěné skutečnosti nenaplníjí pojem »svěření dohledu, vychování nebo vyučování« ve smyslu § 132 III tr. z. Zmateční stížnost sice číselně uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., v podstatě však jde o důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., neboť nutno v případě úspěchu zmateční stížnosti uvažovati o činu obžalovaného s hlediska skutkové podstaty přestupku podle § 20, odst. 1, č. 2, zákona č. 241/1922 Sb., ježto svedená nedosáhla v době činu šestnácti let.

Nalézací soud zjistil, že poškozená přijela se svojí matkou k obžalovanému na letní pobyt, že její matka vypomáhala v kuchyni a poškozená pomáhala obžalovanému v hospodářství a na pocházkách.

K tomu, aby určitý poměr mohl býti nazván »svěřením dohledu« podle § 132 III tr. z., se vyžaduje (nebylo-li to výslovně ujednáno), aby šlo o poměr, s nímž je podle obecné zkušenosti spojena svědčova povinnost dohlédati na sváděnou osobu i co do jejího mravního vývinu a vésti ji ke správnému smýšlení a řádnému chování zejména i ve věcech pohlavního života (rozh. č. 1500, 2494, 2566 Sb. n. s. I.). O takový případ nešlo v souzeném případě, kde šlo toliko o příležitostnou dojíždku pro ovoce, pokud se týče o jednotlivé výpomocné úkony v hospodářství, s jejichž provedením se nespojuje zároveň povinnost bdíti nad mravním vývojem osoby, která takové jednotlivé úkony provádí a v podstatě zůstává pod dozorem a ve výchově své matky, od níž se vzdaluje toliko na dobu těchto úkonů (srov. rozh. č. 4041 Sb. n. s. I.).

Pochybil proto nalézací soud, když usoudil, že zjištěný děj naplňuje znak »svěření dohledu« podle § 132 III tr. z. Dlužno proto uvažovat o vině obžalovaného podle § 20, odst. 1, č. 2 zákona č. 241/1922 Sb.

Ve věci samé však nelze rozhodnouti, neboť dříve dlužno uvážiti, zda souzený případ, pokud spadá do roku 1944, nemá býti posouzen podle čl. 4 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945. Tím, že byla vyloučena kvalifikace činu jako zločinu, dlužno případ z roku 1944 posuzovati podle čl. 4, odst. 1 uvedeného rozhodnutí presidenta republiky a provedené řízení považovati »za neskončené trestní řízení vedené pro přestupek spáchaný před 5. květnem 1945«. Nutno proto v této okolnosti spatřovati skutečnost, pro niž čin obžalovaného z roku 1944 po případě přestal býti trestným. Na tyto úvahy třeba odkázati zmateční stížnost, pokud se dovolává důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř.

Čís. 85.

Ke skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 retr. dekr.

Právní znak využití situace přivoděné nepřátelskou okupací je naplněn již zjištěním, že se pachatel s udáním pro hospodářský delikt obrátil na německou kriminální policii.

Nelze-li svědectví vydané u německé kriminální policie proti osobě udané z hospodářského deliktu podřaditi skutkové podstatě udavačství nebo spoluminy na něm, nutno o něm uvažovati s hlediska skutkové podstaty podle § 7 retr. dekr.

(Rozh. ze dne 17. září 1946, Zm I 118/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byli obžalováni Kateřina A-ová a Klement A. uznání vinnými zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z. a podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštění obžaloby pro zločin udavačství podle § 11 dekrety č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., a zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byli obžalováni jednak uznání vinnými zločinem podle § 209 tr. z., spáchaným tím, že na podzim 1942 udali, pokud se týče obvinili na německé kriminální policii policejní strážníky Rudolfa P-a a Miloslava R-a pro vymyšlený zločin zneužití moci úřední, a to takovým způsobem, že jejich jednání zavdalo podnět k jejich vyšetřování,

jednak zproštění podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podle § 11 dekrety č. 16/1946 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., jehož se podle obžaloby dopustili tím, že v roce 1941, tedy v době zvýšeného ohrožení republiky, využívajíce situace přivoděné nepřátelskou okupací udali Václava V-a pro hospodářské delikty, čímž zavinili ztrátu svobody Václava V-a.

Proto zrušil napadený rozsudek i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení projednal a rozhodl, dbaje při tom pravoplatného odsouzení obou obžalovaných pro zločin veřejného násilí podle § 98, písm. b) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost ponechává nedotčen rozsudkový výrok, jímž byli obžalováni odsouzeni pro zločin veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z., a napadá jediné tu část rozsudku, již byli obžalováni jednak vůbec zproštění obžaloby ze zločinu udavačství podle § 11 dekrety č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., spáchaného udáním Václava V-a pro hospodářské delikty u německé kriminální policie,

jednak byla v jejich udání policejních strážníků Rudolfa P-a a Miloslava R-a u německé kriminální policie pro zneužití moci úřední, jež obžaloba rovněž stíhala jako zločin udavačství podle § 11 dekrety č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., shledána pouze skutková podstata zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z.

Vytýká rozsudku zmatečnost ve smyslu § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř.

Rozsudek bere za prokázáno, že se obžalováni nesnášeli s řezníkem Václavem V-em, s nímž bydleli v jednom domě, že mezi nimi docházelo často k různicím, které musela urovnávat i policie, že si často na Václava

V-a stěžovali na policejní stanici, při čemž též udávali, že poráží na černo, že různé neustávaly, že pak obžalovaný Klement A. v létě 1941 vyhrožoval policejnímu strážmistru Rudolfu P-ovi, že ho vysleče z uniformy, neudělá-li s Václavem V-em pořádek, a že konečně spory vyvrcholily tím, že obžalovaná Kateřina A-ová písemně i ústně obvinila Václava V-a u německé kriminální policie z porážení dobytka bez povolení a z nedovoleného obchodování s masem; dále zjišťuje rozsudek, že oba obžalovaní, kteří měli v celém N. pověst nebezpečných udavačů, obvinili u německé kriminální policie též policejní strážmistry z policejní strážnice v N. Rudolfa P-a a Miloslava R-a, že Václava V-ovi nadřzují v jeho nedovoleném obchodování s masem a že zadržují udání na něho učiněná proto, že sami od něho odebírají maso.

Nalézací soud neshledal v činu obžalovaných, pokud se týče jejich udání na Václava V-a, skutkovou podstatu zločinu udavačství ve smyslu § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. Míni, že udání nebylo učiněno za využití situace přivoděné nepřátelskou okupací, v zájmu nepřítelů a v jeho službách, nýbrž jediné v zájmu Kateřiny A-ové a ostatních konsumentů, kteří si nemohli opatřovat potraviny na černém trhu. Nedostatek potravin a tím porážení na černo nebylo prý vyvoláno nepřátelskou okupací, nýbrž válkou, neboť teprve jejím vypuknutím a trváním nastalo vázané hospodářství a všeobecný nedostatek potravin.

Udání na policejní strážmistry Rudolfa P-a a Miloslava R-a třeba prý posuzovat se zřetelem na souvislost jejich případu s případem Václava V-a a platí prý proto i zde, podle mínění nalézacího soudu, že je obžalování neudali v zájmu nepřítelů a v jeho službách, nýbrž rovněž jen v zájmu svém a ostatních konsumentů.

Zmateční stížnost právem vytýká vadné právní posouzení zjištěného děje a důvodně shledává proto rozsudek zmatečným podle § 281, č. 9, písm. a) a 10 tr. ř.

Skutková podstata zločinu udavačství rozlišuje udání jednak na taková, jež se stala v době zvýšeného ohrožení republiky a byla učiněna ve službách nebo v zájmu nepřítelů, jednak na ona, kdy pachatel využil ke svému skutku situace přivoděné nepřátelskou okupací. Tento zákonný znak využití situace přivoděné nepřátelskou okupací nalézací soud podle rozsudkových důvodů při zjištěném skutkovém ději mylně chápe a vykládá, jak bude dále uvedeno, když se pokouší dokazovat, že hospodářská tíseň vedoucí k vázanému hospodářství a pak v důsledku toho k porážkám na černo, nebyla zaviněna nepřátelskou okupací.

Působnost německé kriminální policie na území Československé republiky byla jen důsledkem německé okupace v českých zemích; právě to, že se obžalovaní s křivým obviněním policejních strážmistřů Rudolfa P-a a Miloslava R-a obrátili na německou kriminální policii a žádali zásah do hospodářských poměrů, vyvolaných nepřátelskou okupací ve vztahu k osobě Václava V-a, a to o zásah, který byl podle jejich tvrzení odpírán policejními strážmistry Rudolfem P-em a Miloslavem R-em, je v souzeném případě skutkovou náplní právního znaku využití situace přivoděné nepřátelskou okupací, a to ve směru objektivní stránky zločinu udavačství.

Ve směru subjektivním zjistil nalézací soud, že obžalovaní učinili udání »v zájmu svém a ostatních konsumentů, kteří si nemohli potraviny opatřovat na černém trhu a byli odkázáni jen na vázané hospodářství, a ne v zájmu nepřítelů a v jeho službách«.

Tomuto zjištění vytýká zmateční stížnost z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. neúplnost, že nalézací soud neuvážil údaje obžalované Kateřiny A-ové, údaje obžalovaného Klementa A-a, údaje svědků Františka K-a, Josefa L-a a Rudolfa P-a.

Tyto údaje, jak je uvádí zmateční stížnost, se dotýkají otázky subjektivní viny obou obžalovaných. Bylo proto povinností nalézacího soudu, aby učinil zadost své povinnosti, uložené mu ustanovením § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. Když tak neučinil, činí zmateční stížnost právem i v této příčině výtky napadenému rozsudku.

Zjištění rozsudku, že obžalovaný Klement A. Václava V-a vlastně ani neudal, nýbrž že tak učinila jediné jeho manželka, stejně i zjištění, že byl obžalovaný Klement A. na podkladě udání Kateřiny A-ové s Václavem V-em jen konfrontován jako svědek, vyžadují přesnějšího a úplnějšího vyjasnění, pokud svědectví obžalovaného Klementa A-a u německé kriminální policie spolu s jeho udáním na policejní strážmistry Václava P-a a Miloslava R-a, že nadřzují Václava V-ovi při jeho hospodářských deliktech, obsahuje znaky přímého udání též Václava V-a pro tvrzené porážky na černo, nebo pokud vzhledem k ostatním zjištěním skutkového děje třeba čin tohoto obžalovaného posuzovat jen jako spoluvinu na trestné činnosti jeho manželky.

Kdyby nalézací soud dospěl k závěru, že se nedostává náležitosti skutkové podstaty zločinu udavačství u tohoto obžalovaného, bude muset uvažovat též o tom, zda zjištěná činnost tohoto obžalovaného, pokud se týče udání na Václava V-a, nevykazuje aspoň znaky zločinu ve smyslu § 7 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Čís. 86.

Rozhodovati o aboliaci trestního řízení podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí prezidenta republiky z 31. července 1945 přísluší sice úřadu veřejné obžaloby (§ 411, odst. 7 tr. ř.), nerozhodl-li však o ní tento úřad, je povinností soudu rozhodujícího o vině, aby v rozsudku uvažoval o aboliaci jako o kterémkoliv jiném důvodu zániku trestnosti.

(Rozh. ze dne 18. září 1946, Zm I 121/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující pouze důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., nelze přiznat úspěch.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný v době před 5. květnem 1945 odcizil poškozenému oblek v ceně 1.500 Kčs. Proti tvrzení obžaloby nenabyl přesvědčení, že oblek byl uzamčen. Důsledkem toho dospěl při úvaze o právní kvalifikaci skutku k závěru, že tu jde pouze o přestupek krádeže podle § 460 tr. z. Po dalším zjištění, že u obžalovaného není překážek amnestie, zřejmě ve smyslu čl. 6 rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 31. července 1945 o amnestii, vyslovil, že jsou splněny veškeré podmínky stanovené v čl. 4, odst. 1 a čl. 6 zmíněného rozhodnutí prezidenta republiky. Uznal proto, že trestnost zažalovaného činu zanikla abolicí, a vyhlásil z toho důvodu ve smyslu § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zprošťující rozsudek.

Zmateční stížnost nenapadá ani uvedená skutková zjištění, ani právní závěr nalézacího soudu, že jde jen o přestupek, ba ani jeho právní názor, že jsou splněny všechny podmínky potlačení trestního stíhání (abolice) onoho přestupku. K doložení uplatňovaného zmatku jen namítá, že soud první stolice nebyl oprávněn přihlížeti k tomu, zda tu jsou podmínky abolice, ježto rozhodnutí o abolicí patří ve smyslu § 411, odst. 7 tr. ř. jedině úřadu veřejné obžaloby, tedy státnímu zastupitelství. To o ní rozhodlo, jak se ve zmateční stížnosti podotýká, záporně, ovšem s hlediska kvalifikace činu obžalovaného jako zločinu krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c) tr. z., a tedy o abolicí podle čl. 4, odst. 2 zmíněného rozhodnutí prezidenta republiky.

Právní názor státního zastupitelství je mylný.

Ustanovení § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. výslovně ukládá nalézacímu soudu, aby při rozhodování o činu, který je základem obžaloby, hleděl též ke skutečností, »jimiž stíhání je vyloučeno«. Má tak učiniti i z úřední moci, jak plyne nejen ze znění tohoto předpisu a § 3 tr. ř., nýbrž i z podobného ustanovení platného pro zrušovací soud, totiž z ustanovení § 290, odst. 1 tr. ř., který nařizuje výslovně, aby k takovým skutečnostem bylo přihlédnuto z úřední povinnosti. Podle § 2, odst. 4 tr. ř. pomíjí veřejná obžaloba, nařídí-li prezident republiky, aby pro nějaký trestný čin nebylo řízení zavedeno nebo aby zavedené řízení bylo zastaveno. Právem proto rozhodoval soud první stolice, ježto šlo o skutek spáchaný před 5. květnem 1945 a o přestupek, o tom, jsou-li tu podmínky abolice ve smyslu čl. 4, odst. 1 a čl. 6 zmíněného rozhodnutí prezidenta republiky, ježto tu jde o skutečnost, pro niž zaniká trestní nárok státu na stíhání spáchaného trestného činu.

Předpis § 411, odst. 7 tr. ř. sice vyhrazuje řízení o abolicích úřadům veřejné obžaloby, ale ustanovení to je nutno vykládat v souvislosti s předpisy § 259, odst. 2 a § 290, odst. 1 tr. ř. tak, že rozhodování to přísluší jmenovaným úřadům jen, pokud není součástí rozsudku. Jakmile veřejný žalobce opominul rozhodnout o abolicí před rozsudkem, je po-

vinností soudu, a to nejen první, ale i vyšší stolice, pokud rozhoduje o vině, aby o ní uvažoval z úřední povinnosti jako o každém jiném důvodu zaniknutí trestnosti. Zákon mezi těmito důvody nijak nerozlišňuje a žádný z nich z rozhodování soudu nevyklučuje.

Okolnost, že nebyly splněny podmínky amnestie podle čl. 4, odst. 2 zmíněného rozhodnutí prezidenta republiky, je bezvýznamná, když nyní již nejde o zločin, nýbrž o přestupek, u něhož jsou jiné podmínky amnestie a co do něhož úřad veřejné žaloby nerozhodl. Shledal-li tudíž soud první stolice, že jsou tu podmínky amnestie, právem vyslovil, že jsou tu okolnosti, pro něž je stíhání vyloučeno.

Čís. 87.

Zabezpečení zámekem připevněným na zadním kole nepropůjčuje jízdnímu kolu charakter »věci uzamčené« ve smyslu § 174 II, písm. c) tr. z.

(Rozh. ze dne 19. září 1946, Zm I 112/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 171, 174 II, písm. c) tr. z., potud, že zrušil napadený rozsudek a přikázal věc nyní příslušnému okresnímu soudu, aby nejprve rozhodl o zastavení řízení podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 31. července 1945 a aby, nedojde-li k zastavení řízení, ve věci dále jednal a rozhodl s hlediska kvalifikace činu jako přestupku.

Z důvodů:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný slíbil Františku B-ovi, že mu opatří nový plášť na kolo, že později ze dvora hostince v N. odnesl na ramenou do lesíka kolo v ceně 1.200 K, neboť mu v jízdě překážel uzamčený zámek u zadního kola, že v lesíku sňal s kola oba pláště a obě duše, které odnesl, kdežto ostatní části kola zanechal v podrostu lesíka poblíže cesty, kde byly druhý den náhodně nalezeny osobami jdoucími lesem.

V tomto ději shledal nalézací soud naplněnu skutkovou podstatu zločinu krádeže na uzamčené věci podle §§ 171, 174 II, písm. c) tr. z.

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., že nalézací soud neprávem vyslovil, že šlo o »uzamčenou« věc. Této námitce dlužno přisvědčit. O tuto zločinnou kvalifikaci prýstící z nebezpečnější povahy skutku jde tenkrát, když byla majitelem věci mezi věc a pachatele položena překážka, která ztěžuje přístup k věci. Této povahy není uzamčený zámek, který je připevněn na samo kolo a jímž není ztížen přístup k tomuto kolu, nýbrž je ztížena toliko jeho doprava s místa činu (srov. rozh. č. 4266, 4804, 5717, 6856 Sb. n. s. I.). Zrušovací soud uvážil rozhodnutí č. 2386 Sb. n. s. I. a příchýlil se přesto k právnímu názoru nahoře uvedenému, pokládaje za rozhodující — jak

přiznává i toto rozhodnutí — že je pro pojem věci »uzamčené« jedině závažné, že musí být mezi věc a pachatele položena překážka, která ztěžuje přístup k věci.

Právnem tudíž zmáteční stížnost namítá, že neměla být vyslovena zločinná kvalifikace podle § 174 II, písm. c) tr. z. a že lze o činu obžalovaného uvažovat toliko jako o přestupku podle § 460 tr. z. S tohoto právního hlediska je nezávažné (§ 281, posl. odst. tr. ř.), že nalézací soud neprovedl důkaz o tom, že bylo lze zámeck na kole lehko otočiti (§ 281, č. 4 tr. ř.).

Ježto čin měl býti správně kvalifikován za přestupek, vztahuje se na souzený případ ustanovení čl. 4, odst. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 o amnestii. Nelze proto dále pokračovati v řízení o zmáteční stížnosti obžalovaného a bylo proto rozhodnuto, jak je nahoře uvedeno.

Čís. 88.

Dělníci provádějící stěhování bytu, při němž jeden z nich v bytě našel, ostatním ukázal a pak na jiném místě bytu ukryl krabici se skvosty, jsou spolupachateli na krádeži podle § 174 II, písm. a) tr. z., popřeli-li majiteli bytu, který se v zápětí na to sháněl po skvostech, jakoukoli vědomost o nich v úmyslu rozdělit si pak nalezené skvosty.

(Rozh. ze dne 21. září 1946, Zm I 78/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaných Pavla A-a, Josefa B-a a mladistvého obviněného Williama C-a do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalováni Josef D., Pavel A. a Josef B. uznáni vinnými zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), 179 tr. z. a mladistvý obviněný William C. proviněním krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), 179 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb.

Důvody:

Základem výroku o vině všech stěžovatelů je zjištění, že všichni čtyři obžalováni, tedy kromě obžalovaného Josefa D-a i stěžovatelé, při tom, když stěhovali nábytek z bytu Karla P-a, v jeho bytě uschovali a pak z bytu odnesli krabici se skvosty v hodnotě 25.000 Kčs v úmyslu, aby se o ně rozdělili.

Tomuto závěru odporují stěžovatelé podle § 281, č. 5 tr. ř. především výtkou spisového rozporu, správně nedostatku důvodů, a tvrdí, že výsledky průvodního řízení poukazují jen na to, že věci, o něž jde, našel, uschoval a z bytu poškozeného odnesl jen spoluobžalovaný Josef D., že se stěžovatelé při tom chovali jen trpně, že nebyli Josef D-ovi nápomocni a že se proto krádeže, již byli uznáni vinnými, dopustil jen sám Josef D.

Výtka je bezpodstatná. Stěžovatelé doznali, že Josef D. našel při stě-

hování nábytku z bytu poškozeného Karla P-a po odtazeni skříně krabičku (se skvosty), že ji zvedl a ukazoval všem stěžovatelům, že ji zatím uschoval u sebe, že manželé P-ovi při dalším vynášení nábytku krabičku hledali, že se na ni dotazovali všech obžalovaných a že Josef D., Josef B. a William C. zamlčeli nález krabičky a že ji má u sebe Josef D., a že Pavel A. na dotaz manželky poškozeného a později i na otázku samého poškozeného výslovně popřel nález krabičky odpovědí, že nic nenašel. Stěžovatelé také doznali, že Josef D. potom krabičku (se skvosty) ukryl na záchodě bytu, kde obžalováni pracovali, a že ji odtud po ukončení práce vzal a odnesl do tábora, kde byli obžalováni společně ubytováni. Obžalováni doznali i úmysl rozdělit se o nalezené skvosty. Tím, že stěžovatelé úmyslně zatajili poškozenému a jeho manželce, že krabičku se skvosty našel Josef D. a že ji má, úmyslně pomáhali při provádění trestné činnosti Josefa D-a, směřující k odnětí skvostů z držení a bez přivolení poškozeného, a tím tuto trestnou činnost umožnili, neboť tím zabránili prozrazení nálezu a vrácení věcí poškozenému. Má proto v tomto doznání, o něž je opřen výrok o vině, logickou oporu nahoře uvedené a stěžovateli v odpor vzaté rozsudkové zjištění, z něhož soud první stolice také správně dovodil, že se krádeže, o níž jde, dopustili s Josefem D-em i stěžovatelé jako jeho spolupachatelé ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. z.

Bezdůvodná je i výtka neúplnosti rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř. uplatněná námitkou, že soud první stolice nepřihlédl k tomu, že Josef B. ani Pavel A. z odcizených věcí nic nedostali a ani nic nežádali. S hlediska skutkové podstaty trestného činu, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými, není rozhodné, že se stěžovatelé po dokonání krádeže nedělili nebo nechtěli dělit s ostatními spolupachateli činu o užitek z něho plynoucí.

Stejně nerozhodná je i další okolnost zdůrazněná k dolíčení téhož zmatku, že stěžovatelé Pavel A. a Josef B., a to také až po dokonání činu, vyzvali Josefa D-a k vrácení věcí poškozenému a že William C. ještě též večer, a tedy rovněž až po dokonání činu, vrátil Josefu D-ovi věci, které od něho dostal po příchodu do tábora.

Tyto okolnosti nemají význam ani pro otázku beztrestnosti obžalovaných pro účinnou lítost podle §§ 187, 188 tr. z., protože tu nebyl splněn základní nutný předpoklad, že totiž byla nahrazena škoda vzniklá trestným činem dřívě, než se vrchnost dověděla o provinění obžalovaných.

Uvedené okolnosti mohou mít význam jen jako polehčující okolnosti při vyměřování trestu a bylo k nim v rozsudku také tak přihlédnuto.

K další výtce neúplnosti rozsudku, že soud první stolice nepřihlédl k tomu, že stěžovatelé nevěděli, co krabička obsahuje, a zejména že nevěděli, že obsahuje cenné věci, nelze přihlížet, protože toto tvrzení, jímž se stěžovatelé vůbec neháji, je v rozporu s jejich doznáním vzatým za základ výroku o vině, že Josef D. krabičku po zvednutí otevřel, že zjistil, že v ní jsou zlaté předměty, a že se ostatní obžalováni šli hned na jeho nález podívat. Kromě toho doznali stěžovatelé Josef B. a William C. výslovně, že viděli v krabičce, když ji Josef D. otevřel, zlatý řetízek.

Zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. je uplatněn námitkou, že zamlčení nebo zapření nálezu krabičky poškozenému a jeho manželce nelze pokládat za nějakou účast stěžovatelů na trestném činu Josefa D-a, protože v té době byl prý již trestný čin dokonán. Dalo by se prý z toho snad jen usuzovat, že stěžovatelé nechtěli Josefa D-a vydat trestnímu stíhání. Bezdůvodnost této námítky vyplývá z toho, co bylo již uvedeno o povaze chování stěžovatelů při nálezu krabičky Josefem D-em, z čehož i plyne, že krádež nebyla tehdy ještě dokonána, protože věci, o něž jde, byly tenkrát ještě v dosahu moci poškozeného.

Bezdůvodná je i další námitka uplatněná s hlediska zmatku podle § 281, č. 10 tr. ř., že stěžovatelé neznali poměrně vysokou cenu odcizených předmětů a že neměli úmysl odcizit věci v ceně přes 20.000 Kčs. Uvedené již doznání stěžovatelů, které je základem výroku o vině, opravňuje k závěru, že se stěžovatelé rozhodli odcizit krabičku s obsahem právě proto, že v ní byly cenné věci, a to i za předpokladu, že mají vyšší cenu. Stěžovatelé se ani nehájili a nepoukazují na to ani výsledky průvodního řízení, že by nebyli krádež provedli, kdyby byli znali skutečnou cenu obsahu krabičky, anebo že by nebyli odcizili věci v hodnotě přes 20.000 Kčs.

Čís. 89.

»Udáním« ve smyslu § 11 retribu. dekr. je každé udání, jež mohlo dáti podnět k zákroku proti udanému, stalo-li se v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo v zájmu nepřítelů nebo s využitím situace přivoděné nepřátelskou okupací.

Je nerozhodné, zda bylo učiněno u německého nebo protektorátního úřadu a zda skutečně došlo k nějakému zákroku proti udanému. Spadá sem i udání někoho u pracovního úřadu, že není zaměstnán, se žádostí, aby byl pracovně nasazen.

I když lze z provedených důkazů, zejména nepřímých, získati jen t. zv. jistotu empirickou, je povinností soudu (§ 270, odst. 2, č. 5 tr. ř.), aby se jasně vyslovil o tom, které skutečnosti a z jakých důvodů vzal za prokázané či neprokázané.

Nevyhovuje taková úprava rozhodovacích důvodů, podle nichž soud považuje určitou skutečnost jen za pravděpodobnou, na jiném místě pak za dokázanou.

(Rozh. ze dne 24. září 1946, Zm I 137/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem udavačství podle § 11 dekretu č. 16/45 Sb. ve znění vyhlášky č. 23/1946 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Pokud se týče udání Boženy P-ové, zjistil nalézací soud, že v době, kdy Božena P-ová měla jako veřejná zaměstnankyně u soudu dovolenou, ježto se vdávala, udala ji obžalovaná na úřadu práce, že není zaměstnána, a aby byla totálně nasazena.

Stěžovatelka vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. právem, že nalézací soud nepřihlédl k rozporům ve výpovědích svědkyně Soni N-ové, na jejímž svědectví je založen uvedený skutkový stav. Při prvním svém výslechu u vyšetřovací komise Národního výboru v N. uvedla tato svědkyně, že se nepamatuje, co řekla Bohumilu P-ovi, zejména zda mu řekla, že jeho manželku udala stěžovatelka. Při pozdějším výslechu u vyšetřujícího soudce pak svědkyně udala, že se nepamatuje, kdo udal Boženu P-ovou, že má dojem, že udání bylo anonymní, že se již na nic nepamatuje, poněvadž udání bylo mnoho, a že už uplynula dlouhá doba. Konečně pak při hlavním přelíčení uvedla, že k ní stěžovatelka přišla a řekla, že Božena P-ová není zaměstnána, aby ji zaměstnali.

Nalézací soud ponechal tyto rozpory zcela bez povšimnutí, ačkoli se týkají rozhodné okolnosti pro posouzení věci, zda totiž stěžovatelka udala u úřadu práce Boženu P-ovou a domáhala se, aby byla nasazena do práce.

Pokud zmáteční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že by i za předpokladu formální správnosti rozsudkových zjištění šlo o pokus absolutně nezpůsobitý, poněvadž Božena P-ová byla v té době zaměstnána u soudu a nemohla být a ani nebyla nasazena, a že nejde o takové udání, jaké má na mysli retribuční dekret, poněvadž úřad práce byl úřad protektorátní, takže by mohlo jíti jen o provinění podle malého retribučního dekretu, t. j. podle dekretu č. 138/1945 Sb., stačí podotknout, že udáním ve smyslu § 11 retr. zák. je každé udání, které mohlo dáti podnět k zákroku proti udanému, stalo-li se v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo v zájmu nepřítelů nebo s využitím situace přivoděné nepřátelskou okupací, při čemž je nerozhodné, zda udání bylo učiněno u německého nebo protektorátního úřadu a zda došlo k nějakému zákroku proti udanému nebo ne.

Nalézací soud dospěl k závěru, že obžalovaná udala Josefa R-a u gestapa a že tímto udáním zavinila ztrátu jeho svobody. K tomuto závěru dospěl nalézací soud na podkladě výpovědi svědků, kteří uváděli jednak vyjádření zemřelého Josefa R-a o tom, kdo na něho učinil udání, jednak uváděli, že obžalovaná měla sklon k udavačství, a jednak na podkladě jejího zjištěného výroku proneseného před zatčením Josefa R-a, že v N. zavřeli již všechny komunisty až na Josefa R-a.

Zmateční stížnost právem vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že se nalézací soud nevypořádal s rozporům mezi výpovědí svědka Josefa R-a, syna to zemřelého Josefa R-a, a výpovědí svědkyně Marie S-ové. Zmateční stížnost tu poukazuje na výpověď svědka Josefa R-a, který uvedl, že mu jeho otec Josef R. říkal, že ho

podle jeho domněni udala obžalovaná, poněvadž mu na gestapu předložili její dopis, na kterém poznal rukopis obžalované podle balíčku, který vzal po svém zatčení do Kartouz pro manžela obžalované, že se však nezmiňoval o tom, že dopis byl podepsán, ani se nezmiňoval o tom, že mu u gestapa řekli, že ho udala obžalovaná. Při hlavním přelíčení pak tento svědek uvedl, že mu otec sdělil, že se gestapáci při výsledku zmiňovali o obžalované. Naproti tomu svědkyně Marie S-ová uvedla, že jí sdělil zemřelý Josef R., že viděl u gestapa na jednom protokole podpis obžalované. Podle této výpovědi tvrdil tedy zemřelý Josef R., že viděl na protokole týkajícím se jeho věci podpis obžalované, kdežto podle výpovědi svědka Josefa R-a se zmínil jen o tom, že se jen domnívá, že ho udala obžalovaná, a že tak soudí z podobnosti písma udání, jež viděl u gestapa, a písma na balíčku, který posílala obžalovaná svému manželovi do Kartouz; o tomto písmu však nalézací soud nezjistil, že pochází z ruky obžalované. Rozpor se týká rozhodné okolnosti pro posouzení stěžovatelčiny viny, neboť jde o otázku, zda to byla stěžovatelka, která Josefa R-a udala u gestapa.

Nalézací soud uvádí v rozsudku po zhodnocení části výsledků průvodního řízení, jak to stěžovatelka vytýká rovněž s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že je pravděpodobné, že stěžovatelka udala Josefa R-a u gestapa, ač na jiném místě po zhodnocení dalších důkazů uvádí, že dospěl k přesvědčení o tom, že stěžovatelka udání učinila.

Je možno připustit, že lze z provedených důkazů, zejména jde-li o nepřímé důkazy, jako v souzeném případě, nabýti vždy jen jistoty t. zv. empirické, t. j. tak vysokého stupně pravděpodobnosti, že by bylo protismyslné pokládat za prokázaný opak nebo nevzítí za prokázané skutečnosti, které vyplývají z provedených důkazů s nejbížejší pravděpodobností. Leč podle ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. je povinností soudu, aby se jasně vyslovil o tom, které skutečnosti a z jakých důvodů vzal za dokázané nebo nedokázané. Tomuto ustanovení však nevyhovuje taková úprava rozhodovacích důvodů, v nichž soud považuje určitou skutečnost jen za pravděpodobnou a v rozporu s tím pak na jiném místě za dokázanou.

Bylo proto zmatečností stížností vyhověno již z těchto důvodů, aniž bylo třeba se zabývat jejími dalšími námitkami, rozsudek byl zrušen v celém rozsahu a věc byla vrácena soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí, při němž bude dán nalézacímu soudu nový podklad i pro řešení otázky subjektivní stránky činu.

Čís. 90.

Věci odcizené ze železničních vagonů, v nichž je zanechala na trati ustupující německá armáda, byly v držbě železniční správy a nebyly věcmi opuštěnými.

Nezáleží na tom, či vlastnictvím byly a z jakého důvodu je tam nechala stát železniční správa, která o nich věděla.

(Rozh. ze dne 24. září 1946, Zm II 13/46.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 179 tr. z., jehož se dopustil tím, že v druhé polovině dubna 1945 odňal pro svůj užitek z držení železniční správy a bez jejího přivolení ze železničních vagonů, stojících na trati Morkovice—Nezamyslice, cizí věci movité v ceně převyšující 20.000 Kčs.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Zmatečnou stížností nenapadajíc zjištění nalézacího soudu, že si obžalovaný přisvojil věci uvedené v rozsudku, namítá nedostatek viny po subjektivní stránce (§ 281, čis. 9, písm. a) tr. ř.) a uvádí, že šlo o res derelictae a že vůbec nebylo zjištěno, či vlastnictví tvořily věci odnesené obžalovaným a z čího držení je obžalovaný odnesl.

Výtka zmatečností stížností není důvodná.

Krádeže se dopustí, kdo odejme pro svůj užitek cizí movitou věc z držení někoho jiného bez jeho přivolení (§ 171 tr. z.).

Pro pojem »držení« ve smyslu § 171 tr. z. nejsou směrodatné zásady práva soukromého, nýbrž záleží jen na skutečném stavu a na skutečném poměru, tedy na tom, že někdo má možnost s věcí volně nakládat a vůli uplatňovat tuto možnost (srov. rozh. č. 3057 Sb. n. s. I.).

Zákonný znak »cizí movitá věc« třeba tu vykládat nikoli s hlediska, zda dotčená věc skutečně již náleží někomu odlišnému od pachatele a komu, nýbrž jen ve vztahu k osobě samého pachatele, zda on jest podle platného právního řádu oprávněn s věcí tou nakládat jako se svojí vlastní, pokud se týče vůbec si ji přisvojit (srov. rozh. č. 4733 Sb. n. s. I.).

Zjištění, že obžalovaný odňal věci uvedené v rozsudku z vagonů dráhy stojících na trati mezi stanicemi Morkovice—Nezamyslice, zmatečnou stížností vůbec nenapadá. Podle tohoto zjištění byly věci již ve faktické moci a tedy ve smyslu trestněprávním v držení železniční správy. Na věci nic nemění, pokud se týče držení, že vagony zůstaly stát na trati, neboť železniční správa o nich věděla a mohla, jakmile to dovolily provozní nebo jiné poměry, s těmito vagony a tím i s věcmi v nich uloženými nakládati. Zůstala tedy železniční správa v držbě věcí, uložených ve vagoněch, i v době, kdy, ať již z jakýchkoli důvodů, zůstaly stát na trati.

Skutečnost, že železniční správa byla, ať již pro válečné události, ať již pro poškození trati anebo z jiného důvodu nucena nechat stát naložené vagony na volné trati, neznačí, že šlo o res derelictae, když ze zjištění napadeného rozsudku neplyne a ani sama zmatečnou stížností nedovojuje, že železniční správa nechala tyto vagony stát na trati proto, že se jí chtěla vůbec zbavit, to jest že neměla vůbec vůli zase jimi nakládat při vhodné příležitosti.

Poněvadž se ke skutkové podstatě krádeže vyžaduje jen »držení«, nezáleží vůbec na tom, zda byly věci drahou dopravované vlastnictvím ně-

mecké branné moci anebo někoho jiného. Je proto možno nechat nepovšimnuty výtky zmateční stížnosti činěné s hlediska otázky vlastnictví.

Podle toho, co bylo uvedeno, nebyly tyto věci res derelictae a ze zjištění nalézacího soudu neplyne, že byly v době činu v držení obžalovaného. Když si tedy obžalovaný tyto věci присvoil, odňal je z cizího držení.

Toto odnětí se stalo podle zjištění napadeného rozsudku bez přivolení oprávněné železniční správy.

Námitka zmateční stížnosti o nedostatku viny po subjektivní stránce nevychází ze zjištěného skutkového stavu a není proto provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). V této námitce, jak ji zmateční stížnost uvádí, nelze spatřovat ani výtku s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., poněvadž se obžalovaný vůbec ani nehájil tím, že věci, které odnesl, považoval za res derelictae.

Čís. 91.

Jde o dokonanou krádež, vytrhl-li pachatel poškozené z ruky kabelku a dal se s ní na útěk, i když se mu nepodařilo ji odnést do bezpečí, poněvadž ho poškozená pronásledovala a dostihla.

Tím, že jí kabelku vrátil, když mu nic jiného nezbývalo, se jeho čin nestal beztrestným pro účinnou lítost ve smyslu § 187 tr. z.

(Rozh. ze dne 25. září 1946, Zm I 64/46.)

Obžaloba vinila obžalovaného, že se na ulici přitočil k Vlastě P-ové, uchopil ji za kabelku, chtěje se jí zmocnit, že se tomu P-ová bránila, že se s ní obžalovaný o kabelku tahal a rval, a tedy použil násilí, a že se mu konečně podařilo zmocnit se kabelky. V tomto činu obžalovaného spatřovala zločin loupeže podle §§ 190, 194 tr. z.

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaný na ulici rychle přitočil k Vlastě P-ové, vytrhl jí naráz z ruky kabelku, aniž se vůbec dotkl jejího těla nebo jí učinil nějaké násilí, a že se dal s kabelkou na útěk. Poškozená ho pronásledovala, nadběhla mu a dohonila ho žádajíc, aby jí kabelku vrátil, což obžalovaný učinil.

Na základě těchto zjištění dospěl nalézací soud k závěru, že čin obžalovaného naplňuje pouze skutkovou podstatu krádeže, zprostil však obžalovaného podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby, poněvadž vrátil P-ové kabelku dobrovolně a ochotně a stal se tak beztrestným pro účinnou lítost ve smyslu § 187 tr. z., neboť z účinné lítosti nahradil celou škodu dříve, než se vrchnost dověděla o jeho provinění.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby jí znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Ježto se zmateční stížnosti nepodařilo s hlediska formálního důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. doličit, že by skutek obžalovaného mohl být podřaděn ustanovení trestního zákona o loupeži, ztrácejí podklad i další vývody zmateční stížnosti, které dovozují, že u obžalovaného nelze použít ustanovení §§ 187, 188 tr. z. o účinné lítosti, poněvadž jde o loupež. Skutek obžalovaného lze proto posuzovat již pouze s hlediska krádeže.

Nalézací soud dospěl na základě svých buď vůbec nenapadených, nebo zmateční stížností po formální stránce neotřesených skutkových zjištění k přesvědčení, že skutek obžalovaného zakládá krádež, která však je beztrestná pro účinnou lítost.

Zmateční stížnost napadá tento výrok nalézacího soudu o účinné lítosti, snažíc se dovést, že u obžalovaného šlo o pouhý pokus krádeže podle § 8 tr. z., u něhož je účinná lítost vyloučena. Ani zde nelze zmateční stížnosti přisvědčit. Krádež je dokonána již samým odnětím, to je převedením věci z dosavadního držení v držení (dispoziční moc) jiné osoby. Zmateční stížnost zdůrazňuje skutečnost, že Vlasta P-ová okamžitě krádež zpozorovala, obžalovaného pronásledovala a dostihla, při čemž měla odcizenou kabelku v dohledu. Leč z této skutečnosti neplyne, že kabelka nebyla Vlastě P-ové skutečně odňata, nýbrž z ní pouze plyne, že se obžalovanému nepodařilo odnést ukradenou věc do bezpečí, čehož není k dokonání krádeže třeba, jak plyne výslovně z ustanovení § 188, písm. a) tr. z.

Zmateční stížnost je však odůvodněna, pokud dovozuje, že nelze zjištěnému skutku obžalovaného přiznat beztrestnost podle § 187 tr. z. Nejde o účinnou lítost podle tohoto zákonného ustanovení, vrátí-li zloděj odcizenou věc proto, že byl přistižen při krádeži samé, nebo dříve, než se mu podařilo odcizenou věc dopravit do bezpečí, a že mu nic jiného nezbývalo. O takový případ šlo v souzeném případě. Nalézací soud zjistil, že Vlasta P-ová ihned zpozorovala, že jí obžalovaný vytrhl kabelku, pronásledovala obžalovaného na ulici a dohonila ho a požádala, aby jí kabelku vydal. Obžalovaný to učinil, načež Vlasta P-ová zavolala příslušníka stráže národní bezpečnosti, který obžalovaného zjistil. Z tohoto zjištěného děje je patrné, že obžalovanému nezbývalo za dané situace nic jiného, než odcizenou kabelku vrátit, ježto se poškozená mohla dovolat nejen pomoci chodců, ale i bezpečnostního orgánu. Nevrátil proto kabelku dobrovolně, jak předpokládá ustanovení § 187 tr. z. Zda tak učinil ochotně, je nerozhodné. Nalézací soud tudíž pochybil, když přiznal zjištěnému skutku obžalovaného beztrestnost ve smyslu § 187 tr. z.

Zmateční stížnosti bylo proto v tomto směru vyhověno a napadený zprošťující výrok byl v tomto bodě zrušen. Zrušovací soud nemohl však rozhodnout přímo ve věci samé a uznat obžalovaného vinným krádeží kabelky, protože nalézací soud nezjistil cenu kabelky a jejího obsahu, ani okolnost, zda snad obžalovaný nebyl již dvakrát potrestán pro krádež, takže nelze posoudit, zda jeho čin zakládá skutkovou podstatu zločinu

nebo pouhého přestupku krádeže. Věc byla proto vrácena soudu prvě stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, řídě se při tom právním posouzením obsaženým v tomto rozhodnutí (§ 293, odst. 2 tr. ř.).

Čís. 92.

Pojem nepřátelského úmyslu ve smyslu § 152 tr. z.

Pokud účastník rvačky odpovídá podle § 152 tr. z. za těžké zranění, které jeho protivník utrpěl, když při tahanici s ním uklouzla a pádem na zem si zlomil nohu.

(Rozh. ze dne 26. září 1946, Zm I 52/45.)

Obžalovaná se dostala do hádky s Kateřinou P-ovou na dvoře domu, v němž obě bydlí. Při tom ji Kateřina P-ová několikrát udeřila hrabáčkou, kterou právě na dvoře odhrnovala sněh. Obžalovaná se pak vrhla na P-ovou a obě ženy se vzájemně pohlavkovaly a bily. Při této rvačce a tahanici uklouzla P-ová, když na obžalovanou napřahovala hrabáčku, na zledovatělém kluzkém sněhu a pádem si zlomila levý zevní kotník a nalomila levý vnitřní kotník. Krom toho utrpěla při rvačce lehké zranění na hlavě.

Nalézací soud nevzal pro nedostatek důkazů za prokázáno, že obžalovaná při rvačce strčila do P-ové a že tak způsobila nebo spoluzpůsobila její uklouznutí a pád. Vyloučil také, že obžalovaná způsobila P-ové zlomeninu tím, že ji kopl do kotníku, jak to tvrdila obžaloba. Zprostil proto obžalovanou obžaloby pro zločin těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155, písm. b) tr. z., který obžaloba spatřovala v tom, že obžalovaná P-ovou kopl v nepřátelském úmyslu do levého kotníku a způsobila jí tím přerušení zdraví a nezpůsobilost k povolání v trvání aspoň třiceti dnů, a uznal obžalovanou vinnou pouze přestupkem lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. z., které při rvačce způsobila P-ové tím, že ji lehce zranila na hlavě.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Státní zastupitelství napadá zmatečnou stížností rozsudek ve výroku, pokud jím byla obžalovaná uznána vinnou místo zažalovaného zločinu těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155, písm. b) tr. z. spáchaného na Kateřině P-ové pouze přestupkem lehkého poškození na těle podle § 411 tr. z.

Zmatečnou stížností však nelze přiznat oprávnění.

S hlediska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) — správně č. 10 — tr. ř. namítá zmatečnou stížnost, že nalézací soud posoudil věc nesprávně po právní stránce, když činí obžalovanou trestně odpovědnou pouze za lehké poškození na těle způsobené Kateřině

P-ové ať již rukou nebo hrabáčkou (§ 411 tr. z.), a nikoliv i za těžké poškození na těle, které P-ová utrpěla podle rozsudkového zjištění tím, že při tahanici s obžalovanou a při napřahování hrabáčky na ni uklouzla a pádem na zem si zlomila, resp. nalomila kotník na levé noze (§§ 152, 155, písm. b) tr. z.). K dolíčení tohoto důvodu zmatečnosti se snaží zmatečnou stížností poukazující na rozhodnutí č. 4864 Sb. n. s. I. dovésti, že obžalovaná odpovídá trestně s hlediska § 152 tr. z. za všechny výsledky svého jednání, i když nastaly z příčin vedlejších, aniž je mohla předvídat. Namítá tudíž nesprávné právní posouzení po subjektivní stránce, že totiž nalézací soud vyložil nesprávně pojem »nepřátelského úmyslu« ve smyslu § 152 tr. z.

Této námitce nelze však přisvědčit.

Nepřátelským úmyslem ve smyslu § 152 tr. z. je sice vůbec úmysl směřující proti tělesné neporušenosti, ano i pouhý úmysl s někým zle nakládat (přímý úmysl), avšak je třeba ještě — vzhledem k druhé větě § 1 tr. z., neboť jde o nepřímý úmysl — 1. takového objektivního podkladu, podle něhož bylo něco podniknuto nebo opominuto, z čehož zlo, které tím povstalo, obyčejně povstává neb aspoň snadno může povstat (adekvátní vztah příčinný), 2. aby pachatel pojal do své představy též takový typický vztah, tedy aby měl vědomí, že svým činem vedle zamýšleného zla (zlého nakládání) způsobuje nezamýšlené zlo (těžké poranění), které z takového jednání povstává nebo snadno může povstat, po případě vědomí, že vzhledem k ostatním vlastnostem poškozeného je tu nebezpečí takového výsledku (vědomá nedbalost).

Podle tohoto zákonného ustanovení lze si tedy utvořit závěr o nepřímém úmyslu tenkrát, byl-li čin obžalovaného takovou podmínkou těžšího výsledku, z níž výsledek toho druhu pravidelně vzchází, a představil-li si pachatel výsledek toho druhu, který je v zákoně označen za těžké poranění.

Posuzuje-li se vina obžalované s tohoto hlediska, nelze ze skutkového zjištění, jehož formální vadnost se nepodařilo zmatečnou stížností prokázat, dovésti závěr, že těžké ublížení na těle utrpěné Kateřinou P-ovou je takovým výsledkem, který bývá pravidelně spojen s pádem na zem následkem uklouznutí, a že si obžalovaná představila výsledek tohoto druhu jako možný.

Nepochybil proto nalézací soud, když vyloučil skutkovou podstatu zažalovaného zločinu těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155, písm. b) tr. z.

Pokud nalézací soud, dbaje předpisu § 262 tr. ř., uvažoval o vině obžalované s hlediska ustanovení § 335 tr. z., nenamítá zmatečnou stížností ani výslovně, ani zřejmým poukazem, že by byl nesprávný závěr nalézacího soudu o tom, že v jednání obžalované není dána ani skutková podstata § 335 tr. z.

Čís. 93.

Čin toho, kdo sice měl u sebe prošlou propustku, jejíž datum zfalšoval, avšak nevykázal se jí a ani se jí nehodlal vykázať, nestačí k naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 199, písm. d) tr. z., ani přestupku podle § 320, písm. f) tr. z. a není ani pokusem žádného z nich.

(Rozh. ze dne 26. září 1946, Zm I 139/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro zločin podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

Důvody:

Nelézací soud zjistil, že obžalovaná měla propustku vydanou dne 27. srpna 1945 úřadem národní bezpečnosti v N., která opravňovala k jízdě z N. do P. a zpět. Na tuto propustku vykonala uvedenou cestu. Chtěla tuto cestu vykonat ještě jednou počátkem října 1945 (v době mezi 27. zářím 1945 a 6. říjnem 1945). Proto přepsala datum propustky z 27. srpna 1945 na 27. září 1945, ježto průvodčí autobusů povolovali jízdy i po době vydání propustky, nebylo-li její datum příliš staré, třeba propustka měla platnost toliko na den, pro nějž byla vydána. Poněvadž přepsání data bylo provedeno nápadně, nepoužila obžalovaná této falšované propustky. Uvedenou cestu podnikla na novou propustku ze dne 6. října 1945 a byla zadržena při zpáteční cestě, kterou konala pěšky.

Při tom u ní byla při prohlídce nalezena zfalšovaná propustka.

Obžaloba se domáhala odsouzení obžalované pro zločin dokonaného podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. Odsouzení podle těchto zákonných ustanovení se domáhá i zmateční stížnost, navrhuje však, aby byla obžalovaná po případě uznána vinnou zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z. nebo pro přestupek podle § 320, písm. f) tr. z.

Návrhu zmateční stížnosti, aby bylo vysloveno, že se obžalovaná uznává vinnou zločinem dokonaného podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., nelze vyhovět, poněvadž se k jeho dokonání vyžaduje, aby došlo k uvedení v omyl (rozh. č. 6933 Sb. n. s. I.). K tomu však v souzeném případě vůbec nedošlo, jak plyne z vyličeného skutkového děje.

Nelze však přisvědčit zmateční stížnosti, ani pokud se domáhá posouzení činu obžalované jako nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z. O čin vedoucí ke skutečnému vykonání podle § 8 tr. z. jde tam, kde pachatel z pouhých příprav k činu přechází k jeho provádění; tomu je tak tenkrát, když pachatel podnikne čin, který je započatím provádění jeho záměru, a když má podle zkušenosti po uvedeném činu bezprostředně následovat provedení činu, to je uskutečňování činnosti, požadované skutkovou podstatou; jinak jde o pouhé přípravy

(rozh. č. 7354 Sb. n. s. I.). Tohoto stupně činnosti nedosáhl čin obžalované, neboť obžalovaná ani nepředložila falšovanou listinu při jízdě konané z n-ského okresu do okresu p-ského, kterou podnikla v říjnu 1945, ani se o to nepokusila, ba ani jí nechtěla předložit. Nevykročilo tudíž její jednání z mezí beztrestného přípravného jednání (§ 9 tr. z.).

Než podle zjištěného děje nejde ani o skutkovou podstatu přestupku podle § 320, písm. f) tr. z. Rozdíl mezi skutkovými podstatami podle § 199, písm. d) tr. z. a podle § 320, písm. f) tr. z. záleží v tom, že se k prvé vyžaduje poškozovací úmysl, kdežto druhá přichází v úvahu, není-li tohoto úmyslu poškodit (rozh. č. 5733 Sb. n. s. I.). Podle toho, co bylo nahoře uvedeno, došlo k falšování listiny v poškozovacím úmyslu, neboť činem měla být způsobena škoda na právu kontroly; proto mohl být čin obžalované posouzen s hlediska § 199, písm. d) tr. z., nikoli však podle § 320, písm. f) tr. z. (rozh. č. 7040 Sb. n. s. I.). Konečně se po objektivní stránce vyžaduje k přestupku podle § 320, písm. f) tr. z., aby bylo falšované listiny »použito« v úmyslu oklamati; ježto listiny nebylo použito a ani o to nebyl učiněn pokus, — jak bylo již nahoře doličeno — nemůže jít v souzeném případě pro vyličený nedostatek objektivních náležitostí ani o dokonání, ani o nedokonaný přestupek podle uvedeného zákonného ustanovení.

Poněvadž nelze vyhovět zmateční stížnosti již z těchto důvodů, nebylo třeba se zabývat odůvodněností právních úvah napadeného rozsudku a námitkami činěnými zmateční stížností s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Čís. 94.

Členům stráže národní bezpečnosti, ustanoveným Národním výborem v revoluční době k výkonu bezpečnostní služby, přísluší v této jejich funkci ochrana podle § 68 tr. z. bez ohledu na to, zda byli vzati do přísahy nebo do slibu, čili nic.

(Rozh. ze dne 26. září 1946, Zm II 28/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §§ 81, 82 tr. zák.

Z důvodů:

Námitky zmateční stížnosti doličující hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. vrcholí v tvrzení, že stěžovatelovo jednání není po právní stránce zločinem veřejného násilí podle §§ 81, 82 tr. z., poněvadž členové SNB, o něž jde v souzeném případě, nebyli vzati do přísahy či slibu, a proto prý je nelze považovat za osoby chráněné podle § 68 tr. z.

Nehledíc k tomu, že stěžovatel nevyvozuje své právní závěry ze skut-

kového stavu zjištěného nalézacím soudem v napadeném rozsudku (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.) a dovolává se i novot, které vůbec nepřišly na přetřes u prvního soudu (§ 258, odst. 1 tr. ř.), jsou výtky i věcně neopodstatněné.

Vzeti do přísahy či do slibu není totiž zákonným předpokladem povahy vrchnostenské osoby, pokud zákon nenařizuje výslovně opak (srov. rozh. č. 1300 Sb. n. s. I.). Sbor národní bezpečnosti (SNB) byl vytvořen v revoluční době jednak s příslušníků dosavadního četnictva a dosavadní policie, jednak z občanských osob, přibraných a ustanovených k výkonu bezpečnostní služby Národními výbory. Služební poměry tohoto nového sboru nejsou ještě upraveny zákonnými předpisy. Proto není ve smyslu výše uvedené zásady podkladu pro názor, že členové SNB, ustanovení Národním výborem — a takovými byli, jak plyne z rozsudkových zjištění, i Vincenc P., Vincenc R. a Josef V. — požívají ochrany ve smyslu § 68 tr. zák. jen tehdy, byli-li vzati do přísahy nebo do slibu. Zmateční stížnost nenapadá zjištění, že zmíněné osoby byly členy SNB v N. a že to stěžovatel věděl a že bylo v této obci vícekrát vybuchováno, že mají být odevzdány všechny zbraně. Proto nalézací soud nepochybil po právní stránce, považoval-li je při zákroku, jehož cílem bylo odebrat stěžovateli vojenské zbraně, za osoby jmenované v § 68 tr. zák., a tudíž požívající ochrany i podle § 81 tr. z.

Čís. 95.

Obsah vynucovaného konání (dopuštění, opominutí) s hlediska § 98 tr. z. může být jakýkoliv, jen když se dotýká nějakého zájmu ohroženého.

Rozdíl mezi vydíráním a útiskem není v hodnotnosti vynucovaného konání (dopuštění, opominutí), nýbrž v intenzitě užitých prostředků.

(Rozh. ze dne 27. září 1946, Zm I 113/46.)

Obžalovaný, který byl v roce 1940 vládním komisařem města N., poslal v noci dne 20. května 1940 k Ladislavu P-ovi městského strážníka s výzvou, aby P. hned přišel na policejní úřad. Tam mu obžalovaný vytýkal, že se o něm na nádraží nepříznivě vyjádřil, že se tak dopustil kritiky hlavy města, a uložil mu, že za to musí do dvanácti hodin příštího dne zaplatit pokutu 100 K a napsat obžalovanému omluvný dopis, jehož znění mu naznačil. Pro případ, že by nevyhověl, hrozil mu gestapem a dal najevo, že by to mohlo přitížit i P-ovým příbuzným, kteří byli tehda ve vazbě německých úřadů. P. ze strachu zaplatil pokutu a napsal žádaný omluvný dopis.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Obžalovaný má za to, že jeho zjištěný skutek je nejvýše přestupkem útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb., který je prý promlčen. Námitku tuto odůvodňuje poukazem na to, že konání, jež vyhrůžkou vymohl na poškozeném, bylo bezvýznamné.

Námitce, již je uplatněn důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., nelze přisvědčit. Obsah konání nebo dopuštění neb opominutí, k němuž pachatel jiného donucuje, může být jakýkoliv, jen když se týká nějakého zájmu ohroženého. Předpis § 98, písm. b) tr. z. nečiní v tom směru rozdílu. Konání to nemusí být ani majetkového významu. Rozdíl mezi zločinem vydírání podle § 98, písm. b) tr. z. a přestupkem útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb. nezáleží v tom, že se při zločinu vydírání vynucuje konání neb opominutí hodnotnější, nýbrž v užitých prostředcích, jež jsou u zločinu vydírání intenzivnější než u přestupku útisku. K naplnění znaku skutkové podstaty, jež zmateční stížnost v této námitce postrádá ke zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z., stačí tedy zcela to, co zjistil soud první stolice, že na poškozeném bylo vynucováno napsání omluvného dopisu a zaplacení 100 K.

Čís. 96.

Úředník pověřený správou policejní věznice, oprávněný propouštět vězně na svobodu jen na příkaz příslušného úřadu, je vinen zločinem zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., propustí-li vězně bez takového příkazu.

Je nerozhodné, že byl přesvědčen o vězňově nevině, a z jaké pohutky jednal.

(Rozh. ze dne 27. září 1946, Zm I 116/46.)

Obžalovaný byl jako úředník ředitelství sboru národní bezpečnosti od května 1945 pověřen správou policejní věznice. Do jeho působnosti náležely administrativní práce, přijímání vězňů, umožňování jejich výslechů a propouštění vězňů podle příkazu ředitelství sboru národní bezpečnosti a ústředního vyšetřovacího výboru. Dne 4. července 1945 propustil obžalovaný z vazby Vlastimila A-a, ač k tomu neměl předepsaný příkaz a ač věděl, že není oprávněn vězně propustit bez takového příkazu.

Při hlavním přelíčení se hájil tím, že byl přesvědčen o A-ově nevině a že ho propustil na svobodu z lítosti a ze soucitu, neboť A. byl tak nemocný, že dostával nervové záchvaty a že vězeňský lékař doporučil vyšetřující komisi, aby bylo A-ovo vyšetřování urychleno nebo aby byl A. vyšetřován na svobodě.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zneužití moci úřední podle § 101 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Okolnosti, na které poukazuje zmateční stížnost k dolíčení důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., a to jednak obsah potvrzení ze dne

4. července 1945 vyhotoveného obžalovaným o tom, že propustil Vlastimila A-a k návrhu ústavního lékaře s tím, aby jeho paní zařídila další stran jeho zdraví a podala o tom zprávu, jednak údaj Františky A-ové, že jí obžalovaný výslovně řekl, že Vlastimil A. musí zůstat v n-ském obvodu a že za něho ručí, mohl nalézací soud nechat nepovšimnuty a nemusil je hodnotit, ježto šlo o okolnosti nerozhodné pro posouzení otázky viny, neboť obžalovaný nebyl vůbec oprávněn k propuštění Vlastimila A-a bez svolení příslušných úřadů a nalézací soud shledal vinu obžalovaného právě v tom, že tak učinil o své újmě.

K výpovědi svědka Dr. P-a o tom, jak se jevil křečový záchvat Vlastimila A-a, nemusil nalézací soud přihlídnout, ježto údaje tohoto svědka nemají důležitost pro rozřešení otázky stěžovatelovy viny, nebyl-li stěžovatel oprávněn ani k propuštění nemocného vězně.

Pro posouzení viny obžalovaného je pak zcela nerozhodná okolnost potvrzená tímž svědkem, že byl Vlastimil A. po opětovém dodání do vazby odevzdán po novém záchvatu do nemocnice. Nemusil proto nalézací soud přihlídnout ani k tomuto údaji.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost především, že jednání obžalovaného nebylo způsobilo škodu. Tuto námitku však neprovádí po zákonu, ježto nevychází ze skutkového zjištění, nýbrž buduje na samovolně vytvořeném předpokladu, že bylo řízení proti Vlastimilu A-ovi pravoplatně zastaveno.

Další námitka uplatňovaná s hlediska téhož důvodu zmatečnosti, že obžalovaný nejednal v úmyslu způsobit škodu, ježto byl přesvědčen o nevině Vlastimila A-a, je neopodstatněná. Je sice správné, že pachatel (§ 101 tr. z.) musí mít úmysl způsobit škodu. Zjistil-li nalézací soud, že obžalovaný byl jako úředník ředitelství sboru národní bezpečnosti pověřen správou policejní věznice, že do jeho oboru působnosti náležely administrativní práce, přijímání vězňů, umožňování jejich výslechů, jakož i propouštění vězňů podle příkazu jmenovaného úřadu aneb »Ústředního vyšetřovacího výboru«, že však sám nesměl podle své libovůle vězně propouštět, a dovedl-li dále, že si obžalovaný byl vědom této své povinnosti, dospěl právem k závěru, že obžalovaný jednal v úmyslu, aby způsobil škodu na právu státu zajistit podezřelou osobu a za jejího zajištění konat šetření. Tento úmysl není vyloučen přesvědčením obžalovaného o nevině Vlastimila A-a. Rovněž i pohnutka činu je pro posouzení viny obžalovaného nerozhodná.

Poukazuje-li zmateční stížnost na porušení předpisů o trvání policejní vazby, stačí ji odkázat na to, že obžalovaný nebyl vůbec oprávněn rozhodovat o trvání vazby.

Čís. 97.

V řízení o návrhu na delegaci je účastníkem veřejný žalobce zřízený u toho soudu, jemuž má být věc odňata. Jen on a nikoliv i veřejný žalobce u soudu, jemuž má být věc přikázána, je oprávněn stěžovat si do usnesení, jímž byla nařízena delegace.

(Rozh. ze dne 27. září 1946, Nd II 8/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací odmítl stížnost veřejného žalobce mimořádného lidového soudu v N. do usnesení zemského soudu, jímž byla trestní věc proti Floriánu A-ovi pro zločiny podle §§ 5 a 11 zákona č. 22/1946 Sb. ve znění vyhlášky č. 23/1946 Sb., vedená u mimořádného lidového soudu v O., odňata podle § 62 tr. ř. tomuto soudu a přikázána krajskému soudu v N. jako soudu příslušnému pro vedení přípravného řízení pro mimořádný lidový soud v N.

Důvody:

Proti usnesení zemského soudu, jímž byla nařízena delegace jiného soudu, může si stěžovat podle § 63, odst. 2 tr. ř. žalobce a obviněný.

Z povahy věci plyne, že se delegovaný soud stane místně příslušným teprve tehdy, když usnesení zemského soudu o delegaci nabylo právní moci. Do té doby je věc zmístněna u původně příslušného soudu a do té doby může funkce veřejného žalobce vykonávat jen veřejný žalobce zřízený u tohoto soudu (§ 29 tr. ř.); každý jiný veřejný žalobce je do té doby místně nepřislušný a nemůže svými návrhy ani stížnostmi zasahovat do řízení vedeného u jiného soudu. Není myslitelné, že by zákonodárce chtěl v § 63, odst. 2 tr. ř. připustit možnost, aby do řízení o delegaci zasahovali dva veřejní žalobci. To by muselo být výslovně ustanoveno, zejména by muselo být i ustanoveno, že má být o návrhu na delegaci vyslechnut i veřejný žalobce ustanovený u soudu, který má být delegován, a muselo by i jemu být výslovně v zákoně přiznáno právo stížnosti do usnesení zemského soudu.

Je tedy účastníkem v řízení o návrhu na delegaci jen veřejný žalobce ustanovený u toho soudu, jemuž má být věc podle návrhu na delegaci odňata, a tento žalobce zůstává účastníkem řízení až do doby, dokud věc není pravoplatně odňata příslušnému soudu. Může si proto jen on stěžovat do usnesení, kterým se věc odnímá příslušnému soudu.

Byla proto stížnost veřejného žalobce u mimořádného lidového soudu v N. odmítnuta jako po zákonu nepřipustná.

Čís. 98.

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 523 tr. z. stačí, že čin spáchaný v úplné opilosti vykazuje všechny znaky objektivní skutkové podstaty určitého zločinu. Není třeba, aby tu byly i její subjektivní znaky.

U pachatele tohoto přestupku nelze mluvit o omylu ve smyslu § 2, písm. e) tr. z., ani o žertu.

(Rozh. ze dne 10. října 1946, Zm II 115/46.)

Obžalovaný navštívil s poškozeným Stanislavem P-em a s jeho sedem několik hostinců, v nichž popíjeli slivovici a pivo. K večeru odešli všichni k P-ovi, u něhož ještě pili víno. P. doma usnul a obžalovaný se

sousedem odešli, zamkli P-ův dům a položili klíč na okno. Obžalovaný se však za chvíli vrátil, odemkl si dům klíčem, ležícím na okně, vešel dovnitř, vzal spícímu P-ovi tašku s 24.500 Kčs, dům opět zamkl a odešel. P-ova manželka zjistila večer po návratu domů, že P. u sebe nemá peníze, a hned se po nich ptala obžalovaného. Ten však popřel krádež peněz. Teprve za několik dní přišel k P-ovi, přiznal, že mu peníze odňal, a nahradil mu škodu.

Nalézací soud zjistil, že byl obžalovaný v době činu úplně opilý a uznal obžalovaného vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. z., jehož se dopustil tím, že jsa opilý odňal pro svůj užitek z držení Stanislava P-a a bez jeho přivolení z uzamčeného bytu částku 24.500 Kčs, tedy cizí věci movité převyšující částku 500 Kčs, 2.000 Kčs i 20.000 Kčs, a že tedy spáchal čin, který by se mu, nebýti opilství, přičítal za zločin.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Výtky zmateční stížnosti s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., jakož i její námitky s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), nesprávně též písm. b) tr. ř., směřují k dolíčení, že skutek obžalovaného, spáchaný v úplném opilství, nezakládá skutkovou podstatu zločinu krádeže ani po stránce objektivní, ani po stránce subjektivní.

V prvním směru se zmateční stížnost snaží dovodit, že obžalovaný neodňal peníze pro svůj užitek, poněvadž je vzal v úmyslu zase je vrátit a neměl skutečného užítka ze svého činu.

Prvá okolnost je však novotou, kterou se obžalovaný v řízení před nalézacím soudem nehájil a ke které proto zrušovací soud nemůže ve zrušovacím řízení přihlídnout. Nehledě k tomu jde o okolnost, která je ve skutečnosti součástí subjektivní stránky činu obžalovaného a nemá, jak bude dále dovedeno, pro posouzení trestnosti skutku obžalovaného s hlediska § 523 tr. z. významu.

Užitek ve smyslu § 171 tr. z. spočívá ve skutečném přivlastnění si věci, v jejím pouhém získání. Nějaký další užitek se nevyžaduje.

Okolnost, že obžalovaný neměl ze svého činu žádný majetkový užitek, je proto nerozhodná.

Po stránce subjektivní dovozuje zmateční stížnost, že obžalovaný nedjednal ve zlém úmyslu, jaký má na mysli § 171 tr. z., poněvadž prý vzal peníze pouze ze žertu, aby poškozeného, svého přítele, postrašil ztrátou peněz, jsa rozhodnut mu peníze zase vrátit. Ve stavu střízlivém by prý obžalovaný nikdy peníze neodcizil a jednal tudíž v omylu ve smyslu § 2, písm. e) tr. z.

Uvedené skutkové okolnosti jsou nepřipustné novoty. Leč ani věcně by tyto okolnosti neměly význam. Obžalovaný byl uznán vinným pouze přestupkem opilství podle § 523 tr. z., který spáchal tím, že v úplné opi-

losti odcizil částku 24.500 Kčs, kterýžto čin by se mu, nebýt opilství, přičítal za zločin krádeže. Ke skutkové podstatě zmíněného přestupku stačí, že čin spáchaný v úplné opilosti vykazuje navenek, to je objektivně, všechny znaky zločinu, a není třeba, aby měl i subjektivní znaky skutkové podstaty tohoto zločinu, neboť právě pro úplnou pachatelovu opilost je jeho úsudková činnost vyloučena a chybí proto i zlý úmysl.

Skutkový omyl jako nedostatek správné představy o okolnostech vnějšího světa předpokládá možnost rozumové činnosti rozpoznávací, která je u člověka úplně opilého vyloučena, takže u něho nelze mluvit o omylu v pravém slova smyslu. Mohlo by jít nejvýš o to, že omyl byl, jak tvrdí zmateční stížnost, zaviněn opilostí, že se totiž pachatel, který by se jinak nemýlil, mýlil právě následkem své opilosti. Nemůže se tedy úplně opilý, jak plyne z jeho duševního stavu a pojmu opilosti, vůbec hájit omylem, poněvadž si nemohl být vědom svého jednání, kdežto omyl předpokládá vědomí (viz rozh. č. 3145 Sb. n. s. I.).

Totéž platí v podstatě i o žertu jako okolnosti vylučující zlý úmysl ve smyslu § 171 tr. z.

Nalézací soud proto nepochybil, když shledal ve zjištěném skutku obžalovaného skutkovou podstatu zločinu krádeže po stránce objektivní a když tento skutek vzhledem k úplnému opilství obžalovaného v době jeho spáchaní podřadil ustanovení § 523 tr. z.

Čís. 99.

Zahlázení (dvaadvaceti) předchozích odsouzení, provedené na základě čl. 5 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. 7. 1945, nezjednáva obžalovanému polehčující okolnost dosavadního bezúhonného chování ve smyslu § 46, písm. b) tr. z.

(Rozh. ze dne 10. října 1946, Zm II 141/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost a odvolání obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 125 tr. z.

Z důvodů:

Odvolání obžalovaného z výroku o výši trestu není opodstatněno. I když třeba souhlasiti s odvoláním, že mělo býti přiznáno obžalovanému jako polehčující okolnost částečné doznání, ježto obžalovaný doznal skutkové okolnosti, nelze odvolání přisvědčit, že nalézací soud neprávem pomínil jako další polehčující okolnost zachovalost. I když podle potvrzení státního zastupitelství v N. ze dne 8. srpna 1946, předloženého obžalovaným dodatečně ve zrušovacím řízení, bylo ve smyslu rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 zahlázeno všech dvaadvacet předchozích odsouzení obžalovaného pro trestné činy spáchané do

5. května 1945 a obžalovaný nemá záznamu v rejstříku trestů, nelze přece říci, že byl obžalovaný před spácháním zločinu, jímž byl uznán vinným napadeným rozsudkem, bez úhonného chování a že je tudíž další polehčující okolnost podle § 46, písm. b) tr. z. Poněvadž vzhledem k uvedené jediné polehčující okolnosti nejsou dány předpoklady pro použití § 338 tr. ř. a poněvadž vzhledem k zákonné trestní sazbě mezi pěti a deseti lety nelze zaměnit trest podle § 55 tr. z. se zřetelem na nevinnou rodinu obžalovaného, považuje i zrušovací soud trest vyměřený obžalovanému v nejnižší výměře zákonné trestní sazby za úměrný jeho vině. Bylo proto odvolání obžalovaného zamítnuto.

Čís. 100.

Skutková podstata přestupku podle § 316 tr. z. je naplněna již svémocným otevřením pečeti místního národního výboru, zajišťující byt po Němcích. Na rozdíl od § 315 tr. z. je při tom nerozhodné, zda byla pečeť poškozena.

Ke kvalifikaci krádeže podle § 174 I, písm. c) tr. z. je po stránce subjektivní třeba, aby si byl pachatel v době činu vědom toho, že snazší provedení jeho činu umožnily okolnosti, naplňující pojem »obecné nesnáze«.

(Rozh. ze dne 12. října 1946, Zm I 95/46.)

Obžalovaný odcizil v říjnu 1945 v pohraničí z bytů opuštěných Němci různé věci v ceně asi 1.000 Kčs. Při jedné z krádeží odstranil pečeti místního národního výboru, jimiž byl byt zapečetěn k zajištění majetku, který v něm byl zanechán.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z. a přestupkem podle § 316 tr. z. Na kvalifikaci podle § 174 I, písm. c) tr. z. uznal proto, že obžalovaný spáchal uvedené krádeže v době, kdy Československý stát neměl pro poměry nastalé v pohraničí dostatek prostředků a možností, aby svůj majetek náležitě ochránil.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud napadla výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 316 tr. z., vyhověl jí však, pokud směřovala proti výroku o vině zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z., zrušil napadený rozsudek v této části i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc soudu prvního stádu, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a o ní rozhodl, přihlédnávajíc při tom k pravoplatnému odsouzení pro přestupek podle § 316 tr. z.

Z d ů v o d ů :

Stěžovatel se mylně domnívá (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.), že je k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 316 tr. z. třeba, aby pečeť veřejného úřadu byla poškozena. Podle § 316 tr. z. je trestné již pouhé

svémocné otevření pečeti bez souhlasu úřadu, který dal pečeť, při čemž je na rozdíl od ustanovení § 315 tr. z. nerozhodné, byla-li či nebyla při tom pečeť poškozena.

Zmateční stížnosti nutno však přisvědčit, pokud uplatňujíc zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř., směřuje proti výroku, jímž byl stěžovatelův čin podřaděn ustanovení § 174 I, písm. c) tr. z.

Zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c), 176 II, písm. a) tr. z. byl stěžovatel uznán vinným proto, že, byv pro krádež dvakrát potrestán, odcizil z několika bytů (místností), z nichž byli odsunuti Němci, majetkové předměty uvedené v rozsudku jako majetek Československého státu a že se tohoto činu dopustil v čase obecné nesnáze, protože krádež byla spáchána v době, kdy Československý stát neměl pro poměry nastalé v pohraničí dostatek prostředků a možností, aby svůj majetek náležitě ochránil.

Předpokladem skutkové podstaty krádeže podle § 174 I, písm. c) tr. z. je nejen, aby se čin stal za obecné nesnáze povahy uvedené v tomto místě zákona, nýbrž také, aby si toho byl pachatel i vědom, zejména aby v době činu věděl, že tu byly a snazší provedení činu právě umožnily okolnosti opodstatňující pojem obecné nesnáze předpokládaný ustanovením § 174 I, písm. c) tr. z. Otázkou, zda byl u stěžovatele v době činu splněn řečený předpoklad, se rozsudek vůbec nezabývá a neobsahuje ani skutková zjištění, z nichž by se dalo usuzovat na řečené stěžovatelovo vědomí. Ostatně i pro výklad samého pojmu »obecné nesnáze« jsou rozsudková zjištění příliš povšechná a kusá.

Pokud tedy jde o výrok podle § 174 I, písm. c) tr. z., je rozsudek zmátečný podle § 281, č. 10 tr. ř. Byl proto zrušen i s výroky s tím souvisejícími a bylo ve smyslu § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. rozhodnuto, jak je to uvedeno ve výroku, aniž bylo třeba se zabývat ostatními námitkami zmáteční stížnosti.

Čís. 101.

Ke zločinu podvodu podle § 199, písm. b) tr. z. není třeba vyšší míry lstivosti, než jaká se vyžaduje podle § 197 tr. z. Není třeba, aby se pachatel jako veřejný úředník legitimoval, stačí i pouhé tvrzení. Čin je dokonán uvedením v omyl o pachatelově úřední povaze.

(Rozh. ze dne 16. října 1946, Zm II 128/46.)

Obžalovaný, soukromý úředník, přišel dne 11. srpna 1945 ve 3 hod. ráno do nádražní dvorany v N., přistoupil k Marii P-ové, která tam seděla, prohlásil, že je od policie, a ptal se jí na doklady a na policejní příalášku. P-ová uvěřila jeho tvrzení, že je policista, a vysvětlila mu vše o svých osobních poměrech; obžalovaný však prohlásil, že s ním musí jít na policejní ředitelství.

Vedl ji městským parkem, kde ji počal ohmatávati, a chtěl ji přimět

k souloži. P-ová se mu bránila a prosila ho s pláčem, aby ji pustil. Obžalovaný ji odvedl zpět k nádraží a propustil ji.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z., jehož se dopustil tím, že se dne 11. srpna 1945 v N. vydával Marii P-ové za člena policie, že tím na sebe bral charakter veřejného úředníka a přiměl ji lstivým předstíráním vrchnostenského příkazu, aby se mu legitimovala a šla s ním, a že ji tak omezoval v právu na užívání osobní svobody.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmatečnou stížnost se domnívá (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.), že ke zločinu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z. nestačí lstivé předstírání provedené pouhým tvrzením, nýbrž že k tomu je třeba, aby lstivé předstírání záleželo v legitimování. O zločin podle § 199, písm. b) tr. z. jde tam, kde byly splněny podmínky podle § 197 tr. z. Z toho plyne, že se k němu nevyžaduje vyšší míra lstivosti, než ke zločinu podle § 197 tr. z. vůbec. Že by jednání obžalovaného nebylo lstivé ve smyslu § 197 tr. z., to se nepokouší dokázat ani zmatečnou stížností.

Podle toho, co bylo zjištěno nalézacím soudem, šlo o čin dokonaný, neboť napadená byla uvedena v omyl o úřední povaze obžalovaného. Míjí se proto cíle úvahy, které zmatečnou stížností uvádí s hlediska činu nedokonaného. Otázka příčinného vztahu nebyla zmatečnou stížností napadena.

Ježto byla činem obžalovaného naplněna skutková podstata podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z., není podkladu pro uplatnění důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., jímž se stěžovatel domáhá, aby byl souzený čin podřaděn ustanovení § 333 tr. z.

Čís. 102.

Obžalovaní, kteří na sebe v době okupace vzali ukrytí žida, vzali tím na sebe i povinnost snášet nebezpečí s tím spojené.

Nemohou omlouvatí stavem nouze (§ 2, písm. g) tr. z.) jeho pozdější zavraždění provedené v obavě před jeho vypátráním a před následky, jež by to pro ně jako ukryvače mělo vzápětí (zatčení a event. smrt v koncentračním táboře, která již před tím stihla jednoho z ukryvačů).

(Rozh. ze dne 16. října 1946, Zm II 184/46.)

Vilém P. žil od roku 1937 ve společné domácnosti se Štěpánkou A-ovou, dcerou obžalovaného Martina A-a a sestrou obžalovaného Antonína A-a. Ze svých značných úspor vystavěl v roce 1939 v N. rodinný domek, který vzhledem k tomu, že byl položen, stavěl jménem Štěpánky

A-ové, a ji též dal zapsati v pozemkové knize jako vlastníci, ač ona na stavbu přispěla jen nepatrnou částkou. Když měl být P. v roce 1942 jako položen odvezen z příkazu německých úřadů do židovského pracovního tábora, utekl a skrýval se na různých místech, a to jednak u Albína A-a, bratra Štěpánky A-ové, u obžalovaného Františka B-a, svého dobrého známého, ve svém domě u Štěpánky A-ové a konečně od léta 1942 opět u Františka B-a, u něhož se skrýval v kolně. Jídlo donášeli P-ovi do úkrytů nejprve Štěpánka A-ová, pak Albín A. a konečně obžalovaný Martin A.

Koncem roku 1942 se gestapo dozvědělo, že se P. nějakou dobu skrýval v domě Štěpánky A-ové. Štěpánka A-ová byla zatčena a odvezena do koncentračního tábora, kde 17. února 1943 zemřela. Obžalovaní Antonín a Martin A-ovi a František B. dostali strach, že by je mohl stihnout též osud, zejména když Vilém P., jemuž nenosili jídlo do úkrytu pravidelně, opouštěl někdy z hladu úkryt a opatroval si potravu krádežemi. Proto se rozhodli, že P-a sprovodí se světa. K tomuto rozhodnutí přispěla do značné míry i okolnost, že P. měl kromě uvedeného domu i značnou hotovost, množství zboží a jiných cenných věcí, které si po jeho smrti mohli obžalovaní rozdělit. Obžalovaný Antonín A. opatřil v říjnu 1943 v továrně, v níž byl zaměstnán, jed (patrně cyankali), sdělil to obžalovanému Františku B-ovi a vyzval ho, aby si za dva dny přišel k obžalovanému Martinu A-ovi pro jídlo pro P-a, v němž bude onen jed přimíchán. Obžalovaný B. skutečně přišel k Martinu A-ovi pro jídlo pro P-a. Martin A. mu sdělil, že je jídlo již připraveno, aby je dal P-ovi, a když to nepomůže, že připraví něco jiného. Jed do jídla namíchal jeden z A-ů (buď Martin nebo Antonín) s vědomím druhého.

František B. donesl jídlo P-ovi do své kuchyně, že je otrávené, asi v 8 hod. večer. Když se ve 2 hod. v noci přišel přesvědčit, jak jed účinkoval, našel P-a v bezvědomí slabě sténajícího. Za chvíli přestal P. sténati a nebylo cítiti při ohmatání ani tep. Obžalovaný B. měl proto za to, že je P. již mrtev, odnesl ho k rozvodněné řece a hodil ho do ní. Podle výsledku pozdější pitvy byl však P. ve chvíli, kdy byl vhozen do řeky, ještě živý a zemřel utopením. Zkouška na jed nebyla učiněna.

Brzy po P-ově odstranění si obžalovaní Martin a Antonín A. a Albín A. rozdělili věci, které zůstaly po P-ovi v jeho domě, kdežto zboží a věci, které měl P. uskladněny u Františka B-a, si ponechal a později prodal tento obžalovaný.

Věc vyšla najevo, až když mezi obžalovanými došlo k hádce pro způsob rozdělení P-ovy pozůstalosti, poněvadž se obžalovaný Antonín A. domáhal většího podílu odůvodňuje svůj nárok tím, že měl na odstranění P-a největší zásluhu.

Nalézací soud uznal obžalovaného Františka B-a vinným zločinem nedokonané úkladné vraždy podle §§ 8, 134, 135, č. 1 tr. z. a přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z. a obžalovaného Antonína a Martina A-a uznal vinnými zločinem vzdálené spoluviny na pokusu úkladné vraždy podle §§ 5, 8, 134, 135, č. 1, § 137 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaných Antonína a Martina A-ových do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaní ukrývali Viléma P-a a že ho ukrývala i Štěpánka A-ová. Ta byla gestapem pro toto ukrývání zatčena a dodána do koncentračního tábora, kde zemřela. Obžalovaní se obávali, že budou zatčeni a že je stihne stejný osud, jako Štěpánku A-ovou.

Zmateční stížnost se na tomto podkladě domnívá, že obžalovaní jsou beztrestní z důvodu neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.). Nelze jí však přisvědčiti, neboť v souzeném případě skutečnost, že obžalovaní převzali ukrývání Viléma P-a, vylučuje stav nouze, ježto se obžalovaní do tohoto stavu dostali vlastním činem, převzavše s ukrýváním Viléma P-a i povinnost snášeti nebezpečí s tím spojené. Nehledě k tomu zjistil nalézací soud dále, že obžalovaní spáchali čin též za tím účelem, aby si přivlastnili majetek Viléma P-a (což také skutečně učinili), kterážto okolnost vylučuje stav nouze.

Čís. 103.

S hlediska § 2 retrib. zákona je nerozhodné, že obžalovaný vstoupil do organizace SS na rakouském území, byl-li jejím členem i v době svého pobytu na území Československé republiky.

Nerozhoduje při tom, zda jest obžalovaný říšskoněmecký či rakouský příslušník a zda organizace SS byla v Rakousku uznána zákonem.

(Rozh. ze dne 17. října 1946, Zm I 98/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 2 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Z d ů v o d ů:

Stěžovatel má za to (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.), že jeho čin je beztrestný, ježto podle jeho názoru retribuční zákon stíhá jen ty, kdo se provinili proti českému národu, zejména říšskoněmecké příslušníky, že dekretu nelze použít proti rakouským příslušníkům a tím méně proti stěžovateli, který vstoupil do organizace SS na rakouském území, kde byla tato organizace dovolena a zákonem uznána, že se na území republiky ničeho nedopustil a nejednal proti republice. Konečně pak namítá, že se ustanovení § 2 retribučního zákona vztahuje jen na československé příslušníky a že ho nelze užítí proti cizincům, z čehož pak dovazuje, že nalézací soud neprávem posuzoval věc i podle § 37 tr. z.

Zločinu podle § 2 dekr. č. 16/1945 Sb. ve znění zák. č. 22/1946 Sb. se dopouští, kdo v době zvýšeného ohrožení republiky byl členem organi-

sace Die Schutzstaffeln der Nationalsozialistischen Deutschen Arbeiterpartei (SS) nebo jiných tam uvedených organizací. Trestným je tu tedy již pouhé členství ve zmíněných organizacích bez ohledu na to, zda se příslušník takové organizace ještě kromě toho dopustil nějakého aktivního jednání proti československým občanům nebo proti státu, neboť organizace SS a jiné organizace jí podobné byly tak nebezpečné, že již svou existencí ohrožovaly bezpečnost republiky a jejích občanů, takže zákon prohlašuje již pouhé členství v nich za zločin proti státu. Přitom se nerozlišuje, zda je pachatelem příslušník československý nebo cizí, zejména není v zákoně žádný podklad pro rozlišování mezi říšskoněmeckými a rakouskými státními příslušníky, jak se to snaží stěžovatel dovodovat z různých hospodářských opatření proti německým a rakouským příslušníkům.

Stěžovatel je na omylu, domnívá-li se, že je zločinem podle § 2 uvedeného zákona jen vstup do organizace SS, a z tohoto mylného předpokladu dovazuje, že spáchal čin v cizině a že proto jako cizinec nemůže být v Československu stíhán. Bylo již uvedeno, že skutková podstata tohoto zločinu záleží v členství v organizaci SS, takže jde o trestnou činnost trvalou. I když by bylo nutno připustit vzhledem k ustanovení § 12 retr. zákona, že nelze trestati pro zločin podle § 2 tohoto zákona cizince, který se dopustil činu v cizině, není stěžovatel z tohoto důvodu beztrestný, neboť se svým členstvím, které trvalo i v době, kdy se zdržoval na území republiky, dopustil činu i v tuzemsku, tedy spáchal jako cizinec v tuzemsku zločin, a nelze proto vytýkat, že ho nalézací soud neprávem uznal vinným zločinem se zřetelem na § 37 tr. z.

Podle § 13, odst. 1 retr. zákona není jednání trestné podle tohoto zákona ospravedlněno tím, že je nařizovaly nebo dovolovaly předpisy jiného práva než československého. Nemůže proto stěžovatele zbavit viny, že organizace SS byla v Rakousku dovolena a zákonem uznána.

Čís. 104.

Ke skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. z. stačí i podmíněná vyhružka, závisí-li splnění podmínky na vůli hrozícího, nikoli jen ohroženého, nebo lze-li jinak s jistotou očekávat, že bude splněna.

(Rozh. ze dne 17. října 1946, Zm II 25/46.)

Obžalovaný se v hostinci dostal do hádky s hostinským Františkem P-em. Nadával mu, a když odcházel z hostince, vyhrožoval mu volaje, že kdyby on (obžalovaný) chtěl, zítra tu již P. nebude. P. měl z vyhružky strach, neboť ji, jako ostatní přítomní, chápal jako hrozbu zatčením gestapem nebo německou policií. Kromě toho věděl o obžalovaném, že je v hospodářských stycích s Němci, a měl důvod se obávat pohružky i proto, že byl ve spojení se svým bratrem, který byl Němci popraven, a věděl, že o tom obžalovaný ví.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Není důvodná ani výtká zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., pokud stěžovatel při jejím provádění vychází ze souhrnu rozsudkových skutkových zjištění.

Podle rozsudkového zjištění vyhrožoval obžalovaný během okupace v hostinci ve hněvu a v hádce a za tím účelem, aby Františka P-a uvedl ve strach a nepokoj, a byla tedy pohrůžka vzhledem k prostředí a době, kdy byla pronesena, jakož i vzhledem k obsahu svého znění způsobila v napadeném důvodné obavy, že bude splněna, zejména když byla pronesena osobou, která se často stýkala, byť i jen hospodářsky, s Němci, jak tomu bylo u obžalovaného. František P. pak dosvědčil, že měl z pohrůžky obžalovaného strach vzhledem na svůj poměr k bratru, jenž byl od Němců popraven, o čemž obžalovaný věděl.

Zmateční stížnost jest na omylu, má-li za to, že podmíněná forma pohrůžky vylučuje kvalifikaci ve smyslu § 99 tr. z., neboť ke skutkové podstatě zločinu podle § 99 tr. z. stačí i podmíněná pohrůžka, závisí-li její splnění na vůli hrozícího, nikoli jen ohroženého, nebo lze-li z jiných důvodů s jistotou očekávat, že podle obvyčejného běhu věci bude podmínka splněna (rozh. č. 4171 Sb. n. s. I.). V souzeném případě uvedl nalézací soud objektivní okolnosti, které odůvodnily závěr, že pohrůžka byla způsobila v napadeném důvodné obavy, že by mohla být ihned splněna, a že bylo vyhrožováno závažným zlem, a splnění pohrůžky záviselo zajisté jedině na stěžovatelově vůli a chování.

Čís. 105.

Zahlazením odsouzení pomíjejí jeho následky i podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb.

(Rozh. ze dne 24. října 1946, Zm I 129/46.)

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou zločinem vyhnání plodu podle §§ 5, 144 tr. z., uložil jí zaň trest a nepovolil podmíněný odklad jeho výkonu.

Podle rozsudkových důvodů nepovolil podmíněný odklad výkonu uloženého trestu proto, že obžalovaná byla již odsouzena pro týž trestný čin, že při tom byla vyslovena ztráta práva volebního a že od výkonu trestu ještě neuplynulo deset roků, takže je podmíněný odklad výkonu trestu vyloučen podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud napadla výrok o nepodmíněném odsouzení, zrušil napadený výrok a uložil prvému soudu, aby v této části znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud nepovolil podmíněný odklad výkonu trestu z důvodu § 2 zákona č. 562/1919 Sb., aniž uvedl, které dřívější odsouzení řečené povahy má na mysli. Patrně jde o odsouzení pro zločin podle §§ 5, 144 tr. z. rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 23. března 1936, jímž byla vyslovena ztráta volebního práva.

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že se nalézací soud nevypořádal s obsahem usnesení krajského soudu v N. ze dne 22. března 1946, jímž bylo uvedené odsouzení zahlazeno podle čl. 5 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 o amnestii.

Tato neúplnost se týká výroku o rozhodných skutečnostech, neboť zahlazením odsouzení přestávají jeho následky i podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení. Je tudíž zmateční stížnost v tomto směru odůvodněna a bylo jí proto vyhověno.

Čís. 106.

Ochrany § 68 tr. z. požívá strážný povoláný místním národním výborem k bezpečnostní službě ve sběrném táboře.

Nezáleží na tom, že ji koná dobrovolně a bezplatně a že nebyl vzat do přísahy.

Pachatelův omyl o tom, že strážný pro tyto okolnosti není vrchnostenskou osobou nebo že pro jeho domnělý urážlivý výrok nejde již o řádný výkon vrchnostenského příkazu a že proto není chráněn podle § 68 tr. z., je omylem trestněprávním, který neomlouvá.

(Rozh. ze dne 24. října 1946, Zm II 58/46.)

Dne 30. června 1945 přišel obžalovaný s nezjištěným společníkem, ozbrojeným automatickou puškou, ke vchodu do sběrného tábora v N., který pro Němce zřídil místní národní výbor. U vchodu konal se zbrání službu civilní strážník Josef P. Obžalovaný ho žádal, aby jemu a jeho společníkovi přivedl z tábora ženy na pobavení a aby je pustil do tábora. Když mu P. odvětil, aby si na pobavení vzal svoji ženu a dceru, počal mu obžalovaný spílati a vyzval svého společníka, aby na P-a namířil pušku. P. se zalekl namířené pušky, otevřel dveře do tábora, obžalovaný vešel dovnitř a dal P-ovi políček. Teprve když jiný strážný, který pozoroval výstup, vystřelil na poplach, odešel obžalovaný se svým společníkem z tábora.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí podle § 81, 82 tr. z., jehož se dopustil tím, že se dne 30. června 1945 v N. zprotivil nebezpečnou vyhrůžkou se zbrání v ruce členu civilní strážní služby Josefu P-ovi, konajícímu strážní službu ve sběrném táboře, tedy

civilní stráž při konání její služby v tom úmyslu, aby zmařil její výkon, to je zabránění vstupu do tábora nepovolaným osobám.

Dále jej uznal vinným přestupkem podle § 312 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Stěžovatel uplatňuje zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. námitkou, že svědek Josef P. nebyl osobou jmenovanou v § 68 tr. zák. a že tudíž stěžovatelův zjištěný čin neobsahuje všechny pojmové znaky trestných činů, jimiž byl uznán vinným, nýbrž je nejvýše urážkou na cti, stíhatelnou jen na soukromou žalobu, která však nebyla podána.

Tuto námitku odůvodňuje stěžovatel poukazem na to, že Josef P. nebyl obecním zřízencem, nebyl individuálně určen k výkonu strážní služby, nýbrž konal jen dobrovolnou, bezplatnou svépomocnou službu občanstva v N. a nebyl vzat příslušným správním úřadem do přísahy.

Soud první stolice zjistil, že místní národní výbor v N. udržoval v době činu v obci, zejména též v tamějším sběrném táboře pro Němce, pořádek a bezpečnost. Patřila tedy i strážní služba v onom táboře už podle zákona do oboru úřední působnosti místního národního výboru, neboť tento výbor spravoval už tehdy ve smyslu § 1, odst. 1 vl. nař. čís. 4/1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů ve své působnosti všechny veřejné záležitosti, zvláště i všechny záležitosti dřívějšího obecního zastupitelstva. Soud první stolice rovněž zjistil, že Josef P. byl místním národním výborem v N. povolán, aby vykonával v uvedeném sběrném táboře strážní službu (se zbraní v ruce). Při výkonu tohoto příkazu byl tudíž osobou jmenovanou v § 68, odst. 2 tr. zák., a tedy osobou chráněnou tímto ustanovením. Je proto pro posouzení tohoto jeho charakteru v době činu zcela nerozhodné, že nebyl a ani se nestal obecním zřízencem, když mu byl udělen zmíněný příkaz, že konal službu bezplatně, a stejně i okolnost, že se snad přihlásil k strážní službě dobrovolně. Tvzení zmáteční stížnosti, že obžalovaný nebyl ke službě určován individuálně a že šlo o dobrovolnou svépomocnou akci občanů (bez spolupůsobení místního národního výboru), musí být ponecháno bez povšimnutí, neboť odporuje zjištěním soudu první stolice (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Zmateční stížnost přehlíží, že předpis § 68, odst. 2 tr. zák. činí jen při lesních úřednicích a lesním dozorcím personálu ochranu podle tohoto předpisu — k němu poukazují i ustanovení §§ 81, 312 tr. zák. co do okruhu osob jimi chráněných — závislou na tom, že byli vzati příslušným úřadem do přísahy. To nasvědčuje tomu, že se u ostatních osob tam uvedených nevyžaduje vzetí do přísahy jako zákonný předpoklad ochrany podle § 68, odst. 2 tr. zák. Je tedy pro posouzení úředního charakteru Josefa P-a v době činu obžalovaného zcela bez významu, že nebyl vzat do přísahy.

Hořejší námitka je proto v celém rozsahu neopodstatněná.

Zmateční stížnost namítá dále s hlediska zmatku podle § 281, č. 9,

písm. a) tr. ř., že Josef P. tím, že použil posměšného a urážlivého výroku o stěžovatelově ženě a dceři, ztratil charakter vrchnostenské osoby uvedené v § 68, odst. 2 tr. zák. a že se proto stěžovatel nemohl na něm dopustit zločinu podle §§ 81, 82 tr. z. a přestupku podle § 312 tr. zák.; přestupek urážky na cti, o který by snad šlo, nemůže prý být potrestán pro nedosatek soukromé žaloby. Výrok Josefa P-a, pronesený vůči obžalovanému, totiž aby si vzal na pobavení svoji ženu a dceru, nezbavil Josefa P-a charakteru vrchnostenské osoby ve smyslu § 68, odst. 2 tr. z. Tak, jak výrok ten je zjištěn soudem první stolice, není urážlivý. Domníval-li se obžalovaný — třeba i pro své rozčilení — omylem, že pro onen výrok nešlo u Josefa P-a nadále o řádný výkon vrchnostenského příkazu a že po něm Josef P. už nebyl chráněn ve smyslu § 68, odst. 2 tr. zák., byl to omyl vplynuvší z neznalosti hmotných trestních zákonů, který je pro posouzení věci zcela bezvýznamný (§§ 3, 233 tr. zák.). Pokud pak stěžovatel uvádí ve své zmáteční stížnosti svědkův výrok jinak, než je zjištěn soudem první stolice, a činí z toho právní závěry, ocitá se v rozporu se zásadou § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. a nelze se proto jeho vývoje zabývat.

Pro subjektivní stránce namítá obžalovaný s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nepovažoval Josefa P-a za vrchnostenskou osobu ve smyslu § 68, odst. 2 tr. zák. a že z toho důvodu není v jeho zjištěném činu naplněna skutková podstata trestných činů, jimiž byl uznán vinným. Ani této námitce nelze přisvědčit. Jak je zřejmo ze zjištění soudu první stolice, konal obžalovaný sám také takovou strážní službu jako Josef P. a byly mu tedy známy všechny skutečnosti, jež činily z Josefa P-a osobu uvedenou v § 68, odst. 2 tr. zák., totiž, že byl k oné službě určen příkazem místního národního výboru a že právě vykonával bezpečnostní službu ve sběrném táboře pro Němce, patřící do působnosti místního národního výboru jako orgánu státní správy. To zcela stačí k naplnění vnitřní stránky zločinu podle §§ 81, 82 tr. zák. a přestupku podle § 312 tr. zák., pokud jde o vědomí, že pachatel jedná s vrchnostenskou osobou. Domníval-li se pachatel mylně, že nejde o vrchnostenskou osobu proto, že konala službu bezplatně, dobrovolně a že nebyla vzata do přísahy, jde opět o omyl z oboru trestního práva hmotného, který — jak už bylo řečeno — vzhledem k ustanovení §§ 3, 233 tr. zák. nemá účinku při právním posouzení věci. Pokud pak i tuto námitku provádí stěžovatel na podkladě nezjištěných skutečností (že šlo o dobrovolnou svépomocnou akci občanstva), nelze k ní hledět vzhledem k ustanovení § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.

Čís. 107.

Ani válka, ani osidlování pohraničí nenaplňují pojmový znak obecně tísňe ve smyslu § 174 I, písm. c) tr. z. už samy o sobě, nýbrž jen za předpokladu, že faktické poměry vzniknuvší v souvislosti s nimi na místě činu nebo v jeho blízkosti, znemožnily nebo aspoň velmi ztížily ochranu majetku, který se stal předmětem trestného zásahu.

(Rozh. ze dne 24. října 1946, Zm II 73/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku o kvalifikaci činu za zločin krádeže podle § 174 I, písm. c) tr. z., v důsledku toho i ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvisejících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Soud prvé stolice uznal obžalovanou vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. zák., který spáchala tím, že v polovině měsíce července 1945 v době osidlování pohraničí, tedy v době obecné nesnáze a za války, v N. odňala pro svůj užitek z držby a bez přivolení jejich majitelky předměty podrobně vypočtené ve výrokové části rozsudku.

Stěžovatelka napadá tento výrok rozsudku s hlediska důvodů zmátečnosti podle § 281, č. 5 a 10 tr. ř., namítajíc, že by mohla být stíhána jen pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z. Výrok, že obžalovaná odcizila zmíněné předměty a že její čin je krádeží, není napaden.

Kvalifikačním znakem zločinné krádeže podle § 174 I, písm. c) tr. z. je, že čin byl spáchán v době tísne, t. j. za takového stavu, kdy je někomu nemožné nebo jen velmi nesnadné chránit svůj majetek. Nalézací soud dospěl k závěru, že stěžovatelčin skutek byl spáchán v době obecné nesnáze, totiž při osidlování pohraničí, a za války.

Pokud jde o tuto poslední skutkovou okolnost, vytýká zmáteční stížnost právem, že zjištění, že čin byl spáchán »za války«, trpí nedostatkem důvodů. Rozsudek neuvádí, z kterého důkazního pramene čerpal toto zjištění, a v důkazních prostředcích, uvedených souhrnně v prvním odstavci rozsudkových důvodů, není pro ně opory. V této souvislosti nutno ovšem připomenout, že by k naplnění pojmového znaku obecné tísne vyvolané válkou bylo zapotřebí důkazu o tom, že válečné akce a události odehrávající se na místě činu samém nebo v jeho blízkosti způsobily, že tam ochrana majetku byla znemožněna nebo aspoň velmi znesnadněna.

Skutkovému zjištění, že čin byl spáchán v době osidlování pohraničí, vytýká stěžovatelka s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. nejasnost, neúplnost a nedostatek důvodů. Právní závěr, že čin byl spáchán v době obecné nesnáze, je napaden s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. námitkou, že osidlování pohraničí nelze považovat za obecnou nesnáz.

Námitkám s hlediska uvedeného formálního zmatku nelze přisvědčit. Zmateční stížnost především ani sama nenaznačuje, že je výše uvedené skutkové zjištění nesrozumitelné, nebo že připouští různý výklad, ani nepoukazuje na určité výsledky průvodního řízení, rozhodné pro posouzení, zda byl čin spáchán v době osidlování pohraničí, které nalézací soud opominul vzít v úvahu. Tvrzení zmáteční stížnosti, že v polovině července 1945 bylo osídlení v obci N. již skončeno, je novotou, neboť nebylo předneseno v řízení před prvním soudem (§ 258, odst. 1 tr. ř.). Uvedené

zjištění netrpí nedostatkem důvodů, neboť má dostatečnou oporu v důkazech, na které se odvolává soud v prvním odstavci rozsudkových důvodů. Z těchto pramenů navzájem se doplňujících a neobsahujících rozpory plyne, že čin byl spáchán v polovině měsíce července 1945 v N., obci ležící v soudním okrese znojemském, tedy v pohraničním státním území, a že tehdy byl obžalované vydán správním komisařem zmíněné obce dekret o národní správě domu čp. 144, patřícího německé příslušnici Růženě P-ové, a že byl onen dekret určen pro bratra obžalované Jaromíra A-a, jemuž měla obžalovaná připravit příbytek. Šlo tedy zřejmě o úkon v rámci provádění dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. o neplatnosti některých majetkověprávních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, vztahujícího se na celé státní území a připravujícího půdu dalším zákonným opatřením (viz na př. dekrety č. 12/1945 Sb. o konfiskaci a urychleném rozdělování zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, č. 27/1945 Sb. o jednotném řízení vnitřního osídlení), uskutečňujícím nové osídlení pohraničního území státu. Netrpí tedy nedostatkem důvodů zjištění, že čin byl spáchán v době osidlování pohraničí.

Stěžovatelka má však pravdu, namítá-li s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., že osidlování pohraničí samo o sobě nespadá pod pojem obecné nesnáze ve smyslu § 174 I, písm. c) tr. z. Hledíc k tomu, co bylo o tomto pojmu poznamenáno už výše, bylo by možno mluvit o obecné nesnazi teprve za předpokladu, že i na místě činu vznikly v souvislosti s osidlováním takové faktické poměry, že ochrana právě onoho majetku, který se stal předmětem pachatelčina trestného zásahu, byla znemožněna nebo aspoň velmi ztížena. S tohoto hlediska se však soud věcí nezabýval, ač obsah spisů k tomu zavdával podnět, když na př. stěžovatelka sama podle obsahu trestního oznámení udala, že dům č. p. 144, z něhož odcizila majetkové hodnoty bývalé německé příslušnice, byl opuštěn.

Poněvadž zrušovací soud nemůže sám učinit chybějící skutková zjištění, jichž je zapotřebí k správnému použití zákona a bez nichž nelze ještě rozhodnout ve věci samé, t. j. o podřadění skutku, bylo zmáteční stížnosti uplatňující důvod zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. vyhověno a učiněno opatření uvedené ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Čís. 108.

Soud musí v rozsudku podrobiti jednotlivé části průvodní látky zkoumání a hodnocení a uvést, které rozhodné skutečnosti má za prokazané a které nikoli.

Rozsudek, v němž je jen uvedeno, že jedna skupina svědků je obžalovanému nepřiznivá, druhá příznivá a že soud z výsledků průvodního řízení

nemohl nabýt přesvědčení o vině obžalovaného, nevyhovuje ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. a je zmatečný (§ 281, č. 5 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 26. října 1946, Zm I 206/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin proti státu podle § 3, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podle § 3, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., spáchaný podle obžaloby tím, že od dubna 1942 do listopadu 1944 v N., tedy v době zvýšeného ohrožení republiky, propagoval a podporoval fašistické a nacistické hnutí v úmyslu, aby rozvrátil mravní, národní a státní vědomí československého lidu, zejména československé mládeže.

Zmateční stížnosti, uplaňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř., nelze upřít oprávnění, již pokud s hlediska prvního důvodu zmatečnosti vytýká, že jsou formálně vadná skutková zjištění, na jejichž podkladě nalézací soud dospěl ke zprošťujícímu výroku.

Podle § 258, odst. 2 tr. ř. je nalézacímu soudu uloženo zkoumat průvody co do jejich hodnověrnosti a průvodní moci pečlivě a svědomitě jak jednotlivě, tak i v jejich vnitřní souvislosti. O otázce, zda tu kterou skutečnost třeba považovat za prokázanou či nikoliv, rozhoduje nalézací soud podle svého volného uvážení, čerpaného ze svědomitého zkoumání všech průvodů provedených pro a proti. Podle toho přísluší jen nalézacímu soudu právo, aby pečlivým a úplným, ale jinak zcela volným hodnocením výsledků hlavního přelíčení zjistil skutečnosti závažné pro rozhodnutí o vině obžalovaného.

Tomuto výhradnému právu nalézacího soudu odpovídá jeho povinnost, stanovená předpisem § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř., podle něhož musí být v rozhodovacích důvodech rozsudku stručně, avšak určitě uvedeno, které skutečnosti pokládal soud za prokázané nebo za nedokázané a z jakých důvodů a jakými úvahami se řídil, rozhoduje právní otázky a zamítaje přednesené námítky.

Ze srovnání těchto předpisů plyne, že je stěžejním úkolem nalézacího soudu, aby především jednotlivě a v celku hodnotil význam a závažnost těch kterých složek průvodní látky a aby na základě výsledku této činnosti učinil skutková zjištění tím, že vysloví, co ze skutkového děje stíhaného obžalobou se podle jeho přesvědčení stalo a za jakých okolností se to stalo. To jsou skutková zjištění nalézacího soudu.

Teprve takto zjištěné skutečnosti posuzuje pak nalézací soud s hlediska trestního práva hmotného, zkoumaje, pokud objektivně naplňují určitý zákonný znak trestněprávně závažný a pokud ve svém souhrnu zakládají skutkovou podstatu některého trestného činu a kterého. Ze skutkových zjištění usuzuje pak nalézací soud dále i na to, zda obžalovaný jednal ve zlém úmyslu, který zákon vyžaduje k naplnění skutkové podstaty určitého trestného činu, nebo zda jsou tu jinak náležitosti trestného skutku po stránce subjektivní.

Rozhodovací důvody mají být věrným obrazem této činnosti a jejího výsledku, to jest v odůvodnění výroku, ať již odsuzujícího nebo zprošťujícího, musí být shrnuty úvahy, jež vedly soud při oceňování důkazů, a nutno v nich stručně, ale jasně a určitě uvést, co vzal nalézací soud za prokázané po skutkové stránce, a proč. Jen taková úprava rozhodovacích důvodů umožňuje zrušovacímu soudu přezkoumat, zda nalézací soud dospěl ke svému skutkovému přesvědčení způsobem formálně bezvadným a zda správně posoudil zjištěný děj po právní stránce.

Rozsudek nevyhovující těmto zákonným požadavkům je zmatečný podle § 281, č. 5 tr. ř. Požadavkům zákona není vyhověno, uvádí-li rozsudek jen zdroje svého poznání nebo shrnuje-li jen obsah těch kterých částí průvodní látky, aniž je však podrobuje zákonnému zkoumání a hodnocení a aniž přesně a nepochybně uvádí, které skutečnosti důležité pro posouzení trestnosti činu obžalovaného vzal za prokázané a které nikoliv (srov. rozh. č. 5312 Sb. n. s. I.).

Touto podstatnou vadou je stížen napadený rozsudek v celém rozsahu, neboť z jeho odůvodnění není patrné, co vlastně soud bere za prokázané po skutkové stránce. Soud v rozsudku v podstatě jen uvádí obžalobu a dále obhajobu obžalovaného; pokud jde o výsledky průvodního řízení, uvádí, že jsou tu mezi studenty skoro dvě skupiny svědků, že jedna z nich je obžalovanému nepřiznivá, vytýkajíc mu to »o čem se obžalovaný hájí jednáním v mezích služebních předpisů«, že druhá skupina udává, že chování obžalovaného nemůže nic vytýkat, že nenutil studenty k něčemu nenárodnímu, a konečně, že daleko závažnější jsou svědectví kolegů profesorů, kteří potvrzují, že se obžalovaný choval správně, řídě se jen pokyny vydanými školními úřady, že své žáky nenutil k ničemu Němcům přátelskému, že nenavazoval žádné politické řeči, že se přátelsky stýkal se členy sboru, a že zejména svědek Josef P. poukázal k tomu, že když si žáci srovnávali různé způsoby vyučování, nemohli posuzovat, co z toho bylo nařízeno a co nikoli. Konečně nalézací soud uvádí, že nemohl z výsledků průvodního řízení nabýt přesvědčení o vině obžalovaného.

Celkové zjištění skutkového stavu, který byl podkladem ke zprošťujícímu výroku nalézacího soudu, rozsudkové důvody neobsahují a rovněž neuvádějí jakékoliv úvahy o hodnocení výsledků průvodního řízení. Je zřejmo, že tento způsob odůvodnění rozsudku nevyhovuje předpisu § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř., jak byl nahoře vyložen. To činí rozsudkový výrok

o rozhodných skutečnostech zcela nejasný a neúplný a proto zmatečný podle § 281, č. 5 tr. ř.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat jejími dalšími výtkami.

Čís. 109.

Ke skutkové podstatě zločinu drancování podle § 1 dekrety č. 38/1945 Sb.

Otázku, jde-li o věc »hodnoty nikoliv nepatrné«, dlužno řešiti se zřetelem k povaze, množství a ceně věcí, o něž jde, a se zřetelem k všeobecným hospodářským poměrům panujícím v době činu.

Tři rance různého prádla, šatstva a peřin v odhadní ceně 900 Kčs, odzizené na podzim r. 1945, nelze označiti za věci hodnoty nepatrné, třebaž šlo o věci již starší a obnošené.

(Rozh. ze dne 29. října 1946, Zm I 44/46.)

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 174 I, písm. c), II, písm. c) tr. z. spáchaný tím, že obžalovaná v době obecné nesnáze v úmyslu odejmouti pro svůj užitek z držení neznámého vlastníka a bez jeho přivolení cizí movité zamčené věci v ceně 900 Kčs, tedy v ceně převyšující 500 Kčs, podnikla čin, ve douci ke skutečnému vykonání svého úmyslu, zločin však nebyl dokonán jen náhodou a pro překážku odjinud v to příšlou.

V důvodech uvedl:

»Obžaloba spařuje v jednání obžalované skutkovou podstatu nedokonaného zločinu drancování podle § 8 tr. z. a § 1 dekr. č. 38/1945 Sb.

Soud je toho názoru, že není naplněna skutková podstata tohoto zločinu po stránce objektivní, poněvadž hodnotu věcí, které obžalovaná připravila k odnesení, to jest 900 Kčs, nelze pokládati za »nikoliv nepatrnou«. Již z označení trestného činu za »drancování« a s ohledem na vysokou sazbu trestu, který uvedený dekret stanoví, je zřejmo, že se toto ustanovení vztahuje na zločiny ohrožující vážně hospodářskou bezpečnost státu. Nelze předpokládati, že měl zákonodárce v úmyslu postihnouti i případy, v nichž cena věcí nepřesahuje ku příkl. hranici stanovenou pro kvalifikaci krádeže z vyšší hodnoty věci a v nichž je krádež, není-li tu jiných okolností, činících ji zločinem, pouhým přestupkem.

Pojem »nepatrné hodnoty« ve smyslu uved. dekrety je ovšem pojmem relativním a nutno proto příslušnou hranici hodnoty stanovit se zřetelem k celkovému hospodářskému stavu a k povaze každého jednotlivého případu.

Obžalovaná se hájila, že v usedlosti, kterou převzali, nebylo nic na šatstvu a prádlu, že na Slovensku vše rozdali partyzánům a že nevěděla, že se to nesmí. Myslela, že když je to opuštěné, že to nikomu nepatří;

šlo prý vesměs o věci staré a rozbité, která si chtěla přešit na děti, jež nemají co na sebe.

Přihlédne-li se k relativní výši škody, kterou by stát utrpěl jako ochránce opuštěného majetku, a uváží-li se, že by obžalované mohly býti místní správní komisí přiděleny k používání cestou práva právě ty textilie, které si pokusila opatřiti nezákonným způsobem, nelze spatřovati ve věcech starých a rozbitých, očeněných částkou 900 Kčs, věci, resp. věc, která má hodnotu nikoliv nepatrnou.

Rozdíl trestní sazby podle §§ 460, 178 tr. z. a podle § 1 dekr. č. 38/45 Sb. je tak značný, že úkořem soudu jest vykládati tento dekret restriktivně aspoň potud, pokud záleží na volné úvaze soudu, a bedlivě proto uvážiti, zda přísným výkladem pojmu »hodnoty nikoliv nepatrné« nevznikla by neúměrná snad tvrdost uved. dekrety.

V důsledku uvedeného výkladu shledal soud v činu obžalované pouze zločin pokusu krádeže kvalifikované podle § 171, 174 I, písm. c), II, písm. c) tr. z. «

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napařený rozsudek, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 174 I, písm. c), II, písm. c) tr. zák.; ve výroku o vině a důsledkem toho i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvislých a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní v rozsahu zrušení dále jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná vnikla dne 13. listopadu 1945 do neobydleného a odsunutým Němcem opuštěného domu č. p. 89 v N., uvolnivši okénkem ve dveřích vnitřní zástrčku. Tam si připravila na půdě k odnesení tři rance různého prádla, pánský kožich, galoše, polobotky a peřinu a večer téhož dne si pak za tmy přišla pro tyto svršky se svými třemi dětmi. Byla však přistizena a nemohla již odnést připravené svršky, jejichž hodnotu místopředseda místní správní komise odhadl na 900 Kčs.

Takto zjištěný skutkový děj kvalifikoval nalézací soud za zločin nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 174 I, písm. c), II, písm. c) tr. zák. Skutkovou podstatu zločinu podle § 1 dekrety presidenta republiky č. 38/1945 Sb. vyloučil již z toho důvodu, že měl za to, že hodnotu uvedených věcí nelze považovat za »nikoliv nepatrnou«.

Veřejný žalobce, který se již v obžalobě domáhal podřadění činu obžalované ustanovení § 1 zmíněného dekrety, vytýká ve své zmateční stížnosti, že tento výrok nalézacího soudu trpí zmatkem podle § 281, č. 10 tr. ř.

Námitce dlužno přisvědčiti, neboť vzhledem k povaze, množství a ceně věcí, o něž jde, a dále vzhledem k všeobecným hospodářským poměrům, které panovaly v době činu, nelze označiti hodnotu těchto věcí za nepatrnou, třebaž snad šlo o věci starší a obnošené.

Než i když bylo zmateční stížnosti v tomto směru přisvědčeno, nelze rozhodnouti ihned ve věci samé, neboť nalézací soud důsledkem svého mylného právního názoru nezjišťoval již další skutečnosti, důležité s hlediska posouzení, jsou-li naplněny též ostatní zákonné pojmové znaky zažalovaného zločinu.

Bylo proto rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku.

Při novém hlavním přelíčení bude zejména na nalézacím soudě, aby se obíral otázkou, zda šlo v souzeném případě vskutku o věci, které byly v době činu v »opuštěné« budově, a při svých úvahách aby vycházel z právního názoru, že zvýšená ochrana podle dekretu presidenta republiky č. 38/1945 Sb. trvá u budov (místností, pozemků) majitelem opuštěných jen potud, pokud se jich po opuštění původním majitelem neujme oprávněný majitel nebo orgán (národní výbor, správní komise, národní správce a pod.) a neučiní vhodná opatření k zabezpečení věcí, které tam jsou (viz rozh. č. 59 Sb. n. s. II.).

Čís. 110.

Ke vzájemnému poměru zločinu podle § 11 a podle § 7, odst. 1 retribučního dekretu.

S hlediska skutkové podstaty § 7, odst. 1 uved. dekretu nezáleží na tom, zda pachatel zavinil ztrátu svobody obyvatel republiky sám či v součinnosti s jinými, tedy jen částečně.

(Rozh. ze dne 29. října 1946, Zm I 219/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločiny podle § 7, odst. 1, § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a § 99 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zločin podle § 7, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. vidí soud první stolice v tom, že stěžovatelka v roce 1941 v N. v době zvýšeného ohrožení republiky v zájmu Německa zavinila ztrátu svobody obyvatel republiky Miroslava P-a a Josefa P-a bez jiných následků. Podle rozsudkových důvodů nezavinila ztrátu svobody uvedených osob výhradně sama, nýbrž ji zavinila jen částečně, protože tu kromě stěžovatelčiny činnosti působily ještě jiné příčiny rovněž uvedené v rozsudku.

Stěžovatelka doličuje vnitřní rozpor podle § 281, č. 5 tr. ř. tvrzením, že byla neprávem uznána vinnou ve smyslu § 7, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., že zavinila ztrátu svobody Josefa P-a a Miroslava P-a, když soud první stolice nemá vůbec za prokázané, že tyto osoby udala, že udáním zavinila ztrátu jejich svobody a že se dopustila zločinu podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona

č. 22/1946 Sb., jak bylo uplatněno v obžalobě. Stěžovatelka má za to, že tím, že padlo obvinění, že uvedené osoby udala, bylo již prokázáno, že nezavinila ztrátu jejich svobody.

Těmito vývody je vpravdě uplatněn zmatek právní mylnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., který je uplatněn i další námitkou, že retribuční dekret nezná částečné zavinění, pro jaké soud první stolice uznal stěžovatelku vinnou.

Těmto námitkám nelze přisvědčit.

Ustanovením § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. se postihuje jen pachatelova udavačská činnost s předpoklady a následky uvedenými v tomto ustanovení. Každá jiná činnost (která tedy není udáním), již pachatel zavinil ztrátu svobody obyvatel republiky, je postižena ustanovením § 7, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. A o takovou činnost jde u stěžovatelky v tomto případě. Při tom nezáleží podle znění právě uvedeného ustanovení na tom, zavinil-li pachatel takovým jiným způsobem, tedy jinou činností než udáním, ztrátu svobody obyvatel republiky sám nebo v součinnosti s jinými, zda ji tedy zavinil jen částečně. V obou těchto případech je pachatel stejně trestný. Podle rozsudkových důvodů byla kromě jiných příčin uvedených v rozsudku i stěžovatelčina činnost příčinou, že byli Josef P. a Miroslav P. zatčeni a vězněni. Zavinila tedy stěžovatelka ztrátu jejich svobody v součinnosti s jinými, takže byla právem uznána vinnou zločinem podle § 7, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., když byly splněny i ostatní předpoklady skutkové podstaty tohoto trestného činu.

Neuznal-li soud první stolice stěžovatelku vinnou zločinem podle § 11 uvedeného dekretu, jak bylo uvedeno v obžalobě, a podřadil-li zjištěný, obžalobou postižený skutkový děj ustanovení § 7, odst. 1 téhož dekretu, postupoval ve smyslu ustanovení §§ 262, 267 tr. ř. Je tedy bezdůvodná i výtka zmatek podle § 281, č. 8 tr. ř., že tu byla překročena obžaloba.

Čís. 111.

Ustanovení § 3, odst. 1 retribučního dekretu nevyžaduje, aby se propagování a podporování nacistického hnutí dalo veřejně, ani aby šlo o činnost značné intenzity a aby skutečně měla úspěch.

Pro subjektivní stránce stačí ke zločinu podle § 3, odst. 1 retribučního dekretu úmyslné jednání spojené s vědomím, že pachatel propaguje nebo podporuje nacistické hnutí.

(Rozh. ze dne 29. října 1946, Zm I 224/46.)

Obžalovaný byl zaměstnán v kanceláři nádražní nákladní pokladny. V politických debatách se svými kolegy v zaměstnání po celou dobu okupace projevoval obdiv a nadšení pro nacistický režim, vychvaloval německé zřízení a německá nařízení, odsuzoval činnost presidenta republiky za hranicemi a vyjadřoval se o ní a o presidentu republiky opovržlivě

a hrubě urážlivě, napadal československé legionáře, projevoval protizidovské zaujetí, vstoupil do n-ské odbočky Českého svazu válečníků, přijal v něm a vykonával funkci místního vedoucího, ač věděl, že svaz sdružuje české účastníky světové války, kteří zůstali věrni své tehdejší přísaze, a že spolupracuje s Němci, vstoupil i do České ligy proti bolševismu a hleděl pro ni získati i své kolegy tím, že jim dal na stůl přihlášky do této ligy.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem proti státu podle § 3, odst. 1 retr. dekretu, který spáchal tím, že v letech 1939 až 1945, tedy v době zvýšeného ohrožení republiky, propagoval a podporoval nacistické hnutí.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud pochybil, když uznal obžalovaného vinným zločinem podle § 3, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., ač nebylo zjištěno, že obžalovaný pronesl výroky veřejně. Této námitce nelze přisvědčiti, neboť obžalovaný byl napadeným rozsudkem uznán vinným, že v době zvýšeného ohrožení republiky propagoval a podporoval nacistické hnutí, a podle jasného znění § 3, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. se nevyžaduje, aby se zmíněná činnost děla veřejně. Zmateční stížnost zřejmě přehlíží, že se pouze schvalování nebo obhajování nepřátelské vlády na území republiky nebo jednotlivých nezákonných činů okupačních velitelství a úřadů a orgánů jim podřízených stíhá podle uvedeného ustanovení jen tehdy, stalo-li se tiskem, filmem nebo divadlem nebo na veřejném shromáždění.

Zmateční stížnost však nelze přisvědčiti, ani pokud namítá, že dokonáný zločin podle § 3, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. předpokládá, že šlo o činnost značné intenzity; toto tvrzení zmáteční stížnosti nemá opory ani ve znění zákona, ani v jeho účelu, neboť se nevyžaduje, aby činnost obžalovaného dosáhla co do intenzity určitého stupně.

Činnost zjištěná nalézacím soudem, a to jak četné výroky obžalovaného, tak i jeho účast v n-ské odbočce »Českého svazu válečníků« jako člena a vedoucího této odbočky a pokus obžalovaného získat další členy organizaci »České ligy proti bolševismu« byla správně nalézacím soudem podřazena jak pojmu propagace, tak i pojmu podpory nacistického hnutí. Zda výsledky propagace a podpory nacismu skutečně nastaly, je nerozhodné pro posouzení otázky způsobilosti jednání obžalovaného. Opačné tvrzení zmáteční stížnosti je nesprávné.

Pokud jde o subjektivní stránku skutkové podstaty zločinu podle § 3, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., stačí úmyslné jednání spojené s vědomím, že pachatel propaguje nebo podporuje nacistické hnutí. Rozsudkové důvody v tom ohledu nenechávají pochybnosti o tom, že nalézací soud zřejmě z tohoto výkladu subjektivní viny vycházel.

Čís. 112.

Z okolnosti, že obžalovaný, zkoušeje v přítomnosti několika druhů střelbu z flobertové pistole, opominul zabrániti jednomu z nich v tom, aby mu vzal selhavší pistolí z ruky, nelze ještě vyvozovati jeho nedbalost ve smyslu § 335 tr. z.

Nebezpečný stav, z něhož vzešla porucha (smrt onoho druhá), přivodil tu teprve poškozený svým zmíněným počínáním.

(Rozh. ze dne 31. října 1946, Zm I 12/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině obžalovaného pro přečin podle § 335 tr. z. a zprostil obžalovaného podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 335 tr. z., jehož se prý dopustil tím, že se dne 26. července 1945 v N. při zacházení s flobertovou pistolí dopustil jednání nebo opominutí, o němž mohl nahlížeti podle přírodních poměrů, každému snadno seznatelných následků nebo podle svých zvláštních poměrů, že se jím může způsobiti nebo zvěčšiti nebezpečí života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, a z něhož povstala smrt Břetislava P-a.

V důsledku toho zrušil i výrok o trestu a odsoudil obžalovaného za přestupek podle § 36 zbroj. pat., pro nějž byl napadeným rozsudkem uznán vinným, k novému trestu.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný byl ve společnosti Břetislava P-a a Jaroslava R-a, že měl u sebe flobertovou pistolí, kterou nabí silnějším nábojem, než jaký byl vhodný pro tuto pistolí, že kousek podstoupil a snažil se vystřelit do vzduchu, že se mu to však nepodařilo. Břetislav P. se slovy »dej to sem« žádal obžalovaného, aby mu půjčil pistolí, a bral mu ji z ruky; při tahání o zbraň vyšel výstřel, kterým byl Břetislav P. usmrčen.

Nalézací soud vyslovil, že byl obžalovaný povinen zabrániti Břetislavu P-ovi, aby mu vzal zbraň z ruky, že neměl zůstat stát na místě tak, že mu docela mohl jiný mladík sahat na zbraň a brát mu ji z ruky, že bylo jeho povinností odmítnout, aby si někdo od něho vzal zbraň, a že měl při nejmenším držet zbraň kolmo dolů; na podkladě těchto úvah uznal obžalovaného vinným přečinem podle § 335 tr. z.

Podle zjištěného děje došlo k nehodě proto, že poškozený »bral« obžalovanému pistolí z ruky. Nepodával tudíž obžalovaný pistolí poškozenému, pročez nemají skutkového podkladu úvahy o tom, jak dlužno »podávati« nabitou pistolí ve smyslu znaleckého posudku.

Dlužno dále uvažovati o otázce viny obžalovaného, že »opominul« zabrániti poškozenému, aby mu bral zbraň z ruky. O trestnosti opominutí lze uvažovati toliko tam, kde je povinnost k jednání. O takové povinnosti lze uvažovati tam, kde je taková povinnost uložena právním řádem,

po případě tam, kde vinník způsobil nebezpečnou situaci pro chráněný statek, protože nesmí opominout odvrátit toto nebezpečí. O tento případ v souzené věci nejde. Nebezpečný stav, z něhož vznikla porucha, nebyl způsoben tím, že obžalovaný přinesl pistoli a že se z ní pokoušel vystřelit; při tom se nemůže vycházeti z úvah o tom, co by se bylo mohlo státi, kdyby byl výstřel vyšel. Uvedený nebezpečný stav byl způsoben teprve tím, že poškozený bral pistoli obžalovanému z ruky.

K tomuto činu poškozeného nedal obžalovaný žádný podnět a za pravdělných okolností s ním »nemohl«¹ počítati. Nelze proto souhlasit s nalézacím soudem, když usoudil na zjištěném podkladě, že obžalovaný jednal nedbale a že svým chováním naplnil subjektivní stránku přečinu podle § 335 tr. z.

Čís. 113.

Jde o krádež spáchanou v době obecné nesnáze podle § 174 I, písm. c) tr. z., spáchal-li jí pachatel v době bezprostředních válečných operací na území místa činu (vykradení hasičského skladu).

(Rozh. ze dne 31. října 1946, Zm II 99/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 I, písm. c), 174 II, písm. a) tr. zák.

Z důvodů:

Stěžovatelé namítají s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., že je právně mylný názor rozsudku, že spáchali čin »v době obecné nesnáze«¹ (§ 174 I, písm. c) tr. zák.), a mají za to, že jejich čin je nanejvýš přestupkem krádeže podle § 460 tr. z.

Ani této námitce nelze přisvědčit. Podle rozsudkových zjištění spáchali stěžovatelé souzený čin v době, kdy se k N. blížila fronta, tedy v době bezprostředních válečných operací na území místa činu. Takovou situaci nutno zcela nepochybně považovat za »obecnou nesnáz«¹ ve smyslu § 174 I, písm. c) tr. zák. Proto se nalézací soud nemýlil po právní stránce, když podřadil souzený čin i právě uvedenému ustanovení. Neopodstatněný je názor zmateční stížnosti, že by v nejhorším případě mohlo jít vůbec jen o přestupek krádeže podle § 460 tr. zák., kdyby byla vypuštěna kvalifikace činu podle § 174 I, písm. c) tr. zák.; stěžovatelé přehlížejí, že jejich čin byl kvalifikován za zločin krádeže též se zřetelem k výši škody (§ 173 tr. z.), a k tomu, že spáchali čin ve společnosti (§ 174 II, písm. a) tr. zák.), v kterýchžto směrech není rozsudek ani napadán.

Čís. 114.

Zločinu návodu ke krádeži svědectví podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z. se dopustí i ten, kdo navede svědka, aby u soudu potvrdil skutečnost třebas i objektivně pravdivou, ví-li, že odporuje svědkovým postřehům.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1946, Zm I 837/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z.

Z důvodů:

Zmateční stížnost dovozuje s hlediska zmatku podle §§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř. nedostatek skutkové podstaty zločinu, jímž byl stěžovatel uznán vinným, po stránce objektivní i subjektivní. Nelze jí přisvědčit. Stěžovatel byl uznán vinným, že navedl Ladislava P-a ke krádeži svědectví. Návodcem ve smyslu § 5 tr. z. je, kdo v jiném úmyslně vzbudí rozhodnutí ke spáchání určitého trestného činu. Po stránce subjektivní stačí, aby návodce chtěl, aby čin byl naváděnou osobou spáchán. Působení na sváděného se děje rozkazem, radou, poučením nebo pochvalou, které se však mohou dít jakoukoliv formou, aniž se vyžaduje nějaká kvalifikovaná forma nátlaku. Pojem usilování, na který se odvolává zmateční stížnost poukazem na zrušené a v úvahu vůbec nepřicházející ustanovení § 222 tr. zák., není v § 5 tr. z. vůbec uveden. Zmateční stížnost je na omylu, domnívá-li se, že je ke zločinu podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z. třeba, aby si byl návodce vědom objektivní nepravdivosti požadované výpovědi. Tohoto zločinu se dopustí i ten, kdo jiného vyzývá, aby jako svědek potvrdil skutečnost, třebas i pravdivou, odporující však vzpomínkám sváděného na smyslové postřehy jí se týkající, i sa si ovšem vědom tohoto rozporu. V souzeném případě je proto nerozhodné, zda stěžovatel věřil, že Marie N-ová pronesla skutečně výrok, o který šlo, či nikoliv. Rozhodné je jediné zjištění, že Ladislav P. řekl stěžovateli, že výrok slyšel, a že stěžovatel přesto na něho naléhal, aby tento výrok při svém svědeckém výslechu zamlčel. Zmateční stížnosti se tedy nepodařilo dovodit, že si nalézací soud vyložil věc právně mylně v uvedených směrech.

Čís. 115.

K pojmu lstivého předstírání ve smyslu § 197 tr. z.

Jest jím i nepravdivé tvrzení o krytí šeku, použil-li je kupitel v poškozovacím úmyslu za tím účelem, aby mu prodatel vydal koupěnou věc bez hotového placení a spokojil se šekem.

Při úvaze o možnosti vzniku škody a o její výši nutno vycházet z cenových poměrů v dovoleném obchodě; nelze přihlížet k přemrštěné cenové úrovni v obchodě »pod rukou«.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1946, Zm II 379/44.)

Obžalovaný koupil od poškozeného Rudolfa P-a fotografický přístroj za cenu, kterou nalézací soud přesně nezjistil. V ujednané ceně byla zahrnuta i cena 1.000 Kčs za stativ, který měl P. dodat obžalovanému později. Obžalovaný vystavil P-ovi na dlužnou částku šek na poštovní spořitelnu v Praze znějící na 10.000 Kčs. P. se zprvu zdráhal šek přijmout,

žádaje placení hotovými, když však jej obžalovaný ujistil, že šek je kryt a že on jako nákupní zástupce nemůže s sebou vozit velké peněžní částky, přijal šek a vydal obžalovanému fotografický přístroj. Když pak předložil šek poštovní spořitelně, zjistil, že na šekovém účtě obžalovaného je pouze 1.200 Kčs a ty že mu nemohou být vyplaceny pro formální závady. Žádal proto na obžalovaném hotové zaplacení, ten však, ač slibil, že dá záležitost do tří dnů do pořádku, věc oddaloval. Proto P. učinil trestní oznámení.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. z., jehož se dopustil tím, že na P-ovi vylákal koupený fotografický přístroj lstivým předstíráním, že šek na 10.000 Kčs, kterým platí ujednanou trhovou cenu, je kryt, ač bylo na jeho šekovém účtě pouze 1.200 Kčs, a že tím způsobil P-ovi škodu 7.800 Kčs.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečné stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Stěžovatel namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že jeho jednáním nebyla naplněna skutková podstata podvodu podle § 197 tr. z., a to proto, že tu nešlo o předstírání ve smyslu trestního práva, nýbrž jen o beztrestné civilní předstírání, a že mimo to stěžovatel neměl v úmyslu poškodit Rudolfa P-a na majetku, nýbrž ho chtěl svým činem jen přimět k jednání o snížení přemrštěné ceny za prodávaný fotografický aparát.

Nelze přisvědčit námitce, že v souzeném případě šlo jen o beztrestné civilní předstírání. K naplnění pojmu »lstivého předstírání« ve smyslu trestněprávním stačí i pouhé nepravdivé tvrzení, zejména pak tam, kde je nemožné nebo neobvyklé přesvědčovat se o pravdivosti takového tvrzení a kde je tedy důvěra v denním životě nutností a zvyklostí. Podle zjištění rozsudku vyprávěl stěžovatel Rudolfovi P-ovi, že jako nákupní zástupce nemůže s sebou vozit velké částky peněz, a vystavil mu šek na částku 10.000 Kčs; když se Rudolf P. zdráhal tento šek přijmout a žádal vyplacení smluvené částky v hotovosti, ujišťoval ho stěžovatel, že šek znějící na zmíněnou částku má u Poštovní spořitelny v Praze krytí; spoléhaje na toto ujištění, přijal Rudolf P. šek a vydal stěžovateli fotografický přístroj. Brzy na to se však přesvědčil o mylnosti svého předpokladu, že se mu prostřednictvím šeku dostane očekávaného hospodářského užítku, totiž smluvené úhrady za odevzdaný přístroj. Proto právě vybočoval zmíněný nepravdivý stěžovatelův údaj o plném krytí šeku z rámce pouhého občanskoprávního předstírání a byl podveden ve smyslu trestního práva za předpokladu, že ho stěžovatel použil v poškozovacím úmyslu.

Stěžovatel namítal v řízení před soudem první stolice, že fotografický přístroj, o němž jde, měl v době míru cenu 650 Kčs a že tedy byla ujednaná cena (15.000 Kčs) nepřiměřeně vysoká; proto navrhl, aby byly

o těchto skutečnostech provedeny důkazy, a to znalcem a dotazem u cenového úřadu.

Nalézací soud zamítl tyto návrhy pro nerozhodnost s odůvodněním, že, byly-li příslušné cenové předpisy týkající se fotografických přístrojů vydány, jsou závazné jen pro obchodníky provozující obchody s přístroji po živnostensku, nikoli však pro osoby, které se takovými obchody nezabývají. Proto vycházejí z předpokladu, že hodnota přístroje činila při nejmenším sjednaných 10.000 Kčs, dovedil, že stěžovatel zamýšlel způsobit Rudolfovi P-ovi škodu aspoň ve výši 7.800 Kčs.

Stěžovatel právem vytýká, že soud první stolice tímto mezitímním rozhodnutím zkrátil obžalovaného v právu na zákonnou obhajobu (§ 281, čís. 4 tr. ř.).

Při úvaze, zda za zjištěných okolností mohla vzejít prodávajícímu přístroje v souzeném případě nějaká škoda a v jaké výši, nutno vycházet ze zásady, že třeba škodu poškozeného posuzovat podle cenových poměrů v řádném, dovoleném obchodě a že nelze přihlížet k přemrštěné cenové úrovni, vyvinuvší se snad v obchodě »pod rukou« nebo v tak zvaném »černém obchodě« v důsledku přechodného nedostatku zboží. Přičilo by se zajisté základním cílům každého plánovaného hospodaření, mezi něž patří i snaha udržet ve státě v řízených oborech určitou hospodářskou a sociálně odůvodněnou cenovou hladinu, kdyby směrné cenové předpisy měly platit jen pro převody zboží v obchodním a živnostenském podnikání a kdyby byla převodům téhož zboží mimo tento rámec ponechána naprostá svůle.

Proto bylo s hlediska správného právního posouzení otázky škody a poškozovacího úmyslu právně závazné, aby bylo zjištěno, zda byly v době činu ceny fotografických přístrojů úředně upraveny a jakým způsobem, a jaká byla objektivní hodnota aparátu, o němž jde v souzené věci. V prvním z vývodních návrhů obhajoby bylo zahrnuto tvrzení, že cena aparátu nedosahovala částky 2.000 Kčs, tedy hranice rozhodné pro kvalifikování činu jen za přešupek podvodu, v druhém pak tvrzení, že se ujednaná cena za aparát přičila cenovým předpisům. Je tedy nepochybné, že byla obhajoba zkrácena zamítnutím uvedených návrhů obhajoby, týkajících se otázek rozhodných pro správné posouzení stěžovatelova úmyslu a kvalifikace trestného činu. Proto bylo zmatečnou stížností vyhověno již z těchto důvodů, aniž bylo třeba rozbírat další její obsah.

Čís. 116.

Zákon nezná účinnou lítost u zločinu krivého obvinění. Je nerozhodné, že pachatel druhého dne odvolal udání učiněné u úřadu. Stejně je nerozhodné, že chtěl vymyšleným udáním jiné osoby pouze odvrátit od sebe podezření nebo oddálit svoje usvědčení.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1946, Zm II 224/46.)

Obžalovaný se dne 16. února 1946 večer vloupal do uzamčeného domu Františka P-a a odcizil mu přes 20.000 Kčs na hotovosti a 3 m látky

v ceně 1.600 Kčs. Poněvadž na něho padlo při vyšetřování této krádeže podezření, pátrali členové sboru národní bezpečnosti, kde byl večer dne 16. února 1946. Obžalovaný krádež popřel a tvrdil, že o ní ničeho neví. Když byl usvědčován různými zjištěnými okolnostmi, udal, že krádež spáchal s neznámým mužem z V. Později toto doznání odvolal a tvrdil, že krádež spáchal Miloš B., a on (obžalovaný) že při tom jen hlídal v P-ově zahradě, aby nebyl B. vyrušen. Druhého dne však odvolal obvinění Miloše B-a a doznal, že krádež spáchal sám.

Nálezací soud uznal obžalovaného vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. c) tr. z., zprostil ho však obžaloby pro zločin křivého obvinění Miloše B-a podle § 209 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin křivého obvinění podle § 209 tr. z., zrušil napadený rozsudek ve zprošťující části a důsledkem toho i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc nálezacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, dbaje při tom pravoplatného odsouzení pro zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. c) tr. z.

Důvody:

Krajský soud zprostil obžalovaného obžaloby pro zločin křivého obvinění podle § 209 tr. z., poněvadž dospěl k názoru, že nebylo úmyslem obžalovaného udat Miloše B-a u sboru národní bezpečnosti ze zločinu krádeže, nýbrž že chtěl jen odvrátit od sebe podezření a oddalovat svoje usvědčení a že také v zápětí svoje tvrzení odvolal.

Právem napadá zmateční stížnost tento výrok, uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Udáním (obviněním) se rozumí tvrzení vůči vrchnosti, že určitá osoba spáchala určitý zločin, to jest tvrzení takových skutkových okolností, které by naplnily skutkovou podstatu určitého zločinu spáchaného udanou osobou.

V souzeném případě udal obžalovaný vyšetřujícím strážmistrům sboru národní bezpečnosti, že krádež věcí v ceně přes 20.000 Kčs z uzamčeného domu na škodu Františka P-a spáchal Miloš B., kdežto on pouze hlídal v zahradě; toto jednání by u udaného Miloše B-a zakládalo zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), c), 179 tr. z.

Po subjektivní stránce předpokládá zločin podle § 209 tr. z. mimo jiné též pachatelovo vědomí, že skutková tvrzení zakládající křivé udání (obvinění) jsou nepravdivá.

Pro skutkovou podstatu zločinu podle § 209 tr. z. je nerozhodné, z jakých dalších pohnutek se stalo udání u vrchnosti.

Proto je opodstatněna námitka zmateční stížnosti, že je nerozhodné pro posouzení viny obžalovaného, že odvolal udání druhého dne, neboť zákon nezná účinnou lítost u zločinu křivého obvinění. Stejně je neroz-

hodné, že obžalovaný chtěl svým jednáním pouze odvrátit od sebe podezření z krádeže nebo oddálit svoje usvědčení z ní.

Poněvadž však není v důvodech rozsudku nálezacího soudu zjištěno ono vědomí obžalovaného o nepravdivosti skutkových tvrzení a není proto možno nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu rozhodnout ihned ve věci samé, bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak je uvedeno ve výrokové části (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Čís. 117.

Nařízení úřadu, aby byly odevzdány rozhlasové přijímače, nemá samo o sobě za následek zánik koncese ve smyslu zák. č. 60/1923 Sb. nebo povolení ve smyslu zák. č. 9/1924 Sb.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1946, Zm I 191/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nálezacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Zmateční stížnost dovozuje z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že skutek kladený obžalované za vinu není vůbec trestným činem příslušejícím před soud.

Při zkoumání těchto výtek shledal zrušovací soud, že nejsou zjištěny skutečnosti, jež měly být při správném použití zákona základem rozhodnutí.

Základem pro posouzení skutku kladeného obžalované za vinu, je zjištění, zda obžalovaná někdy měla či neměla koncesi ve smyslu §§ 1, 3 a 6, odst. 2, písm. a) zák. č. 60/1923 Sb. anebo povolení ve smyslu § 1 zák. č. 9/1924 Sb.

Nálezací soud nečinil v této příčině vůbec žádné zjištění a spatřuje podle odůvodnění napadeného rozsudku soudně trestný čin v tom, že obžalovaná nesplnila povinnost uloženou osobám německé národnosti a neodevzdala svůj rozhlasový přijímač, který měla nadále ve svém držení.

Přitom nálezací soud vyslovuje právní názor, že »stav přechovávání bez povolení nastává okamžikem, kdy příslušné povolení, třeba dříve dané, bylo odňato nebo zaniklo, v souzeném případě, jakmile proběhla lhůta daná k odevzdání těchto přístrojů«.

Na tomto základě uznal nálezací soud obžalovanou vinnou zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb.

Právní názor nálezacího soudu není správný.

S hlediska koncese dovedl zrušovací soud ve svém rozhodnutí č. 7255 Sb. n. s. I., na něž se pro stručnost odkazuje, že bývalý koncesionář, který po zániku koncese dále přechovává a provozuje radio-telefonní zařízení, není trestný podle ustanovení zákona č. 9/1924 Sb.

S hlediska zániku povolení daného ve smyslu § 1 zák. č. 9/1924 Sb. poukazuje se na rozhodnutí č. 6293, 6692 Sb. n. s. I.

Podle nahoře uvedeného právního názoru má nalézací soud za to, že udělená koncese nebo udělené povolení zanikly uplynutím lhůty stanovené k odevzdání radiotelefonních zařízení. Přitom však nalézací soud neuvádí, kdo takové nařízení vydal a z jakého důvodu. Samo takové nařízení však nemá ve smyslu zákona č. 60/1923 Sb. a zák. č. 9/1924 Sb. za následek zánik koncese nebo povolení. Mínil-li tím nalézací soud vzhledem k poměrům, za nichž došlo k nařízení o odevzdání radiotelefonních zařízení, opatření ve smyslu § 126, odst. 1, 2, 3 zák. č. 131/1936 Sb., stačí upozornit na ustanovení odst. 4 tohoto zákonného ustanovení, z něhož nelze dovozovati, že opatření učiněná podle odst. 2, 3 mají za následek zrušení koncese.

Bez zjištění uvedených skutečností nelze ve věci rozhodnout. Poněvadž zrušovací soud tyto skutečnosti sám nemůže zjišťovat, vyhověl zmatečné stížnosti již z tohoto důvodu, a aniž se musel zabývat dalšími jejími výtkami, postupoval podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. a rozhodl, jak je uvedeno ve výrokové části.

Čís. 118.

Jde o krádež na věcech zamčených (§ 174 II, písm. c) tr. z.), odcizila-li je pachatelka z uzamčeného bytu, používši k jeho otevření klíčů, které majitelka bytu svěřila jejímu manželovi (aby za ní mohl docházet) a které on zapomněl doma.

Trestní zákon nezná promlčení následků trestu.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1946, Zm I 183/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem krádeže podle § 171, 173, 174 II, písm. c), 176 II písm. a), 179 tr. z.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. popírá zmatečnou stížnost především kvalifikaci podle § 174 II, písm. c) tr. z. a podle § 176 II, písm. a) tr. z., v obou případech však bezdůvodně.

Zjistil-li nalézací soud, že obžalovaná využila příležitosti, kdy její manžel nechal doma klíče od bytu Růženy P-ové, svěřené mu P-ovou k tomu účelu, aby mohl za ní docházet, že si pomocí těchto klíčů v nepřítomnosti Růženy P-ové a svého manžela otevřela byt P-ové a odcizila z něho peníze a věci v ceně přes 500 Kčs, pak správně uznal na kvalifikaci podle § 174 II, písm. c) tr. z., neboť odcizené peníze a věci byly vůči obžalované uzamčeny.

Obžalovaná byla podle výpisu z rejstříku trestů dvakrát potrestána pro krádež a podle vlastního doznání si oba tresty také odpykala. Okolnost, že jde o odsouzení v roce 1920 a 1921, nemá významu, protože trestní zákon v § 176 II, písm. a) nerozlišuje co do doby, kdy byly předchozí krádeže spáchány, pokud se týče kdy byly tresty za ně uložené odpykány, a nezná ani promlčení následků trestu. Bez významu je i okolnost, na kterou poukazuje zmatečnou stížností, že si obžalovaná mohla dát obě dřívější odsouzení zahladit, poněvadž pouze skutečně provedené zahlazení odsouzení přináší s sebou domněnku odsouzenecovy soudní bezúhonnosti. Pouhá okolnost, že jsou splněny podmínky zahlazení odsouzení, kdyby tomu skutečně tak bylo, nestačí. Právem proto nalézací soud uznal i na kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. z.

Čís. 119.

Ke vzájemnému poměru mezi zločinem vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. a útiskem.

Skutková podstata zločinu vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. nevyžaduje, aby násilí dosáhlo stupně uvedeného v § 411 tr. z.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1946, Zm I 268/46.)

Obžalovaný přepadl dne 10. května 1946 v lesíku V. staření a uloupil jí tašku s penězi a jinými věcmi. Dne 13. května 1946 spatřil Josef P., který z vypravování znal průběh přepadení i popis pachatele, v uvedeném lesíku muže (obžalovaného), jehož podoba se nápadně shodovala s popisem. Zeptal se ho proto, co tam dělá, žádal na něm legitimaci a naznačil mu, že ho pokládá za pachatele uvedeného přepadení, a vyzval ho, aby s ním šel na policii. Obžalovaný před ním ustupoval, a když se P. zapletl do keře, napřáhl ruku, v níž držel aktovku, a udeřil po P-ovi, míře na hlavu. Chtěl ho tak zastrašit, aby upustil od jeho zadržení a předvedení. P. se však ráně uhnul a byl zasažen pouze do ramene. Než se P. vzpamatoval, získal obžalovaný náskok asi patnácti kroků, byl však za přispění jiných lidí dopaden a odveden na policii.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem loupeže podle §§ 190, 194 tr. z. a zločinem vydírání podle § 98, písm. a) tr. z.

Pokud jde o zločin podle § 98, písm. a) tr. z., uvedl v důvodech zejména: »Pokud jde o intenzitu použitých prostředků, nutno podle názoru soudu přihlížeti k celému zjištěnému ději v jeho souhrnu. V prvé řadě k tomu, že P. byl přesvědčen, že běží o nebezpečného zločince, který přepadává lidi, dále k tomu, že obžalovaný při celé předchozí rozmluvě s P-em byl ve výbojném postoji, a konečně, že aktovkou zřejmě mřil P-ovi na hlavu, tedy na místo snadno zranitelné a choulostivé, a že jen tím, že se svědek včas uhnul, ho zasáhl pouze do ramene. Nelze také přehlédnouti, že trvalo chvíli, než se P. z onoho útoku vzpamatoval. Soud jest proto toho názoru, že v tomto případě jde o násilí ve smyslu § 98 a) tr. z.«.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Pokud jde o zločin veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. a) tr. z., uplatňuje zmateční stížnost důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), 10 tr. ř.

S hlediska prvního z nich namítá, že jednání obžalovaného nelze vůbec pokládat za násilí. Leč neprávem. Násilím je každý útok směřující proti tělesné integritě napadeného a spadá sem proto nepochybně i zjištěné jednání obžalovaného, spočívající v tom, že aktovkou uhodil Josefa P-a míře mu na hlavu a zasáhl ho do ramene, protože se P. včas uhnul.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 10 tr. ř. se zmateční stížnost snaží dovodit, že toto jednání obžalovaného nemělo být podřadeno ustanovení § 98, písm. a) tr. z., poněvadž naplňuje pouze skutkovou podstatu činu trestného podle zákona o útisku ze dne 12. srpna 1921, č. 309 Sb. Ani zde nelze zmateční stížnosti přisvědčit. Vydírání a útlak se liší pouze intenzitou nátlaku. U psychického násilí je hranice vymezena samým zákonem, který pro vydírání požaduje způsobnost pohrůžky vzbudit důvodnou obavu. Podle obdoby tohoto znaku dlužno vymezit hranici i při násilí fyzickém, u něhož zákon sám hranici nevymezuje. Zmateční stížnost poukazuje k tomu, že obžalovaný udeřil Josefa P-a pouze prázdnou aktovkou a nijak ho nezranil, a dovolává se stálého rozhodování zrušovacího soudu, že je pouhým útiskem takové zlé nakládání pokud se týče takové působení na tělo jiné osoby, jež nemá jinakého (dalšího) duševního účinku, než přechodnou nevolnost, chvilkový pocit nepříjemnosti, a že fyzické násilí spadá pod ustanovení § 98, písm. a) tr. z. jen tehdy, když nastaly nebo podle povšechné povahy pachatelova jednání mohly nastat účinky vážnější, zejména poruchy těla nebo duševního klidu časově nebo stupňovitě rozsáhlejší a rovnající se zneklidnění duše, jež se nazývá obavou. Pokud se zmateční stížnost dovolává okolnosti, že obžalovaný udeřil Josefa P-a prázdnou aktovkou, odchyluje se od skutkových zjištění napadeného rozsudku, která tuto okolnost neobsahují. Ze spisu je pak patrné, že obžalovaný měl v aktovce školní sešity. Okolnost pak, že obžalovaný Josefa P-a nezranil, nemá významu. Zmateční stížnost přehlíží, že se ke skutkové podstatě zločinu podle § 98, písm. a) tr. z. nevyžaduje, aby násilí mělo v zápětí viditelné známky nebo následky, aby tedy dosahovalo stupně vyčteného v § 411 tr. z. Větší váha duševních účinků fyzického násilí není vždy a výhradně podmíněna stupněm újmy, jež nastala nebo mohla nastat na těle dotčené osoby, nýbrž dlužno, protože i zde jde o nátlak na vůli, přihlížeti také k tomu, zda nebyla účinnost fyzického násilí zesílena okolnostmi, které je provázely. Nalézací soud posoudil věc po právní stránce zcela správně, když v tomto směru přihlédl v první řadě k celé zjištěné situaci, za které došlo k násilí obžalovaného proti Josefu P-ovi, a když účinnost tohoto násilí hodnotil i podle závažných zjištěných skutečností, které v tomto směru v rozsudku uvádí.

A právě tyto skutečnosti, na základě nichž nalézací soud dovodil, že násilí spáchané obžalovaným mělo intenzitu předpokládanou v § 98, písm. a) tr. z., pomijí zmateční stížnost při doličování hmotněprávního zmatku uplatňovaného v tomto směru.

Čís. 120.

V tom, že řidič setrval při řízení vozidla, ač pocífoval nevolnost, by bylo možno spatřovat neopatrnost ve smyslu § 335 tr. z., kdyby podle běžných životních zkušeností nebo podle svých vlastních zkušeností mohl počítat s tím, že omdlí nebo že se dostane do stavu, v němž nebude s to vozidlo řádně řídit.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1946, Zm II 157/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř. je odůvodněna, již pokud s hlediska zmatku uvedeného na druhém místě namítá právní mylnost výroku nalézacího soudu o zavinení obžalovaného.

Zavinění obžalovaného ve smyslu § 335 tr. z. spatřuje nalézací soud jedině v tom, že, ačkoli již delší dobu před nehodou musel pocífovat, že mu není dobře, pokračoval v jízdě, ač bylo jeho povinností zastavit a počkat s další jízdou, až nevolnost přejde. Podle názoru nalézacího soudu si obžalovaný musil být vědom toho, že nevolnost může vyústit v bezvědomí a že pak může dojít k nehodě. Správně poukazuje zmateční stížnost na to, že nalézací soud nezjistil blíže, o jakou nevolnost šlo, a že vzhledem k tomu nelze jen tak bez dalšího tvrdit, že obžalovaný musel počítat s tím, že omdlí. Názor nalézacího soudu by byl správný, kdyby bylo zjištěno, že šlo o těžkou nevolnost, projevující se takovými příznaky a následky, že obžalovaný podle běžných životních zkušeností, nebo podle svých vlastních zvláštních zkušeností mohl počítat s tím, že omdlí, nebo že se dostane do stavu, kdy nebude s to řádně řídit své vozidlo. Nalézací soud však pouze zjistil, že byl obžalovaný unavený, ježto předchozího dne pracoval až do dvaceti tří hodin, kritického dne byl ve službě od sedmé hodiny ráno a k nehodě došlo ke třinácté hodině, a že byl hladový, neboť od snídaně časné ráno nic nejedl. Leč tyto okolnosti nejsou takového druhu, aby u obžalovaného, v době činu triadvaceti letého, o němž nebylo zjištěno, že by byl nějak nemocen, a který již delší dobu jezdí s traktorem jako řidič a dva roky před tím jezdil jako závozník, odůvodnily samy o sobě nějakou nevolnost vůbec, natož takovou, která by pod-

statně obmezovala jeho duševní a tělesné síly, nebo dokonce mohla vést ke stavu bezvědomí. Za tohoto stavu věci nelze z toho, že obžalovanému nebylo, jak rozsudek uvádí, dobře, vyvozovat při běžném významu tohoto stavu povinnost vzdát se řízení traktoru. Jinak by se věc měla, kdyby bylo zjištěno, že obžalovaný trpívá občas nevolností, která u něho vede až k mdlobám, nebo že šlo v kritické době o nevolnost, která se sice u něho dostavila poprvé, ale projevovala se tak, že obžalovaný při náležité pozornosti a opatrnosti mohl poznat, že nemůže již řádně ovládat své vozidlo, pokud se týče, že je pro rostoucí nevolnost vbrzku nebude moci řádně ovládat. Nelze však na druhé straně přehlédnout, že rozsudek vlastně nezjišťuje, že obžalovaný omdlel, natož před nehodou, nýbrž bere za prokázaný údaj svědka Ladislava R-a, že viděl na vzdálenost asi 500 m, že se traktor řízený obžalovaným i s vlečným vozem převrátil do příkopu, a když dojel ihned na kole na místo neštěstí, vylézal obžalovaný zpod traktoru.

Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno, napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí, ježto zjištění obsažená v napadeném rozsudku nepostačují k tomu, aby zrušovací soud mohl na jejich základě rozhodnout ihned ve věci samé (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Čís. 121.

I korespondence uschovávaná majitelem jen na památku je způsobilým předmětem krádeže.

Zlý úmysl by tu však mohlo podle § 2, písm. e) tr. z. vyloučiti pachatelčino přesvědčení, že je oprávněna zabezpečiti si pro rozlukový spor důkaz o manželově nevěře i svémocným odnětím korespondence.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1946, Zm I 69/45.)

Obžalovaná podala na svého manžela žalobu o rozlukou manželství, v níž uplatňovala, že se její manžel dopouští nevěry s Janou P-ovou z V. Během sporu odjela do V. doufajíc, že tam svého manžela překvapí v bytě P-ové a že tak bude moci snáze prokázat jeho nevěru. Vešla do pokoje, který P-ová obývala v hostinci, když právě P-ová někam odešla, a využila její nepřítomnosti k tomu, že prohledala její kufr. Našla v něm 7 dopisů a 25 pohlednic psaných jejím manželem a adresovaných P-ové a vzdála se s nimi dříve, než se P-ová vrátila. Krátce na to pak nabídla v rozlukovém sporu důkaz milostnou korespondencí žalovaného P-ové a soud důkaz připustil.

Nalézací soud zprostil obžalovanou obžaloby, že při té příležitosti odňala P-ové i částku 4.200 Kčs a že tím spáchala zločin krádeže, uznal ji však vinnou přestupkem krádeže, který spáchala tím, že odňala různou cizí korespondenci z držení P-ové bez jejího přivolení.

V důvodech uvedl mimo jiné:

»Soud uvěřil obžalované, že korespondenci odcizila proto, aby měla proti manželovi důkaz v rozlukovém sporu. Vždyť se do V. vypravila za tím účelem, aby získala nějaký důkaz, a brzy po krádeži se v rozlukovém sporu dovolávala odcizené korespondence, i když ji ještě nepředložila.

Obžalovaná tedy odňala manželovu korespondenci došlou již třetí osobě, poškozené P-ové, jejímž vlastnictvím se stala a v jejímž držení byla. Odňala tedy cizí movitou věc z držení P-ové bez jejího přivolení. Učinila to pro svůj užitek, neboť si bezprávně přisvojila nad korespondencí disposiční moc s vůlí nakládati s ní jako s vlastní věcí; nezáleží na tom, měla-li a má-li z toho osobní hmotný prospěch. I ten tu ostatně může býti v podobě úspěchu v rozlukovém sporu a v jeho majetkoprávních důsledcích. Že poškozená nemohla uvésti hodnotu odcizené korespondence vyjádřenou v penězích, je nerozhodné, když pro ni měla ona korespondence jejího milence hodnotu památky, jak soud má za zjištěno jejím svědectvím a jak plyne i z povahy věci. Obžalovaná nemohla za zjištěných okolností předpokládati, že P-ová nebude mít nic proti tomu, když si vezme její korespondenci, a nemohla být v tomto směru na omylu, neboť, měla-li korespondence cenu pro ni, měla ji i pro milenku jejího manžela a obžalovaná to také nepochybně věděla. Proto soud zastává názor, že za těchto okolností mohla býti i tato korespondence předmětem krádeže, byť i neměla objektivní směnnou hodnotu. Ježto byla zjištěna hodnota korespondence nepřevyšující 500 Kčs, naplňuje zjištěný čin obžalované skutkovou podstatu přestupku krádeže podle § 171, 460 tr. z. po stránce objektivní i subjektivní.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc příslušnému okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaná odňala Janě P-ové různou korespondenci, která měla pro poškozenou hodnotu památky.

Zmateční stížnost se domnívá, že nalézací soud neprávem shledal v tomto ději skutkovou podstatu přestupku krádeže, ježto šlo o věc bezcennou (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.).

Touto námitkou však zmateční stížnost nedokazuje, že nešlo o »movitou věc« (§ 285 obč. zák.), za jakou dlužno považovat i korespondenci uschovanou na památku. Tím není dotčen ani znak »bez přivolení«, neboť nalézací soud nepřipustil, že obžalovaná byla v omylu o svolení poškozené, a zmateční stížnost se tento výrok nepokusila napadnouti. Uvedenou námitkou není vyloučen ani znak »pro svůj užitek«, neboť k němu stačí, že pachatel odňal věc z cizího držení, aby s ní nakládal jako s vlastní (rozh. 6.207 Sb. n. s. I.).

Dlužno však přisvědčit zmateční stížnosti, pokud svým obsahem v podstatě namítá (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.), že se nalézací soud měl zabý-

vati otázkou vztahu subjektivní viny obžalované k provedenému skutku jako svépomoci směřující k zabezpečení korespondence jako důkazního prostředku nevěry v budoucím sporu. Byla-li obžalovaná v omylu o právu svépomoci, netýkal se omyl otázky trestněprávní, a vylučoval zlý úmysl ve smyslu § 2, písm. e) tr. z.

V tomto směru se napadený rozsudek nevyjádřil o tom, zda obžalovaná jednala následkem omylu v uvedeném smyslu. Nelze tudíž na zjištěném podkladě rozhodnouti ve věci samé. Ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak je nahoře uvedeno.

Čís. 122.

Nejde o krádež »v době obecné nesnáze« (§ 174 I, písm. c) tr. zák.), přisvojil-li si pachatel v polovině května 1945 věci z německého bytu, který měl již okresní národní výbor ve své dispozici, přidělil jej pachateli a odevzdal mu od něho klíče.

Okolnost, že se úkony veřejné správy daly ve chvatu a že byl národní majetek teprve přejímán, zjišťován a zajišťován, nestačí k naplnění uvedeného znaku.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1946, Zm I 36/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z., zrušil napadený rozsudek a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný v době od 14. do 17. května 1945 v Plzni odnesl z bytu, který mu byl přidělen, různé svršky, a vyslovil, že čin byl spáchán v době obecné nesnáze ve smyslu § 174 I, písm. c) tr. z., ježto v uvedené době byly úkony veřejné správy konány ve chvatu a že národní majetek byl teprve přejímán, zjišťován a zajišťován. Zjistil dále, že obžalovanému byly klíče k bytu vydány okresním národním výborem.

Z toho, co bylo uvedeno, plyne, že čin byl spáchán v době, kdy veřejná správa byla vykonávána veřejnými orgány, a to v souzeném případě zejména proto, že příslušný orgán měl být se zařízením ve své dispozici. Za tohoto stavu věci nelze souhlasit s nalézacím soudem, že je naplněn znak »v době obecné nesnáze«, neboť ani okolnost »chvatu« v úřadování k tomu nestačí.

Bylo proto nutno přisvědčit zmáteční stížnosti uplatňující důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř. a zrušit výrok o zločinné kvalifikaci stíhaného činu, která se opírala toliko o předpis § 174 I, písm. c) tr. z.

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčit i v dalším směru, pokud svým obsahem uplatňuje zmatek podle § 281, čís. 5 tr. ř. záležející v tom, že se nalézací soud plně nevypořádal s obhajobou obžalovaného, že jednal ve

spravedlivém přesvědčení, že mu byl přidělen byt se zařízením (že mu úředník na bytovém úřadě řekl, že dostává »zařízený byt«). Uvedená výtka je odůvodněná, neboť se nalézací soud nezabýval touto obhajobou obžalovaného při svém výroku, že obžalovaný neměl od nikoho žádné svolení k dispozici se svršky. Vytýkaná neúplnost se týká výroku o rozhodných skutečnostech, neboť jde o základ pro závěr o subjektivní stránce skutkové podstaty.

Čís. 123.

Zjištění, že se svědek může spolehlivě dorozumět, ač je hluchý, a že byl s to pochopit vyhrůžky obžalovaného, trpí nedostatkem důvodů (§ 281, č. 5 tr. ř.), opírá-li se jen o dojem dvou členů senátu, kteří byli přítomni výslechu svědka při dřívějším hlavním přelíčení před senátem jinak složeným.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1946, Zm I 132/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 98, písm. a), b), tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a vrátil věc soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti uplatňující důvody zmátečnosti podle § 281, č. 1, 4, 5, 9 tr. ř. nutno přisvědčit.

Stěžovatel vytýká s hlediska důvodu zmátečnosti uvedeného na prvním místě, že se rozsudek zakládá, pokud oceňuje svědeckou výpověď Václava M., toliko na subjektivním dojmu předsedy senátu a prvního votanta.

Nejde tu však o důvod zmátečnosti podle § 281, č. 1 tr. ř., ježto není namítáno, že sborový soud nebyl náležitě obsazen, že nebyli všichni soudci přítomni při celém hlavním přelíčení, jež bylo základem rozsudku, nebo že se zúčastnil rozhodování vyloučený soudce, nýbrž je tu vpravdě uplatňován důvod zmátečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že totiž je rozsudek odůvodněn skutečnostmi, které se nevyskytly při hlavním přelíčení (nedostatek důvodů).

Rozsudek uvádí, že se, nehledě na dobré popisy soukromého účastníka (svědka Václava M.), přesvědčil předseda a první votant osobním dojmem při přelíčení dne 15. března 1946, že se soukromý účastník může i při své hluchotě naprosto spolehlivě dorozumět s každým, zejména s obžalovaným, který je jeho soused, a že plně chápe význam a důležitost svého, co sám udává a co je uváděno proti němu. Dále pak rozsudek zjišťuje, že je Václav M. úplně hluchý, že však odezírá mluvená slova z pohybu rtů mluvícího, čímž je možno se s ním úplně dobře dorozumět. Hlavní přelíčení dne 15. března 1946 se konalo před senátem v jiném

složení, než hlavní přelíčení dne 3. května 1946, které bylo základem rozsudku. Svědek Václav M. byl vyslechnut jen při onom prvním hlavním přelíčení, při čemž potvrdil správnost protokolu, který byl s ním sepsán v přípravném řízení, a učinil k němu některé dodatky. Při tom není ani v protokole z přípravného řízení, ani v protokole o hlavním přelíčení zjištěno, že je svědek úplně hluchý, ani tam není uvedeno, jakým způsobem byl vyslýchán. Při hlavním přelíčení dne 3. května 1946, konaném před částečně změněným senátem, byla přečtena výpověď svědka Václava M. z přípravného řízení a z předešlého hlavního přelíčení.

Jestliže tedy nalézací soud činí svá zjištění a hodnotí svědeckou výpověď podle dojmu, který svědek učinil pouze na dva členy nalézacího soudu, a tedy podle okolností, které se vyskytly při hlavním přelíčení před senátem v jiném složení a nejsou nad to ani zaznamenány v protokole, trpí rozsudek nedostatkem důvodů podle § 281, č. 5 tr. ř. a je z toho, co bylo uvedeno, nepochybné, že se tato vada týká výroku o skutečnostech rozhodných pro posouzení věci, ježto šlo o jediného svědka celého případu a při tom i o trestný čin slovní, při němž záleželo na přesném vyjádření vyhrůžek i na tom, k jakému účelu vyhrůžky i násilí směřovaly podle slovního vyjádření obžalovaného, jež bylo tlumočeno svědkem trpícím podle důvodů rozsudku úplnou hluchotou.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat ostatními důvody zmatečnosti.

Čís. 124.

Opřel-li se zaměstnanec za okupace pohrůžce nadřízeného, že ho odevzdá úřadu práce, pohrůžkou, že ho pak udá pro neoprávněnou držbu zbraně, nutno otázku beztrestnosti jeho činu posuzovati s hlediska spravedlivé nutné obrany (§ 2, písm. g) tr. z.).

Zda byla uvedená pohrůžka nadřízeného »bezprávným« útokem, nelze posoudit na podkladě zjištění, že byly mezi obžalovaným a spoluzaměstnanci neshody, není-li zjištěno, jaké byly a dal-li k nim obžalovaný podnět.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1946, Zm II 161/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin vydírání podle § 98, písm. b) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný měl neshody se spoluzaměstnanci a že ho proto Alois P. na žádost dělnictva zamýšlel odevzdat úřadu

práce. Když to oznámil obžalovanému, odpověděl obžalovaný, že půjde-li on, půjdou i ostatní a že gestapo vyšetří, zda Alois P. odevzdal kulovnici, kterou si opravoval. Obžalovaný tato slova pronesl v úmyslu, aby byl Alois P. odstrášen od toho, aby ho odevzdal úřadu práce.

Na tomto podkladě nalézací soud vyslovil, že je obžalovaný beztrestný podle § 2, písm. g) tr. z., ježto se bránil proti bezprávnému útoku Aloise P-a.

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá tento právní závěr s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nesprávně č. 9, písm. b) tr. ř., ježto obžalovaný byl dělník, který občas měl neshody se svými spoluzaměstnanci, pročež nelze pokládat za bezprávný čin, když by byl propuštěn. Zmateční stížnost se proto domnívá, že nalézací soud pochybil, dospěl-li k závěru, že je obžalovaný beztrestný z důvodu neodolatelného donucení nebo pro výkon spravedlivé sebeobrany.

Nejprve dlužno uvážit, zda má být otázka beztrestnosti obžalovaného posuzována s hlediska obrany nebo s hlediska nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. z.

V souzeném případě šlo o pohrůžku, že obžalovaný bude odevzdán úřadu práce. Této pohrůžce se obžalovaný opřel násilím. Dlužno proto otázku beztrestnosti posuzovati s hlediska pojmu spravedlivé nutné obrany. (Mířička: Trestní právo hmotné, str. 84.)

V rámci tohoto pojmu nutno dále posoudit, zda šlo o »bezprávný« útok. Tuto otázku však nelze řešit na zjištěném podkladě, neboť se nalézací soud nevyslovil o tom, o jaké »neshody« obžalovaného s jeho spoluzaměstnanci šlo, aby mohla být posouzena bezprávnost pohrůžky odevzdáním pracovnímu úřadu. Dlužno v této souvislosti přihlídnouti k vývodům odvodu obžalovaného, v nichž obžalovaný poukazuje na výsledky průvodního řízení, podle nichž byl neodůvodněně nařčen, že dal podnět k neshodě, po níž následovala pohrůžka odevzdáním pracovnímu úřadu. Pokud zmateční stížnost tvrdí, že obžalovaný dal k ní podnět tím, že na těle ublížil svému spoludělníku, nevychází ze zjištění nalézacího soudu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Čís. 125.

Použití vyšší sazby podle § 94 tr. z. předpokládá škodu, která byla pachatelem způsobena právě osobě, proti které směřoval jeho útok.

Nestačí, že byla činem obžalovaného způsobena státu škoda na jeho pověsti.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1946, Zm I 305/46.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že v noci na 10. února 1946 ve sběrném táboře pro Němkyně odvedl Němkyni Annu P-ovou do kanceláře, zamkl se tam s ní, povalil ji na zem a přinutil ji k souloží, a že tím spáchal zločin omezování osobní svobody podle § 93 tr. z. Vyměřil mu za to trest podle vyšší sazby § 94 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost matky nezletilého obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud směřovala proti výroku o vině, vyhověl jí však, pokud směřovala proti výroku o trestu, zrušil tento výrok a vyměřil obžalovanému znovu trest podle první sazby § 94 tr. z.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti nutno však přisvědčit, pokud vytýká zmatečnost výroku o trestu podle § 281, č. 11 tr. ř.

Obžalovanému byl vyměřen trest podle vyšší sazby § 94 tr. z. s odůvodněním, že byla jeho činem způsobena státu škoda na jeho pověsti a že tu bylo další nebezpečí, kdyby se prý prozradilo, jak obžalovaný jednal se zajištěnými ženami. Avšak pro použití vyšší sazby § 94 tr. z. se předpokládá škoda, která byla způsobena pachatelem právě osobě, proti které směřoval jeho útok. Rozhoduje tedy v této věci, zda a jakou škodu utrpěla jednáním obžalovaného Anna P-ová. Takovou škodu však rozsudek vůbec nezjišťuje a není pro ni podklad ani ve spisech. Protože nebyly zjištěny ani další předpoklady uvedené v § 94 tr. z. pro použití zvýšené trestní sazby, vykročil soud první stolice jejím použitím z mezí zákonné trestní sazby a způsobil tím zmatečnost výroku o trestu ve smyslu § 281, č. 11 tr. ř.

Čís. 126.

Z účasti na hlavním přelíčení je podle § 68, odst. 2 tr. ř. vyloučen ten (§ 281, č. 1 tr. ř.), kdo před tím už ve věci vystupoval jako vyšetřující orgán soudní.

Nevadí, že se soudce účastnil již vyšetřování případu jako člen vyšetřující komise okresního národního výboru.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1946, Zm I 185/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn obžaloby pro zločin nedokonaného svádění ke zločinu proti státu podle § 9 tr. z. a § 2, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zák. č. 22/1946 Sb.

Z důvodů:

Zmateční stížnost především namítá (§ 281, č. 1 a 5 tr. ř.), že hlavnímu přelíčení předsedal soudce podle § 68, odst. 2 tr. ř. vyloučený, neboť se zúčastnil přípravného vyšetřování tohoto případu jako člen vyšetřující komise při okresním národním výboru v N., tudíž jako vyšetřující soudce.

Již z obsahu této námitky plyne, že předsedající soudce nevystupoval před tím jako vyšetřující orgán soudní, takže předpoklady § 68, odst. 2 tr. ř. nejsou splněny.

Čís. 127.

Radiotelegrafním nebo radiotelefonním zařízením ve smyslu § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb. je i rozhlasový přijímač v nepoužitelném stavu, lze-li ho používat po výměně některé součástky nebo po opravě, nebo po připojení jiných součástek.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1946, Zm II 114/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb.

Z důvodů:

Vadu neúplnosti řízení podle § 281, č. 4 tr. ř. vidí stěžovatel v zamítnutí návrhu na provedení důkazu znalcem o tom, že zbytky rozhlasového přijímače nalezeného u stěžovatele bez lamp a bez baterií »nelze již považovat za způsobilý přijímač«. Podle vývodů zmateční stížnosti by se prý tak prokázalo, že to, co bylo u stěžovatele nalezeno, nelze považovat za radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení ve smyslu § 24 zák. č. 9/1924 Sb.

Za radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení, k jehož přechovávání je třeba povolení podle § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb., se však pokládá i rozhlasový přijímač ve stavu sice nepoužitelném, jestliže však lze přijímače toho používat po výměně některé součástky nebo po opravě, po případě po připojení jiných součástek. Stěžovatel netvrdil, že přístroj u něho nalezený nebyl takové povahy.

Zamítnutím uvedeného průvodního návrhu nebyla stěžovatelova obrana zkrácena, takže je neprávem vytýkán zmatek neúplnosti řízení.

Čís. 128.

I sdělení, jež pachatel učinil za vyšetřování vedeného proti němu a v souvislosti s ním — byť i jen na dotazy vyslychajícího orgánu — mohou být »udáním« ve smyslu § 11 retribučního dekretu, zvláště když pachatel ani netvrdil, že snad byl nucen udání učinit.

Zjištěním, že si pachatel byl vědom toho, že je vyslychán německou kriminální policií, a že přesto bez nucení oznámil jiného pro porážky na

černo, je naplněn znak »využití situace způsobené nepřátelskou okupací i po subjektivní stránce.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1946, Zm I 315/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Z d ů v o d ů :

Základem výroku o vině je zjištění, že stěžovatel učinil v létě 1944 u německé kriminální policie v N. udání na Josefa P-a toho obsahu, že soustavně poráží »na černo« prasata.

Při hodnocení výsledků průvodního řízení uvážil soud prvé stolice, jak je zřejmé z rozsudkových důvodů, stěžovatelovo tvrzení, že byl zatčen a vyslýchán německou kriminální policií pro podezření, že odcizil Josefu P-ovi maso, že byl při tomto výslechu tázán, zda Josef P. porážel »na černo«, že však řekl, že neví. Této výpovědi soud prvé stolice neuvěřil a má vzhledem k důkazům uvedeným v rozsudku za prokázáno, že stěžovatel učinil řečené udání na Josefa P-a sám od sebe.

Jako neúplnost rozsudku (§ 281, čís. 5 tr. ř.) vytýká zmateční stížnost, že soud prvé stolice nejen nepřihlédl k stěžovatelovu tvrzení o jeho zatčení a vyšetřování u německé kriminální policie pro podezření z řečené už krádeže (což je v rozporu s uvedeným už obsahem rozsudku), nýbrž že neuvážil ani výpovědi Rudolfa R-a, Jaroslava T-a a Pavla V-a, pokud potvrzovali, že stěžovatel byl zatčen a u německé kriminální policie vyšetřován a vyslýchán stran dotčené už krádeže.

Zároveň vytýká jako neúplnost řízení (§ 281, č. 4 tr. ř.), že nebyly provedeny důkazy svědectvím dalších tří svědků, navržené v podstatě o týchž okolnostech.

Těchto okolností se zmateční stížnost dovolává k dolíčení, že nejde o skutkovou podstatu zločinu podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., jestliže se stěžovatel při svém výslechu u německé kriminální policie jako obviněný z řečené už krádeže zmínil k svému obhájení na dotazy vyslýchajícího úředníka o »černých« porážkách Josefa P-a.

K naplnění pojmu »udání« ve smyslu § 11 uvedeného dekretu však není třeba, aby pachatel učinil oznámení v pravém slova smyslu. Takovým udáním mohou být za ostatních zákonných předpokladů i jinak sdělení, zejména sdělení učiněná pachatelem při vyšetřování vedeném proti němu samému, jestliže tato sdělení mohla dát podnět k zákroku proti udanému. Není proto rozhodné pro posouzení stěžovatelovy viny, učinil-li na Josefa P-a udání sám od sebe, z vlastního popudu, nebo zda tak učinil na dotazy vyslýchajícího úředníka a v souvislosti s vyšetřováním, které bylo vedeno proti němu.

Že byl nucen učinit řečené udání, aby sám sebe obhájil, stěžovatel netvrdil a ani zmateční stížnost nepoukazuje na žádné okolnosti, které by tomu nasvědčovaly. Pouhá stěžovatelem tvrzená vnější časová souvislost mezi jeho výsledkem o krádeži a mezi sdělením o »černých« porážkách Josefa P-a, vyplývající z jeho nahore uvedeného tvrzení, nemůže opodstatnit závěr, že jednal z neodolatelného donucení nebo ve stavu nouze podle § 2, písm. g) tr. z.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. vytýká zmateční stížnost právní mylnost rozsudkovému závěru, že stěžovatel využil situace způsobené nepřátelskou okupací. Podle vývodů zmateční stížnosti nemůže prý uvedený zákonný znak zločinu podle § 11 uvedeného dekretu opodstatnit pouhé zjištění, že stěžovatel učinil oznámení u německé policie. K naplnění tohoto zákonného znaku by prý bylo třeba zjistit, za jakých okolností obžalovaný učinil oznámení u německé policie na Josefa P-a pro porážky »na černo«, a že si byl dále vědom toho, že taková činnost je okupanty stíhána.

Ani tato námitka neobstojí.

Právní znak využití situace přivoděné nepřátelskou okupací je objektivně naplněn už tím, že stěžovatel učinil oznámení, ať z vlastního podnětu nebo na dotazy vyslýchajícího úředníka, u německé kriminální policie, o které neměl a ani nemohl mít pochybnost, že její působnost byla na našem území jen důsledkem německé okupace. Po subjektivní stránce je k naplnění uvedeného zákonného znaku třeba, aby si pachatel představil, že využívá situace způsobené nepřátelskou okupací, a aby chtěl jednat ve smyslu této představy. Tento předpoklad je splněn už zjištěním, že stěžovatel věděl, že vypovídá u německé kriminální policie, a že přesto učinil na Josefa P-a oznámení pro neoprávněné porážení prasat.

Pokud zmateční stížnost vytýká nedostatek zjištění, za jakých okolností obžalovaný učinil řečené oznámení, tedy zřejmě zjištění o tom, že vypovídal o »černých« porážkách Josefa P-a při tom, když byl sám u německé kriminální policie vyslýchán pro podezření z krádeže, vyplývá bezpodstatnost této námitky z toho, co bylo uvedeno při vyřizování vytýkaných formálních vad.

Námitka vytýkající nedostatek zjištění, z nichž by vyplývalo, že si stěžovatel byl vědom toho, že činnost, pro kterou udal Josefa P-a, je stíhána okupanty, se týká vůbec subjektivní stránky činu, je však rovněž bezpodstatná vzhledem k všeobecné a tedy i stěžovateli známé zkušenosti, že právě činnost tohoto druhu se přičila předpisům okupanty vydaným a že byla jimi přísně stíhána.

Čís. 129.

Okolnost, že pachatel bez výsledku doporučoval vedoucímu výroby v tuzemském podniku na výrobu umělých střev (Němci), aby odešel za hranice a tam založil takovou výrobu, a že mu za tím účelem nabízel pod-

poru a pomoc při překročení hranic, napovídá znaky skutkové podstaty nedokonaného svádění ke zločinu hospodářského vyzvědačství podle § 9 tr. z. a § 2, odst. 1, al. 1, případ druhý zák. č. 71/1935 Sb.

(Rozh. ze dne 11. prosince 1946, Zm I 256/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní Pavla A-ová a Rudolf B. podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby pro zločin podle § 9 tr. z. a § 2, odst. 1, al. 2 zákona čís. 71/1935 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Napadeným rozsudkem byli obžalovaní Pavla A-ová a Rudolf B. podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby, že v lednu 1946 v N., jednak oba vědouce, že tím ohrožují veřejný zájem, vyzývali a hleděli svést inž. Rudolfa C-a, aby vyradil hospodářské tajemství přímo do ciziny, aby ho užil v cizím podniku, při čemž jejich působení zůstalo bez výsledku, jednak obžalovaný Rudolf B. sám mimo to vyzvídal hospodářské tajemství, aby je vyradil přímo do ciziny, a že tím spáchali oba zločin podle § 9 tr. z. a § 2, odst. 1, al. 2 zákona čís. 71/1935 Sb. a Rudolf B. mimo to zločin podle § 2, odst. 1, al. 2 uvedeného zákona.

Nalézací soud zjistil, pokud jde o posléze uvedený trestný čin obžalovaného Rudolfa B-a, že se obžalovaný někdy ptal Josefa P-a, Jiřího R-a a Miloslava S-a, továrních mistrů firmy »X.«, vyrábějící umělá střeva pro uzenářské výrobky, na funkci jednotlivých strojů, načež mu jmenovaní mistři dali příslušné vysvětlení.

V tomto zjištěném ději neshledal nalézací soud skutkovou podstatu zažalovaného zločinu hospodářského vyzvědačství podle § 2, odst. 1, al. 2 zákona čís. 71/1935 Sb., a to v podstatě z toho důvodu, že nešlo o stroje vyrobené firmou »X.«, nýbrž o dodané stroje, a že se obžalovaný ptal pouze po funkci těchto strojů, kterou mu tovární mistr ochotně vysvětlil, což by nebyl učinil, kdyby šlo o nějakou skutečně tajnou funkci. Jelikož si popis strojů může kdokoli vyžádat u firmy, která je dodala, a jelikož se obžalovaný neptal na postup výroby, dospěl nalézací soud k závěru, že při vyptávání obžalovaného nešlo o hospodářské vyzvědačství.

Zmateční stížnost vytýká právem s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., že skutkové zjištění, které bylo podkladem zprošťujícího výroku, a to zejména, že se obžalovaný neptal na postup výroby, je formálně vadné, ježto je v rozporu s výsledky průvodního řízení, jichž se rozsudek dovolává, a trpí tudíž vadou nedostatku důvodů.

Je to především výpověď svědka Josefa P-a, který jednak udal, že se ho obžalovaný dotazoval nejen na funkci jednotlivých strojů, nýbrž i na

výši tlaku, kterým se zjišťuje jakost zpracovávané kůže, a jednak dodal, že má podle chování obžalovaného dojem, že obžalovaný vstoupil do podniku jenom za tím účelem, aby se o něm něco dověděl a po případě si zjednal pro Pavlu A-ovou přístup k inž. C-ovi. Dále je to údaj svědka Jiřího R-a, že odbyl obžalovaného, když se ho vyptával.

Uvedená zmáteční stížností vytýkaná vada nedostatku důvodů se týká skutkového zjištění, které slouží za podklad pro řešení otázky viny, zda totiž obžalovaný vyzvídal hospodářské tajemství; týká se tudíž rozhodné skutečnosti.

Tím je také dotčen skutkový podklad další části rozsudkového výroku, jímž byli oba obžalovaní zproštěni podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podle § 9 tr. z. a § 2, odst. 1, al. 2 zákona čís. 71/1935 Sb., a který napadá zmáteční stížnost jedině z důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Pokud jde o skutková zjištění, uvádí rozsudek výslovně, že má za zjištěna tvrzení obžaloby, potvrzená výpovědí svědka inž. Rudolfa C-a, že k němu přišli na návštěvu oba obžalovaní, že obžalovaná Pavla A-ová, která jedině mluvila, tvrdila svědkovi, že on jako Němec nemá v republice budoucnost, že všechno spěje k zániku, tedy i továrna firmy X., a doporučila mu, aby odešel za hranice a založil tam novou továrnu, že by bylo nejlepší založit podobný podnik v Antverpách, a konečně že na svědkovu námitku, že to není pro něho tak jednoduchý problém, prohlásila, že může přejít přes hranice sám a že mu rodinu převede.

Nalézací soud odůvodňuje zprošťující výrok stran uvedeného zločinu v podstatě pouze tím, že zjištěná činnost obžalované záležela jen v tom, že nabízela inž. Rudolfu C-ovi místo vedoucího odborníka v podniku v Belgii, a to v oboru, v němž pracuje jako vedoucí výroby v továrně firmy X. v N., že taková činnost nespadá pod pojem »vyzvídání« a že jí proto nelze podřadit skutkové podstatě zažalovaného zločinu hospodářského vyzvědačství podle § 2 — zřejmě odst. 1, al. 2 — zákona čís. 71/1935 Sb.

Zmateční stížnost vytýká s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. právem, že nalézací soud pochybil po právní stránce, když neshledav ve zjištěném ději vyzvídání, tedy zločin hospodářského vyzvědačství podle § 2, odst. 1, al. 2 zákona čís. 71/1935 Sb., neuvažoval o vině obou obžalovaných s hlediska druhého případu zločinu hospodářského vyzvědačství podle téhož místa zákona, které stíhá pro hospodářské vyzvědačství toho, kdo věda, že tím ohrožuje důležitý zájem veřejný, užije v cizině ve vlastním nebo cizím podniku hospodářského tajemství.

Jelikož zmíněná rozsudková skutková zjištění, zejména že obžalovaná doporučovala vedoucímu výroby firmy X. inž. Rudolfu C-ovi, aby odešel za hranice a založil tam novou továrnu, napovídala znaky skutkové podstaty zločinu hospodářského vyzvědačství podle § 2, odst. 1, al. 1 druhý případ zákona čís. 71/1935 Sb., bylo povinností nalézacího soudu, aby podle § 262 tr. ř. uvažoval o vině obžalovaných v uvedeném obžalobou též tvrzeném směru.

Poněvadž tak soud nepostupoval a v důsledku toho neučinil všechna potřebná skutková zjištění, jest rozsudek zmatečný podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Nalézací soud odůvodňuje výrok zprošťující obžalovaného Rudolfa B-a obžaloby pro zločin podle § 9 tr. z. a § 2, odst. 1, al. 1 zákona č. 71/1935 Sb. ještě nedostatkem důkazů, zejména že nebylo dost jasně prokázáno, že tento obžalovaný věděl o jakýchkoli úmyslech spoluobžalované; nehledě k tomu, že je i toto skutkové zjištění, jak již bylo uvedeno, dotčeno vadou nedostatku důvodů, uplatňuje proti němu zmatečnou stížnost vadu neúplnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. poukazem na výsledky přírodního řízení, zejména na výpovědi obou obžalovaných u sboru národní bezpečnosti, z nichž plyne, že obžalovaný Rudolf B. umožnil spoluobžalované Pavle A-ové styk s inž. Rudolfem C-em, že se oba obžalovaní již před tím stýkali a že mezi sebou mluvili o poměrech v podniku firmy X. a o inž. Rudolfu C-ovi.

Tato vada neúplnosti se týká skutkového závěru, na němž spočívá výrok o vině. Týká se tedy rozhodné skutečnosti (§ 281, čís. 5 tr. ř.).

Proto bylo zmatečnou stížností vyhověno.

Čís. 130.

K pojmu hromadění zbraní ve smyslu § 13, č. 1, odst. 2 zák. na ochranu republiky.

Držba lovecké pušky, vojenské pušky s náboji a automatické pistole nenaplní tento pojem.

Lovecká a vojenská puška nejsou zakázané zbraně ve smyslu § 32 zbroj. pat.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1946, Zm I 257/46.)

Obžalovaný přechovával na podzim roku 1945 v N. bez povolení automatickou pistoli, vojenskou pušku s devíti náboji a loveckou pušku. Tyto zbraně i nosil.

Kdežto státní zastupitelství spatřovalo v držbě automatické pistole zločin nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 1 zákona na ochranu republiky a v držbě a nošení druhých dvou zbraní a nábojů přestupky podle §§ 32 a 36 zbroj. pat., nedospěl nalézací soud k závěru, že je automatická pistole zbraní uvedenou v § 13, č. 1, odst. 1 uved. zákona, uznal však obžalovaného vinným zločinem nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky, spáchaný držbou všech uvedených zbraní, a přestupky podle §§ 32 a 36 zbroj. pat.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, a to pokud napadla rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupky podle §§ 32, 36 zbrojního patentu, vyhověl jí však pokud napadla výrok, jímž

byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, al. 2 zákona na ochranu republiky, a zrušil tento výrok jako zmatečný.

Z úřední povinnosti zrušil podle § 290 tr. ř. napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 32 zbrojního patentu, a

v důsledku toho i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících, s výjimkou výroků o ztrátě volebního práva do obcí, o náhradě nákladů trestního řízení, o nárocích soukromoprávních a o propadnutí zbraní a střeliva a uznal obžalovaného vinným, že na podzim 1945 v N. neoprávněně držel zakázanou zbraň, a to automatickou pistoli pod 18 cm, a vojenskou munici, a že tím spáchal přestupek podle § 32 zbrojního patentu.

Za to a za přestupek podle § 36 zbrojního patentu, u něhož zůstalo odsouzení pravoplatné, odsoudil obžalovaného k novému trestu.

Naproti tomu zprostil obžalovaného podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby, že na podzim 1945 v N. držel neoprávněně zbraň, a to vojenskou a loveckou pušku, a že se tím dopustil přestupku podle § 32 zbrojního patentu.

Z d ů v o d ů:

Prováděje hmotněprávní důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), 10 — správně jen č. 10 — tr. ř., namítá zmatečnou stížnost, že nalézací soud pochybil po právní stránce, když uznal obžalovaného vinným zločinem podle § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky, ač při správném výkladu zákona dlužno ve zjištěném skutkovém ději spatřovat pouze skutkovou podstatu přestupků podle §§ 32, 36 zbrojního patentu.

Namítce zmatečnou stížností, že ve zjištěném jednání obžalovaného nelze spatřovat hromadění zbraní ve smyslu § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky, nelze upřít oprávnění.

Zločinu podle § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky se dopouští, kdo, nemá k tomu úředního povolení, úmyslně hromadí střelné zbraně, střelivo, vojenským účelům sloužící traskaviny nebo jedovaté plyny. Hromaděním se rozumí úmyslné opatření si a z něho plynoucí přechovávání většího množství zbraní nebo střeliva. Toto množství třeba posuzovat podle okolností případu. Zákon předpokládá takový počet zbraní a střeliva, který přesahuje držitelovu prokázanou potřebu a tím odůvodňuje podezření zlého užívání. Po subjektivní stránce se žádá, aby pachatel hromadil, t. j. opatřil si a přechovával zbraně nebo střelivo ve smyslu výše vyloženém úmyslně, věda, že k tomu nemá úřední povolení (rozh. č. 4374 Sb. n. s. I.).

V souzeném případě je zjištěno a po formální stránce nenapadeno, že obžalovaný měl v držení loveckou pušku, vojenskou pušku s ostrými náboji a automatickou pistoli zn. Sauer. K držbě další pistole zn. SUS

nelze přihlížet, ježto nebyla předmětem obžaloby (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Držbu tří uvedených zbraní nelze označit za hromadění ve smyslu § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky, ježto nejde o takové množství zbraní, které by odůvodňovalo podezření zlého užívání, zejména když lovecká puška mohla sloužit k výkonu lovu zvěře, ať již oprávněnému či neoprávněnému. Není tudíž naplněna skutková podstata zločinu nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky již po stránce objektivní.

Proto bylo v tomto směru vyhověno zmateční stížnosti obžalovaného již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat jejími dalšími námitkami o nedostatku viny v subjektivním směru, a rozsudek byl zrušen jako zmatečný ve výroku o vině, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky.

Zmateční stížnost napadá výrok o vině ve směru přestupků podle §§ 32, 36 zbrojního patentu pouze námitkou, že je skutková podstata těchto přestupků obsažena již ve skutkové podstatě zločinu nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky a že tudíž nalézací soud pochybil, když uznal obžalovaného vinným vedle jmenovaného zločinu ještě uvedenými přestupky.

Tato námitka zmateční stížnosti, která jinak připouští vinu obžalovaného co do přestupků podle §§ 32, 36 zbrojního patentu a domáhá se jeho zproštění stran těchto přestupků pouze pro případ, že rozsudek zůstane v platnosti ve výroku o vině pro zločin podle § 13, č. 1, al. 2 zákona na ochranu republiky, pozbyla svého podkladu zrušením právě uvedeného výroku.

Proto byla zmateční stížnost obžalovaného, která jinak nenapadá výrok o vině stran přestupků podle §§ 32, 36 zbrojního patentu, v tomto směru zamítnuta jako neopodstatněná.

Při přezkoumávání rozsudku z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného (§ 290 tr. ř.) přesvědčil se nejvyšší soud jako soud zrušovací, že bylo nesprávně použito zákona v neprospěch obžalovaného, a to pokud byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 32 zbrojního patentu.

Ke skutkové podstatě uvedeného přestupku se vyžaduje, aby pachatel držel neoprávněně zbraň nebo střelivo. Vzhledem k ustanovení § 12 zbrojního patentu musí jíti o zakázanou zbraň nebo o zakázané střelivo. Tento předpoklad však je splněn pouze, pokud nalézací soud shledal skutkovou podstatu přestupku podle § 32 zbrojního patentu v držbě automatické pistole pod 18 cm a vojenské munice (§ 12, odst. 2 zbrojního patentu). Pokud však nalézací soud považoval za trestnou s hlediska § 32 zbrojního patentu i držbu lovecké a vojenské pušky, vyložil nesprávně zákon a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., neboť žádná z uvedených zbraní nespadá pod pojem oněch zbraní, které jsou uvedeny v § 2 zbrojního patentu jako zakázané.

Proto byl rozsudek podle § 290 tr. ř. z úřední moci zrušen jako zmatečný ve výroku o vině, pokud uznal obžalovaného vinným přestupkem podle § 32 zbrojního patentu pro držbu zmíněných pušek.

Důsledkem zrušení rozsudku ve výroku týkajícím se zločinu podle § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky a přestupku podle § 32 zbrojního patentu byl zrušen rozsudek i ve výroku o trestu a ve výrociích s tím souvisících kromě výroků o ztrátě volebního práva do obcí, náhradě nákladů trestního řízení, výroku o soukromoprávních nárocích a o propadnutí zbraní a střeliva.

Jelikož skutková zjištění plně postačují, bylo rozhodnuto ihned ve věci samé a uznáno právem, jednak že se obžalovaný uznává vinným, jednak že se zproštuje obžaloby, jak je to uvedeno ve výroku.

Čís. 131.

Veřejnému úředníku, který je odsuzován za zločin podle § 101 tr. z. spáchaný z části i v době před ukončením branné pohotovosti státu (vyhl. č. 162/1945 Sb.), nelze povolití podmíněný odklad výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1946, Zm II 176/46.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že v době od 30. října 1945 do 3. ledna 1946 v N. jako smluvní městský úředník pověřený vydáváním potravinových lístků a tabačenek, tudíž jako obecní úředník ve svém úřadě zneužil moci sobě svěřené ke škodě státu a řízeného hospodářství tím, že si protiprávně přisvojoval potravinové lístky a tabačeny a že tím spáchal zločin zneužití úřední moci. Pokud jde o trest, který obžalovanému uložil, vyslovil, že se podle § 1 zák. č. 562/1919 Sb. odkládá podmíněně jeho výkon.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek ve výroku, kterým byl obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, jako zmatečný a vyslovil, že odsouzení je nepodmíněné.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. právem.

Obžalovaný, který byl mimo jiné uznán vinným těž zločinem zneužití moci úřední podle § 101 tr. z., dopustil se tohoto zločinu podle zjištění rozsudku již v době od 30. října 1945 do konce roku 1945.

Podle § 127, odst. 4 zákona ze dne 13. května 1936, č. 131 Sb. nesmí soud povolit podmíněný odklad výkonu trestu, odsoudil-li veřejného úředníka nebo veřejný orgán pro zločin zneužití úřední moci spáchaný v době branné pohotovosti státu podle § 57 téhož zákona.

Poněvadž branná pohotovost státu skončila podle vládní vyhlášky ze dne 11. prosince 1945, č. 162 Sb. teprve dnem 31. prosince 1945, nesměl nalézací soud povolit obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu.

Učinil-li tak přesto, vykročil ze své moci trestní a zavinił tím v tomto výroku zmatečnost rozsudku podle § 281, č. 11 tr. ř.

Rozsudek byl proto zrušen jako zmatečný ve výroku, kterým byl obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, a bylo uznáno právem, že je odsouzení nepodmíněné.

Čís. 132.

Činovníctví nebo velitelství v některé z organizací uvedených v § 3, odst. 2 retribučního dekretu je trestné bez ohledu na to, jde-li o organizaci s členstvím dobrovolným či povinným.

Není třeba, aby činovník nebo velitel vyvíjel v tomto svém postavení značnou nebo mimořádnou činnost.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1946, Zm I 259/46.)

Mladistvý obviněný se stal, když mu bylo deset let, členem Jungvolku, ve 14 letech členem HJ, a když mu bylo patnáct let, byl jmenován Scharführerem této organizace. Tuto funkci zastával až do revoluce. K dosažení této hodnosti, která byla v HJ pořadím pátá, bylo třeba, aby se člen HJ osvědčil.

Obviněný se hájil tím, že za svého členství v HJ nevyvíjel žádnou velkou činnost a Scharführerem byl jmenován jen proto, že byl jedním z nejinteligentnějších a že jeho předchůdce v této funkci narukoval.

Soud mládeže uznal mladistvého obviněného vinným proviněním podle § 3, odst. 2 retr. dekretu a § 3 zák. č. 48/1931 Sb.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obviněného do tohoto rozsudku soudu mládeže.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. dovozuje, že zjištěný skutek obviněného nezakládá skutkovou podstatu provinění podle § 3, odst. 2 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a podle § 3 zákona č. 48/1931 Sb.

Trestného činu uvedeného v § 3, odst. 2 uved. dekretu se dopouští, kdo v době zvýšeného ohrožení republiky byl činovníkem nebo velitelem v organizacích NSDAP nebo SdP nebo Vlajka, Hlinkova nebo Svatoplukova Garda, nebo v jiných fašistických organizacích podobné povahy.

Trestným se tedy ve smyslu tohoto zákonného ustanovení stává, kdo byl za uvedených okolností činovníkem nebo velitelem některé z organizací ať již výslovně jmenovaných v tomto ustanovení, nebo v něm konkrétně označených jako jiné fašistické organizace podobné povahy, aniž se činí rozdíl, jde-li o členství dobrovolné nebo povinné. Ze zákona pak neplyne, že je trestný jen ten »činovník nebo velitel«, který v tomto postavení vyvíjel »velkou nebo mimořádnou« činnost.

Podle zjištění nalézacího soudu byl obviněný, »když mu bylo patnáct let, jmenován Scharführerem a zastával tuto funkci až do revoluce. V tomto zjištění je nepochybně obsaženo i zjištění, že obviněný tuto funkci skutečně i vykonával, což úplně stačí k naplnění této složky skutkové podstaty trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným.

Zmateční stížnost není provedena po zákonu, pokud poukazuje jen na věk obviněného a pomíjí zjištění nalézacího soudu, že bylo k dosažení funkce Scharführera třeba, aby se člen HJ osvědčil.

Čís. 133.

Představovací složka je nezbytnou součástí i t. zv. úmyslu eventuálního; i tu si pachatel musí představit možnost výsledku nebo možnost existence skutečnosti naplňující známku skutkové podstaty.

Volní složku zlého úmyslu mohou naplnit jen skutečnosti, jež tu opravdu byly, totiž skutečná pachatelova vůle.

Zlodějův zlý úmysl stran věcí uložených v kapsách odcizeného oděvu nelze vyvodit z pouhého předpokladu, že by je byl stejně odcizil, kdyby byl o nich věděl.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1946, Zm I 269/46.)

Obžalovaný se s Václavem B-em vypravil v noci za krádeží. B. hlídal před domem Vojtěcha P-a, kdežto obžalovaný zjišťoval, že v P-ově bytě nikdo není, vypáčil dveře, odcizil z neuzamčené skříně různé šatstvo a prádlo a složil vše, aniž to prohlížel, do kufru, který v bytě našel. Společně pak s B-em odvezli kufr k B-ově milence, kde si B. z odcizených věcí vzal pánské kalhoty a pánské šaty. Později našel v kapse kalhot 28.000 Kčs a v šatech zlatý snubní prsten, obžalovanému to však zamíchl.

Nalézací soud uznal obžalovaného, který popřel, že věděl o penězích v kapse kalhot a o prstenu v šatech, vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), c), § 176 II, písm. a), § 179 tr. z., kterou spáchal tím, že, byv již dvakrát pro krádež trestán, ve společnosti s jedním spoluzlodějem odcizil Vojtěchu P-ovi z uzamčeného bytu šatstvo a prádlo (blíže v rozsudku uvedené), snubní prsten, kufr a 28.000 Kčs na hotovosti, vše v ceně 50.000 Kčs.

Pokud jde o prsten a částku 28.000 Kčs uvedl v důvodech: »Soud připouští, že obžalovaný nevěděl o částce 28.000 Kčs a o zlatém prstenu, je

však toho názoru, že obžalovanému neprospívá okolnost, že nevěděl, že je v odcizených věcech částka 28.000 Kčs a zlatý prsten, neboť obžalovaný odcizil zřejmě vše, nač v bytě přišel, a není nejmenšího náznaku toho, že by snad byl tyto věci nechtěl odcizit, kdyby o nich byl věděl, zejména že by je snad chtěl vrátit, kdyby byl mohl, naopak lze s jistotou předpokládati, že by mu byly mimořádně vítány.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině, pokud jde o krádež zlatého snubního prstenu a o krádež hotovosti 28.000 Kčs, a ve výroku o hodnotě přes 20.000 Kčs, pokud jde o krádež ostatních věcí, a vrátil věc prvému soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatnému výroku o vině pro zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), c), 176 II, písm. a) tr. z.

Důvody:

I. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný odcizil různé šatstvo, v němž byl zlatý snubní prsten a na hotovosti částka 28.000 Kčs a že tyto věci v šatech dodatečně našel a sobě ponechal spolupachatel obžalovaného. Obžalovaný neprohlížel odcizené šatstvo a nevěděl o tom, že odňal též snubní prsten a hotovost 28.000 Kčs.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným krádeží i těchto věcí (zlatého snubního prstenu a hotovosti 28.000 Kčs), neboť »obžalovaný odcizil vše, nač přišel v bytě, a není nejmenšího náznaku toho, že by snad byl tyto věci nechtěl odciziti, kdyby o nich byl věděl, zejména že by je snad byl chtěl vrátiti, kdyby byl mohl, naopak lze s jistotou předpokládat, že mu byly mimořádně vítány«.

Zmateční stížnost napadá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. právní závěr o tom, že je splněna skutková podstata zločinu krádeže po subjektivní stránce u obou uvedených věcí.

Právem.

Podle § 1 tr. z. se ke zlému úmyslu vyžaduje, aby pachatel rozvážil (představová složka) a umínil (volní složka) zlo spojené se zločinem. I k t. zv. eventuálnímu úmyslu dlužno požadovati, aby si pachatel představil aspoň možnost výsledku (nebo možnost, že je tu skutečnost naplňující známku skutkové podstaty) a aby tento výsledek chtěl (jej schválil). Jednou z nezbytných složek zlého úmyslu (též eventuálního úmyslu) je tudíž pachatelova představa možnosti výsledku; není-li ani této představy, je vyloučena představová složka a tím zlý úmysl vůbec (srov. rozh. č. 2.506, 6.336, 7.006, 7.265 Sb. n. s. I.).

Vyloučil-li nalézací soud představu obžalovaného o možnosti, že v odcizeném šatstvu jsou i další věci (zlatý snubní prsten a hotovost 28.000 Kčs), vyloučil tím představovou složku, již je třeba podle § 1 tr. z. k naplnění pojmu zlého úmyslu. Důsledkem toho pak o volní složce uvažoval toliko podmíněně, jaká by byla bývala, kdyby byl obžalovaný vě-

děl o uvedených dvou věcech, ač volní složku ve smyslu § 1 tr. z. mohou naplnit jen skutečnosti, které zde byly, totiž skutečná pachatelova vůle.

Pochybil proto nalézací soud, vyslovil-li, že je splněna skutková podstata krádeže ve příčině zlatého snubního prstenu a hotovosti 28.000 Kčs. Ve věci samé však nelze rozhodnout, neboť se nalézací soud, vycházející z nesprávného pojmu eventuálního úmyslu, nezabýval zjišťováním skutečností, jichž je třeba k jeho naplnění ve smyslu nahoře vylíčeném. Byl proto v tomto bodě napadený rozsudek zrušen ve výroku o vině a věc byla vrácena prvému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

II. Nalézací soud vyslovil v rozsudkovém výroku, že veškeré odcizené věci (společně se zlatým snubním prstenem a hotovostí 28.000 Kčs) měly cenu asi 50.000 Kčs.

Zmateční stížnost uplatňuje (§ 281, č. 11 tr. ř.), že v případě, že odpadne výrok o vině pro krádež uvedených dvou věcí, dlužno se blíže zabývat zjištěním skutečností, na jejichž podkladě by bylo lze usoudit, že součet cen ostatních ukradených věcí činí přes 20.000 Kčs ve smyslu § 179 tr. z.

Námítce dlužno přisvědčit, neboť pro tento závěr chybí v napadeném rozsudku potřebná skutková zjištění.

Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti vyhověno i v tomto bodě a napadený rozsudek byl vzhledem na konečný návrh zmáteční stížnosti zrušen v odsuzující části pro krádež ostatních věcí toliko ve výroku podle § 179 tr. z.

Čís. 134.

Předpisy obecné části trestního zákoníku platí i pro obor trestných činů upravených v retribučním dekretu, pokud dekret sám nestanoví odchylek. Je tedy i pokus těchto deliktů trestný (§ 8 tr. z.).

(Rozh. ze dne 17. prosince 1946, Zm II 194/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro zločin podle § 8 tr. z., § 11 dekr. č. 16/1945 Sb. ve znění zák. č. 22/1946 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a vrátil věc soudu své stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nutno přisvědčiti.

Z okolností, že se dekret č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. ve svých hmotněprávních ustanoveních vůbec nezmiňuje o pokusu trestných činů v něm uvedených, dospěl soud své stolice k právnímu ná-

zoru, že pokus zločinu udavačství nemůže být soudně trestán. Na základě tohoto právního názoru zprostil obžalovanou podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř.

Tento právní názor není však správný. Obecné znaky trestných činů nevypočítává trestní zákon v jednotlivých zákonných skutkových podstatách, nýbrž shrnuje je ve své obecné části. Tato obecná část trestního zákona platí však nejen pro trestní zákon (v užším slova smyslu), nýbrž také pro vedlejší trestní zákony, pokud její použití nebylo výslovně vyloučeno. Retribuční dekret má v předpisech §§ 12 a násl. ustanovení o některých odchylkách od všeobecných předpisů trestního zákona, neobsahuje však ustanovení, jež by na rozdíl od trestního zákona vylučovalo stíhání pokusu trestných činů v něm vypočtených. Z toho plyne, že předpokládá platnost obecné části trestního zákona, pokud sám nestanovil odchylky, i pro obor trestných činů v něm uvedených. Proto je i pokus těchto trestných činů trestným činem ve smyslu § 8 tr. z.

Ani z toho, že ustanovení § 21 retribučního dekretu, jež je ostatně jen procesní povahy, nemluví o pokusu, nelze usuzovat, přes opačný názor odvodu obžalované, že pokus trestných činů uvedených v retribučním dekretu není trestný.

Pochybil tedy soud první stolice, jestliže obžalovanou zprostil jedině na základě uvedeného mylného právního názoru. Zatížil tak svůj rozsudek zmatečností podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., kterou zmateční stížnost právem vytýká.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti, rozsudek byl zrušen, a poněvadž se nalézací soud v důsledku svého mylného právního názoru vůbec nezabýval subjektivní stránkou činu, zejména ani nezjistil skutečností, z nichž by bylo možno usuzovat, zda obžalovaná jednalá v úmyslu vyžadovaném v § 11 retribučního dekretu, byla věc vrácena soudu první stolice a novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 135.

K pojmu jinakého rozšiřování ve smyslu § 18 zák. na ochranu republiky.

Po stránce subjektivní je tu třeba, aby si pachatel uvědomil, že zpráva činností osob (osoby), jimž (jíž) ji sdělil, vnikne v širší kruh obecnstva, a aby chtěl dosíci tohoto účinku.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1946, Zm II 202/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem šíření nepravdivých zpráv podle § 18, č. 2 zákona č. 50/1923 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud uznal, že se obžalovaní dopustili činu za vinu jim kladeného »opětovným prohlašováním«.

Při tom vychází ze zjištění, »že se obžalovaní dali častěji slyšeti... před rodinou P-ovou a slyšenými svědky v domě, kde všichni bydlí...«, »...jak je (zprávy) roztrušovali obžalovaní«, »...co roztrušovali...«.

Z toho lze usuzovat, že měl nalézací soud ve výroku rozsudku označením »opětovné prohlašování« na mysli náležitost »jinak rozšiřuje« vyžadovanou ke skutkové podstatě přečinu podle § 18, č. 2 zákona č. 50/1923 Sb., když jinak nezjišťuje, před kolika osobami obžalovaní zprávu pronášeli.

Zmateční stížnost namítá, že »nalézací soud neuvedl v rozhodovacích důvodech logické důvody, proč v činech, které má za prokázány svědeckými výpověďmi, spatřuje rozšiřování nepravdivých zpráv«, a dovozuje, že čin obžalovaných nevyčerpává skutkovou náležitost »rozšiřování«.

Tím poukazuje na důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Pojem jinakého rozšiřování předpokládá nevěřejný způsob sdělování, který působí a o němž pachatel ví, že se jím zpráva dostává k vědomosti většího počtu osob individuálně neurčitých, při čemž ovšem nezáleží na tom, zda se zpráva rozšířila ve větším či menším územním okruhu. Rozšiřování se může obzvláště dít vypravováním několika osobám, ba i osobě jediné, ví-li pachatel za daného stavu věci, že tato osoba zprávu mezi obecnstvem dále rozšíří. Subjektivní složkou pojmu rozšiřování jest tedy pachatelovo vědomí o přivodění širšího kolování zprávy. Sdělil-li zprávu jen jediné osobě nebo jen několika málo osobám, rozšiřoval zprávu jen tehdy, uvědomil-li si v době sdělení, že zpráva nezůstane omezena na osoby, jimž ji sdělil, nýbrž že vnikne činností těchto osob, pokud se týče jediné osoby, v širší kruh obecnstva (srov. rozh. č. 2.042, 2.317 Sb. n. s. I.), a chtěl-li zároveň tohoto účinku i dosíci (§ 1 tr. z.).

Podle toho nestačí k naplnění skutkové náležitosti »jinak rozšiřuje« už jedině ta okolnost, že pachatel několikrát sdělil zprávu stejného obsahu téže osobě nebo týmž osobám.

I když vzhledem na sled odůvodnění napadeného rozsudku lze vycházet z toho, že měl nalézací soud na mysli opětovné sdělování téže zprávy rodině P-ově a slyšeným (zřejmě u soudu slyšeným) svědkům, nemá rozsudek vůbec zjištění, z nichž by bylo lze usuzovat na subjektivní složku uvedené skutkové náležitosti.

Nejsou tedy zjištěny skutečnosti, jež při správném použití zákona měly být základem rozhodnutí.

Zrušovací soud proto postupoval podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. a vyhověl zmateční stížnosti již z tohoto důvodu, aniž se musel zabývat dalšími jejími výtkami.

Čís. 136.

Při souběhu zločinu s přestupkem podle § 36 zbroj. patentu nelze vzhledem k ustanovení § 35, odst. 1 tr. z. uložit vedle trestu těžkého žaláře za zločin za přestupek kromě propadnutí zbraně ještě další trest vězení.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1946, Zm I 158/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a) a 176 II, písm. a) tr. z. a přestupkem podle § 36 zbroj. pat., pokud směřovala proti výroku o vině, vyhověl jí však, pokud směřovala proti výroku o trestu na svobodě, zrušil tento výrok, uložil obžalovanému podle § 178 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 35 tr. z. trest těžkého žaláře v trvání dvanácti měsíců zostřeného jedním tvrdým ložem měsíčně a přikázal soudu prvního státního zastupitelství, aby dodatečně rozhodl, zda má být obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu.

Z d ů v o d ů:

Zmatečná stížnost je v právu, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. proto, že nalézací soud při vyměřování trestu vykročil ze své moci trestní, když přes výslovný předpis § 34 tr. z. uložil stěžovateli vedle trestu těžkého žaláře za zločin krádeže ještě trest vězení za přestupek podle § 36 zbroj. pat.

V souzeném případě byl stěžovatel uznán vinným jednak zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a) a 176 II, písm. a) tr. z., jednak přestupkem podle § 36 zbroj. pat. Nalézací soud uložil stěžovateli podle § 178 tr. z. a § 36 zbroj. pat. trest těžkého žaláře v trvání jednoho roku a vězení v trvání sedmi dnů, vysloviv zároveň, že zbraň propadá podle § 36 zbroj. pat.

Podle ustanovení § 35 tr. z. třeba při souběhu zločinů s přečiny nebo přestupky použití ustanovení § 34 tr. z., že se totiž má, »zločinec, spáchal-li více zločinů, na něž se vztahuje totéž vyšetřování a odsouzení, potrestati podle toho zločinu, na který je uložen ostřejší trest, přihlížejíc však při tom i k ostatním zločinům«.

Výjimku z této absorpční zásady obsahuje § 35, odst. 3 tr. z., který stanoví, že má být vinníkovi, i když je jen na jediný z těchto sbíhajících se trestných činů určen v tomto nebo jiném zákoně trest peněžitý, propadnutí nebo ztráta práv a daných povolení, kromě jiného trestu zákonem uložen vždy i tento zvláštní trest.

Přestupek podle § 36 zbroj. pat. se trestá kromě propadnutím zbraně buď peněžitou pokutou od 50 do 150 Kčs, nebo vězením od jednoho do tří dnů. Propadnutí zbraně nalézací soud vyslovil, takže trest vězení v trvání sedmi dnů uvedený ve výroku rozsudku zřejmě není náhradním

trestem za peněžitou pokutu, kterou by mohl nalézací soud uložit za předpokladů zmíněných v § 47 zbroj. pat., kdyby byl neuznal na propadnutí zbraně.

V odůvodnění výroku o trestu uvádí nalézací soud, že na souběh trestných činů podle § 35 tr. z. nebyl vzat zřetel vzhledem k ustanovení třetího odstavce tohoto zákonného předpisu. Tento poukaz na třetí odstavec § 35 tr. z. je potud správný, pokud nalézací soud uložil za přestupek podle § 36 zbroj. pat. ještě zvláštní trest propadnutí zbraně. Jinak však měl nalézací soud možnost použití buď peněžitě pokuty od 50 do 150 Kčs, nebo trestu vězení od jednoho do tří dnů. Mohl by proto vedle trestu těžkého žaláře za zločin krádeže uložit zvlášť ještě peněžitou pokutu. Tu by mohl zaměnit v trest na svobodě, avšak nikoliv v trest vězení, nýbrž podle ustanovení § 8, odst. 2 zák. č. 31/1929 Sb. jen v týž druh trestu, jako je trest hlavní, tudíž jen v těžký žalář. Rozhodli se však nikoliv pro peněžitou pokutu, nýbrž pro trest na svobodě, pak nesměl vzhledem k ustanovení § 35, odst. 1 tr. z. uložit vedle trestu těžkého žaláře za zločin ještě další trest vězení za přestupek, nýbrž měl při výměře trestu za zločin pouze přihlídnout ke sbíhajícímu se přestupku. Neučinil-li tak a uložil vedle trestu těžkého žaláře za zločin ještě další trest vězení za přestupek, vykročil ze své moci trestní a zatížil rozsudek ve výroku o trestu zmatekem podle § 281, č. 11 tr. ř.

Bylo proto v tomto směru vyhověno odůvodněné zmatečné stížnosti, rozsudek byl ve výroku o trestu zrušen a obžalovanému byl uložen trest podle § 178 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 35 tr. z.

Čís. 137.

Jde o krádež kvalifikovanou podle § 174 I, písm. c) tr. z., byla-li spáchána v bytě opuštěném pro blížící se bojovou frontu a za zmatků způsobených bojem.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1946, Zm II 203/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, kterým byla uznána vinnou zločinem podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Nedostatek důvodů podle § 281, č. 5 tr. ř. vytýká zmatečnou stížnost tvrzením, že prý rozsudek neuvádí žádné důvody pro závěr, že se stěžovatelka dopustila krádeže za obecné neshody podle § 174 I, písm. c) tr. z.

Ani tato námitka neobstojí.

Zmateční stížnost přehlíží, že závěr o tom, že se stěžovatelka dopustila krádeže za obecné nesnáze podle § 174 I, písm. c) tr. z., je v rozsudku odůvodněn zjištěním, že spáchala krádež v bytě, který byl opuštěn pro blížící se bojovou frontu, a ze zmatků způsobených bojem, který prošel B-em. Tím je vyjádřeno, že stěžovatelka využila opuštěnosti bytu a toho, že jeho obyvatelé nemohli pro válečné události chránit svůj majetek, a že právě tento stav jí umožnil provedení krádeže. Tím je dostatečně odůvodněno podřadění stěžovatelčina skutku ustanovení § 174 I, písm. c) tr. z.

Z toho vyplývá i bezpodstatnost výtky zmatku podle § 281, č. 10 tr. ř., doličované tvrzením, že by při nedostatku náležitostí uvedených v § 174 I, písm. c) tr. z. šlo jen o přestupek krádeže.

Čís. 138.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 7, odst. 1 retr. dekr.

Je nerozhodné, zda pachatel svou činností (která není »udáním« ve smyslu § 11 retr. dekr.) zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky výlučně nebo jen částečně za součinnosti jiných osob.

Subjektivní stránku tohoto zločinu dlužno řešiti s hlediska § 1 tr. z. Vyprávění před sousedy o protiněmeckém výroku, které v důsledku dalšího rozšíření vedlo k zatčení postíženého, naplňuje tuto skutkovou podstatu, jen schvaloval-li pachatel už tehdy zmíněné zlo, nebo k němu přivoloval pro ten případ, že nastane (chtěl je aspoň eventuálně).

(Rozh. ze dne 19. prosince 1946, Zm I 236/46.)

Syn německého vládního komisaře obce N. B-a přijel v roce 1943 na dovolenou z východní fronty a přivezl s sebou tři kozáky, kteří bojovali s Němci na východní frontě. Obžalovaná je oknem svého bytu viděla jít po návsi a poznamenala před Josefem P-em, který u ní byl na návštěvě, že si mladý B. opět přivezl kozáky. P. na to odpověděl, že se tu stejně již dlouho nebudou roztahovat. O této rozmluvě se obžalovaná zmínila mezi řečí své sousedce R-ové a sousedu T-ovi. Když se později pohádala s Josefem P-em, vytýkala mu, že politisuje a že mluví proti Německu. P. se dověděl od lidí, že obžalovaná na ulici hrozila, že ho dá zavřít i s jeho tchánem, a když mu to potvrdil i jeho tchán a řekl mu, že již obžalovaná byla u vládního komisaře B-a, navštívil se svým tchánem B-a a ptal se ho, zda u něho obžalovaná nebyla a zda je neudala. B. prohlásil, že u něho obžalovaná nebyla, poslal však po jejich odchodu pro obžalovanou strážníka, uhodil na ni, aby mluvila pravdu a řekla mu, co o něm lidé ve vsi říkají, a když se vymlouvala, jí hrozil, že jí dostane na místo, kde to řekne. Věděl již o věci od někoho jiného a chtěl jen, aby to měl protokolárně potvrzeno obžalovanou. Po uvedené vyhrůžce přiznala obžalovaná P-ův výrok a B. o tom sepsal protokol. P. byl pak zatčen a odsouzen k trestu na svobodě v trvání šesti měsíců, který si odpykal.

Nalézací soud neuznal obžalovanou vinnou zločinem udavačství podle § 11 retr. dekr., jak se toho domáhal v obžalobě veřejný žalobce, a to proto, že obžalovaná, když udala Josefa P-a komisaři B-ovi, jednala ve stavu neodolatelého donucení podle § 2, písm. g) tr. z.

Uznal ji však vinnou zločinem podle § 7, odst. 1 retr. dekr., jehož se dopustila tím, že svým vyprávěním u sousedů uvedla P-ův výrok ve známost lidí, takže se o tom dozvěděl i P., který pak mimoděk dal komisaři B-ovi podnět ke zjištění věci a k zákroku proti P-ovi.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, vyhověl však zmateční stížnosti obžalované, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost obžalované se domáhá zrušení rozsudku, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Její námitky je možno shrnout takto:

a) obžalovaná nejednala v úmyslu vydat Josefa P-a v nebezpečí stíhání německými úřady, ani v úmyslu přivodit ztrátu jeho svobody,

b) nemohla předpokládat, že se mohou její výroky o Josefu P-ovi dostat ve známost širšího okruhu lidí a tím i ve známost Antonína B-a, a nebyla si vědoma toho, že z jejího jednání vznikne zlo pro Josefa P-a,

c) nejednala v zájmu nebo ve službách Německa.

Podle § 7, odst. 1 dekr. č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. je trestná každá činnost, která není »udáním«, již pachatel zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky. Zákon nerozlišuje, zda pachatel zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky výlučně svou úmyslnou činností, nebo jen částečně za součinnosti jiných osob. V obou případech je pachatel stejně trestný.

Obžalovaná by byla tedy jednala ve zlém úmyslu i tehdy, kdyby, vyprávějíc u sousedů skutečnosti o Josefu P-ovi, jak je zjistil rozsudek, byla schvalovala zlo, totiž ztrátu svobody Josefa P-a, či k němu přivolovala pro ten případ, že nastane, že je tedy chtěla aspoň eventuálně.

Rozsudek však vůbec neřešil otázku viny obžalované s hlediska zlého úmyslu (§ 1 tr. z.).

Je proto již z tohoto důvodu zmatečný podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Další náležitostí skutkové podstaty zločinu podle § 7, dekr. č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. je, aby vinník jednal ve službách nebo v zájmu Německa nebo jeho spojenců nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací či členů. Rozsudek uvádí ve výroku jen, že obžalovaná jednala v zájmu Německa. V čem viděla obžalovaná zájem Německa a jak mu mělo sloužit její vypravování, rozsudek neuvádí. Je proto odůvodněna zmateční stížnost, i pokud tvrdí, že obžalovaná nejednala v zájmu nebo ve službách Německa, čímž namítá právem s hlediska dů-

vodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že v rozsudku chybí zjištění zákonné známky skutkové podstaty zločinu podle § 7 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. Pokud ovšem zmateční stížnost namítá, že obžalovaná nejednala ve službách Německa, stačí poukázat na to, že rozsudek vinu obžalované v tomto směru nevyslovil.

Vzhledem k tomu byl rozsudek zrušen jako zmatečný v celém rozsahu výroku o vině obžalované a věc byla vrácena soudu prvé stolice, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Čís. 139.

Otázku přiměřenosti nižší sazby (těžkého žaláře mezi jedním a pěti roky) na majetkové delikty vyjmenované v čl. II, § 1 dekretu č. 62/1945 Sb. posuzuje výlučně veřejný žalobce.

Použil-li této nižší sazby krajský soud (rozhodující v čtyřčlenném senátě) bez takového návrhu veřejného žalobce, vykročil ze své trestní pravomoci (§ 281, č. 11 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 19. prosince 1946, Zm II 61/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovanému za zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), 179 tr. z. vyměřen podle čl. II, § 1 dekretu presidenta republiky č. 62/45 Sb. za použití § 54 tr. z. trest těžkého žaláře v trvání osmi měsíců, zostřený tvrdým ložem měsíčně, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný ve výroku o trestu a vyměřil obžalovanému podle § 179 tr. z. za použití § 338 tr. ř. trest těžkého žaláře v trvání dvanácti měsíců, zostřeného tvrdým ložem čtvrtletně.

Důvody:

Obžalovaný byl rozsudkem krajského soudu ze dne 29. ledna 1946, a to v čtyřčlenném senátě (čl. VI, písm. B, č. 18 uvozovacího zákona k tr. ř. a čl. I, § 1 dekretu presidenta republiky č. 39/1945 Sb.) uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), 179 tr. z. spáchaným tím, že odcizil ve společnosti druhé osoby jako spolupachatele cizí movité věci v ceně převyšující 20.000 Kčs z držení a bez přivolení jejich majitele, a byl mu za to uložen podle čl. II, § 1 dekretu presidenta republiky č. 62/1945 Sb. za použití § 54 tr. z. nepodmíněný trest těžkého žaláře v trvání osmi měsíců, zostřeného tvrdým ložem měsíčně.

Kdežto výrok o vině nabytí právní moci, napadá státní zastupitelství rozsudek ve výroku o trestu zmateční stížností z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. namítajíc, že nalézací soud vykročil při vyměřování trestu za svého trestního oprávnění, ježto měl vyměřit trest podle trestní sazby těžkého žaláře od pěti do deseti let uvedené v § 179 tr. z., a nikoliv podle trestní sazby těžkého žaláře od jednoho do pěti let stanovené v čl. II, § 1 dekretu presidenta republiky č. 62/1945 Sb.

Této námitce zmateční stížnosti nelze upřít oprávnění.

Nalézací soud odůvodňuje výměru trestu podle uvedené nižší sazby poukazem na polehčující okolnosti, a to svedení a nepatrný prospěch z činu.

Nalézací soud však zřejmě přehlédl, že podle čl. II, § 1 dekretu presidenta republiky č. 62/1945 Sb. rozhoduje otázku, zda má být za majetkové zločiny uvedené v tomto místě zákona uložen místo trestu těžkého žaláře od pěti do deseti let trest těžkého žaláře od jednoho do pěti let, tudíž zda tato nižší sazba je vzhledem k povaze vinníka a okolnostem činu přiměřená, veřejný žalobce, a nikoliv nalézací soud. Touto změnou v orgánu oprávněném k posouzení přiměřenosti nižší sazby rozlišuje se právě zmíněné ustanovení čl. II, § 1 dekretu presidenta republiky č. 62/1945 Sb. od předcházejících obdobných ustanovení čl. I, § 1 zák. č. 471/1921 Sb., jehož opětovné prodloužení se skončilo dnem 31. prosince 1939 (§ 1, písm. b) zák. č. 315/1936 Sb.) a čl. II, vl. nař. č. 306/1939 Sb., které je však podle čl. 2 ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Uř. věst. čsl. o obnovení právního pořádku ve znění zák. č. 12/1946 Sb. jako předpis z oboru soudního trestního práva z doby nesvobody naprosto vyloučeno z používání. Podle vl. nař. č. 306/1939 Sb., a to podle jeho čl. I, byly všechny majetkové delikty, náležející jinak před porotní soudy, přikázány krajským soudům ex lege, důsledkem čehož mělo ustanovení čl. II. tohoto vládního nařízení význam přímo pro soudy v otázce výměry trestu. V nové normě, t. j. v dekretu presidenta republiky č. 62/1945 Sb. není onen předpoklad, takže se příslušnost krajského soudu místo porotního soudu určuje návrhem veřejného žalobce na použití nižší trestní sazby. Zda je tato sazba přiměřená, posuzuje nyní,*) jak již uvedeno, veřejný žalobce, kdežto podle uvedeného, nyní však z používání vyloučeného vládního nařízení tak činil soud (srov. Nové zákony a nařízení r. VII, str. 416).

Jelikož veřejný žalobce v souzené věci neučinil návrh na použití snížené trestní sazby těžkého žaláře od jednoho do pěti let podle čl. II, § 1 dekretu presidenta republiky č. 62/1945 Sb., ba naopak navrhoval výměru trestu podle § 179 tr. z., tedy podle sazby těžkého žaláře od pěti do deseti let, nebyl nalézací soud pro nedostatek zákonných předpokladů oprávněn vyměřit trest podle nižší sazby těžkého žaláře od jednoho do pěti let, stanovené v čl. II, § 1 téhož dekretu. Učinil-li tak, vykročil ze svého trestního oprávnění.

Čís. 140.

Věci, jež majitel vydal pachateli v mylném předpokladu, že pachatel je orgán oprávněný k vyšetřování podloudného obchodu s nimi a k jejich

*) Pozn. redakce: čl. II. dekretu presidenta republiky č. 62/1945 Sb. byl s účinností od 1. března 1947 zrušen zákonem č. 232/1946 Sb.

zabavení, jsou věci pachatelů »omylem došlé« ve smyslu § 201, písm. c) tr. zák.

Nezáleží na tom, předpokládal-li majitel, že pachatel zboží odevzdá na policii, či že si je (jako úplatek za utajení případu) ponechá.

Rovněž je nerozhodné, že pachatel pojal úmysl ponechat si zboží pro sebe teprve po jeho odebrání majiteli.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1946, Zm II 197/46.)

Bratři P-ové ze Slovenska navštívili svého příbuzného v N. Štěpána R-a a přivezli s sebou na prodej tabák a cigarety. Obžalovaný A. se o tom dověděl, zajel do N. a koupil od P-ů 1 kg tabáku za 3.000 Kčs. Doma tabák převážil, shledal, že ho je jen 83 dkg, a proto se rozhodl, že ho vrátí. Požádal obžalovaného B-a, velitele stráží v internačním táboře, v němž sám byl strážným, aby s ním zajel do N. Tam obžalovaný B., oblečený v jezdecké kalhoty, bluzu podobnou vojenské a ruskou čapku a ozbrojený pistolí vyzval v bytě Štěpána R-a bratry P-ovy, aby obžalovanému A-ovi vrátili peníze a vzali zpět tabák, který mu prodali. P-ové uposlechli. Nato se jich obžalovaný B. ptal, kde mají kuřivo, a P-ové vyložili na stůl tabák a cigarety. B. jim vytkl, že prodej tabáku není dovolen, vyzval obžalovaného A., aby počkal u tabáku, že dojde na velitelství stráže národní bezpečnosti a věc oznámí. Cestou potkal dva vojáky a vrátil se s nimi do bytu Štěpána R-a. Tam se oba obžalovaní s vojáky domluvili, že věc oznámí policii. Družka Štěpána R-a Adolfiny T-ová je prosila, aby si vzali tabák a nic s věcí nedělali. Obžalovaný B. ponechal P-ovým slovenské cigarety, kdežto tabák a ostatní cigarety k sobě vzal na jeho vyzvání obžalovaný A. Při odchodu vyzval obžalovaný B. bratry P-ovy, aby hned druhého dne odjeli domů na Slovensko. Cestou se obžalovaní s vojáky domluvili, že si kuřivo ponechají, aby neměli nepříjemnosti, a rozdělili si je mezi sebou.

Státní zastupitelství spatřovalo v uvedeném jednání obžalovaných zločin podvodu podle § 197, 199, písm. b) tr. z.

Nalézací soud nezjistil, že se obžalovaní vydávali za veřejné úředníky nebo lstivě předstírali nějaký vrchnostenský příkaz. Zjistil naopak, že obžalovaní chtěli původně jen zrušit koupi tabáku a že teprve když viděli, že je bratři P-ové i ostatní mylně pokládají za oprávněné vyšetřovat pokoutní obchod s kuřivem a zabavovat takové kuřivo, pojali úmysl využít tohoto omylu a ponechat si kuřivo.

Uznal proto oba obžalované vinnými přestupkem podvodu podle § 461 tr. z., který spáchali tím, že využili omylu bratrů P-ových, aby jim způsobili škodu nepřevyšující 2.000 Kčs.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného A-a do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. dovozuje zmatečnou stížnost, že u stěžovatele nemůže jít o přestupek pod-

vodu, protože neměl poškozovací úmysl již v době, kdy se jednalo s bratry P-ovými o kuřivo. Tato okolnost však nemá významu. Pro správné právní posouzení je rozhodná jediné nalézacím soudem zjištěná skutečnost, že bratři P-ové byli přesvědčeni, že stěžovatel a Jan B. jsou oprávněni vyšetřovat pokoutní obchod s kuřivem a v důsledku toho i kuřivo zabavit, a že stěžovatel i Jan B. si byli vědomi tohoto omylu bratří P-ových. Toto zjištění zůstalo po formální stránce zmatečnou stížností nenapadeno. Vychází-li se pak z této zjištěné skutečnosti, jakož i ze skutkového děje zjištěného souvisle nalézacím soudem, zmatečnou stížností rovněž nenapadeného, je zřejmé, že kuřivo, které stěžovatel spolu s Janem B-em odebral bratřím P-ovým a odnesl z bytu Štěpána R-a, nutno pokládat za věci omylem mu došlé ve smyslu § 201, písm. c) tr. z. a že se stěžovatel dopustil přestupku podvodu podle §§ 197, 461 tr. z., když si tyto věci, nepřevyšující hodnotu 2.000 Kčs, pokud se týče jejich část přivlastnil tím, že si je ponechal.

Zákon posuzuje v § 201, písm. c) tr. z. úplně stejně případy úmyslného ukrytí a přivlastnění si věcí nalezených a věcí omylem došlých a nečiní rozdílu v tom, zda se věci dostaly do pachatelovy disposiční moci bez vědomí dosavadního majitele, jako je tomu u věcí nalezených, či zda se tak stalo s vůlí dosavadního majitele, ovšem ovlivněnou právě jeho omylem. Zákon však nerozlišuje ani, zda se věci dostaly do pachatelovy disposiční moci za tím účelem, aby si je ponechal, nebo aby s nimi naložil určitým způsobem; v tomto druhém případě stačí i pouhý předpoklad dosavadního majitele.

V souzeném případě spočíval omyl majitelů kuřiva, bratří P-ových, podle zjištěného napadeného rozsudku v tom, že pokládali stěžovatele a Jana B-a za oprávněné vyšetřovat pokoutní obchod s kuřivem a kuřivo zabavit. V důsledku tohoto omylu, jak vyplývá ze skutkových zjištění napadeného rozsudku, vydali stěžovateli a Janu B-ovi kuřivo a nebránili se jeho odebrání a odnesení, které znamenalo zmenšení jejich majetku. Přitom je nerozhodné, zda tak učinili za předpokladu, že stěžovatel a Jan B. odevzdají kuřivo strážní národní bezpečnosti, či za předpokladu, že si kuřivo ponechají; k němuž dával podnět zjištěný výrok Adolfiny T-ové. V každém případě šlo o věci stěžovateli a Janu B-ovi omylem došlé. Tím pak, že si oba kuřivo ponechali a rozdělili je mezi sebe a další osoby, přivlastnili si kuřivo ve smyslu § 201, písm. c) tr. z. a je opět nerozhodné, zda pojali úmysl ponechat si kuřivo již v bytě Štěpána R-a při jednání s bratry P-ovými, nebo teprve po odchodu z bytu. I v tom případě, že se bratři P-ové rozhodli vzdát se kuřiva ve prospěch stěžovatele a Jana B-a, jen aby tito neudali věc příslušným úřadům, nelze pokládat kuřivo za věc opuštěnou, kterou by mohl stěžovatel beztrestně nabyt pouhým uchopením, protože to bratři P-ové učinili pouze v důsledku zmíněného již omylu, k němuž dal stěžovatel spolu s Janem B-em svým jednáním podnět a jehož, jak nalézací soud zjistil, vědomě využil. Přitom je nerozhodné, zda stěžovatel měl nějaký podíl na tom, že byli bratři P-ové vyzváni, aby druhého dne odjeli na Slovensko, protože nalézací soud z uvedené výzvy pouze dovodil stěžovatelův úmysl a úmysl Jana B-a pone-

chat si kuřivo již v bytě Štěpána R-a, jenž, jak bylo dovoděno, je v souzeném případě bez významu. Pro stěžovatelovo pachatelství je rozhodné již to, že byl celému jednání přítomen, znal jeho průběh a přesto kuřivo ještě v bytě převzal a venku se pak o ně rozdělil.

Čís. 141.

Zlým nakládáním s mrtvolou se v § 306 tr. z. rozumí jednání, které se dotýká přímo nebo nepřímo těla mrtvoly a zneuctuje je.

Subjektivní stránka, vyžadující úmyslnost zlého nakládání, není vyloučena pohnutkou činu. Nezáleží na tom, že pachatel nerozkouskoval mrtvolu, aby ji zneuctil, nýbrž proto, aby odstranil stopy činu.

Poměr podnájemníka k nájemníku není poměrem »zvláštní závaznosti«, který by odůvodňoval použití druhé sazby § 142 tr. z.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1946, Zm I 294/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podle §§ 140, 142 tr. z., zločinem podle §§ 171, 173, 179 tr. z. a přečinem podle § 306 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Z důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 3, 4, 5, 9, písm. a), 11 tr. ř.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.:

Podle zjištění napadeného rozsudku rozdělila obžalovaná pilkou a nožem mrtvolu své oběti, na které se před tím dopustila zločinu zabití. Sledovala tím snadnější odstranění mrtvoly. V tomto činu shledal nalézací soud naplněnou skutkovou podstatu přečinu podle § 306 tr. z.

Zmateční stížnost se domnívá, že je tento právní názor nalézacího soudu mylný (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.); podle jejího názoru není uvedená skutková podstata naplněna po subjektivní stránce, neboť k ní je třeba, aby pachatel vedle úmyslu zle nakládat s mrtvolou měl ještě úmysl mrtvolu zneuctíti.

Zmateční stížnost není odůvodněna.

Zlým nakládáním s lidskou mrtvolou dlužno rozumět jednání, které se dotýká přímo nebo nepřímo těla mrtvoly a které je zneuctuje. Po subjektivní stránce se ve smyslu § 1 tr. z. vyžaduje úmyslné zlé nakládání s lidskou mrtvolou (rozh. č. 6.895 Sb. n. s. I.). Podle zjištění nalézacího soudu obžalovaná rozvážila i umínila rozkouskování mrtvoly a uvědomila si zejména, že její čin je zlým nakládáním. Těmito skutečnostmi je napl-

něna subjektivní stránka ve smyslu nahoře vylíčeném. Není však vyloučena pohnutkou, ze které byl čin spáchán, totiž v souzeném případě skutečností, že čin obžalované nevznikl z pohnutky zneuctíti mrtvolu, nýbrž z pohnutky odstraniti následky činu.

Proto nemohlo býti zmateční stížnosti v tomto směru vyhověno.

K důvodům zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5 tr. ř. — — —

Při novém rozhodování bude na nalézacím soudu, aby se řídil tímto výkladem pojmu »zvláštní závaznosti« podle § 142 tr. z. Napadený rozsudek spatřoval tento pojem naplněn již tím, že obžalovaná byla podnájemnicí usmrčené Zdeňky P-ové. Avšak z toho, že je poměr »zvláštní závaznosti« postaven vedle »blízkého příbuzenství«, plyne, že může jíti o poměr zvláštní závaznosti ve smyslu § 142 tr. z. toliko při poměru, který by se svým vnitřním svazkem blížil poměru blízkého příbuzenství. Takovým poměrem však není poměr podnájemníka k nájemníku. Pochybil proto nalézací soud, vyměřil-li trest v mezích druhé sazby § 142 tr. zák.

Na nalézacím soudu bude dále, aby se při výkladu pojmu nepřímého úmyslu podle § 140 tr. z. a § 1 tr. z. řídil zásadami vyslovenými v rozhodnutích č. 7.294, 7.345, 7.361 Sb. n. s. I.

Dodatek.

Rozhodnutí nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího
v kárných věcech soudců, advokátů a notářů.

Čís. 458 dis.

Účinnost suspense vyslovené kárným soudem podle § 29 zák. č. 46/1868 ř. z. nemůže být stanovena dnem ležícím před vydáním usnesení nařizujícího suspensi.

O nepřipustné vyslovení zpětné platnosti suspense však nejde tam, kde kárný soud potvrdil podle § 30 zák. č. 46/1868 ř. z. suspensi provedenou bezprostředním soudcovým představeným s účinností ode dne skutečného odstranění ze služby.

(Rozh. ze dne 2. února 1946, Ds I 2/46.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech soudcovských zamítl stížnost obviněného krajského soudce do usnesení zemského soudu jako kárného soudu v kárných věcech soudcovských, jímž byla nařízena jeho suspense s úřadu.

O d ů v o d n ě n í :

Závěr kárného soudu první stolice, že je stěžovatel důvodně podezřelý z nespolehlivosti a ze spolupráce s okupanty v době nesvobody, má oporu ve zprávě presidia krajského soudu, zakládající se v podstatě na zodpovídání se obviněného, že se, chtěje dosíci přeložení z N. do P., obrátil o pomoc na JUDr. Josefa H-a, tehdy vlivného německého úředníka v ministerstvu spravedlnosti, předložil mu články, chválicí okupanty, z péra svého bratra, významného novináře, a že dokazoval vůči němu i vlastní sympatie s režimem okupantů, a na výpovědi JUDr. Josefa H-a, že při udělení štítu svatováclavské orlice stěžovateli rozhodovala jen jeho spolupráce s Němci. Je tudíž stěžovatel důvodně podezřelý z činnosti stíhatelné nyní podle § 2 dekretu presidenta republiky ze dne 4. října 1945, č. 105 Sb., a toto podezření stěžovatel nevyvrátil, ba ani neoslabil vývody stížnosti, jimiž dovozuje, že usiloval o přeložení z N. do P. jen z důvodů zdravotních, že v době nesvobody nebyl povýšen, že s okupanty nepracoval, u německých úřadů intervenoval jen v zájmu

českých lidí a že dokonce provedl rozlučku svého manželství s manželkou, která se přihlásila k němectví.

K suspensi soudce stačí již podezření z kárného činu, je-li tu též suspense na místě se zřetelem na povahu a tíži tohoto činu. Dokud pak podezření ze služebního přečinu, tak, jak se obviněnému klade za vinu, není řádným řízením vyvráceno, nelze upřít oprávnění suspensi vyslovené kárným soudem.

Povaha a tíže kárného provinění obviněného je taková, že se nařízená suspense jeví vhodnou, zejména aby bylo zamezeno pohoršení veřejnosti a vzbuzení podezření, že soudcovský úřad vykonává soudce provinivší se za doby nesvobody a národostně nespolehlivý. Stížnost do suspense není proto důvodná.

Nelze přiznati úspěch stížnosti, ani pokud vytýká nezákonnost suspense s účinností od 10. května 1945, stanovenou napadeným usnesením, které bylo vyneseno dne 10. prosince 1945.

Podle ustanovení § 29 zák. č. 46/1868 ř. z., na něž se napadené usnesení i stěžovatel odvolávají, může kárný soud naříditi suspensi s úřadu buď při zahájení kárného řízení, nebo za jeho trvání. Suspense záleží v tom, že soudce není připuštěn k výkonu svého soudcovského úřadu a nesmí jej vykonávati. Toto opatření může býti provedeno podle své povahy nejdříve toho dne, kterého je vyslovena suspense. Kdyby tudíž šlo o pravidelný případ suspense podle § 29 zák. č. 46/1868 ř. z., bylo by lze souhlasiti se stanoviskem stížnosti, že účinnost suspense nesměla býti stanovena dnem, ležícím přede dnem vynesení usnesení nařizujícího suspensi, čili, jak uvádí stížnost, že suspense nesměla býti vyslovena se zpětnou platností.

Leč ve stěžovatelově kárné věci jde ve skutečnosti o případ suspense, na niž míří ustanovení § 30 zák. č. 46/1868 ř. z. Kárné řízení proti obviněnému bylo vyvoláno zprávou presidia krajského soudu, u něhož obviněný působil jako soudce, že byl obviněný dne 10. května 1945 odstraněn ze služby, poněvadž je podezřelý z kolaborantství. Napadené usnesení je vpravdě rozhodnutím ve smyslu § 30, odst. 1 uvedeného zákona, kterým se potvrzuje suspense obviněného s úřadu provedená oprávněným bezprostředním nadřízeným úřadem obviněného dne 10. května 1945. O vyslovení zpětné účinnosti suspense nemůže proto býti řeči.

Stížnost je v celém rozsahu bezdůvodná a byla zamítnuta.

Čís. 459 dis.

I když si odpůrcův právní zástupce počíná způsobem neobvyklým a nepřístojným, ba zavržením hodným, nesmí se dát advokát strhnout k osobním útokům, jichž není třeba k obhájení zájmů strany, a nesmí odpovídat na odpůrcův postup způsobem zakládajícím ublížení na cti.

(Rozh. ze dne 8. března 1946, Ds II 16/44.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie nevyhověl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, pokud jím byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

Důvody:

Pokud jde o jednotlivé body kárného výroku, shledal napadený kárný nález viny obviněného především v tom, že se dal strhnouti v korespondenci s právním zástupcem odpůrce své strany k osobním útokům proti tomuto právnímu zástupci, které vyvrcholily ve skutečných urážkách. Kárný nález vyslovuje názor, že advokát dbalý své povinnosti zachovat vážnost a čest stavu nesmí užívat urážlivých a nemístných výroků, že musí zachovat vždy určitou formu a že nesmí v obhajobě své strany zacházet tak daleko, aby napadal svého kolegu, a že si tak počínal obviněný, neboť užil urážlivých a zesměšňujících výroků.

Odvolání uplatňuje, že obviněný byl v tomto bodě neprávem uznán vinným kárným přečinem, ježto se obsahem svých dopisů dotýkal jen postupu odpůrce právního zástupce proti své straně, který pokládal za nesprávný, a zdůrazňuje dále, že šlo o pouhou kritiku tohoto postupu.

Této námitce odvolání nelze však přisvědčit, neboť i když si napadený právní zástupce počínal, jak kárný nález výslovně zjišťuje, způsobem neobvyklým a nepřístojným, dokonce i zavrženíhodným, nebyl obviněný oprávněn, aby odpovídal na takovýto postup zástupce druhé strany způsobem zakládajícím ublížení na cti. Skutečnost, že již napadený právní zástupce porušil svým zavrženíhodným jednáním čest a vážnost advokátního stavu, nevylučuje, že i tímto postupem vyvolané a skutkovou podstatu ublížení na cti zakládající jednání obviněného rovněž zlehčuje čest a vážnost advokátního stavu, zejména stalo-li se způsobem zjištěným v kárném nálezu a nenapadeným po formální stránce.

S hlediska cti a vážnosti advokátního stavu nelze připustit, aby jeho příslušníci ve vzájemném písemném styku postupovali tak, jak se to stalo v souzeném případě, a dali se strhnouti k osobním útokům. Způsob, jakým obviněný vytýkal napadenému právnímu zástupci jeho jednání, přesahuje meze přípustné kritiky a nebylo ho k obhájení zájmů jeho klienta ani třeba. Přitom je pro posouzení viny obviněného zcela nerozhodné, zda ho napadený stíhal soudně pro obsah jeho dopisů. Skutečnost, že napadený dal podnět k závadným dopisům, nemůže obviněného zbavit viny s hlediska kárného, nýbrž by k ní bylo lze přihlídnout pouze jako k polehčující okolnosti.

Nepochybila proto kárná rada, když se zřetelem k dalším v kárném nálezu výslovně uvedeným předpokladům shledala ve zjištěném jednání obviněného kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu.

Čís. 460 dis.

Pokud lze spatřovat zlehčení cti a vážnosti stavu v tom, že advokát ponechal řízení v klidu, ač opozdivši se odpůrcův advokát vzkázal, že se zdržel, že přijde později, a žádal o posečkání.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1946, Ds I 26/44.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, pokud jím byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, a zprostil obviněného obvinění z kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož prý se dopustil tím, že dne 22. září 1943 ponechal civilní spor firmy V. proti Antónii P-ové, vedený u okresního soudu, v klidu, ačkoliv mu bylo známo, že odpůrcův právní zástupce telefonicky soudu oznámil, že se zdržel, a žádal o posečkání v jednání, a soudce byl ochoten na odpůrce čekat.

Důvody:

Odvolání dlužno přisvědčit, pokud napadá výrok, jímž kárná rada prohlásila za kárný přečin porušení cti a vážnosti stavu to, že obviněný ponechal řízení v klidu.

Kárná rada má v tomto bodě za to, že se obviněný prohřešil proti zásadě kolegiality, když přes telefonický vzkaz odpůrce advokáta, jímž tento soudu oznámil, že se zdržel a že přijde později, nevyčkal jeho příchodu, nýbrž spor ponechal v klidu, a prohlašuje, že obviněný toto svoje zanedbání nutných ohledů ke kolegovi nemůže omlouvatí příkazem své klientky, neboť tato nebyla ličení osobně přítomna a prohlášení její přítomné dcery nemohlo takový příkaz nahraditi.

Než nelze pochybovati, že úsluhy a ohledy, diktované příkazy kolegiality, mají svoje přirozené meze, a nelze je vždy vynucovati pohrůzkou kárných trestů. Mohou se zejména střetnouti s povinnostmi, vyplývajícími pro advokáta z předpisu § 9, odst. 1 adv. řádu, který advokátu ukládá, aby hájil práva své strany proti každému horlivě, věrně a svědomitě, přednesl bez obalu vše, co podle zákona k zastoupení své strany považuje za prospěšné, a použil jejích útočných a obranných prostředků každým způsobem, pokud neodporují jeho plné moci, jeho svědomí a zákonům. Nelze tedy zejména od advokáta požadovat s odkazem na nutnost zachovávat kolegialitu takové úsluhy, jimiž by se advokát po případě vystavoval výtce, že zanedbal svou vyličenou základní povinnost vůči svému mandantu.

Ze svědectví Jaroslavy P-ové vyplývá, že se obviněný teprve po uplynutí určité doby od vyvolání věci (svědkyně hovoří o sedmi minutách), když se odpůrce nedostavoval, na ni obrátil a sdělil jí, že se odpůrce nedostavil. Z uvedeného svědectví plyne dále, že sama svědkyně nadhodila obviněnému řešení, ponechatí spor v klidu. Obviněný jí na

dotaz jen po pravdě přisvědčil, že tu taková možnost je, a po jejím prohlášení, aby k tomuto postupu sáhl v případě, že je přípustný a ve prospěch její matky jako procesní strany, podle jejího pokynu se zachoval. Z uvedeného svědectví plyne nepochybně, že svědkyně vystupovala vůči obviněnému jménem své matky, mandantky to obviněného, a není důvodu nevěřiti obviněnému, že s ní, a nikoliv s mandantkou osobně, i dříve ve věci vždy jednal. V tom směru není bez významu ani prohlášení odpůrce advokáta ze dne 2. června 1944, jímž sděluje, že se přesvědčil, že obviněný jednal k příkazu své mandantky, případně její dcery, a oznamuje, že jeho straně z tohoto počinu obviněného nevzešla škoda a že svoje oznámení ve věci učiněné běře zpět.

Za těchto okolností nelze však ani za předpokladu, z něhož vychází kárná rada, že totiž obviněný věděl o telefonickém vzkazu odpůrce advokáta, který byl řízen na soud, spatřovati v počínání obviněného, jež v podstatě záleželo v tom, že po několikaminutovém čekání na odpůrce použil ve smyslu pokynu své klientky, po případě osoby, která ve styku s ním vystupovala jejím jménem, a zřejmě v jejím zájmu, onoho prostředku, který mu civilní soudní řád dával v oné situaci k dispozici, jednání zálučné a úskočné, totiž zaskočení druhé procesní strany, jímž by byla porušována povinnost, vyplývající pro advokáta z ustanovení § 10, odst. 2 adv. řádu, který mu ukládá, aby poctivostí a počestností ve svém chování zachovával čest a důstojnost stavu.

Čís. 461 dis.

Je zlehčením cti a vážnosti stavu, jestliže advokát, ač pro svůj postup nemá věcného podkladu, použije při stílací urgence nejasných obrátů, vzbuzujících dojem, že jsou v ní pronášeny pochybnosti o rychlém a nestranném konání povinnosti, přikázaných zákonem ministerstvu spravedlnosti.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1946, Ds I 28/45.)

Nei vyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl odvolání zástupce komory z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byli JUDr. A., B., C., D., E., F. a G., advokáti v N., zproštěni obvinění z kárného přečinu, a uznal obviněné vinnými kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu podle § 10 advokátního řádu, kterého se dopustili tím, že v podání ze dne 31. ledna 1939 obvinili ministerstvo spravedlnosti, že zdržuje vyřízení odvolání advokáta podle vládního nařízení č. 265/1938 Sb., naznačující v podání, že se tak děje patrně vlivem osobních intervencí, event. osobních známostí JUDr. P-a, ač pro své tvrzení neměli podkladu.

Důvody:

Podání ze dne 31. ledna 1939 na ministerstvo spravedlnosti, které podepsali všichni obvinění, obsahuje mimo jiné též tento odstavec:

»Podepsaní zjistili, že výkon advokátní praxe byl p. JUDru P-ovi zastaven, leč týž podal opravné prostředky proti zastavujícímu rozhodnutí k sl. ministerstvu spravedlnosti a neznámým způsobem jest vyřízení zdržováno, patrně vlivem osobních intervencí, event. osobních známostí JUDr. P-a.«

Kárný nález vzal, jak je z něho zřejmo, tento skutkový děj za prokázaný, byť i neuváděl doslovně uvedený odstavec podání obviněných. Zprošťuje však obviněné, poněvadž má za to, že není možno v onom odstavci spatřovat obvinění, že ministerstvo zdržuje vyřízení odvolání, neboť je tam pouze tvrzeno, že vyřízení je neznámým způsobem zdržováno, patrně vlivem osobních intervencí, event. osobních známostí Dr. P-a, a že tedy je možno ona slova zcela nenuceně vykládati i v ten smysl, že Dr. P. četnými intervencemi oddaluje sám rozhodnutí ministerstva, aniž by bylo podkládáno ministerstvu samému, že neplní své povinnosti tím, že nevyřizuje včas podaný opravný prostředek.

Tomuto právnímu posouzení případu kárnou radou vytýká právem odvolání zástupce advokátní komory, že je právně mylné.

Ze znění nahoře uvedeného odstavce podání obviněných, zejména když se přihlédne ke znění a spojitosti výtky, vyplývá při objektivním výkladu ten jeho smysl, že se výtka v podání obsažená vztahuje na ministerstvo spravedlnosti, jemuž se tu předhazuje, že důsledkem osobních intervencí Dr. P-a, event. jeho osobních známostí zdržuje a oddaluje vyřízení věci a nevyřizuje jeho odvolání bez odkladu, jak by učiniti mohlo a mělo.

Jako právníci a advokáti, zvyklí přesnému stilisování myšlenek, si měli a museli být obvinění vědomi toho, že uvedený odstavec jejich podání může být a bude osobami, jímž se podání dostane do rukou, takto chápán. Jestliže nezamýšleli sami podkládati takový smysl použitým výrokům, bylo jejich povinností, aby se vyvarovali při stílací podání každé nejasnosti a nepoužívali obrátů, vzbuzujících dojem, že jsou tu pronášeny pochybnosti o nestranném, přesném a rychlém konání povinnosti, přikázaných zákonem ministerstvu spravedlnosti. Pro takové pochybnosti neměli obvinění žádného podkladu, a to tím méně, když se uváží okolnost, patrná ze spisů, že Dr. P. podal totiž opravný prostředek, o nějž šlo, teprve dne 4. ledna 1939 a že jej advokátní komora předložila ministerstvu k vyřízení dne 14. ledna 1939.

Jednání obviněných tvoří skutkovou podstatu kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti advokátního stavu podle § 10 adv. ř., poněvadž nezůstalo skryto uvnitř komory a dostalo se k vědomosti osob, které nejsou členy advokátského stavu a o kterých třeba míti za to, že by mohly ze závadného jednání obviněných usuzovat nepříznivě i o ostatních členech stavu.

Jednání obviněných však netvoří skutkovou podstatu kárného přečinu porušení povinnosti povolání, jak má za to odvolání, poněvadž všichni obvinění se snažili při závadném jednání hájiti jen své zájmy a neporušili proto své advokátské povinnosti, uložené jim advokátním řádem a kárným statutem vůči klientům a štatovským úřadům.

Čís. 462 dis.

Zatčení advokáta pro podezření ze zločinu podle retribučního dekretu je důvodem k zastavení výkonu advokacie podle § 17 kár. statutu.

Opatření podle § 17 kár. statutu nepředpokládá předchozí výslech postiženého.

(Rozh. ze dne 13. září 1946, Ds I 8/46.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie nevyhověl stížnosti obviněného advokáta do usnesení kárné rady advokátní komory, jímž mu byl zastaven výkon advokacie až do právoplatného skončení trestního řízení vedeného proti němu před mimořádným lidovým soudem.

O d ů v o d n ě n í:

Stěžovatel se domáhá ve své stížnosti zrušení napadeného usnesení, protože prý, isa ve vazbě, beztak nemůže advokacii osobně vykonávat a nemůže se tedy dopustiti ničeho, co by ohrozilo veřejný zájem nebo čest a vážnost stavu. Než tato stěžovatelova vazba a důsledky z ní plynoucí neušly kárné radě, jež právem spatřovala pilnost případu ve smyslu § 17 kárného statutu v tom, že je stěžovatel vážně podezřelý z velmi těžkého deliktu podle retribučního dekretu, a proto se v zájmu cti a vážnosti advokátního stavu usnesla na stěžovatelově suspensi. Tím však je napadené usnesení plně opodstatněno, takže nezáleží na tom, že si stěžovatel k ochraně zájmů klientů zařídil substituci, stejně jako je bezpodstatná výtka, že nejde o případ pilný, ježto kárná rada učinila napadené usnesení až 1. dubna 1946, ač prý se dověděla o stěžovatelově vazbě již dříve. Oznámení o této vazbě došlo advokátní komoře 23. února 1946 a bylo kárné radě postoupeno až 16. března 1946, takže usnesení o suspensi bylo kárnou radou hledíc k jeho datu učiněno bez průtahů, v nichž stěžovatel spatřuje nedostatek zákonných předpokladů pilnosti případu ve smyslu § 17 kárného statutu.

Kárná rada právem nevyslechla stěžovatele o obvinění z trestných činů (§ 16, odst. 2 kár. stat.) a opatření podle § 17 kár. statutu také nepředpokládá předcházející výslech advokáta (kandidáta advokacie). O vadnosti řízení se tudíž nedá mluvit. Ani z ostatních vývodů stížnosti nijak nevychází, že by nebyly splněny předpoklady pro stěžovatelovu suspensi podle § 17 kár. statutu. Neodůvodněné stížnosti nebylo proto vyhověno.

Čís. 463 dis.

Kárný soud nesmí v řízení prováděném podle dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb. použiti výsledků předběžného šetření, které nebylo provedeno soudcem.

(Rozh. ze dne 23. září 1946, Ds II 11/46.)

Nejvyšší soud jako odvolací soud v kárných věcech soudců vyhověl v neveřejném sedění konaném podle § 26, odst. 1 zák. č. 46/1868 ř. z. odvolání obviněného soudce z kárného nálezu zemského soudu jako kárného soudu v kárných věcech soudců, jímž byl obviněný uznán vinným služebním přečinem podle § 2, odst. 1 a odst. 2, písm. c) dekretu presidenta republiky ze dne 4. října 1945, č. 105 Sb., zrušil napadený kárný nálezn a vrátil věc zemskému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Obviněný byl kárným nálezn uznán vinným služebním přečinem jednak podle § 2, odst. 2, písm. c) dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb. spáchaným tím, že v době německé okupace v N. v rozhovorech s okresním soudcem Dr. P-em, s Věrou R-ovou a se soudním kancelářským revidentem Jaroslavem V-em obhajoval nacistický režim v obsazené Československé republice, jednak podle § 2, odst. 1 téhož dekretu, spáchaným tím, že se před soudním kancelářským asistentem Jakubem Z-em a Antonií T-ovou prohrěšil proti národní cti a proti povinnosti národní soudržnosti.

Tento kárný nálezn napadá obviněný odvoláním v uvedeném odsuzujícím výroku a vytýká jednak zmatečnost a kusost řízení, jednak nesprávné hodnocení výsledků průvodního řízení a konečně nesprávné právní posouzení.

Odvolání obviněného dlužno přiznati oprávnění, již pokud vytýká jak zmatečnost řízení, tak i kusost řízení. Podle § 1, odst. 3 dekretu presidenta republiky ze dne 4. října 1945, č. 105 Sb. o očištných komisích pro přezkoumání činnosti veřejných zaměstnanců, smí kárný soud v řízení prováděném podle tohoto dekretu proti soudcovským úředníkům použiti výsledků předběžného šetření prováděného podle § 15, odst. 6 téhož dekretu jinými orgány v rámci očištné veřejné správy toliko tehdy, provedl-li šetření soudce (člen soudu).

Tohoto kategorického předpisu nedbal však kárný soud první stolice, neboť podle protokolu o ústním líčení ze dne 23. dubna 1946, v němž bylo pokračováno dne 14. června 1946 před senátem v nezměněném obsazení, byl zjištěn obsah spisů vyšetřovací komise v N. a zejména přečteny mimo jiné i výpovědi svědků Dr. Aloise K-a, Jaroslava V-a, Antonie T-ové, Jakuba Z-a, Dr. Zdeňka R-a. Vzhledem k obsahu znění důvodů kárného nálezu byly čteny i protokoly o výpovědi Věry R-ové sepsané vyšetřovací komisí v N.

Z uvedených svědků nebyli soudem slyšeni Dr. Alois K., Antonie T-ová, Dr. Zdeněk R. a Věra R-ová vůbec, kdežto svědci Jaroslav V. a Jakub Z. byli sice znovu slyšeni před soudem, avšak první z nich nebyl slyšen o výroku kladeném obviněnému za vinu a druhý vypovídal neurčitě, takže je nepochybné, že výrok kárného soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným kárným přečinem spáchaným rozhovory vedenými s Věrou R-ovou, Jaroslavem V-em, Jakubem Z-em a Antonií T-ovou, spočívá výhradně na oněch výsledcích předběžného šetření, které nebyly

provedeny soudcem (členem soudu) a kterých nesměl kárný soud první stolice použít vzhledem k zákazu vyslovenému v § 1, odst. 3 zmíněného dekretu. Je tudíž zmatečné řízení, které sloužilo za podklad kárného nálezu v uvedených směrech.

Pokud jde o odsuzující výrok, týkající se rozhovorů obviněného s Dr. Janem P-em, tu, nehledíc k tomu, že i tento výrok je vzhledem k těsné souvislosti s ostatními body obvinění dotčen uvedenou vadou zmatečnosti řízení, trpí jeho skutkový podklad vadou kusosti řízení, kterou odvolání právem vytýká.

Jak plyne z toho, co bylo uvedeno, trpí jednání, které je podkladem odsuzujícího výroku, podstatnými vadami, které vyžadují jeho opakování v první stolici.

Bylo proto vyhověno odvolání obviněného již z těchto důvodů, a aniž bylo třeba se zabývat jeho ostatními vývody, byl napadený kárný nálezh zrušen již v neveřejné poradě konané podle § 26, odst. 1 zák. č. 46/1868 ř. z. a věc byla vrácena kárnému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 464 dis.

Pouhé členství v organizacích, u nichž § 2, odst. 2, písm. b) dekretu č. 105/1945 Sb. výslovně žádá převzetí a horlivé vykonávání funkce, nelze podřadit ani všeobecnému předpisu § 2, odst. 1 téhož dekretu.

(Rozh. ze dne 4. října 1946, Ds I 6/46.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací ve věcech soudcovských zamítl v kárné věci obviněného auskultanta odvolání zemského státního zastupitelství z kárného nálezu zemského soudu jako kárného soudu pro soudce, pokud byl obviněný zproštěn obvinění ze služebního přečinu podle § 2 dekretu presidenta republiky č. 105/45 Sb., spáchaného tím, že v době nesvobody porušil věrnost vůči Československé republice a prohřešil se proti národní cti a proti povinnosti národní soudržnosti vůči příslušníkům českého národa spontánní účastí na podnicích Českého svazu pro spolupráci s Němci.

Důvody:

Pokud jde o účast obviněného na podnicích »Českého svazu pro spolupráci s Němci« (dále jen »Svazu«), vzal kárný soud za zjištěno, že obviněný dobrovolně navštěvoval přednášky tohoto »Svazu« a že si ponechal i členskou legitimaci, zprostil ho však v tomto směru, ježto nebylo prokázáno, že přijal ve »Svazu« nějakou funkci a že ji horlivě vykonával. Vychází tudíž kárný soud první stolice z názoru, že účast na podnicích »Svazu« a členství v něm jsou stíhatelné s hlediska § 2 dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb. pouze za podmínek § 2, odst. 2, písm. b) téhož dekretu.

Odvolatel považuje tento právní názor za mylný a uvádí, že zákonodárce — uvažuje realisticky poměry v době nesvobody, kdy mnozí představitelé úřadů a významní úřední činitelé byli v pravém smyslu donuceni vstoupit do uvedeného »Svazu« — chtěl právě exkulovat ony případy nuceného členství nebo i nuceného převzetí funkce a postihnout jen ony případy, kdy po převzetí funkce následovalo i horlivé její vykonávání. Odvolatel dovozuje dále, že § 2, odst. 2 dekr. č. 105/45 Sb. uvádí pouze příkladmo některé případy stíhatelné činnosti, důsledkem čehož však není bráněno podřadit § 2 téhož dekretu případy jiné, v odstavci 2 výslovně neuvedené. V případě obviněného jest však podle názoru odvolání nutno uvážit, že jako auskultant, používaný u vrchního soudu k úkolům překladatele nebo zapisovatele při ústních jednáních, mohl klidně zůstat stranou »Svazu«, aniž se musil obávat nějakého šikanování nebo i persekuce okupanty. Jestliže obviněný této své — za nesvobody jistě výhodné — pozice nevyužil, a naopak se sám dobrovolně a z vnitřního přesvědčení účastnil podniků »Svazu« a přijal i členskou legitimaci, pak podle názoru odvolání porušil svou věrnost vůči Československé republice a proti českému národu a prohřešil se proti národní cti a proti povinnosti národní soudržnosti, při čemž si musil být vědom, že i pouhá účast, třeba pasivní, na podnicích »Svazu«, je českým zrádcům i Němcům vítána už z důvodů propagačních, protože i jí se projevoval zájem na spolupráci mezi českým a německým národem, ovšem ve smyslu nacistických snah.

Je sice správné, že se v § 2 zmíněného dekretu výslovně uvádí, že se za činnost ve smyslu odstavce 1 považuje »zejména« a že pak následuje pod písm. a) — j) výpočet této činnosti, nelze však přehlédnouti důležitou a pro rozhodnutí v úvahu přicházející otázku rozhodnou skutečnost, že se právě pod písm. b), — toto ustanovení je jediné směrodatné — kde se uvádějí příklady politické spolupráce s Němci, rozlišuje výslovně mezi jednotlivými organizacemi, z nichž u jedné části se označuje za závadnou již pouhé členství v některé z nich, kdežto u druhých — a k těm patří i »Svaz« — se vyžaduje výslovně převzetí a horlivé vykonávání funkce v takové organizaci. Tím dal zákonodárce zřejmě a jasným způsobem najevo, že nechce označit za závadné s hlediska § 2 zmíněného dekretu pouhé členství v organizacích této druhé skupiny, při čemž důvodem k rozlišování dvou skupin závadných organizací byla zřejmě jejich větší či menší nebezpečnost s hlediska národního i státního.

Z uvedeného plyne, že názor zastávaný zemským státním zastupitelstvím v jeho odvolání nemá podklad ani ve znění § 2 zmíněného dekretu, ani v účelu sledovaném tímto ustanovením. Není tudíž odvolání z výroku o vině opodstatněno.

Čís. 465 dis.

Advokát, který se dá sporem doháněti k zaplacení útrat kolegy advokáta, jenž ho zastupoval v kárném řízení, ač musí při objektivním posuzování dojít k přesvědčení, že paušální odměna účtovaná tímto advokátem není přemrštěná, zlehčuje čest a vážnost stavu.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1946, Ds II 6/46.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

D ů v o d y:

Je zajisté právem objednatel díla, aby posuzoval oprávněnost a výši požadované odměny nebo jednotlivých jejích položek a bránil se proti nároku nebo jeho výši, je-li subjektivně přesvědčen, že je uplatňován neprávem.

Pokud však jde o právní poměr mezi advokáty, je advokát objednatel omezen zřetelem na čest a vážnost stavu, jež chrániti a zachovávatí je jeho povinností podle § 10 adv. ř., a má se zejména vystříhati takového brojení, které se jeví pro svou malichernost jen jako šikanování druhé strany.

V rozhodované věci jde vlastně jen o otázku odměny za prostudování kárných spisů obviněného Dr. P-em.

Obviněný musel znáti podstatný obsah těchto spisů, musil věděti, že jde o dva kárné případy, z nichž jeden je komplikovaný, a sám jako advokát — posuzoval-li objektivně velikost námahy spojené se studiem těchto sporů — musil dojít k přesvědčení, že paušální odměna požadovaná Dr. P-em za veškeré výkony není zřejmě přemrštěná. Neměl proto důvodnou příčinu, aby neuznal výši požadované odměny. Nechal-li se pak k placení doháněti sporem, právem uznala kárná rada na přečim zlehčení cti a vážnosti stavu.

Čís. 466 dis.

Je zlehčením cti a vážnosti stavu, vydal-li advokát o téže skutečnosti dvě zcela odlišné výpovědi, zavivniv objektivní nepravdivost jedné z nich tím, že nepřihlédl k vlastní korespondenci a zápiskům a nevěnoval své svědecké výpovědi dostatečnou pozornost, zejména když užil výrazů poukazujících na jeho zcela určitou vědomost o věci.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1946, Ds II 9/46.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie nevyhověl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

D ů v o d y:

Jak při výslechu obviněného ve věci Nc I 239/31 okresního soudu v N., vykonaném u okresního soudu v P. dne 12. února 1932, tak při jeho výslechu ve věci C III 102/40 u okresního soudu v O. ze dne 19. dubna 1940 šlo o to, zda je v částce výživného dohodnuté mezi manželý Vladimírem a Jarmilou P-ovými zahrnuto i výživné pro jejich nezletilou dceru. Bylo tedy v obou věcech thema dokazování totéž. Vypověděli-li obviněný v první věci, že ví zcela určitě, že mezi manželý byly smluveny alimenty pro manželku a dítě ve výši 650 Kčs, v druhé věci, že bude manžel platiti pouze na manželku 650 Kčs a na dítě prozatím nic, jsou zde o téže skutečnosti dvě zcela odlišné výpovědi a neobstojí obrana obviněného, že si každý soud vybral pouze to, co v tom kterém případě považoval za relevantní pro rozhodnutí věci, a že jde o nedorozumění obviněného, soudu a Jarmily P-ové.

Závěr napadeného nálezu, že výpověď obviněného ve věci Nc I 239/31 »přispěla podstatně k tomu, že Vladimír P. vystoupil proti své bývalé manželce žalobou o snížení alimentů«, není vadný a nemá ostatně pro výsledek ve věci podstatného významu.

Nebyl-li obviněný uznán trestním soudem vinným, resp. bylo-li trestní řízení proti němu zastaveno, je tím zjištěno, že není prokázáno, že věděl o nepravdivosti své výpovědi. Právem však kárná rada shledala zavivnění obviněného v tom, že objektivní nepravdivost výpovědi způsobil tím, že vypovídal »aniž přihlédl k vlastní korespondenci a k vlastním zápiskům« a »nevěnoval své svědecké výpovědi dostatečnou pozornost«. Takovýto nedostatek péče o skutkově důležité okolnosti — zejména při užití výrazů, poukazujících na zcela určitou svědkovu vědomost — zakládá u člena advokátského stavu kárný přečim zlehčení cti a vážnosti stavu, kterým byl obviněný právem uznán vinným.

Věcný seznam abecední.

Abolice viz amnestie.

Advokát (kárná rozhodnutí): i když si odpůrcův právní zástupce počíná způsobem neobvyklým a nepřístojným, ba zavrženíhodným, nesmí se dát advokát strhnout k osobním útokům, jichž není třeba k obhájení zájmů strany, a nesmí odpovídat na odpůrcův postup způsobem zakládajícím ublížení na cti čís. 459 dis.

— — pokud lze spatřovat zlehčení cti a vážnosti stavu v tom, že advokát ponechal řízení v klidu, ač opozdivší se odpůrcův advokát vzkázal, že se zdržel, že přijde později, a žádal o posečkání čís. 460 dis.

— — je zlehčením cti a vážnosti stavu, jestliže advokát, ač pro svůj postup nemá věcného podkladu, použije při stylisaci urgencye nejasných obrátů, vzbuzujících dojem, že jsou v ní pronášeny pochybnosti o rychlém a nestranném konání povinností, přikázaných zákonem ministerstvu spravedlnosti čís. 461 dis.

— — advokát, který se dá sporem doháněti k zaplacení útrat kolegy advokáta, jenž ho zastupoval v kárném řízení, ač musí při objektivním posuzování dojíti k přesvědčení, že paušální odměna účtovaná tímto advokátem není přemrštěná, zlehčuje čest a vážnost stavu čís. 465 dis.

— — je zlehčením cti a vážnosti stavu, vydal-li advokát o téže skutečnosti dvě zcela odlišné výpovědi, zavíniv objektivní nepravdivost jedné z nich tím, že nepřihlédl k vlastní korespondenci a zápiskům a nevěnoval své svědecké výpovědi dostatečnou pozornost, zejména když užil výrazů poukazujících na jeho zcela určitou vědomost o věci čís. 466 dis.

— **(zástupce chudých):** zástupce chudých ustanovený pro hlavní přelíčení není oprávněn ohlásiti po jeho skončení bez zvláštního zmocnění jménem obžalovaného opravné prostředky, žádati za doručení rozsudku a opravné prostředky prováděti čís. 56.

Amnestie: amnestie podle čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 nevrací odsouzenému předešlou bezúhonnost čís. 21.

— amnestované odsouzení vylučuje za předpokladů § 2, odst. 1 zák. o podmíněném odsouzení podmíněný odklad výkonu trestu po dobu uvedenou v odst. 2 téhož ustanovení čís. 21.

— abolice podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 se vztahuje i na případ, v němž bylo trestní řízení zahájeno pro čin kvalifikovaný za zločin, ukázalo-li se dodatečně, že čin je přečinem nebo přestupkem čís. 64.

— rozhodovati o aboliči trestního řízení podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze 31. července 1945 přísluší sice úřadu veřejné obžaloby (§ 411, odst. 7 tr. ř.), nerozhodl-li však o ní tento úřad, je povinností soudu rozhodujícího o vinně, aby v rozsudku uvažoval o aboliči jako o kterémkoliv jiném důvodu zániku trestnosti čís. 86.

— po vyloučení zločinné kvalifikace podle § 132 III tr. z. nutno řízení proti obžalovanému pro kvalifikační přestupku podle § 20, odst. 1, č. 2 zák. č. 241/1922 Sb. spáchaného před 5. květnem 1945 pokládati za neskončené trestní řízení ve smyslu čl. 4, odst. 1 amnestie podle rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 čís. 84.

Analogie: pro výklad trestního zákona platí obecné zásady o výkladu zákonů vůbec, až na to, že je tu vyloučeno použití analogie v otázce, lze-li určitý skutek pokládat za trestný čin a jakým trestem jej lze stíhat čís. 17.

Automobil: v tom, že řidič setrval při řízení vozidla, ač pocíťoval nevolnost, by bylo možno spatřovat neopatrnost ve smyslu § 335 tr. z., kdyby podle běžných životních zkušeností nebo podle svých vlastních zkušeností mohl počítat s tím, že omdlí nebo že se dostane do stavu, v němž nebude s to vozidlo rádně řídit čís. 120.

Beztrestnost (§ 2, písm. e) tr. zák.): omyl pachatele zločinu podle § 81 tr. zák. o tom, že strážný ve sběrném táboře není vrchnostenskou osobou proto, že svou službu koná bezplatně a dobrovolně a že nebyl vzat do přísahy, nebo že pro jeho domnělý urážlivý výrok nejde již o rádný výkon vrchnostenského příkazu a že proto není chráněn podle § 68 tr. zák., je omylem trestněprávním, který neomlouvá čís. 106.

— — pachatele zločinu podle § 93 tr. z. omlouvá skutkový omyl, jenž se mu přihodil při tvoření (subjektivního) závěru o nebezpečnosti osoby, kterou omezoval v osobní svobodě čís. 7.

— — měl-li pachatel zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák. nárok na vynučené plnění částky převyšující 10.000 Kčs nebo byl-li mylně přesvědčen, že jej má, nelze použít sazby podle § 100, odst. 2 tr. zák. čís. 81.

— — omyl o významu okolnosti, že oběť zločinu podle § 134 tr. zák. souhlasí se svým usmrcením, je omyl právní, který pachatele vraždy neomlouvá čís. 10.

— — i korespondence uschovávaná majitelem jen na památku je způsobilým předmětem krádeže; zlý úmysl by tu však mohlo podle § 2, písm. e) tr. zák. vyloučit pachatelčino přesvědčení, že je oprávněna zabezpečit si pro rozlukový spor důkaz o manželově nevěře i svémocným odnětím korespondence čís. 121.

— — věc majitelem někde zapomenoutou lze pokládati za ztracenou teprve tehdy, neví-li již majitel, kde ji zapomněl, leč že by pachatel omylem předpokládal, že to majitel již neví čís. 43.

— — potvrzení o době nemoci a pracovní neschopnosti, vydané pojištěnci okresní nemocenskou pojišťovnou jako doklad pro zaměstnavatele, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.; pokud by okolnost, že pachatel, jenž zfalšoval v potvrzení dobu trvání nemoci, byl po celou tuto dobu skutečně nemocen nebo se aspoň za takového podle subjektivních potíží pokládal, vylučovala subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 199, písm. d) tr. zák. čís. 57.

— — u pachatele přestupku podle § 523 tr. zák. nelze mluvit o omylu ve smyslu § 2, písm. e) tr. zák., ani o žertu čís. 98.

— — (§ 2, písm. g) tr. zák.): opřel-li se zaměstnanec za okupace pohrůžce nadřízeného, že ho odevzdá úřadu práce, pohrůžkou, že ho pak udá pro neoprávněnou držbu zbraně, nutno otázku beztrestnosti jeho činu posuzovati s hlediska spravedlivé nutné obrany (§ 2, písm. g) tr. z.); zda byla uvedena pohrůžka nadřízeného »bezprávným« útokem, nelze posoudit na podkladě zjištění, že byly mezi obžalovaným a spoluzaměstnanci neshody, není-li zjištěno, jaké byly a dal-li k nim obžalovaný podnět čís. 124.

— — pokud je obrana nožem přiměřená proti útoku holí čís. 74.

— — při nutné spravedlivé obraně nožem je nerozhodné, že měl pachatel u sebe nůž, aby ho použil při rvačkách čís. 74.

— — k pojmu spravedlivé nutné obrany není třeba, aby zvolený způsob obrany byl jediným prostředkem k odvrácení nebo vyhnutí se útoku čís. 74.

— — výkon exekuce nebo hrozící výkon exekuce nezakládá u dlužníka stav neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. ř., jemuž by směl dlužník čelití jednáním zakládajícím skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. z. čís. 51.

— — obžalování, kteří na sebe v době okupace vzali ukrývání žida, vzali tím na sebe i povinnost snášet nebezpečí s tím spojené; nemohou omlouvatí stavem nouze (§ 2, písm. g) tr. zák.) jeho pozdější zavraždění provedené v obavě před jeho vypátráním a před následky, jež by to pro ně jako ukryvače mělo vzápětí (zatčení a event. smrt v koncentračním táboře, která již před tím stihla jednoho z ukryvačů) čís. 102.

— — (§ 187 tr. zák.): zákon nezná účinnou lítost u zločinu krivého obvinění; je nerozhodné, že pachatel druhého dne odvolal udání učiněné u úřadu; stejně je nerozhodné, že chtěl vymyšleným udáním jiné osoby pouze odvrátit od sebe podezření nebo oddálit svoje usvědčení čís. 116.

— — spolupachatel krádeže se nestal beztrestným (§ 187 tr. z.) tím, že na dotaz okradeného, jenž ho dostihl na útěku, ukázal na svého společníka, uždějího na odcizeném kole, který pak, když byl rovněž dostižen, kolo odhodil a uprchl čís. 46.

— — nespínil-li pachatel narovnání uzavřené s poškozeným úplně a v určeném čase, nestane se beztrestným, i když mu splnění bylo znemožněno jen náhodou, zásahem třetího nebo poškozeného čís. 35.

— — k účinné lítosti (§ 187 tr. z.) nestačí pouhá ochota nahradit škodu čís. 45.

— — není-li krádež beztrestná podle § 187 tr. z. proto, že obžalovaný nenahradil škodu dobrovolně, je zmateční stížnost žádající, aby byla tato krádež posuzována jako čin dokonáný, v neprospekch obžalovaného (§ 281, odst. 1 a § 282, odst. 2 tr. ř.) a nelze jí již proto vyhovětí čís. 55.

— — jde o dokonanou krádež, vytrhl-li pachatel poškozené z ruky kabelku a dal se s ní na útěk, i když se mu nepodařilo ji odnést do bezpečí, poněvadž ho poškozená pronásledovala a dostihla; tím, že jí kabelku vrátil, když mu nic jiného nezbyvalo, se jeho čin nestal beztrestným pro účinnou lítost ve smyslu § 187 tr. z. čís. 91.

Činitel veřejný viz úplatkářství.

Delegace: v řízení o návrhu na delegaci je účastníkem veřejný žalobce zřízený u toho soudu, jemuž má být věc odňata; jen on a nikoliv i veřejný žalobce u soudu, jemuž má věc býti přikázána, je oprávněn stěžovati si do usnesení, jímž byla nařizena delegace čís. 97.

Delikt ohrožující: zločin podle § 99 tr. z. je trestným činem ohrožujícím, při němž stačí způsobení nebezpečí, že někdo bude uveden ve strach a nepokoj, a není třeba, aby došlo k poruše, totiž ke skutečnému vyvolání strachu a nepokoje čís. 18.

— — soukromožalobný viz žalobce soukromý.

Disciplinární řízení viz řízení kárné.

Donucení neodolatelné viz nouze.

Drancování (dekret presidenta republiky ze dne 31. července 1945, čís. 38 Sb.): ke skutkové podstatě zločinu drancování podle § 1 dekretu č. 38/1945 Sb.; otázku, jde-li o věc »hodnoty nikoliv nepatrné«, dlužno řešiti se zřetelem k povaze, množství a ceně věci, o něž jde, a se zřetelem k všeobecným hospodářským poměrům panujícím v době činu čís. 109.

— — tři rance různého prádla, šatstva a peřin v odhadní ceně 900 Kčs, odcizené na podzim r. 1945, nelze označiti za věci hodnoty nepatrné, třebaš šlo o věci již starší a obnošené čís. 109.

— — věci v budovách, místnostech nebo na pozemcích majitelem opuštěných nebo poškozených válečnými činy požívají zvýšené ochrany podle dekretu č. 38/1945 Sb. o přísném trestání drancování, pokud se opuštěných objektů neujme oprávněný majitel (původní či nový) nebo orgán, nebo pokud u objektů poškozených nebudou učiněna bezpečnostní opatření, jež mají až do konečné úpravy nahradit původní bezpečnostní opatření čís. 59.

- této ochrany nepoživají věci v bytě, který byl po opuštění původním majitelem převzat místním národním výborem a uzamčený přidělen po sepsání částečného inventáře pachateli odevzdáním klíčů čís. 59.

Dřívější trest, přihlednutí k němu viz trest podle § 265 tr. ř.

Důkaz: soud není oprávněn zamítnouti důkazní návrh o rozhodné skutečnosti již z předpokladu, že by jeho přesvědčení, nabyté na základě důkazů již provedených, nebylo zvráceno, ani kdyby byly provedeny navrhované důkazy a kdyby jimi byla potvrzena skutečnost, o níž byly vedeny čís. 5.

- i když lze z provedených důkazů, zejména nepřímých, získati jen t. zv. jistotu empirickou, je povinností soudu (§ 270, odst. 2, č. 5 tr. ř.), aby se jasně vyslovil o tom, které skutečnosti a z jakých důvodů vzal za prokázané či neprokázané; nevyhovuje taková úprava rozhodovacích důvodů, podle nichž soud považuje určitou skutečnost jen za pravděpodobnou, na jiném místě pak za dokázanou čís. 89.
- (**znalecký**): předpis § 126, odst. 1 tr. ř. má na mysli jen vady týkající se samého posudku a uvádí je výlučně čís. 28.
- okolnost, že je znalecký posudek v rozporu s posudkem jiných znalců, slyšených ve věci před tím, není vadou ve smyslu tohoto předpisu čís. 28.

Důvody rozhodovací viz rozsudek.

Eventuální úmysl viz úmysl eventuální.

Falšování veřejné listiny (§ 199, písm. d) tr. zák.): poukaz na odběr osiva, vystavený okresním národním výborem, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z., i když byl vyhotoven na blanketu býv. okresního úřadu s předtisknutým jménem jeho úředníka a dodatkem »e. h. za okresního hejmana« a nebyl opatřen razítkem, nýbrž jen podpisem úřednice národního výboru čís. 31.

- okolnost, že pachatel použil vylákaného semene výhradně k osevu, nevylučuje, že falšování provedl v úmyslu poškodit státní správu na jejím právu na řádnou distribuci osiva čís. 31.
- potvrzení o době nemoci a pracovní neschopnosti, vydané pojištěnci okresní nemocenskou pojišťovnou jako doklad pro zaměstnavatele, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z. čís. 57.
- právem chráněným §§ 197, 199, písm. d) tr. z. je i zaměstnavatelovo právo kontrolovati podle takového potvrzení důvodnost nepřítomnosti zaměstnanců v případě nemoci čís. 57.
- pokud by okolnost, že pachatel, jenž zfalšoval v potvrzení dobu trvání nemoci, byl po celou tuto dobu skutečně nemocen nebo se aspoň za takového podle subjektivních potíží pokládal, vylučovala subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 199, písm. d) tr. z. čís. 57.
- čin toho, kdo sice měl u sebe prošlou propustku, jejíž datum zfalšoval, avšak nevykázal se jí a ani se jí nehodlal vykazati, nestačí k naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 199, písm. d) tr. zák., ani přestupku podle § 320, písm. f) tr. z. a není ani pokusem žádného z nich čís. 93.

Hlavní přelíčení viz přelíčení hlavní.

In dubio pro reo viz zásada in dubio pro reo.

Jednání přípravné viz pokus.

Kárné přečiny viz advokát (kárná rozhodnutí).

- viz soudce (služební přečiny).
- řízení viz řízení kárné.

Konkurence viz souběh.

Krádež (§ 171 tr. zák.): i korespondence uschovávaná majitelem jen na památku je způsobilým předmětem krádeže čís. 121.

- zlý úmysl by tu však mohl podle § 2, písm. e) tr. z. vyloučiti pachatelčino přesvědčení, že je oprávněna zabezpečiti si pro rozlukový spor důkaz o manželově nevěře i svémocným odnětím korespondence čís. 121.
- věc majitelem někde zapomenutou lze pokládati za »ztracenou« teprve tehdy, neví-li již majitel, kde ji zapomněl, leč že by pachatel omylem předpokládal, že to majitel již neví čís. 43.
- při krádeži nesejde na tom, kdo byl držitelem ukradené věci; ani věc jiným pachatelem ukradená a uschovaná se nestává »res nullius«, kterou by si mohl kdokoliv beztrestně přivlastnit čís. 62.
- bedna uschovaná pod nádražní rampou je v disposiční moci dráhy čís. 62.
- věci odcizené ze železničních vagonů, v nichž je zanechala na trati ustupující německá armáda, byly v držbě železniční správy a nebyly věcmi opuštěnými čís. 90.
- nezáleží na tom, či vlastnictvím byly a z jakého důvodu je tam nechala stát železniční správa, která o nich věděla čís. 90.
- k pojmu »pro svůj užitek« v § 171 tr. zák., je nerozhodné, že pachatel zahodil část peněz, které před tím odcizil čís. 4.
- činnost toho, kdo odňal jinému věc, aby s ní naložil způsobem vlastníku vyhrazeným, věda, že by s tím vlastník nikdy nesouhlasil, naplňuje skutkovou podstatu krádeže, i když snad byl pachatel již při činu odhodlán, že vlastníkově dodatečně nahradí škodu čís. 20.
- představovací složka je nezbytnou součástí i t. zv. úmyslu eventuálního; i tu si pachatel musí představit možnost výsledku nebo možnost existence skutečnosti naplňující známku skutkové podstaty; volní složku zlého úmyslu mohou naplniti jen skutečnosti, jež tu opravdu byly, totiž skutečná pachatelova vůle; zlodějův zlý úmysl stran věcí uložených v kapsách odcizeného oděvu nelze vyvodit z pouhého předpokladu, že by je byl stejně odcizil, kdyby byl o nich věděl čís. 133.
- ustanovení § 463 tr. z. nelze použít při pouhém spolužití osob různého pohlaví, i kdyby žily ve společné domácnosti; toto ustanovení je omezeno jen na krádež věci patřící členům rodiny; nespádají sem krádeže věcí cizích, jež jsou u členů rodiny jen v držení nebo v úschově čís. 16.
- jde o dokonanou krádež, vytrhl-li pachatel poškozené z ruky kabelku a dal se s ní na útěk, i když se mu nepodařilo ji odnést do bezpečí, poněvadž ho poškozená pronásledovala a dostihla čís. 91.
- nejde o konkurenci zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z. se zločinem krádeže, nýbrž jen o prvý zločin, vylákal-li pachatel, chtěje si získati nerušený vstup do skladiště německé firmy a možnost volně nakládati s věcmi tam uloženými, klíč od skladiště listivým předstíráním, že je vyslán národním výborem k sepsání inventáře, a odvezl-li si pak ze skladiště různé věci čís. 53.
- při souběhu zločinu krádeže se zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. dlužno trest vyměřiti podle přísnější sazby § 178 tr. z. (těžkým žalářem) a vedle toho po případě uložit i peněžitý trest podle § 24, odst. 3, poslední věta zák. č. 9/1924 Sb. čís. 9.
- není-li krádež beztrestná podle § 187 tr. z. proto, že obžalovaný nenahradil škodu dobrovolně, je zmateční stížnost žádající, aby byla tato krádež posuzována jako čin dokonaný, v neprospěch obžalovaného (§ 281, odst. 1 a § 282, odst. 2 tr. ř.) a nelze jí již proto vyhověti čís. 55.
- (§ 174 I, písm. c) tr. zák.): jde o krádež spáchanou v čas nesnáze potkavší okradeného (§ 174 I, písm. c) tr. z.), byla-li spáchaná za okupace v době, kdy okradený i jeho manželka byli drženi v koncentračním táboře; nezáleží na tom, že jejich věci byly uzamčeny čís. 58.

- jde o krádež spáchanou v době obecné nesnáze podle § 174 I, písm. c) tr. z., spáchal-li jí pachatel v době bezprostředních válečných operací na území místa činu (vykradení hasičského skladiště) čís. 113.
- jde o krádež kvalifikovanou podle § 174 I, písm. c) tr. z., byla-li spáchaná v bytě opuštěném pro blízkici se bojovou frontou a za zmatků způsobených bojem čís. 137.
- nejde o krádež »v době obecné nesnáze« (§ 174 I, písm. c) tr. zák.), přisvojil-li si pachatel v polovině května 1945 věci z německého bytu, který měl již okresní národní výbor ve své dispozici, přidělil jej pachatel a odevzdal mu od něho klíče čís. 122.
- okolnost, že se úkony veřejné správy daly ve chvatu a že byl národní majetek teprve přejímán, zjišťován a zajišťován, nestačí k naplnění uvedeného znaku čís. 122.
- ani válka, ani osídlování pohraničí nenaplníují pojmový znak obecné tísne ve smyslu § 174 I, písm. c) tr. z. už samy o sobě, nýbrž jen za předpokladu, že faktické poměry vzniknuvší v souvislosti s nimi na místě činu nebo v jeho blízkosti, znemožnily nebo aspoň velmi ztížily ochranu majetku, který se stal předmětem trestného zásahu čís. 107.
- ke kvalifikaci krádeže podle § 174 I, písm. c) tr. z. je po stránce subjektivní třeba, aby si byl pachatel v době činu vědom toho, že snaží provedení jeho činu umožnit okolnosti, naplňující pojem »obecné nesnáze« čís. 100.
- (§ 174 II, písm. a) tr. zák.): dělníci provádějící stěhování bytu, při němž jeden z nich v bytě našel, ostatním ukázal a pak na jiném místě bytu ukryl krabici se skvosty, jsou spolupachatelé na krádeži podle § 174 II, písm. a) tr. z., popřeli-li majiteli bytu, který se v zápatí na to sháněl po skvostech, jakoukoli vědomost o nich v úmyslu rozdělit si pak nalezené skvosty čís. 88.
- (§ 174 II, písm. c) tr. zák.): zabezpečení zámekem připevněným na zadním kole nepropůjčuje jízdnímu kolu charakter »věci uzamčené« ve smyslu § 174 II, písm. c) tr. z. čís. 87.
- jde o krádež na věcech zamčených (§ 174 II, písm. c) tr. z.), odcizila-li je pachatelka z uzamčeného bytu, používši k jeho otevření klíčů, které majitelka bytu svěřila jejímu manželovi (aby za ní mohl docházet) a které on zapomněl doma čís. 118.
- (§ 176 I tr. zák.): okolnost, že bylo k pachatelovým předchozím krádežím přihlédnuto při jeho odsouzení pro krádež ze zvyku, nebrání tomu, aby byla za krádež ze zvyku kvalifikována jeho další, byť i jen jediná krádež, kterou spáchal po odpykání uloženého trestu čís. 71.
- (§ 176 II, písm. a) tr. zák.): pro kvalifikaci krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. zák. je nerozhodná délka doby uplynulší od spáchání předchozích krádeží (od odpykání trestů za ně uložených) čís. 30.
- domněnku soudní bezúhonnosti přináší pouze skutečně provedené zahlazení (odčinění) odsouzení; nestačí, že jsou splněny předpoklady pro kladné vyřízení žádosti o zahlazení (odčinění) odsouzení podle zák. č. 111/1928 Sb., resp. podle zák. č. 108/1918 ř. z. čís. 30.
- trestní zákon nezná promlčení následků trestu čís. 118.
- (§ 176 II, písm. b) tr. zák.): k naplnění zločinné kvalifikace podle § 176 II, písm. b) tr. z. stačí skutečný služební poměr, třebaž k jeho založení nebyl vyžádán souhlas úřadu práce čís. 41.
- (§ 463 tr. zák.): ustanovení § 463 tr. z. nelze použít při pouhém spoluzití osob různého pohlaví, i kdyby žily ve společné domácnosti čís. 16.
- toto ustanovení je omezeno jen na krádež věcí patřících členům rodiny; nespádají sem krádeže věcí cizích, jež jsou u členů rodiny jen v držení nebo v úschově čís. 16.

Křivé obvinění viz obvinění křivé.

- **svědectví viz svědectví křivé.**

- **Lhůta:** okolnost, že veřejný žalobce nezachoval lhůtu stanovenou v § 261 tr. ř., nebrání dalšímu pachatelovu stíhání čís. 58.
- **Listina veřejná:** potvrzení o době nemoci a pracovní neschopnosti, vydané pojištěnci okresní nemocenskou pojišťovnou jako doklad pro zaměstnavatele je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z. čís. 57.
 - poukaz na odběr osiva, vystavený okresním národním výborem, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z., i když byl vyhotoven na blanketu býv. okresního úřadu s předtištěným jménem jeho úředníka a dodatkem »e. h. za okresního hejtmána« a nebyl opatřen razítkem, nýbrž jen podpisem úřednice národního výboru čís. 31.
- **Lítost účinná (§§ 187, 188 tr. zák.):** zákon nezná účinnou lítost u zločinu křivého obvinění; je nerozhodné, že pachatel druhého dne odvolal udání učiněné u úřadu; stejně je nerozhodné, že chtěl vymyšleným udáním jiné osoby pouze odvrátit od sebe podezření nebo oddálit svoje usvědčení čís. 116.
 - k účinné lítosti (§ 187 tr. z.) nestačí pouhá ochota nahradit škodu čís. 45.
 - spolupachatel krádeže se nestal beztrestným (§ 187 tr. z.) tím, že na dotaz okradeného, jenž ho dosíhl na útěku, ukázal na svého společníka, ujíždějícího na odcizeném kole, který pak, když byl rovněž dostižen, kolo odhodil a uprchl čís. 46.
 - jde o dokonanou krádež, vytrhl-li pachatel poškozené z ruky kabelku a dal se s ní na útěk, i když se mu nepodařilo ji odnést do bezpečí, poněvadž ho poškozená pronásledovala a dostihla; tím, že jí kabelku vrátil, když mu nic jiného nezbyvalo, se jeho čin nestal beztrestným pro účinnou lítost ve smyslu § 187 tr. z. čís. 91.
 - nesplní-li pachatel narovnání uzavřené s poškozeným úplně a v určeném čase, nestane se beztrestným, i když mu splnění bylo znemožněno jen náhodou, zásahem třetího nebo poškozeného čís. 35.
 - není-li krádež beztrestná podle § 187 tr. z. proto, že obžalovaný nenahradil škodu dobrovolně, je zmateční stížnost žádající, aby byla tato krádež posuzována jako čin dokonaný, v neprospěch obžalovaného (§ 281, odst. 1 a § 282, odst. 2 tr. ř.) a nelze jí již proto vyhovět čís. 55.
- **Loupež (§ 190 sl. tr. zák.):** spolupachatelem loupeže je i ten, kdo se sám nepouští násilí, nýbrž jen svou přítomností při činu poskytuje druhému pachateli psychickou posilu, oporu a zajištění, jsa hotov mu přispět na pomoc, činí-li tak podle společné dohody o odnětí cizí věci movité s použitím násilí proti napadenému, nebo sice bez takové dohody, avšak věda, že s ním druhý pachatel počítá, a jednáje v též úmyslu jako on čís. 67.
 - namíření střelné zbraně na napadeného je násilím pohrůzkou s vražednou zbraní ve smyslu §§ 190, 192 tr. z.; je nerozhodné, že zbraň nebyla způsobila ke střelbě (pro vadný úderník) čís. 22.
 - zločinem loupeže podle §§ 190, 192 tr. z. je vinen i ten ze spolupachatelů, jenž nebyl ozbrojen a neužil násilí ani vyhrůžky, nýbrž jen podle předchozí dohody stál venku na stráž, aby ostatní nebyli překvapeni čís. 22.
 - při loupeži nezáleží na tom, měl-li napadený skutečně strach z pohrůžky, již bylo spácháno násilí čís. 22.
- **Mladiství provinilci viz provinilci mladiství.**
- **Náhradní trest na svobodě viz trest.**
- **Násilí veřejné (§ 81 tr. zák.):** ochrany § 68 tr. z. požívá strážný povoláný místním národním výborem k bezpečnostní službě ve sběrném táboře; nezáleží na tom, že jí koná dobrovolně a bezplatně a že nebyl vzat do přísahy; pachatelův omyl o tom, že strážný pro tyto okolnosti není vrchnostenskou osobou nebo že pro jeho domnělý urážlivý výrok nejde již o řádný výkon vrchnostenského příkazu a že proto není chráněn podle § 68 tr. z., je omylem trestněprávním, který neomlouvá čís. 106.

- — členům stráže národní bezpečnosti, ustanoveným národním výborem v revoluční době k výkonu bezpečnostní služby, přísluší v této jejich funkci ochrana podle § 68 tr. z. bez ohledu na to, zda byli vzati do přísahy nebo do slibu čili nic čís. 94.
- — výkon exekuce nebo hrozící výkon exekuce nezakládá u dlužníka stav neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., jemuž by směl dlužník čeliti jedním zakládajícím skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. z. čís. 51.
- (§ 93 tr. zák.): pachatele zločinu podle § 93 tr. z. omlouvá skutkový omyl, jenž se mu přihodil při tvoření (subjektivního) závěru o nebezpečnosti osoby, kterou omezoval v osobní svobodě čís. 7.
- — použití vyšší sazby podle § 94 tr. z. předpokládá škodu, která byla pachatelem způsobena právě osobě, proti které směřoval jeho útok; nestačí, že byla činem obžalovaného způsobena státu škoda na jeho pověsti čís. 125.
- (§ 98 tr. zák.): nejde o vynucování jednání právně zcela bezvýznamného, je-li vynucován souhlas adoptivního otce se sňatkem dcery, třebaž už zletilé; udělení takového souhlasu má význam zejména s hlediska § 1222 obč. zák. pro povinnost zříditi věno čís. 24.
- — obsah vynucovaného konání (dopuštění, opominutí) s hlediska § 98 tr. z. může být jakýkoliv, jen když se dotýká nějakého zájmu ohroženého čís. 95.
- — rozdíl mezi vydíráním a útlakem není v hodnotnosti vynucovaného konání (dopuštění, opominutí), nýbrž v intenzitě užitých prostředků čís. 95.
- (§ 98, písm. a) tr. zák.): ke vzájemnému poměru mezi zločinem vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. a útlakem čís. 119.
- — skutková podstata zločinu vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. nevyžaduje, aby násilí dosáhlo stupně uvedeného v § 411 tr. z. čís. 119.
- (§ 98, písm. b) tr. zák.): je vydíráním ve smyslu § 98, písm. b) tr. z., vyhrožoval-li pachatel někomu udáním pro kolaborantství a pro vyhrožování gestapem, aby na něm vynutil dohodu o soukromoprávním nároku, jenž se závadným chováním napadeného v době okupace nikterak nesusuvisel čís. 81.
- — měl-li pachatel nárok na vynucované plnění částky převyšující 10.000 Kčs nebo byl-li mylně přesvědčen, že jej má, nelze použití sazby podle § 100, odst. 2 tr. z. čís. 81.
- — opřel-li se zaměstnanec za okupace pohrůžce nadřazeného, že ho odevzdá úřadu práce, pohrůžkou, že ho pak udá pro neoprávněnou držbu zbraně, nutno otázku beztrestnosti jeho činu posuzovati s hlediska spravedlivé nutné obrany (§ 2, písm. g) tr. z.) čís. 124.
- — zda byla uvedená pohrůžka nadřazeného »bezprávným« útokem, nelze posoudit na podkladě zjištění, že byly mezi obžalovaným a spoluzaměstnancem neshody, není-li zjištěno, jaké byly a dal-li k nim obžalovaný podnět čís. 124.
- (§ 99 tr. zák.): ke skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. z. stačí i podmíněná vyhrůžka, závisí-li splnění podmínky na vůli hrozícího, nikoli jen ohroženého, nebo lze-li jinak s jistotou očekávat, že bude splněna čís. 104.
- — zločin podle § 99 tr. z. je trestným činem ohrožujícím, při němž stačí způsobení nebezpečí, že někdo bude uveden ve strach a nepokoj, a není třeba, aby došlo k poruše, totiž ke skutečnému vyvolání strachu a nepokoje čís. 18.
- — skutková podstata zločinu podle § 99 tr. z. může být naplněna i pohrůžkou trestním oznámením pro čin, jež napadený opravdu (neb aspoň podle pachatelova důvodného domnění) spáchal čís. 26.
- — pohrůžka musí být pronesena v úmyslu uvést napadeného ve strach a nepokoj, tedy vyvolati v něm vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastá-

vajícího zvláště vážného zla; představa tohoto cíle musí být pohnutkou pachatelova jednání čís. 26.

- (§ 100 tr. zák.): měl-li pachatel zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák. nárok na vynucované plnění částky převyšující 10.000 Kčs nebo byl-li mylně přesvědčen, že jej má, nelze použít sazby podle § 100, odst. 2 tr. zák. čís. 81.

Násilné smilstvo viz smilstvo násilné.

Návod (§ 5 tr. zák.): zločinu návodu ke křivému svědectví podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z. se dopustí i ten, kdo navede svědka, aby u soudu potvrdil skutečnost třebaž i objektivně pravdivou, ví-li, že odporuje svědkovým postřehům čís. 114.

Návrh důkazní: soud není oprávněn zamítnouti důkazní návrh o rozhodné skutečnosti již z předpokladu, že by jeho přesvědčení, nabyté na základě důkazů již provedených, nebylo zvráceno, ani kdyby byly provedeny navrhované důkazy a kdyby jimi byla potvrzena skutečnost, o níž byly vedeny čís. 5.

Nebezpečné vyhrožování viz vyhrožování nebezpečné.

Nedbalost viz uškození na těle z nedbalosti.

Nedokonané svádění viz svádění nedokonané.

Nedovolené ozbrojování viz ochrana republiky.

Nemoce přenosné viz ohrožení zdraví přenosnými nemocemi.

Neprátelský úmysl viz úmysl nepřátelský.

Nezpůsobilý pokus viz pokus.

Nouze (§ 2, písm. g) tr. zák.): obžalovaní, kteří na sebe v době okupace vzali ukryvání žida, vzali tím na sebe i povinnost snášet nebezpečí s tím spojené; nemohou omlouvatí stavem nouze (§ 2, písm. g) tr. z.) jeho pozdější zavraždění provedené v obavě před jeho vypátráním a před následky, jež by to pro ně jako ukryvače mělo vzápětí (zatčení a event. smrt v koncentračním táboře, která již před tím stihla jednoho z ukryvačů) čís. 102.

— výkon exekuce nebo hrozící výkon exekuce nezakládá u dlužníka stav neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., jemuž by směl dlužník čeliti jedním zakládajícím skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. z. čís. 51.

Nutná obrana viz obrana nutná.

Obhájce viz advokát (zástupce chudých).

Obnova právního pořádku (ústavní dekret presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, čís. 11 Úř. věst. čl., čís. 30/1945 Sb. ve znění zák. čís. 12/1946 Sb.): pouhý výklad zákona nespadá pod ustanovení čl. 2 a 9 ústavního dekretu presidenta republiky o obnově právního pořádku (čís. 30/1945 Sb.) čís. 17.

— přísnějším trestem než ukládá československé právo se miní v čl. 9, odst. 3 ústavního dekretu č. 30/1945 Sb. (o obnově právního pořádku) trest přesahující horní hranici trestní sazby, které by bylo použito, kdyby byl čin posuzován podle československého trestního práva čís. 6.

Obrana nutná (§ 2, písm. g) tr. zák.): pokud je obrana nožem přiměřená proti útoku holi čís. 74.

— při nutné spravedlivé obraně nožem je nerozhodné, že měl pachatel u sebe nůž, aby ho použil při rvačkách čís. 74.

— k pojmu spravedlivé nutné obrany není třeba, aby zvolený způsob obrany byl jediným prostředkem k odvrácení nebo vyhnutí se útoku čís. 74.

— opřel-li se zaměstnanec za okupace pohrůžce nadřazeného, že ho odevzdá úřadu práce, pohrůžkou, že ho pak udá pro neoprávněnou držbu zbraně, nutno otázku beztrestnosti jeho činu posuzovati s hlediska spravedlivé nutné obrany (§ 2, písm. g) tr. z.); zda byla uvedená pohrůžka nadřazeného »bezprávným« útokem, nelze posoudit na podkladě zjištění, že byly mezi obža-

lovaným a spoluzaměstnanci neshody, není-li zjištěno; jaké byly a dal-li k nim obžalovaný podnět čís. 124.

Obrana státu (zák. ze dne 13. května 1936, čís. 131 Sb.): ustanovení § 127, odst. 4 zák. č. 131/1936 Sb., pokud zakazuje zmírniti nebo zaměnití trest veřejnému úředníku odsuzovanému pro zločin zneužití úřední moci spáchaný v době branné pohotovosti státu, lze použít u činu, spáchaného na území okupovaném dočasně cizí mocí, jen tehdy, směřoval-li proti obraně republiky čís. 12.

Obsazení soudu viz zmatek podle § 281, čís. 1 tr. ř.

Obvinění krivě (§ 209 tr. zák.): ke skutkové podstatě zločinu podle § 209 tr. z. stačí, že pachatel označil udaného znamenímí připadajícími na určitého jednotlivce nebo na jednotlivce ze skupiny, skládající se z malého počtu osob, i když neuvedl další znamení hodící se jen na jednoho z nich; není třeba, aby pachatel udaného znal, stačí že věděl o jeho existenci čís. 14.

— zákon nezná účinnou lítost u zločinu krivého obvinění; je nerozhodné, že pachatel druhého dne odvolal udání učiněné u úřadu; stejně je nerozhodné, že chtěl vymyšleným udáním jiné osoby pouze odvrátit od sebe pozezení nebo oddálat svoje usvědčení čís. 116.

Obžaloba veřejná: není překročením obžaloby, uznal-li soud po hlavním přelíčení obžalovaného vinným krádeží těch věcí, pro jejichž převedení na sebe byl obžalobou stíhán jako pro podílnictví na krádeži čís. 41.

— je překročením obžaloby, byl-li obžalovaný k obžalobě pro krádež spáchanou podle obžaloby tím, že z bytu německého příslušníka odnesl části bytového zařízení, odsouzen pro podvod, záležející podle rozsudku v tom, že příslušným revolučním úřadům neohlásil, že na sebe převedl německý majetek v době, kdy byl ještě v držení německého příslušníka čís. 32.

Odklad trestu podmíněný (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 Sb.): veřejnému úředníku, který je odsuzován za zločin podle § 101 tr. z. spáchaný z části i v době před ukončením branné pohotovosti státu (vyhl. č. 162/1945 Sb.), nelze povolití podmíněný odklad výkonu trestu čís. 131.

— amnestie podle čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 nevrací odsouzenému předešlou bezúhonnost; amnestované odsouzení vylučuje za předpokladů § 2, odst. 1 zák. o podmíněném odsouzení podmíněný odklad výkonu trestu po dobu uvedenou v odst. 2 téhož ustanovení čís. 21.

— povolení podmíněného odkladu výkonu trestu je vyloučeno podle § 2, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb. jen takovým dřívějším odsouzením, které bylo v době spáchaní nově souzeného skutku už v právní moci čís. 19.

— zahlazením odsouzení pomíjejí jeho následky i podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. čís. 105.

Odpor (§ 427, odst. 3 tr. ř.): obžalovaný, který souhlasil s tím, aby bylo hlavní přelíčení konáno v jeho nepřítomnosti, není tímto svým souhlasem vázán tak, že by jej do hlavního přelíčení vůbec nemohl platně odvolat, ani když pro odvolání uvede závažné důvody čís. 78.

— zpoždění vlaku není neodvratnou překážkou ve smyslu § 427 tr. z., volil-li obžalovaný k cestě k hlavnímu přelíčení vlak, přijíždějící do místa nalazacího soudu krátce před počátkem hlavního přelíčení, ač mohl počítati se zpožděním vlaku čís. 40.

Odvolání viz prostředky opravné.

— **krivého obvinění viz obvinění krivě.**

Ohrožení zdraví přenosnými nemocemi (§ 393 tr. zák.): ke skutkové podstatě přestupku podle § 393 tr. z. se vyžaduje, aby bylo způsobeno konkrétní nebezpečí pro lidské zdraví čís. 43.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb.): k pojmu hromadění zbraní ve smyslu § 13, č. 1, odst. 2 zák. na ochranu republiky čís. 130.

— držba lovecké pušky, vojenské pušky s náboji a automatické pistole nenaplňuje tento pojem; lovecká a vojenská puška nejsou zakázané zbraně ve smyslu § 32 zbroj. pat. čís. 130.

— přečin podle § 14, č. 1 zák. na ochranu republiky může být spáchan i štvavou a přehnanou kritikou státních orgánů (národních výborů) čís. 48.

— k pojmu jinakého rozšiřování ve smyslu § 18 zák. na ochranu republiky; po stránce subjektivní je tu třeba, aby si pachatel uvědomil, že zpráva činností osob (osoby), jimž (již) ji sdělil, vnikne v širší kruh obecnosti, a aby chtěl dosáti tohoto účinku čís. 135.

— pojem »rozšiřování« je vyloučen u toho, kdo sdělil zprávu jediné osobě a nevěděl, že jí tato osoba rozšíří dál čís. 44.

— je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., opomine-li soud, odsuzuje pro zločin podle zákona na ochranu republiky k trestu na svobodě nejméně na dobu jednoho roku osobu pozbyvší československého státního občanství podle § 1, odst. 1 ústavního dekretu č. 33/1945 Sb., vysloviti též vypovědění odsouzeného z území republiky čís. 69.

Okolnosti polehčující: zahlazení (dvaadvaceti) předchozích odsouzení, provedené na základě čl. 5 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. 7. 1945, nezjednává obžalovanému polehčující okolnost dosavadního bezúhonného chování ve smyslu § 46, písm. b) tr. z. čís. 99.

Omezování osobní svobody (§ 93 tr. zák.): pachatele zločinu podle § 93 tr. z. omlouvá skutkový omyl, jenž se mu přihodil při tvoření (subjektivního) závěru o nebezpečnosti osoby, kterou omezoval v osobní svobodě čís. 7.

— použití vyšší sazby podle § 94 tr. z. předpokládá škodu, která byla pachatelem způsobena právě osobě, proti které směřoval jeho útok; nestačí, že byla činem obžalovaného způsobena státu škoda na jeho pověsti čís. 125.

Omyl skutkový (§ 2, písm. e) tr. zák.): omyl pachatele zločinu podle § 81 tr. z. o tom, že strážný ve sběrném táboře není vrchnostenskou osobou proto, že svou službu koná bezplatně a dobrovolně a že nebyl vzat do přisahy nebo že pro jeho domnělý urážlivý výrok nejde již o řádný výkon vrchnostenského příkazu a že proto není chráněn podle § 68 tr. z., je omylem trestněprávním, který neomlouvá čís. 106.

— pachatele zločinu podle § 93 tr. z. omlouvá skutkový omyl, jenž se mu přihodil při tvoření (subjektivního) závěru o nebezpečnosti osoby, kterou omezoval v osobní svobodě čís. 7.

— měl-li pachatel právo na vynucované plnění částky, převyšující 10.000 Kčs nebo byl-li mylně přesvědčen, že je má, nelze použití sazby podle § 100, odst. 2 tr. z. čís. 81.

— i korespondence uschovávaná majitelem jen na památku je způsobitelným předmětem krádeže; zlý úmysl by tu však mohl podle § 2, písm. e) tr. z. vyloučiti pachatelčino přesvědčení, že je oprávněna zabezpečiti si pro rozlukový spor důkaz o manželově nevěře i svémocným odnětím korespondence čís. 121.

— věc majitelem někde zapomenutou lze pokládati za »ztracenou« teprve tehdy, neví-li již majitel, kde ji zapomněl, leč že by pachatel omylem předpokládal, že to majitel již neví čís. 43.

— potvrzení o době nemoci a pracovní neschopnosti, vydané pojištěnci okresní nemocenskou pojišťovnou jako doklad pro zaměstnavatele, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z.; pokud by okolnost, že pachatel, jenž zfalšoval v potvrzení dobu trvání nemoci, byl po celou tuto dobu skutečně nemocen nebo se aspoň za takového podle subjektivních potíží pokládal, vylučovala subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 199, písm. d) tr. z. čís. 57.

— ke skutkové podstatě přestupku podle § 523 tr. z. stačí, že čin spáchaný v úplné opilosti vykazuje všechny znaky objektivní skutkové podstaty určitého zločinu; není třeba, aby tu byly i její subjektivní znaky; u pachatele tohoto přestupku nelze mluvit o omylu ve smyslu § 2, písm. e) tr. z., ani o žertu čís. 98.

— **právní (§ 3 tr. zák.):** omyl o významu okolnosti, že oběť se svým usmrcením souhlasí, je omyl právní povahy, jenž pachatele vraždy neomlouvá čís. 10.

Opilství (§ 523 tr. zák.): ke skutkové podstatě přestupku podle § 523 tr. z. stačí, že čin spáchaný v úplné opilstosti vykazuje všechny znaky objektivní skutkové podstaty určitého zločinu; není třeba, aby tu byly i její subjektivní znaky čís. 98.

- u pachatele tohoto přestupku nelze mluvit o omylu ve smyslu § 2, písm. e) tr. z., ani o žertu čís. 98.

Opominutí nedbalé viz uškození na těle z nedbalosti.

Opravné prostředky viz prostředky opravné.

- řízení viz řízení opravné.

Osoba vrchnostenská (§ 68 tr. zák.): členům stráže národní bezpečnosti, ustanoveným národním výborem v revoluční době k výkonu bezpečnostní služby, přísluší v této jejich funkci ochrana podle § 68 tr. z. bez ohledu na to, zda byli vzati do přísahy nebo do slibu, čili nic čís. 94.

- ochrany § 68 tr. z. požívá strážný povoláný místním národním výborem k bezpečnostní službě ve sběrném táboře čís. 106.
- nezáleží na tom, že ji koná dobrovolně a bezplatně a že nebyl vzat do přísahy čís. 106.
- pachatelův omyl o tom, že strážný pro tyto okolnosti není vrchnostenskou osobou nebo že pro jeho domnělý urážlivý výrok nejde již o řádný výkon vrchnostenského příkazu a že proto není chráněn podle § 68 tr. z., je omylem trestněprávním, který neomlouvá čís. 106.

Otázka právní: ze zákona nelze dovodit platnost zásady »in dubio pro reo« v otázkách právních čís. 17.

- **skutková:** ze zákona nelze dovodit platnost zásady »in dubio pro reo« v otázkách právních; nešetření této zásady v otázce skutkové nezpůsobuje zmatečnost rozsudku čís. 17.

Otevírání pečeti veřejných úřadů (§ 316 tr. zák.): skutková podstata přestupku podle § 316 tr. z. je naplněna již svémocným otevřením pečeti místního národního výboru, zajišťující byt po Němcích; na rozdíl od § 315 tr. z. je při tom nerozhodné, zda byla pečeť poškozena čís. 100.

Ozbrojování nedovolené viz ochrana republiky.

Padělání peněz (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 269 Sb.): činnost toho, kdo padělateli bankovek namíchá barvy potřebné k výrobě padělků tiskem, znaje tento účel, naplňuje skutkovou podstatu zločinu podle § 1 zák. č. 269/1919 Sb. čís. 52.

- **veřejné listiny viz falšování veřejné listiny.**

Peněžité trest viz trest.

Pečeti úřadů viz otevírání pečeti veřejných úřadů.

Podmíněné odsouzení viz odklad trestu podmíněný.

Podpora nacismu viz retribuční dekret.

Podvod (§ 197 tr. zák.): jde o pokus podvodu podle §§ 8, 197 tr. zák., nevedlo-li pachatelovo jednání k oklamání proto, že na ně byl ten, kdo jím měl být oklamán, včas (předem) upozorněn čís. 38.

- k pojmu lstivého předstírání ve smyslu § 197 tr. z.; jest jím i nepravdivé tvrzení o krytí šeku, použil-li je kupitel v poškozovacím úmyslu za tím účelem, aby mu prodatel vydal kouponou věc bez hotového placení a spokojil se šekem čís. 115.
- při úvaze o možnosti vzniku škody a o její výši nutno vycházet z cenových poměrů v dovoleném obchodě; nelze přihlížet k přemrštěné cenové úrovni v obchodě »pod rukou« čís. 115.

- (§ 199, písm. a) tr. zák.): k subjektivní skutkové podstatě zločinu křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák.; nestačí pachatelovo vědomí, že je jeho výpověď křivá, nýbrž je třeba, aby si byl i vědom, že je vyslýchán jako svědek povinný vyjévit pravdu (křivá odpověď na obecnou otázku) čís. 15.

- svědek, který byl již soudcem po výslechu a podepsání protokolu propuštěn, nezíská beztrestnost tím, že po novém předvolání opraví své křivé údaje při konfrontaci s jiným svědkem, i když byl znovu předvolán krátkou cestou a téhož dne čís. 83.

- zločinu návodu ke křivému svědectví podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z. se dopustí i ten, kdo navede svědka, aby u soudu potvrdil skutečnost třebas i objektivně pravdivou, ví-li, že odporuje svědkovým postřehům čís. 114.

- (§ 199, písm. b) tr. zák.): ke zločinu podvodu podle § 199, písm. b) tr. z. není třeba vyšší míry lstivosti, než jaká se vyžaduje podle § 197 tr. z.; není třeba, aby se pachatel jako veřejný úředník legitimoval, stačí i pouhé tvrzení; čin je dokonán uvedením v omyl o pachatelově úřední povaze čís. 101.

- nejde o konkurenci zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z. se zločinem krádeže, nýbrž jen o prvý zločin, vylákal-li pachatel, chtěje si získati nerušený vstup do skladiště německé firmy a možnost volně nakládati s věcmi tam uloženými, klíč od skladiště lstivým předstíráním, že je vyslán národním výborem k sepsání inventáře, a odvezl-li si pak ze skladiště různé věci čís. 53.

- (§ 199, písm. d) tr. zák.): poukaz na odběr osiva, vystavený okresním národním výborem, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z., i když byl vyhotoven na blanketu býv. okresního úřadu s předtisknutým jménem jeho úředníka a dodatkem »e. h. za okresního hejtmána« a nebyl opatřen razítkem, nýbrž jen podpisem úřednice národního výboru čís. 31.

- okolnost, že pachatel použil vylákaného semene výhradně k osevu, nevylučuje, že falšování provedl v úmyslu poškodit státní správu na jejím právu na řádnou distribuci osiva čís. 31.

- potvrzení o době nemoci a pracovní neschopnosti, vydané pojištěnci okresní nemocenskou pojišťovnou jako doklad pro zaměstnavatele, je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z. čís. 57.

- právem chráněným §§ 197, 199, písm. d) tr. z. je i zaměstnavatelovo právo kontrolovati podle takového potvrzení důvodnost nepřítomnosti zaměstnanců v případě nemoci čís. 57.

- pokud by okolnost, že pachatel, jenž zfalšoval v potvrzení dobu trvání nemoci, byl po celou tuto dobu skutečně nemocen, nebo se aspoň za takového podle subjektivních požití pokládal, vylučovala subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 199, písm. d) tr. z. čís. 57.

- čin toho, kdo sice měl u sebe prošlou propustku, jejíž datum zfalšoval, avšak nevykázal se jí a ani se jí nehodlal vykážati, nestačí k naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 199, písm. d) tr. z., ani přestupku podle § 320, písm. f) tr. z. a není ani pokusem žádného z nich čís. 93.

- (§ 201, písm. c) tr. zák.): věc majitelem někde zapomenutou lze pokládati za »ztracenou« teprve tehdy, neví-li již majitel, kde ji zapomněl, leč že by pachatel omylem předpokládal, že to majitel již neví čís. 43.

- věci, jež majitel vydal pachateli v mylném předpokladu, že pachatel je orgán oprávněný k vyšetřování podloudného obchodu s nimi a k jejich zabavení, jsou věci pachateli »omylem došlé« ve smyslu § 201, písm. c) tr. zák. čís. 100.

- nezáleží na tom, předpokládal-li majitel, že pachatel zboží odevzdá na policii, či že si je (jako úplatek za utajení případu) ponechá čís. 140.

- rovněž je nerozhodné, že pachatel pojal úmysl ponechati si zboží pro sebe teprve po jeho odebrání majiteli čís. 140.

- (§ 320, písm. f) tr. zák.): čin toho, kdo sice měl u sebe prošlou propustku, jejíž datum zfalšoval, avšak nevykázal se jí a ani se jí nehodlal vykážati, nestačí k naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 199, písm. d) tr. z., ani přestupku podle § 320, písm. f) tr. z. a není ani pokusem žádného z nich čís. 93.

Pokus (§ 8 tr. zák.): předpisy obecné části trestního zákoníku platí i pro obor trestných činů upravených v retribučním dekretu, pokud dekret sám nestanoví odchylek; ie tedy i pokus těchto deliktů trestný (§ 8 tr. z.) čís. 134.

- výklad ustanovení § 8 tr. z. se subjektivního hlediska odpovídá stěžejní zásadě odpovědnosti za vinu čís. 17.
- k pojmu pokusu beztrestného pro nezpůsobilost použitého prostředku čís. 72.
- jde o dokonanou krádež, vytrhl-li pachatel poškozené z ruky kabelku a dal se s ní na útěk, i když se mu nepodařilo ji odnést do bezpečí, poněvadž ho poškozená pronásledovala a dostihla čís. 91.
- není-li krádež beztrestná podle § 187 tr. z. proto, že obžalovaný nenahradil škodu dobrovolně, je zmateční stížnost žadající, aby byla tato krádež posuzována jako čin dokonáný, v neprospěch obžalovaného (§ 281, odst. 1 a § 282, odst. 2 tr. ř.) a nelze jí již proto vyhověti čís. 55.
- jde o pokus podvodu podle §§ 8, 197 tr. zák., nevedlo-li pachatelovo jednání k oklamání proto, že na ně byl ten, kdo jím měl být oklamán, včas (předem) upozorněn čís. 38.
- čin toho, kdo sice měl u sebe prošlou propustku, jejíž datum zfalšoval, avšak nevykázal se jí a ani se jí nehodlal vykáhati, nestačí k naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 199, písm. d) tr. z., ani přestupku podle § 320, písm. f) tr. z. a není ani pokusem žádného z nich čís. 93.
- viz i svá d ě n í n e d o k o n a n ě.

Pomoc (§ 5 tr. zák.): činnost toho, kdo padělateli bankovek namíchá barvy potřebné k výrobě padělků tiskem, znaje tento účel, naplňuje skutkovou podstatu zločinu podle § 1 zák. č. 269/1919 Sb. čís. 52.

Porušení pečeti veřejného úřadu (§ 315 tr. zák.): skutková podstata přestupku podle § 316 tr. z. je naplněna již svémocným otevřením pečeti místního národního výboru, zajišťující byt po Němcích; na rozdíl od § 315 tr. z. je při tom nerozhodné, zda byla pečeť poškozena čís. 100.

Posudek znalecký: předpis § 126, odst. 1 tr. ř. má na mysli jen vady týkající se samého posudku a uvádí je výlučně čís. 28.

- okolnost, že je znalecký posudek v rozporu s posudkem jiných znalců, slyšených ve věci před tím, není vadou ve smyslu tohoto předpisu čís. 28.

Poškození na těle z nedbalosti viz uškození na těle z nedbalosti.

- — zlomyslné viz uškození na těle zlomyslné.

Právní otázka viz otázka právní.

Právo stíhací: okolnost, že veřejný žalobce nezachoval lhůtu stanovenou v § 261 tr. ř., nebrání dalšímu pachatelovu stíhání čís. 58.

- zmírňovací viz trest.

Promlčení: zákaz reformace in peius (§ 290, odst. 2 tr. ř.) nebrání opravné stolici, aby při řešení otázek vyloučené trestnosti a zejména otázky promlčení nevycházela ze správného pořádku stíhaného skutku zákonu přísnějšímu, než jakému jej mylně podřadil nalézací soud čís. 36.

- trestní zákon nezná promlčení následků trestu čís. 118.

Propagace nacismu (fašismu) viz retribuční dekret.

Prostředky opravné: zástupce chudých ustanovený pro hlavní přelíčení není oprávněn ohlásiti po jeho skončení bez zvláštního zmocnění jménem obžalovaného opravné prostředky, žádati za doručení rozsudku a opravné prostředky prováděti čís. 56.

- v řízení o návrhu na delegaci je účastníkem veřejný žalobce zřízený u toho soudu, jemuž má být věc odhata; jen on a nikoliv i veřejný žalobce u soudu, jemuž má věc býti přikázána, je oprávněn stěžovati si do usnesení, jímž byla nařízena delegace čís. 97.

Protiprávnost činu: k subjektivní stránce zločinu stačí podle § 1 tr. z., že si pachatel zlo rozvážil a umínil; soud se tu nemusí vysloviti i o tom, zda si pachatel uvědomil protiprávnost činu čís. 10.

Provinilci mladiství (zák. ze dne 11. března 1931, čís. 48 Sb.): mladistvému, jenž byl uznán vinným zločinem podle § 1 retr. dekr. (§ 2 zák. čís. 50/1923 Sb.) trestným těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí, nutno vyměřiti trest zavření v mezích sazeb stanovených v § 8, odst. 4 zák. čís. 48/1931 Sb., pod jejichž dolejší hranici jej nelze snížit čís. 79.

- vedlejší tresty uvedené v § 14 retr. zák. nelze vysloviti při odsouzení pro trestný čin spáchaný ve věku mladistvím čís. 80.

Provozování radiotelefonního zařízení (zákon ze dne 23. března 1923, čís. 60 Sb.): nařízení úřadu, aby byly odevzdány rozhlasové přijímače, nemá samo o sobě za následek zánik koncese ve smyslu zák. č. 60/1923 Sb. nebo povolení ve smyslu zák. č. 9/1924 Sb. čís. 117.

- činnost toho, kdo použije rozhlasového přijímače, který bez povolení přechovává, k poslechu, vyčerpává již pojem »provozování telegrafu« ve smyslu § 18 zák. čís. 60/1923 Sb. čís. 34.
- čin spáchaný v době branné pohotovosti státu (§ 57 zákona č. 131/1936 Sb.), byl spáchan »za války« ve smyslu § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. i § 18, odst. 2 zákona č. 60/1923 Sb. čís. 34.

Přechovávání radiotelefonního zařízení (zák. ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 Sb. z r. 1924): radiotelegrafním nebo radiotelefonním zařízením ve smyslu § 24, odst. 1, 2 zák. č. 9/1924 Sb. je i rozhlasový přijímač v nepoužitelném stavu, lze-li ho používat po výměně některé součástky nebo po opravě, nebo po připojení jiných součástek čís. 127.

- s hlediska ustanovení § 24 zák. č. 9/1924 Sb. nezáleží na tom, jakou dobu trvalo přechovávání bez povolení čís. 27.
- skutkovou podstatu tohoto trestného činu naplňuje i zloděj, jenž odcizený rozhlasový přijímač přechovával zcela krátce, protože mu byl zanedlouho po činu odňat při dopadení čís. 27.
- opravování nebo doplňování hotových radiotelegrafních nebo radiotelefonních zařízení není jejich »vyráběním« ve smyslu § 1 zák. č. 9/1924 Sb. čís. 3.
- radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení »vyrábí«, kdo zhotovuje potřebné součástky a z nich rozhlasový přijímač, nebo sestaví rozhlasový přijímač z hotových součástek opatřených odjinud čís. 2.
- zvláštního povolení k výrobě je třeba jen k činnosti opěťované čís. 2.
- nelze o ní mluvit tam, kde výrobní činnosti, z nichž vzešly jednotlivé výrobky, spolu nesouvisí, takže činnost pozdější nelze považovat za pokračování činnosti předchozí a za projev téhož úmyslu »vyráběti« čís. 2.
- čin spáchaný v době branné pohotovosti státu (§ 57 zákona č. 131/1936 Sb.), byl spáchan »za války« ve smyslu § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. i § 18, odst. 2 zákona č. 60/1923 Sb. čís. 34.

- činnost toho, kdo použije rozhlasového přijímače, který bez povolení přechovává, k poslechu, vyčerpává již pojem »provozování telegrafu« ve smyslu § 18 zák. čís. 60/1923 Sb. čís. 34.

— pokud se dopouští přečinu (zločinu) podle § 24 zák. čís. 9/1924 Sb. nálezce rozhlasového přijímače, který hlásil místnímu národnímu výboru, že má rozhlasový přijímač a ptal se, jak s ním má naložit, a byv poukázán, aby vyčkal úředních nařízení, má přijímač dále u sebe bez povolení podle uvedeného zákona čís. 77.

- nařízení úřadu, aby byly odevzdány rozhlasové přijímače, nemá samo o sobě za následek zánik koncese ve smyslu zák. č. 60/1923 Sb. nebo povolení ve smyslu zák. č. 9/1924 Sb. čís. 117.

— v prvních porevolučních týdnech roku 1945 byl v pohraničí stav vyžadující zvýšené opatření a ochrany státních zájmů, jaký má na mysli § 24, odst. 2 zák. č. 63.

- při souběhu zločinu krádeže se zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. dlužno trest vyměřiti podle přísnější sazby § 178 tr. z. (těžkým žalářem) a vedle toho po případě uložit i peněžitý trest podle § 24, odst. 3, poslední věta zák. č. 9/1924 Sb. čís. 9.

Překážka neodvratná viz odpor.

Překročení žaloby viz obžaloba.

Přelíčení hlavní: obžalovaný, který souhlasil s tím, aby bylo hlavní přelíčení konáno v jeho nepřítomnosti, není tímto svým souhlasem vázán tak, že by jej do hlavního přelíčení vůbec nemohl platně odvolat, ani když pro odvolání uvede závažné důvody čís. 78.

- z účasti na hlavním přelíčení je podle § 68, odst. 2, tr. ř. vyloučen ten (§ 281, č. 1 tr. ř.), kdo před tím už ve věci vystupoval jako vyšetřující orgán soudní; nevadí, že se soudce účastnil již vyšetřování případu jako člen vyšetřující komise okresního národního výboru čís. 126.

Příčinná souvislost viz souvislost příčinná.

Radiotelefony viz provozování radiotelefonního zařízení.

- viz i přechovávání radiotelefonního zařízení.

Reformace in peius viz zákaz reformace in peius.

Retribuční dekret (dekret presidenta republiky ze dne 19. června 1945, čís. 16 Sb.): předpisy obecné části trestního zákoníku platí i pro obor trestných činů upravených v retribučním dekretu, pokud dekret sám nestanoví odchylek; je tedy i pokus těchto deliktů trestný (§ 8 tr. z.) čís. 134.

- mladistvému, jenž byl uznán vinným zločinem podle § 1 retr. dekr. (§ 2 zák. čís. 50/1923 Sb.) trestným těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí, nutno vyměřiti trest zavření v mezích sazeb stanovených v § 8, odst. 4 zák. čís. 48/1931 Sb., pod jejichž dolejší hranici jej nelze snížit čís. 79.
- s hlediska § 2 retribu. zákona je nerozhodné, že obžalovaný vstoupil do organizace SS na rakouském území, byl-li jejím členem i v době svého pobytu na území Československé republiky čís. 103.
- nerozhoduje při tom, zda jest obžalovaný říšskoněmecký či rakouský příslušník a zda organizace SS byla v Rakousku uznána zákonem čís. 103.
- i činnost toho, kdo se psaní hesel propagujících či podporujících hnutí »Vlajky« zúčastnil jen tím, že držel nádobu s vápnem, by stačila k naplnění pojmu »spolupachatelství« zločinu podle § 3, odst. 1 retr. dekr. čís. 50.
- skutkovou podstatu zločinu podle § 3, odst. 1 retr. dekr. může naplniti jak každá z obou činností tam uvedených (propagace a podpora fašistického či nacistického hnutí) jednotlivě páchaná, tak obě činnosti společně čís. 50.
- pod pojem podpory fašistického či nacistického hnutí spadá i činnost sledující odstranění všech památek, připomínek a odkazů na poměry předmnichovské a na svobodu národa, zejména i na presidenta Osvoboditele čís. 50.
- ke skutkové podstatě zločinu podle § 3, odst. 1 retr. zák. není třeba, aby posluchači poznali, že jde o propagaci fašismu nebo nacismu; stačí, že k tomu činnost obžalovaného byla objektivně způsobila; nemusí též jíti o činnost zvlášť soustavnou čís. 73.
- ustanovení § 3, odst. 1 retribučního dekr. nevyžaduje, aby se propagování a podporování nacistického hnutí dalo veřejně, ani aby šlo o činnost značné intenzity a aby skutečně měla úspěch čís. 111.
- po subjektivní stránce stačí ke zločinu podle § 3, odst. 1 retribu. dekr. úmyslné jednání spojené s vědomím, že pachatel propaguje nebo podporuje nacistické hnutí čís. 111.
- »Hitlerova mládež« je fašistickou organizací podobné povahy, jako jsou organizace uvedené v § 3, odst. 2 retr. zák. čís. 80.
- nelze dovodit, že má retribuční dekret v § 3, odst. 2 na mysli jen rozhodující činnosti organizací tam uvedených (funkce pokladníka Hitlerovy mládeže) čís. 60.
- činnostiví nebo velitelství v některé z organizací uvedených v § 3, odst. 2 retribučního dekr. je trestné bez ohledu na to, jde-li o organizaci s členstvem dobrovolným či povinným čís. 132.

- není třeba, aby činovník nebo velitel vyvíjel v tomto svém postavení značnou nebo mimořádnou činnost čís. 132.
- nelze-li svědectví vydané u německé kriminální policie proti osobě udané z hospodářského deliktu podřaditi skutkové podstatě udavačství nebo spoluviny na něm, nutno o něm uvažovati s hlediska skutkové podstaty podle § 7 retr. dekr. čís. 85.
- ke vzájemnému poměru zločinu podle § 11 a podle § 7, odst. 1 retribučního dekr. s hlediska skutkové podstaty § 7, odst. 1 uved. dekr. nezáleží na tom, zda pachatel zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky sám či v součinnosti s jinými, tedy jen částečně čís. 110.
- ke skutkové podstatě zločinu podle § 7, odst. 1 retr. dekr.; je nerozhodné, zda pachatel svou činností (která není »udáním« ve smyslu § 11 retr. dekr.) zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky výlučně nebo jen částečně za součinnosti jiných osob čís. 138.
- subjektivní stránku tohoto zločinu dlužno řešiti s hlediska § 1 tr. z. čís. 138.
- vyprávění před sousedy o protiněmeckém výroku, které v důsledku dalšího rozšíření vedlo k zatčení postiženého, naplňuje tuto skutkovou podstatu, jen schvaloval-li pachatel už tehdy zmíněné zlo, nebo k němu přivolil pro ten případ, že nastane (chtěl je aspoň eventuálně) čís. 138.
- k »udání« ve smyslu § 11 retr. dekr. není třeba, aby pachatel učinil u vrchnosti trestní oznámení v technickém slova smyslu čís. 70.
- spadá sem i sdělení učiněné na dotaz vyšetřujícího četníka čís. 70.
- ke skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 retr. dekr. se nevyžaduje, aby byl udaný označen jménem čís. 75.
- ke skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 retr. dekr.; právní znak využití situace přivoděné nepřátelskou okupací je naplněn již zjištěním, že se pachatel s udáním pro hospodářský delikt obrátil na německou kriminální policii čís. 85.
- »udáním« ve smyslu § 11 retr. dekr. je každé udání, jež mohlo dáti podnět k zákroku proti udanému, stalo-li se v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo v zájmu nepřítelů nebo s využitím situace přivoděné nepřátelskou okupací čís. 89.
- je nerozhodné, zda bylo učiněno u německého nebo protektorátního úřadu a zda skutečně došlo k nějakému zákroku proti udanému; spadá sem i udání někoho u pracovního úřadu, že není zaměstnán, se žádostí, aby byl pracovní nasazen čís. 89.
- i sdělení, jež pachatel učinil za vyšetřování vedeného proti němu a v souvislosti s ním — byť i jen na dotazy vyslyšajícího orgánu — mohou být »udáním« ve smyslu § 11 retribučního dekr. zvlášť když pachatel ani nevrtdil, že snad byl nucen udání učinit čís. 128.
- zjištěním, že si pachatel byl vědom toho, že je vyslyšán německou kriminální policií, a že přesto bez nucení oznámil jiného pro porážky na černo, je naplněn znak »využití situace způsobené nepřátelskou okupací« i po subjektivní stránce čís. 128.
- ke vzájemnému poměru zločinu podle § 11 a podle § 7, odst. 1 retribučního dekr. čís. 110.
- vedlejší tresty uvedené v § 14 retr. zák. nelze vysloviti při odsouzení pro trestný čin spáchaný ve věku mladistvém čís. 80.

Rozsudek: výrok, že nalézací soud vzal na podkladě výsledků řízení za prokázáno, že se obžalovaní »dopustili krádeže v celém rozsahu obžaloby«, nevyhovuje ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. čís. 68.

- zjištění, že se svědek může spolehlivě dorozumět, ač je hluchý, a že byl s to pochopit vyhrůžky obžalovaného, trpí nedostatkem důvodů (§ 281, č. 5 tr. ř.), opírá-li se jen o dojem dvou členů senátu, kteří byli přítomni výslechu svědka při dřívějším hlavním přelíčení před senátem jinak složeným čís. 123.

- výrok rozsudku o svědkově nehodnovérnosti trpí nedostatkem důvodů (§ 281, č. 5 tr. ř.), opřel-li jej nalézací soud o osobní dojem nabytý při svědkově výslechu a o způsob jeho výpovědi, ač svědka osobně slyšel jen v jiné, souvislé věci, projednáváné teprve po vynesení uvedeného rozsudku čís. 49.
- soud musí v rozsudku podrobiti jednotlivé části průvodní látky zkoumání a hodnocení a uvést, které rozhodné skutečnosti má za prokázané a které nikoli čís. 108.
- rozsudek, v němž je jen uvedeno, že jedna skupina svědků je obžalovanému nepříznivá, druhá příznivá a že soud z výsledků průvodního řízení nemohl nabýt přesvědčení o vině obžalovaného, nevyhovuje ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. a je zmatečný (§ 281, č. 5 tr. ř.) čís. 108.
- výrok o pravděpodobnosti rozhodné skutečnosti nevyhovuje předpisu § 270, odst. 2, čís. 5 tr. ř., aby soud uvedl, které skutečnosti pokládá za dokázané čís. 25.
- i když lze z provedených důkazů, zejména nepřímých, získati jen t. zv. jistotu empirickou, je povinností soudu (§ 270, odst. 2, č. 5 tr. ř.), aby se jasně vyslovil o tom, které skutečnosti a z jakých důvodů vzal za prokázané či neprokázané čís. 89.
- nevyhovuje taková úprava rozhodovacích důvodů, podle nichž soud považuje určitou skutečnost jen za pravděpodobnou, na jiném místě pak za dokázanou čís. 89.
- rozhodovati o aboličii trestního řízení podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí presidenta republiky z 31. července 1945 přísluší sice úřadu veřejné obžaloby (§ 411, odst. 7 tr. ř.), nerozhodl-li však o ní tento úřad, je povinností soudu rozhodujícího o vině, aby v rozsudku uvažoval o aboličii jako o kterémkoliv jiném důvodu zániku trestnosti čís. 86.

Řízení kárné (ve věcech advokátů): zatčení advokáta pro podezření ze zločinu podle retribučního dekretu je důvodem k zastavení výkonu advokacie podle § 17 kár. statutu čís. 462 dis.

- — — opatření podle § 17 kár. statutu nepředpokládá předchozí výsledek postiženého čís. 462 dis.
- — — (ve věcech soudců): účinnost suspense vyslovené kárným soudem podle § 29 zák. č. 46/1868 ř. z. nemůže být stanovena dnem ležícím před vydáním usnesení nařizujícího suspensi čís. 458 dis.
- — — o nepřipustné vyslovení zpětné platnosti suspense však nejde tam, kde kárný soud potvrdil podle § 30 zák. č. 46/1868 ř. z. suspensi provedenou bezprostředním soudcovým představeným s účinností ode dne skutečného odstranění ze služby čís. 458 dis.
- — — kárný soud nesmí v řízení prováděném podle dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb. použití výsledků předběžného šetření, které nebylo provedeno soudcem čís. 463 dis.
- **opravné:** zákaz reformace in peius (§ 290, odst. 2 tr. ř.) nebrání opravné stolici, aby při řešení otázek vyloučení trestnosti a zejména otázky promlčení nevycházela ze správného pořadí stíhaného skutku zákona přísnějšímu, než jakému jej mylně pořádl nalézací soud čís. 36.
- **před krajským soudem:** obžalovaný, který souhlasil s tím, aby bylo hlavní přelíčení konáno v jeho nepřítomnosti, není tímto svým souhlasem vázán tak, že by jej do hlavního přelíčení vůbec nemohl platně odvolat, ani když pro odvolání uvede závažné důvody čís. 78.
- — — účast zamítnutého soudce (§ 72 tr. ř.) na rozhodování nezpůsobuje zmatečnost podle § 281, č. 1 tr. ř. čís. 82.
- — — soud není oprávněn zamítnouti důkazní návrh o rozhodné skutečnosti již z předpokladu, že by jeho přesvědčení, nabyté na základě důkazů již provedených, nebylo zvráceno, ani kdyby byly provedeny navrhované důkazy a kdyby jimi byla potvrzena skutečnost, o níž byly vedeny čís. 5.

Sazba trestní viz trest.

Směna svémocná: činnost toho, kdo odňal jinému věc, aby s ní naložil způsobem vlastnicku vyhrazeným, věda, že by s tím vlastníkem nikdy nesouhlasil, naplňuje skutkovou podstatu krádeže, i když snad byl pachatel již při činu odhodlán, že vlastníkovu dodatečně nahradí škodu čís. 20.

Smilstvo násilné (§ 126 tr. zák.): k pojmu »důležité škody na zdraví« ve smyslu § 126 tr. z. se nevyžaduje, aby škoda na zdraví měla trvalé následky; spadá sem onemocnění kapavkou, léčené po dobu pěti týdnů čís. 13.

- — pachatel, který znásilněně přivodil vynucenou souloži takové onemocnění, jsa si v době činu vědom své pohlavní choroby, je trestný podle druhé sazby § 126 tr. z. čís. 13.

— **svedení k němu viz svedení ke smilstvu.**

Souběh: při souběhu zločinu krádeže se zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. dlužno trest vyměřiti podle přísnější sazby § 178 tr. z. (těžkým žalářem) a vedle toho po případě uložiti i peněžitý trest podle § 24, odst. 3, poslední věta zák. č. 9/1924 Sb. čís. 9.

- nejde o konkurenci zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z. se zločinem krádeže, nýbrž jen o prvý zločin, vyhlákal-li pachatel, chtěje si získati nerušený vstup do skladiště německé firmy a možnost volně nakládati s věcmi tam uloženými, klíč od skladiště listivým předstíráním, že je vyslán národním výborem k sepsání inventáře, a odvezl-li si pak ze skladiště různé věci čís. 53.

- při souběhu zločinu s přestupkem podle § 36 zbroj. patentu nelze vzhledem k ustanovení § 35, odst. 1 tr. z. uložit vedle trestu těžkého žaláře za zločin za přestupek kromě propadnutí ještě další trest vězení čís. 136.

Soudce (služební přečiny): pouhé členství v organizacích, u nichž § 2, odst. 2, písm. b) dekretu č. 105/1945 Sb. výslovně žádá převzetí a horlivé vykonávání funkce, nelze podřaditi ani všeobecnému předpisu § 2, odst. 1 téhož dekretu čís. 464 dis.

- **vyloučený:** z účasti na novém hlavním přelíčení jsou podle § 68, odst. 2, druhá věta tr. ř. vyloučeni jen oni soudcové, kteří se účastnili hlavního přelíčení, jež bylo základem rozsudku zrušeného pak vyšší stolicí čís. 61.
- z účasti na hlavním přelíčení je podle § 68, odst. 2 tr. ř. vyloučen ten (§ 281, č. 1 tr. ř.), kdo před tím už ve věci vystupoval jako vyšetřující orgán soudní čís. 126.
- — nevadí, že se soudce účastnil již vyšetřování případu jako člen vyšetřující komise okresního národního výboru čís. 126.
- **zamítnutý:** účast zamítnutého soudce (§ 72 tr. ř.) na rozhodování nezpůsobuje zmatečnost podle § 281, č. 1 tr. ř. čís. 82.

Soukromá žaloba viz žalobce soukromý.

Souvislost příčinná (§ 134 tr. zák.): okolnost, že poškozený z nevědomé nedbalosti nesprávně ošetřil své zranění, nepřerušuje příčinný vztah mezi pachatelovým činem a nastalým výsledkem čís. 11.

- pokud účastník rvačky odpovídá podle § 152 tr. z. za těžké zranění, které jeho protivník utrpěl, když při tahanici s ním uklouzl a pádem na zem si zlomil nohu čís. 92.

Spolupachatelství: dělníci provádějící stěhování bytu, při němž jeden z nich v bytě našel, ostatním ukázal a pak na jiném místě bytu ukryl krabici se skvosty, jsou spolupachateli na krádeži podle § 174 II, písm. a) tr. z., popřeli-li majiteli bytu, který se v zápětí na to sháněl po skvostech, jakoukoli vědomost o nich v úmyslu rozdělit si pak nalezené skvosty čís. 88.

- spolupachatelem loupeže je i ten, kdo se sám nedopouští násilí, nýbrž jen svou přítomností při činu poskytuje druhému pachateli psychickou posilu, oporu a zajištění, jsa hotov mu přispěti na pomoc, činí-li tak podle společné dohody o odnětí cizí věci movité s použitím násilí proti napadenému, nebo sice bez takové dohody, avšak věda, že s ním druhý pachatel počítá, a jednáje v témž úmyslu jako on čís. 67.

- zločinem loupeže podle §§ 190, 192 tr. zák. je vinen i ten ze spolupachatelů, jenž nebyl ozbrojen a neužil násilí ani vyhrůžky, nýbrž jen podle předchozí dohody stál venku na stráži, aby ostatní nebyli překvapeni čís. 22.
- i činnost toho, kdo se psaní hesel propagujících či podporujících hnutí »Vlajky« zúčastnil jen tím, že držel nádobu s vápnum, by stačila k naplnění pojmu »spolupachatelství« zločinu podle § 3, odst. 1 retr. dekretu čís. 50.

Spoluvina viz návod.

- viz i pomoc.

Stížnost: v řízení o návrhu na delegaci je účastníkem veřejný žalobce zřízený u toho soudu, jemuž má být věc odňata; jen on a nikoliv i veřejný žalobce u soudu, jemuž má věc býti přikázána, je oprávněn stěžovat si do usnesení, jímž byla nařazena delegace čís. 97.

Suspense viz řízení kárné.

Svádění nedokonané (§ 9 tr. zák.): je nerozhodné, že prostředek, který pachatel zvolil ke svádění, narazil u sváděného na zásadní odpor čís. 47.

- pachatelův úmysl způsobit někomu škodu není totožný s úmyslem (potřebným k subjektivní skutkové podstatě zločinu podle §§ 9, 101 tr. z.) docílit, aby sváděný zneužil své úřední moci za tím účelem, aby někomu způsobil škodu čís. 47.
- okolnost, že pachatel bez výsledku doporučoval vedoucímu výroby v tuzemském podniku na výrobu umělých střev (Němci), aby odešel za hranice a tam založil takovou výrobu, a že mu za tím účelem nabízel podporu a pomoc při překročení hranic, napovídá znaky skutkové podstaty nedokonaného svádění ke zločinu hospodářského vyzvědačství podle § 9 tr. z. a § 2, odst. 1, al. 1, případ druhý zák. č. 71/1935 Sb. čís. 129.

Svedení ke smilstvu (§ 132 III tr. zák.): děvče (čtrnáctileté) meškající se svou matkou u obžalovaného na letním bytě, není »svěřeno dohledu« obžalovaného ve smyslu § 132 III tr. z., pokud mu s matčíným souhlasem vypomáhá při příležitostně pochůzce nebo při jednotlivém úkonu v hospodářství čís. 84.

- po vyloučení zločinné kvalifikace podle § 132 III tr. z. nutno řízení proti obžalovanému pro kvalifikaci přestupku podle § 20, odst. 1, č. 2 zák. č. 241/1922 Sb. spáchaného před 5. květnem 1945 pokládati za neskončené trestní řízení ve smyslu čl. 4, odst. 1 amnestie podle rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 čís. 84.

Svědectví krivé (§ 199, písm. a) tr. zák.): k subjektivní skutkové podstatě zločinu krivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák. nestačí pachatelovo vědomí, že je jeho výpověď krivá, nýbrž je i třeba, aby si byl vědom, že je vyslýchán jako svědek povinný vyjevit pravdu (krivá odpověď na obecnou otázku) čís. 15.

- svědek, který byl již soudcem po výslechu a podepsání protokolu propuštěn, nezíská beztrestnost tím, že po novém předvolání opraví své krivé údaje při konfrontaci s jiným svědkem, i když byl znovu předvolán krátkou cestou a téhož dne čís. 83.
- zločinu návodu ke krivému svědectví podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z. se dopustí i ten, kdo navede svědka, aby u soudu potvrdil skutečnost třebas i objektivně pravdivou, vi-li, že odporuje svědkovým postřehům čís. 114.

Svémocná směna viz směna svémocná.

Škoda: při úvaze o možnosti vzniku škody a o její výši nutno vycházet z cenových poměrů v dovoleném obchodě; nelze přihlížet k přemrštěné cenové úrovni v obchodě »pod rukou« čís. 115.

Těžké poškození na těle viz uškození na těle.

Trest: k pojmu »důležitě škody na zdraví« ve smyslu § 126 tr. z. se nevyžaduje, aby škoda na zdraví měla trvalé následky; spadá sem onemocnění kapavkou, léčené po dobu pěti týdnů; pachatel, který znásilněně přivodil vynucenou soutěž takové onemocnění, jsa si v době činu vědom své pohlavní choroby, je trestný podle druhé sazby § 126 tr. z. čís. 13.

- mladistvému, jenž byl uznán vinným zločinem podle § 1 retr. dekr. (§ 2 zák. č. 50/1923 Sb.) trestným těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí, nutno vyměřiti trest zavření v mezích sazeb stanovených v § 8, odst. 4 zák. č. 48/1931 Sb., pod jejichž dolejší hranici jej nelze snížit čís. 79.
- ustanovení § 127, odst. 4 zák. č. 131/1936 Sb., pokud zakazuje zmírniti nebo zaměnit trest veřejnému úředníku odsuzovanému pro zločin zneužití úřední moci, spáchaný v době branné pohotovosti státu, lze použít u činu, spáchaného na území okupovaném dočasně cizí mocí, jen tehdy, směřoval-li proti obraně republiky čís. 12.
- obžalovanému třeba do trestu započísti nezaviněnou zajišťovací a vyšetřovací vazbu uvalenou na něho před vynesením rozsudku prvé stolice bez rozdílu, zda byla uvalena pro činy, pro něž byl souzen, či pro činy jiné čís. 65.
- otázku přiměřenosti nižší sazby (těžkého žaláře mezi jedním a pěti roky) na majetkové delikty vyjmenované v čl. II, § 1 dekretu č. 62/1945 Sb. posuzuje výlučně veřejný žalobce čís. 139.
- použil-li této nižší sazby krajský soud rozhodující v čtyřčlenném senátě bez takového návrhu veřejného žalobce, vykročil ze své trestní pravomoci (§ 281, č. 11 tr. ř.) čís. 139.
- trest na svobodě uložený místo trestu smrti podle § 1 zák. č. 91/1934 Sb. nelze dále snížit podle § 338, odst. 2 tr. ř. čís. 72.
- za peněžitý trest uložený vedle trestu smrti nebo doživotního neb aspoň patnáctiletého trestu na svobodě nelze uložit pro případ jeho nedobytnosti náhradní trest na svobodě čís. 54.
- rozhlazení (dvaadvaceti) předchozích odsouzení, provedené na základě čl. 5 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. 7. 1945, nezjednává obžalovanému polehčující okolnost dosavadního bezúhonného chování ve smyslu § 46, písm. b) tr. z. čís. 99.
- trestní zákon nezná promlčení následků trestu čís. 118.
- **při souběhu:** při souběhu zločinu s přestupkem podle § 36 zbroj. patentu nelze vzhledem k ustanovení § 35, odst. 1 tr. z. uložit vedle trestu těžkého žaláře za zločin za přestupek kromě propadnutí zbraně ještě další trest vězení čís. 136.
- při souběhu zločinu krádeže se zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. dlužno trest vyměřiti podle přísnější sazby § 178 tr. z. (těžkým žalářem) a vedle toho po případě uložiti i peněžitý trest podle § 24, odst. 3, poslední věta zák. č. 9/1924 Sb. čís. 9.
- **podle § 265 tr. ř.:** k trestu, který byl obžalovanému uložen dřívějším rozsudkem vyneseným před spáchaním nově najevo vyšlého činu, nelze přihlídnouti podle § 265 tr. ř., i když tento dřívější rozsudek nabyl právní moci až po spáchaní uvedeného nového činu čís. 19.
- **na svobodě místo trestu smrti:** trest na svobodě uložený místo trestu smrti podle § 1 zák. č. 91/1934 Sb. nelze dále snížit podle § 338, odst. 2 tr. ř. čís. 72.
- **vedlejší:** vedlejší tresty uvedené v § 14 retr. zák. nelze vysloviti při odsouzení pro trestný čin spáchaný ve věku mladistvém čís. 80.

Trestní sazba viz trest.

Účinná lítost viz lítost účinná.

Udavačství viz retribuce.

Ukládání trestu viz trest.

Umysl: k subjektivní stránce zločinu stačí podle § 1 tr. z., že si pachatel zlo považil a umínil; soud se tu nemusí vysloviti i o tom, zda si pachatel uvědomil protiprávnost činu čís. 10.

- vyprávění před sousedy o protiněmeckém výroku, které v důsledku dalšího rozšíření vedlo k zatčení postiženého, naplňuje skutkovou podstatu zločinu podle § 7 retr. dekr., jen schvaloval-li pachatel už tehdy zmíněné zlo, nebo k němu přivolel pro ten případ, že nastane (chtěl je aspoň eventuálně) čís. 138.

- **eventuální:** představovací složka je nezbytnou součástí i t. zv. úmyslu eventuálního; i tu si pachatel musí představit možnost výsledku nebo možnost existence skutečnosti naplňující známku skutkové podstaty; volní složku zlého úmyslu mohou naplnit jen skutečnosti, jež tu opravdu byly, totiž skutečná pachatelova vůle čís. 133.
- — zlodějův zlý úmysl stran věci uložených v kapsách odcizeného oděvu nelze vyvodit z pouhého předpokladu, že by je byl stejně odcizil, kdyby byl o nich věděl čís. 133.
- — eventuální úmysl by byl u zločinu zpronevěry podle § 183 tr. z. vyloučen, jen kdyby bylo zjištěno, že by obžalovaný nebyl věci zpronevěřil, kdyby byl věděl, že mají cenu přes 2.000 Kčs čís. 76.
- **nepřátelský:** pojem nepřátelského úmyslu ve smyslu § 152 tr. z. čís. 11, 92.
- Úplatkářství (zák. ze dne 3. července 1924, čís. 178 Sb.):** strážný ve sběrném táboře zřízeném v době květnové revoluce, oprávněný podle příkazu představeného k předvádění Němců a kolaborantů, je »veřejným činitelem« ve smyslu zák. č. 178/1924 Sb.; nezáleží na tom, že se ke službě strážného přihlásil dobrovolně, konal ji bezplatně a že neskládal přísahu ani slib čís. 42.
- ke skutkové podstatě (aktivního) úplatkářství je po subjektivní stránce třeba, aby si byl pachatel vědom jak toho, že jde o osobu, která má povahu veřejného činitele, tak také toho, že to, co od ní žádá, spadá do její působnosti jako veřejného činitele čís. 37.
- nabídnutí odměny jen za to, aby uplácený neucinil oznámení, k jakému je oprávněn každý občan zjistivší porušení předpisů, není úplatkářstvím čís. 37.
- Uškození na těle úmyslné, těžké (§ 152 tr. zák.):** pokud účastník rvačky odpovídá podle § 152 tr. z. za těžké zranění, které jeho protivník utrpěl, když při tahanici s ním uklouzl a pádem na zem si zlomil nohu čís. 92.
- — okolnost, že poškozený z nevědomé nedbalosti nesprávně ošetřil své zranění, nepřerušuje příčinný vztah mezi pachatelovým činem a nastalým výsledkem čís. 11.
- — pojem nepřátelského úmyslu ve smyslu § 152 tr. zák. čís. 11, 92.
- (§ 153 tr. zák.): ustanovení § 153 tr. z. poskytuje ochranu jen svědkům soudním čís. 33.
- — z nedbalosti (§ 335 tr. zák.): v tom, že řidič setrval při řízení vozidla, ač pocítoval nevolnost, by bylo možno spatřovat neopatrnost ve smyslu § 335 tr. z., kdyby podle běžných životních zkušeností nebo podle svých vlastních zkušeností mohl počítat s tím, že omdlí nebo že se dostane do stavu, v němž nebude s to vozidlo řádně řídit čís. 120.
- — zacházení se střelnou zbraní vyžaduje mimořádné opatrnosti; ten, kdo jinému odevzdá zbraň, jejíž mechanismus nezná, vyňav z ní před ním zásobník, musí ho upozornit na to, že pro jeho uvedenou neznalost není jisto, zda zbraň přesto není nabitá a zda je zajištěna; jinak odpovídá podle § 335 tr. z. za smrt osoby, jež nastala, když příjemce zbraně, v jejíž hlavní zůstal náboj, stiskl spoušť a vyšla rána čís. 29.
- — z okolnosti, že obžalovaný, zkoušeje v přítomnosti několika druhů střelbu z flobertové pistole, opomíнул zabránit jednomu z nich v tom, aby mu vzal selhavší pistoli z ruky, nelze ještě vyvozovat jeho nedbalost ve smyslu § 335 tr. zák. čís. 112.
- — nebezpečný stav, z něhož vzešla porucha (smrt onoho druhu), přivodil tu teprve poškozený svým zmíněným počínáním čís. 112.
- — dospělý, jenž vyzval dvanáctiletého hochu, aby si vzal pohozený ruční granát, ubezpečiv jej, že jde o náboj zneškodněný a vyhozený, jehož součástky možno doma dobře zužitkovat, odpovídá podle § 335 tr. z. za nehodu, vzniklou výbuchem při chochově manipulaci s granátem; hochova neopatrnost ho nezbavuje odpovědnosti čís. 66.

Útisk (zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 Sb.): obsah vynucovaného konání (dopuštění, opominutí) s hlediska § 98 tr. z. může být jakýkoliv, jen když se dotýká nějakého zájmu ohroženého; rozdíl mezi vydíráním a útiskem není v hodnotnosti vynucovaného konání (dopuštění, opominutí), nýbrž v intenzitě užitých prostředků čís. 95.

- ke vzájemnému poměru mezi zločinem vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. a útiskem čís. 119.

Vazba vyšetřovací, její započtení viz započtení vazby.

Vedlejší trest viz trest.

Veřejná listina viz listina veřejná.

Veřejný činitel viz úplatkářství.

Vražda (§§ 134, 135 tr. zák.): k subjektivní stránce zločinu stačí podle § 1 tr. z., že si pachatel zlo rozvázal a umínil; soud se tu nemusí vyslovit i o tom, zda si pachatel uvědomil protiprávnost činu; omyl o významu okolnosti, že oběť se svým usmrcením souhlasí, je omyl právní povahy, jenž pachatele vraždy neomlouvá čís. 10.

- obžalovaní, kteří na sebe v době okupace vzali ukrývání žida, vzali tím na sebe i povinnost snášet nebezpečí s tím spojené; nemohou omlouvatí stavem nouze (§ 2, písm. g) tr. z.) jeho pozdější zavraždění provedené v obavě před jeho vypátráním a před následky, jež by to pro ně jako ukryvače mělo vzápětí (zatčení a event. smrt v koncentračním táboře, která již před tím stihla jednoho z ukryvačů) čís. 102.

Vydávání se za veřejného úředníka (§ 199, písm. b) tr. zák.): ke zločinu podvodu podle § 199, písm. b) tr. z. není třeba vyšší míry lstivosti, než jaká se vyžaduje podle § 197 tr. z.; není třeba, aby se pachatel jako veřejný úředník legitimoval, stačí i pouhé tvrzení; čin je dokonán uvedením v omyl o pachatelově úřední povaze čís. 101.

- nejde o konkurenci zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z. se zločinem krádeže, nýbrž jen o prvý zločin, vylákal-li pachatel, chtěje si získati nerušený vstup do skladiště německé firmy a možnost volně nakládati s věcmi tam uloženými, klíč od skladiště lstivým předstíráním, že je vyslán národním výborem k sepsání inventáře, a odvezl-li si pak ze skladiště různé věci čís. 53.

Vydírání (§ 98 tr. zák.): nejde o vynucování jednání právně zcela bezvýznamného, je-li vynucován souhlas adoptivního otce se sňatkem dcery, třebaš už zletil; udělení takového souhlasu má význam zejména s hlediska § 1222 obč. zák. pro povinnost zříditi věno čís. 24.

- — obsah vynucovaného konání (dopuštění, opominutí) s hlediska § 98 tr. z. může být jakýkoliv, jen když se dotýká nějakého zájmu ohroženého; rozdíl mezi vydíráním a útiskem není v hodnotnosti vynucovaného konání (dopuštění, opominutí), nýbrž v intenzitě užitých prostředků čís. 95.
- — ke vzájemnému poměru mezi zločinem vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. a útiskem čís. 119.
- — skutková podstata zločinu vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. nevyžaduje, aby násilí dosáhlo stupně uvedeného v § 411 tr. z. čís. 119.
- — je vydíráním ve smyslu § 98, písm. b) tr. z., vyhrožoval-li pachatel někomu udáním pro kolaborantství a pro vyhrožování gestapem, aby na něm vynutil dohodu o soukromoprávním nároku, jenž se závažným chováním napadeného v době okupace nikterak nesoúvisel čís. 81.
- — opeřel-li se zaměstnanec za okupace pohružkou nadřízeného, že ho odevdá úřadu práce, pohružkou, že ho pak udá pro neoprávněnou držbu zbraně, nutno otázku beztrestnosti jeho činu posuzovati s hlediska spravedlivé nutné obrany (§ 2, písm. g) tr. z.); zda byla uvedena pohružka nadřízeného »bezprávným« útokem, nelze posoudit na podkladě zjištění,

že byly mezi obžalovaným a spoluzaměstnanci neshody, není-li zjištěno, jaké byly a dal-li k nim obžalovaný podnět čís. 124.

- (§ 100 tr. zák.): měl-li pachatel nárok na vynucované plnění částky převyšující 10.000 Kčs nebo byl-li mylně přesvědčen, že je má, nelze použití sazby podle § 100, odst. 2 tr. z. čís. 81.

Vyhrožování nebezpečné (§ 99 tr. zák.): zločin podle § 99 tr. z. je trestným činem ohrožujícím, při němž stačí způsobení nebezpečí, že někdo bude uveden ve strach a nepokoj, a není třeba, aby došlo k poruše, totiž ke skutečnému vyvolání strachu a nepokoje čís. 18.

- skutková podstata zločinu podle § 99 tr. z. může být naplněna i pohrůzkou trestním oznámením pro čin, jež napadený opravdu (nebo aspoň podle pachateleva důvodného domnění) spáchal čís. 26.
- pohrůžka musí být pronesena v úmyslu uvésti napadeného ve strach a nepokoj, tedy vyvolat v něm vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastávajícího zvlášť vážného zla; představa tohoto cíle musí být pohnutkou pachateleva jednání čís. 26.
- ke skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. z. stačí i podmíněná vyhrůžka, závisí-li splnění podmínky na vůli hrozícího, nikoli jen ohroženého, nebo lze-li jinak s jistotou očekávat, že bude splněna čís. 104.

Výklad zákona: pro výklad trestního zákona platí obecné zásady o výkladu zákonů vůbec, až na to, že je tu vyloučeno použití analogie v otázce, lze-li určitý skutek pokládat za trestný čin a jakým trestem jej lze stíhat čís. 17.

- pouhý výklad zákona nespadá pod ustanovení čl. 2 a 9 ústavního dekretu presidenta republiky o obnově právního pořádku (čís. 30/1945 Sb.) čís. 17.

Vyloučená trestnost: zákaz reformace in peius (§ 290, odst. 2 tr. ř.) nebrání opravné stolici, aby při řešení otázek vyloučení trestnosti a zejména otázky promlčení nevycházela ze správného podřadění stíhaného skutku zákonu přísnějšímu, než jakému jej mylně podřadil nalézací soud čís. 36.

Vypovězení ze země: je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., opomine-li soud, odsuzuje pro zločin podle zákona na ochranu republiky k trestu na svobodě nejméně na dobu jednoho roku osobu, pozbyvší československého státního občanství podle § 1, odst. 1 ústavního dekretu č. 33/1945 Sb., vysloviti též vypovězení odsouzeného z území republiky čís. 69.

Výroba radiotelefonních zařízení viz přechovávání radiotelefonních zařízení.

Výrok o pravděpodobnosti viz rozsudek.

Vyzvědačství hospodářské (zák. ze dne 9. dubna 1935, čís. 71 Sb.): okolnost, že pachatel bez výsledku doporučoval vedoucímu výroby v tuzemském podniku na výrobu umělých střev (Němci), aby odešel za hranice a tam založil takovou výrobu, a že mu za tím účelem nabízel podporu a pomoc při překročení hranic, napovídá znaky skutkové podstaty nedokonaného svádění ke zločinu hospodářského vyzvědačství podle § 9 tr. z. a § 2, odst. 1, al. 1, případ druhý zák. č. 71/1935 Sb. čís. 129.

Zabití (§ 142 tr. zák.): poměr podnájemníka k nájemníku není poměrem »zvláštní závaznosti«, který by odůvodňoval použití druhé sazby § 142 tr. z. čís. 141.

Zahlázení odsouzení: zahlázení odsouzení pomíjejí jeho následky i podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. čís. 105.

- zahlázení (dvaadvacetí) předchozích odsouzení, provedené na základě čl. 5 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. 7. 1945, nezjednáva obžalovanému polehčující okolnost dosavadního bezúhonného chování ve smyslu § 46, písm. b) tr. z. čís. 99.
- domněnku soudní bezúhonnosti přináší pouze skutečně provedené zahlázení (odčinění) odsouzení; nestačí, že jsou splněny předpoklady pro kladné vyřízení žádosti o zahlázení (odčinění) odsouzení podle zák. č. 111/1918 ř. z. resp. podle zák. č. 108/1918 ř. z. čís. 30.

Zákaz reformace in peius: zákaz reformace in peius (§ 290, odst. 2 tr. ř.) nebrání opravné stolici, aby při řešení otázek vyloučení trestnosti a zejména otázky promlčení nevycházela ze správného podřadění stíhaného skutku zákonu přísnějšímu, než jakému jej mylně podřadil nalézací soud čís. 36.

Započtení vazby: obžalovanému třeba do trestu započísti nezaviněnou zajišťovací a vyšetřovací vazbu uvalenou na něho před vynesením rozsudku prvé stolice bez rozdílu, zda byla uvalena pro činy, pro něž byl souzen, či pro činy jiné čís. 65.

Zásada in dubio pro reo: ze zákona nelze dovoditi platnost zásady »in dubio pro reo« v otázkách právních; nešetření této zásady v otázce skutkové nezpůsobuje zmatečnost rozsudku čís. 17.

- odpovědnosti za vinu: výklad ustanovení § 8 tr. z. se subjektivního hlediska odpovídá stěžejní zásadě odpovědnosti za vinu čís. 17.

Zastavení výkonu advokacie viz řízení kárné ve věcech advokátů.

Zástupce chudých viz advokát (zástupce chudých).

Zatajení nálezu (§ 201, písm. c) tr. zák.): věc majitelem někde zapomenutou lze pokládati za »ztracenou« teprve tehdy, neví-li již majitel, kde ji zapomněl, leč že by pachatel omylem předpokládal, že to majitel již neví čís. 43.

Zbrojní patent (ze dne 24. října 1852, čís. 223 ř. z.): lovecká a vojenská puška nejsou zakázané zbraně ve smyslu § 32 zbroj. pat. čís. 130.

- při souběhu zločinu s přestupkem podle § 36 zbroj. patentu nelze vzhledem k ustanovení § 35, odst. 1 tr. z. uložit vedle trestu těžkého žaláře za zločin z přestupek kromě propadnutí zbraně ještě další trest vězení čís. 136.

Zdraví, jeho ohrožení přenosnými nemocemi viz ohrožení zdraví přenosnými nemocemi.

Zlá nakládání s mrtvolami (§ 306 tr. zák.): zlým nakládáním s mrtvolou se v § 306 tr. z. rozumí jednání, které se dotýká přímo nebo nepřímo těla mrtvolky a zneuctuje je čís. 141.

- subjektivní stránka, vyžadující úmyslnost zlého nakládání, není vyloučena pohnutkou činu; nezáleží na tom, že pachatel nerozkouskoval mrtvolu, aby ji zneuctil, nýbrž proto, aby odstranil stopy činu čís. 141.

Zlý úmysl viz úmysl.

Zmateční stížnost: není-li krádež beztrestná podle § 187 tr. z. proto, že obžalovaný nenahradil škodu dobrovolně, je zmateční stížnost žádající, aby byla tato krádež posuzována jako čin dokonáný, v neprospěch obžalovaného (§ 281, odst. 1 a § 282, odst. 2 tr. ř.) a nelze jí již proto vyhověti čís. 55.

- k zachování zákona: čís. 54.

Zmatek podle § 281 tr. ř.: ze zákona nelze dovoditi platnost zásady »in dubio pro reo« v otázkách právních; nešetření této zásady v otázce skutkové nezpůsobuje zmatečnost rozsudku čís. 17.

- § 281, čís. 1 tr. ř.: stěžovatel musí známt mu vady uvedené v § 281, č. 1 tr. ř. vytykat na počátku onoho hlavního přelíčení, jež je základem napadeného rozsudku; nestačí vznesení výtky při některém přelíčení dřívějším čís. 61.

- z účasti na novém hlavním přelíčení jsou podle § 68, odst. 2, druhá věta tr. ř. vyloučeni jen oni soudcové, kteří se účastnili hlavního přelíčení, jež bylo základem rozsudku zrušeného pak vyšší stolicí čís. 61.

- nevytkl-li zvolený obhájce přítomný při hlavním přelíčení známé mu vady v obsazení soudu ihned na jeho počátku (§ 281, č. 1 tr. ř.), nelze k nim už přihlížeti, i když obžalovaný nebyl osobně přítomen čís. 65.

- z účasti na hlavním přelíčení je podle § 68, odst. 2 tr. ř. vyloučen ten (§ 281, č. 1 tr. ř.), kdo před tím už ve věci vystupoval jako vyšetřující orgán soudní čís. 126.

- nevádí, že se soudce účastnil již vyšetřování případu jako člen vyšetřující komise okresního národního výboru čís. 126.

- — účast zamítnutého soudce (§ 72 tr. ř.) na rozhodování nezpůsobuje zmatečnost podle § 281, č. 1 tr. ř. čís. 82.
- § 281, čís. 4 tr. ř.: soud není oprávněn zamítnouti důkazní návrh o rozhodné skutečnosti již z předpokladu, že by jeho přesvědčení, nabyté na základě důkazů již provedených, nebylo zvráceno, ani kdyby byly provedeny navrhované důkazy a kdyby jimi byla potvrzena skutečnost, o níž byly vedeny čís. 5.
- § 281, čís. 5 tr. ř.: výrok o pravděpodobnosti rozhodné skutečnosti nevyhovuje předpisu § 270, odst. 2, čís. 5 tr. ř., aby soud uvedl, které skutečnosti pokládá za dokázané čís. 25.
- — i když lze z provedených důkazů, zejména nepřímých, získati jen t. zv. jistotu empirickou, je povinností soudu (§ 270, odst. 2, č. 5 tr. ř.), aby se jasně vyslovil o tom, které skutečnosti a z jakých důvodů vzal za prokázané či neprokázané čís. 89.
- — nevyhovuje taková úprava rozhodovacích důvodů, podle nichž soud považuje určitou skutečnost jen za pravděpodobnou, na jiném místě pak za dokázanou čís. 89.
- — výrok rozsudku o svědkově nehodnověrnosti trpí nedostatkem důvodů (§ 281, č. 5 tr. ř.), opřel-li jej nalézací soud o osobní dojem nabytý při svědkově výslechu a o způsob jeho výpovědi, ač svědka osobně slyšel jen v jiné, souviselé věci, projednávané teprve po vynesení uvedeného rozsudku čís. 49.
- — výrok, že nalézací soud vzal na podkladě výsledku řízení za prokázané, že se obžalovaní »dopustili krádeže v celém rozsahu obžaloby«, nevyhovuje ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. čís. 68.
- — soud musí v rozsudku podrobiti jednotlivé části průvodní látky zkoumání a hodnocení a uvést, které rozhodné skutečnosti má za prokázané a které nikoli čís. 108.
- — rozsudek, v němž je jen uvedeno, že jedna skupina svědků je obžalovanému nepříznivá, druhá příznivá a že soud z výsledku průvodního řízení nemohl nabýt přesvědčení o vině obžalovaného, nevyhovuje ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. a je zmatečný (§ 281, č. 5 tr. ř.) čís. 108.
- — zjištění, že se svědek může spolehlivě dorozumět, ač je hluchý, a že byl s to pochopit vyhrůžky obžalovaného, trpí nedostatkem důvodů (§ 281, č. 5 tr. ř.), opírá-li se jen o dojem dvou členů senátu, kteří byli přítomni výslechu svědka při dřívějším hlavním přelíčení před senátem jinak složeným čís. 123.
- § 281, čís. 8 tr. ř.: je překročením obžaloby, byl-li obžalovaný k obžalobě pro krádež spáchanou podle obžaloby tím, že z bytu německého příslušníka odnesl části bytového zařízení, odsouzen pro podvod, záležející podle rozsudku v tom, že příslušným revolučním úřadům neohlásil, že na sebe převedl německý majetek v době, kdy byl ještě v držení německého příslušníka čís. 32.
- — není překročením obžaloby, uznal-li soud po hlavním přelíčení obžalovaného vinným krádeží těch věcí, pro jejichž převedení na sebe byl obžalobou stíhán jako pro podílcnictví na krádeži čís. 41.
- § 281, čís. 11 tr. ř.: je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., opomine-li soud, odsuzuje pro zločin podle zákona na ochranu republiky k trestu na svobodě nejméně na dobu jednoho roku osobu pozbyvší československého státního občanství podle § 1, odst. 1 ústavního dekretu č. 33/1945 Sb., vysloviti též vypovězení odsouzeného z území republiky čís. 69.
- — otázku přiměřenosti nižší sazby (těžkého žaláře mezi jedním a pěti roky) na majetkové delikty vyjmenované v čl. II, § 1 dekretu č. 62/1945 Sb. posuzuje výlučně veřejný žalobce; použil-li této nižší sazby krajský soud (rozhodující v čtyřčlenném senátě) bez takového návrhu veřejného žalobce, vykročil ze své trestní pravomoci (§ 281, č. 11 tr. ř.) čís. 139.

Zmrhání (§ 504 tr. zák.): přestupek podle § 504 tr. zák. se vyšetřuje a trestá jen na žádost oprávněného; z této žádosti musí být zřejmé, že jí oprávněný chce uplatnit své právo soukromého žalobce (§ 46 tr. ř.) čís. 1.

Znalecký posudek viz posudek znalecký.

— **důkaz viz důkaz.**

Zneužití úřední moci (§ 101 tr. zák.): pachatelův úmysl způsobit někomu škodu není totožný s úmyslem (potřebným k subjektivní skutkové podstatě zločinu podle §§ 9, 101 tr. ř.) docílit, aby sváděný zneužil své úřední moci za tím účelem, aby někomu způsobil škodu čís. 47.

— úředník pověřený správou policejní věznice, oprávněný propouštět vězně na svobodu jen na příkaz příslušného úřadu, je vinen zločinem zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., propustí-li vězně bez takového příkazu; je nerozhodné, že byl přesvědčen o vězhově nevině, a z jaké pohnutky jednal čís. 96.

— železniční zřízenec pověřený prodejem jízdenek a odebíráním použitých jízdenek cestujícím se dopouští zločinu podle § 101 tr. z., a nikoli úřední zpronevěry podle § 181 tr. z., prodá-li znovu jízdenky, jež odebral cestujícím, a ponechá si výtěžek čís. 23.

— ustanovení § 127, odst. 4 zák. č. 131/1936 Sb., pokud zakazuje zmírnit nebo zaměnit trest veřejnému úředníku odsuzovanému pro zločin zneužití úřední moci spáchaný v době branné pohotovosti státu, lze použít u činu, spáchaného na území okupovaném dočasně cizí mocí, jen tehdy, směřoval-li proti obraně republiky čís. 12.

— veřejnému úředníku, který je odsuzován za zločin podle § 101 tr. z. spáchaný z části i v době před ukončením branné pohotovosti státu (vyhl. č. 162/1945 Sb.), nelze povolití podmíněný odklad výkonu trestu čís. 131.

Zpronevěra (§ 181 tr. zák.): je zpronevěrou podle §§ 461, 181 tr. z., ponechal-li si obecní starosta zaběhlého psa, kterého mu nálezce odevzdal jako obecnímu představenému; skutečnost, že psa pocházejícího ze vzdálené obce neskrýval a že se v obci vědělo, že je u něho, nevyklučuje závěr, že si psa zadržel a přivlastnil čís. 45.

— — železniční zřízenec pověřený prodejem jízdenek a odebíráním použitých jízdenek cestujícím se dopouští zločinu podle § 101 tr. z., a nikoli úřední zpronevěry podle § 181 tr. z., prodá-li znovu jízdenky, jež odebral cestujícím, a ponechá si výtěžek čís. 23.

— (§ 183 tr. zák.): k pojmu věci svěřené ve smyslu § 183 tr. zák. čís. 39.

— — prodatel, jenž pro sebe použil peněz, které mu byly vyplaceny předem jako trhová cena za objednané zboží, se nedopouští zpronevěry, ani věděl-li v době jejich použití, že nebude moci dodati objednané zboží čís. 39.

— — ten, kdo si přivlastnil peníze utržené za věci, které mu byly svěřeny do prodeje, je vinen zpronevěrou, i když má prostředky, aby je mohl zaplatiti, a bez ohledu na to, jakou cenu měly ve skutečnosti svěřené věci a zda utržená částka odpovídala cenovým předpisům čís. 8.

— — eventuální úmysl by byl u zločinu zpronevěry podle § 183 tr. z. vyjádřen, jen kdyby bylo zjištěno, že by obžalovaný nebyl věci zpronevěřil, kdyby byl věděl, že mají cenu přes 2.000 Kčs čís. 76.

Žalobce soukromý: přestupek podle § 504 tr. zák. se vyšetřuje a trestá jen na žádost oprávněného; z této žádosti musí být zřejmé, že jí oprávněný chce uplatnit své právo soukromého žalobce (§ 46 tr. ř.); návrh (obžaloba) veřejného žalobce je tu bez významu, leda by šlo o případ § 46, odst. 4 tr. ř. čís. 1.

— **veřejný:** okolnost, že veřejný žalobce nezachoval lhůtu stanovenou v § 261 tr. ř., nebrání dalšímu pachatelovu stíhání čís. 58.

— v řízení o návrhu na delegaci je účastníkem veřejný žalobce zřízený u toho soudu, jemuž má být věc odňata; jen on a nikoliv i veřejný žalobce u soudu, jemuž má věc býti přikázána, je oprávněn stěžovati si do usnesení, jimž byla nařízena delegace čís. 97.

Seznam zákonných ustanovení, která byla vyložena ve svazku XXVII.

I. Trestní zákon.

	Čís.		Čís.
čl. IV. uvoz. zákona	17	§ 171	4, 20, 43, 53, 62, 90, 91, 121, 133
§ 1	10, 11, 39, 92, 133, 135, 138	§ 174 I., písm. c)	58, 100, 107, 113, 122, 137
§ 2, písm. e)	7, 43, 81, 98, 121	— II., písm. a)	88
— písm. g)	51, 74, 102, 124	— II., písm. c)	87, 118
§ 3	10, 57	§ 176 I.	71
§ 5	114	— II., písm. a)	30, 118
§ 8	17, 38, 55, 72, 91, 93, 134	— II., písm. b)	41
§ 9	47, 93, 129	§ 181	23, 45
§ 34	9	§ 183	8, 39, 76
§ 35, odst. 1	136	§ 187	35, 45, 46, 55, 91, 116
§ 46, písm. b)	99	§ 188	35
§ 55 a)	65	— písm. a)	46, 91
§ 68	94, 106	§ 192	22, 67
§ 81	51, 94, 106	§ 197	38, 115
§ 93	7	§ 199, písm. a)	15, 33, 114
§ 94	125	— písm. b)	53, 101
§ 98	18, 24	— písm. d)	31, 57, 93
— písm. a)	119	§ 201, písm. c)	43, 140
— písm. b)	36, 81, 95, 124	§ 209	14, 116
§ 99	18, 26, 104	§ 300	33
§ 100, odst. 2	81	§ 306	141
§ 101	12, 23, 37, 47, 96, 131	§ 315	100
§ 126	13	§ 316	100
§ 132 III.	84	§ 320, písm. f)	29, 66, 112, 120
§ 134	10, 11	§ 335	43
§ 142	141	§ 463	16
§ 144	17	§ 504	1
§ 152	11, 92	§ 523	98
§ 153	33	§ 530	1

II. Trestní řád.

	Čís.		Čís.
§ 29	97	§ 63, odst. 2	97
§ 41	56	§ 68, odst. 2	61, 126
§ 46	1	§ 72	82

	Čís.
86	1
126	28
258, odst. 2	17
259, odst. 1, čís. 2	86
261	58
262	2, 32, 41
263	41
265	19
270, odst. 2, čís. 5	68, 89, 108
281, odst. 1	55

	Čís.
§ 281, čís. 1	61, 65, 82, 126
— čís. 4	5
— čís. 5	17, 25, 49, 89, 103, 123
— čís. 8	32, 41
— čís. 11	6, 69, 139
§ 290, odst. 2	36
§ 338	72
§ 411, odst. 7	86
§ 427, odst. 3	40, 78

III. Ostatní zákony a nařízení.

	Čís.
1811 červen 1., čís. 946 Sb. z. s. (obec. zákoník občanský) § 6	17
1852 říjen 24., čís. 223 ř. z. (zbrojní patent) § 32	130, 136
1868 květen 21., čís. 46 ř. z. (kárny zákon pro soudce) § 29	458 dis.
§ 30	458 dis.
červenec 6., čís. 96 ř. z. (advokátní řád) § 9, odst. 1	460 dis.
§ 10	461 dis., 465 dis.
§ 17	462 dis.
1919 květen 22., čís. 269 Sb. (padělání peněz a cenných papírů) § 1	52
říjen 17., čís. 562 Sb. (podmíněné odsouzení) § 1	131
§ 2	19, 21, 105
1921 srpen 12., čís. 309 Sb. (o útku) § 1	95, 119
1923 březen 19., čís. 50 Sb. (ochrana republiky) § 13	130
§ 14, čís. 1	48
§ 18	44, 135
§ 33, odst. 1	69
březen 23., čís. 60 Sb. (o telegrafech) § 18	34, 117
prosinec 20., čís. 9 Sb. z r. 1924 (radiotelegrafy) § 1	2, 3
§ 24	2, 3, 9, 27, 34, 77, 117, 127
— odst. 2	63

	Čís.
§ 24, odst. 6	2, 3
§ 25	2
1924 červenec 3., čís. 178 Sb. (o úplatkářství) § 2, odst. 1	37
§ 6	42
— odst. 1	37
1929 březen 21., čís. 31 Sb. (valorizační novela) § 8, odst. 5	54
1931 březen 11., čís. 48 Sb. (trestní soudnictví nad mládeží) § 8	79
§ 10	80
1934 květen 3., čís. 91 Sb. (o ukládání trestu smrti a o doživotních trestech) § 1	72
1935 duben 9., čís. 71 Sb. (o hospodářském vyzvědačství) § 2, odst. 1	129
1936 květen 13., čís. 131 Sb. (o obraně státu) § 57	34
§ 127, odst. 4	12, 131
1944 srpen 3., čís. 11 Úř. věst. čsl. (o obnovení právního pořádku ve znění vyhl. čís. 30/1945 Sb. a zák. čís. 12/1946 Sb.) čl. 2	17
čl. 9	17
— odst. 3	6
1945 červen 19., čís. 16 Sb. (retribuční dekret ve znění zák. čís. 22/1946 Sb., 149/1946 Sb. a 245/1946 Sb.) § 1	134
§ 1	79
§ 2	103

	Čís.
§ 3, odst. 1	50, 73, 111
— odst. 2	60, 80, 132
§ 7	85, 110, 138
§ 11	70, 75, 85, 89, 110, 128, 138
§ 14	80
červenec 31., čís. 38 Sb. (drancování) 59, 109	
srpen 2., čís. 33 Sb. (úprava státního občanství Němců a Maďarů)	

	Čís.
§ 1	69
srpen 8., čís. 62 Sb. (úlevy v trestním řízení) čl. II., § 1	139
říjen 4., čís. 105 Sb. (očistné komise pro přezkoumání činnosti veř. zaměstnanců) § 1, odst. 3	463 dis.
§ 2, odst. 2	464 dis.

IV. Jiné předpisy.

Amnestie presidenta republiky ze dne 31. července 1945.

čl. 1	21
čl. 4, odst. 1	64, 84, 86
čl. 5	99, 105